

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

ORTAOKUL
YAŞAYAN DİLLER VE LEHÇELER DERSİ
(ZAZACA)
ÖĞRETİM PROGRAMI

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2026

İÇİNDEKİLER

1.	YAŞAYAN DİLLER VE LEHÇELER DERSİ (ZAZACA) ÖĞRETİM PROGRAMI	4
1.1.	YAŞAYAN DİLLER VE LEHÇELER DERSİ (ZAZACA) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI	4
1.2.	YAŞAYAN DİLLER VE LEHÇELER DERSİ (ZAZACA) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR	10
1.3.	YAŞAYAN DİLLER VE LEHÇELER DERSİ (ZAZACA) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMALARI, ÖĞRENME ÇIKTILARI SAYISI VE SÜRE TABLOSU	20
1.4.	YAŞAYAN DİLLER VE LEHÇELER DERSİ (ZAZACA) KİTAP FORMA SAYISI VE EBADI	22
1.5.	YAŞAYAN DİLLER VE LEHÇELER DERSİ (ZAZACA) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	23
2.	YAŞAYAN DİLLER VE LEHÇELER DERSİ (ZAZACA) ÖĞRETİM PROGRAMI SINIF DÜZEYLERİNE AİT TEMALAR	25
	5. SINIF	25
	6. SINIF	69
	7. SINIF	113
	8. SINIF	157

1. YAŞAYAN DİLLER VE LEHÇELER DERSİ (ZAZACA) ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. YAŞAYAN DİLLER VE LEHÇELER DERSİ (ZAZACA) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nın Nihai Hedefi

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nın temel amacı; öğrencilerin dinleme / izleme-anlamlandırma, okuma-anlamlandırma, konuşma-anlatma ve yazma-anlatma becerileri yoluyla Zazacayı anlayabilmelerini ve günlük yaşamda temel düzeyde iletişim kurabilmelerini sağlamaktır. Program, öğrencilerin Zazaca öğretimi sürecinde kültürel unsurları, gelenekleri, sözlü kültür ürünlerini ve kültürel mirası tanımlarını; değerlerini ve yaşam biçimini kavramalarını desteklemektedir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin benimsediği Erdem: Değer-Eylem Çerçevesi; öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirirken ortak ve kültürel değerleri tanımlarını, içselleştirmelerini ve bu değerleri günlük yaşamlarına yansıtma amaçlamaktadır.

Programın nihai hedefi; öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun öğrenme yaşantılarıyla Zazacayı doğal ve günlük yaşamla ilişkili ortamlarda kullanabilmelerini, Zazaca ile ilişkili kültürel miras ve kültürel unsurlara ilişkin bilgi, beceri, değer ve tutum geliştirmelerini ve kültürel mirasın korunmasına katkı sağlayacak farkındalık kazanmalarını desteklemektir.

Bu doğrultuda öğrencilerin kendilerini ifade edebilmeleri, başkalarını anlayabilmeleri, duygu ve düşüncelerini paylaşabilmeleri, kültürel ürünleri tanıyabilmeleri ve farklı sosyal ortamlarda temel düzeyde iletişim kurabilmeleri amaçlanmaktadır. Program ayrıca kültürel çeşitliliğe saygı ve Türkiye'nin kültürel zenginliğine yönelik farkındalığı geliştirmeyi desteklemektedir.

Böylece Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı; öğrencilerin Zazacayı temel düzeyde etkili ve anlamlı biçimde kullanabilen, kültürel mirasın değerini bilen ve bu mirasın yaşatılmasına katkı sağlayan bireyler olarak yetiştirmelerini hedeflemektedir.

Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nın Özgün Karakterini Oluşturan Nitelikler

Aşağıda açıklandığı gibi Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'na özgün karakterini veren birkaç özellik vardır.

Öğrenme Odaklı Yaklaşım Vurgu

Öğrencilerin zihinsel, duygusal, fiziksel, sosyal ve öğrenme kültürlerinden kaynaklanan öğrenme türleri; öğretim programının tüm bileşenlerinde dikkate alınmıştır. Bu bileşenler "yabancı dil alan becerileri ve destek becerileri", "öğrenme çıktıları", "öğrenme-öğretme yaşantıları" ve "farklılaştırma"yı içermektedir. Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nda öğrenme-öğretme süreçleri, 5-8. sınıf düzeylerinin tamamında bütüncül yaklaşım temel alınarak yapılandırılmıştır.

Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nın Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni (D-AOBM) ile Uyumlandırılması

Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı; sınıf seviyelerinde yer alan ana ve alt temalar, sözcük dağarcığı, dil yapılarından oluşan içerik, ders saatleri ve Zazaca öğretiminin dikkate alınıp "Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni (D-AOBM)" içerikleri ile karşılaştırılarak ve eşleştirilerek uyumlandırılmıştır. D-AOBM A1 düzeyi, 5 ve 6. sınıflar için A1.1, 7 ve 8. sınıflar için A1.2 düzeyinde uyarlanmıştır.

Yabancı Dil Alan Becerileri ile Yabancı Dil Destek Becerilerine Dayalı Öğretim Programı

Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı; dört temel dil becerisi olan dinleme / izleme-anlamlandırma, okuma-anlamlandırma, konuşma-anlatma ve yazma-anlatma becerileri ile üç yabancı dil destek becerisi olan dil bilgisi seçme-kullanma, sözcük seçme-kullanma ve sesletim seçme-kullanma becerileri üzerine yapılandırılmıştır. Programda dil becerileri birbirinden bağımsız alanlar olarak değil birbiriyle ilişkili ve birbirini destekleyen bütüncül bir yapı içerisinde ele alınmaktadır. Öğrencilerin Zazacayı etkili biçimde kullanabilmeleri için öncelikle dili dinleyerek ve okuyarak anlamlandırmaları, ardından konuşma ve yazma yoluyla kendilerini ifade etmeleri amaçlanmaktadır. Bu süreçte dil bilgisi, sözcük ve sesletim unsurları, iletişimsel dil kullanımını destekleyen temel bileşenler olarak değerlendirilmiştir.

Dinleme / izleme-anlamlandırma ve okuma-anlamlandırma becerileri aracılığıyla öğrencilerin Zazacaya ilişkin dil-sel ve kültürel öğeleri tanımaları, fark etmeleri ve anlamlandırmaları hedeflenmektedir. Konuşma-anlatma ve yazma-anlatma becerileri aracılığıyla ise öğrencilerin edindikleri bilgi ve deneyimleri kullanarak kendilerini uygun, doğru ve anlamlı biçimde ifade etmeleri amaçlanmaktadır.

Dil bilgisi seçme-kullanma, sözcük seçme-kullanma ve sesletim seçme-kullanma becerileri, temel dil becerilerinin gelişimini destekleyen unsurlar olarak programın bütününe yayılmıştır. Bu beceriler ayrı ve bağımsız öğretim alanları olarak değil öğrencilerin dinleme, konuşma, okuma ve yazma etkinlikleri sırasında doğal bağlamlar içerisinde geliştirecekleri yabancı dil destek becerileri olarak ele alınmaktadır.

Programda dört alan becerisi ile üç yabancı dil destek becerisi arasında karşılıklı, bütünlük ve sarmal bir ilişki kurulmuştur. Böylece öğrencilerin Zazacayı yalnızca dil bilgisel açıdan değil iletişimsel, kültürel ve işlevsel yönleriyle de kullanabilmeleri hedeflenmektedir.

Dil Becerilerinin Terimsel Kullanımları

Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nda dil becerileri ifade edilirken "Dinleme / izleme-anlamlandırma becerisi", "okuma-anlamlandırma becerisi", "konuşma-anlatma becerisi" ve "yazma-anlatma becerisi" olarak adlandırılmaktadır. Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nda "yabancı dil destek becerileri" olarak yer alan dil bilgisi, sözcük bilgisi ve sesletim seçimi ve kullanımı ise "dil bilgisi seçme-kullanma becerisi", "sözcük seçme-kullanma becerisi" ve "sesletim seçme-kullanma becerisi" olarak adlandırılmaktadır.

Bilgi Görseli: Yabancı Dil Alan Becerileri ve Destek Becerileri

Tema ve Zaman Uyumu

Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı; dersin haftalık bir / iki ders saati olarak uygulanması dikkate alınarak sadeleştirilmiş ve tematik yapı buna uygun şekilde düzenlenmiştir. Programda her sınıf düzeyinde, bir eğitim öğretim yılı boyunca uygulanmak üzere dört tema yer almaktadır. Tema sayısının sınırlı tutulması; öğrencilerin dil becerilerini geliştirebilmeleri, söz varlıklarını zenginleştirebilmeleri ve öğrenilen içerikleri anlamlı bağlamlar içerisinde kullanabilmeleri amacıyla tercih edilmiştir.

Program, temaların yüzeysel biçimde ele alınması yerine, derinlemesine incelenmesini sağlayacak şekilde yapılandırılmıştır. Böylece öğrencilerin dinleme / izleme-anlamlandırma, okuma-anlamlandırma, konuşma-anlatma ve yazma-anlatma becerilerini geliştirmeye yönelik etkinliklere yeterli zaman ayrılması hedeflenmiştir.

Bunun yanı sıra her temada öğrenilenlerin kalıcı hâle getirilmesini destekleyen pekiştirme çalışmalarına yer verilmiştir. Programda ayrıca öğrencilerin bireysel öğrenme ihtiyaçlarına cevap veren farklılaştırma uygulamaları ile kendi öğrenme süreçlerini değerlendirmelerine imkân sağlayan yansıtma etkinliklerine de yer verilmiştir. Böylece öğrenme süreçlerinin daha etkili, anlamlı ve sürdürülebilir hâle getirilmesi amaçlanmıştır.

Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'na Özgü Tematik Model

Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nın tematik dizilimi, tüm sınıflarda ve seviyelerde dört ana tema üzerine kuruludur. Her bir ana tema, ana kavramları daha detaylı ve küçük birimler hâlinde ele alan alt temalara ayrılmıştır. Alt temalar, birbirini tamamlayan ancak sınıflar ve seviyeler ilerledikçe derinleşen ve daha kapsamlı hâle gelen bir yapıda düzenlenmiştir. Böylelikle amaç, Zazaca öğretimi süresince yaşamla ilgili tüm konuları ve kavramları kapsamak ve öğrencilere bilgilerini, düşüncelerini ve duygularını Zazaca olarak anlama, ifade etme ve iletişim kurma becerisi sağlamaktır.

Sözcük Seçimi, Dizilimi, Dağılımı ve Kullanımı

Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nda her alt temaya ait sözcük öğeleri, ilgili alt tema içeriğine ve A1.1'den A1.2'ye kadar olan programın sırasına göre titizlikle gruplanmış ve düzenlenmiştir. Her sınıf düzeyi için bir sözcük dağarcığı hedefi belirlenmiş ve bu hedefler hem uluslararası standartlar hem de Türkiye bağlamı için hazırlanmış olan Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nın özgünlüğü açısından dikkatle düzenlenmiştir.

Sözcük seçimi ve dağılımının belirlenmesinde Zazaca sözlüklerden elde edilen sıklık listeleri ve sınıflandırmalar incelenerek analiz edilmiştir. Sözcük kümeleri programda yer alan her alt temaya göre dikkatle listelenmiş ve Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı içindeki tema sözcük içerikleri oluşturulmuştur.

Dil Bilgisi Yaklaşımı

Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı; öğrencilerin dil bilgisi yapılarını anlama, çözme ve bunları fark etmeleri üzerine kuruludur. Her tema kapsamında temanın içeriği ve düzeyi göz önüne alınarak belirlenen dil bilgisi yapıları öğrenciye içerikte sezdirilerek verilmektedir. Tüm bu dil bilgisi yapıları her bir sınıf düzeyinde sistematik bir şekilde düzenlenmiştir. Bu bağlamda dil bilgisi yapıları kolaydan zora dikkate alınarak belirlenmiştir.

Günlük Sosyal Dilin Deyimsel İfadelerinin Dâhil Edilmesi

Gerçek yaşam durumlarında kullanılan "deyimleşmiş sosyal dil ifadelerinin" Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'na dâhil edilmesinin amacı, sınıfta öğrenilen dil ile gerçek yaşam dili arasında bağlantı kurulmasıdır. Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nın her sınıfının her temasında günlük deyimleşmiş sosyal dil ifadelerinin kullanılmasındaki hedefler, dile "güncellik, akıcılık, doğallık ve anlamlılık" kazandırmaktır. Böylece farklı sosyal bağlamlarda dilin kullanımını geliştirmek, farklı sosyokültürel dil kullanımlarını anlamak ve öğrenmek, farklı sosyokültürel dil kullanımları yoluyla o dilin kullanıcıları ile iletişim kurmak, farklı sosyokültürel dil kullanımlarına saygı duymayı geliştirmek, dil kullanımı sırasında duygusal ve sosyal zekâyı harekete geçirmek ve dilin doğal hâlini kullanmak amaçlanmıştır. Öğrencilerin öğrenmekte oldukları dilin kullanımını zenginleştirmeleri, benimsemeleri ve o dili daha doğal kullanmaları hedeflenmektedir.

Farklılaştırma

Farklılaştırmaya yönelik tüm uygulamalar; öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve istekleri göz önünde bulundurularak öğretmenler tarafından hazır bulunuşluk düzeyi, öğrenme hızı ve öğrenme profillerine göre gruplandırma yapılarak; içerik, süreç, öğrenme ortamı ve ürün boyutlarında uyarlamalar geliştirilerek; esnek öğretim yöntem ve teknikleri kullanılarak; süreç içinde sürekli, geliştirici (biçimlendirici) değerlendirmelerle izlenip gerekli düzenlemeler yapılarak planlanır ve yürütülür.

Farklılaştırma, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin temel bileşenlerinden biridir. Farklılaştırma; Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nda öğrencilerin bireysel özellikleri, hazır bulunuşluk düzeyleri, öğrenme hızları, ilgi alanları, öğrenme ihtiyaçları ve dil yeterlikleri dikkate alınarak planlanmıştır. Bu doğrultuda öğrenme öğretme yaşantıları içerisinde yer alan etkinlikler, tüm öğrencilerin öğrenme süreçlerine etkin katılım sağlamalarını destekleyecek şekilde tasarlanmıştır.

Farklılaştırma uygulamaları, programda zenginleştirme ve destekleme çalışmaları aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Zenginleştirme uygulamaları, öğrencilerin ilgi ve potansiyellerini geliştirmelerine yönelik ek öğrenme fırsatları sunarken destekleme uygulamaları, öğrenme sürecinde ek desteğe ihtiyaç duyan öğrencilerin öğrenme çıktılarına ulaşmalarını kolaylaştırmayı amaçlamaktadır.

Farklılaştırma uygulamalarının planlanmasında içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamı boyutları dikkate alınmaktadır. Öğrencilerin aynı öğrenme çıktısına farklı yollarla ulaşabilmelerine imkân tanınmakta; öğrenme süreçlerinde çeşitli etkinlik, materyal ve uygulamalardan yararlanılmaktadır. Böylece öğrencilerin bireysel farklılıklarına uygun öğrenme deneyimleri yaşamaları desteklenmektedir.

Farklılaşma kapsamında uygulanacak etkinlikler, farklı özellik ve ihtiyaçlara sahip öğrencilerin öğrenme süreçlerine katılımını destekleyecek biçimde planlanıp uygulanmalıdır. Böylece tüm öğrencilerin Zazaca öğrenme süreçlerinden en üst düzeyde yararlanmaları ve kendi potansiyelleri doğrultusunda gelişim göstermeleri amaçlanmaktadır.

Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'na Teknolojinin Dâhil Edilmesi

Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (TPAB), öğretmenlerin teknolojiyi öğretim programlarına etkili bir şekilde entegre etmelerini sağlamak amacıyla geliştirilmiş bir çerçeve olarak bilinir. Bu çerçeve, öğretmenlerin üç temel bilgi türünün farkında olmalarını sağlar: teknolojik, pedagojik ve içerik bilgisi. Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğre-

tim Programı'nın teknolojik boyutunun önemli bir bölümü bu üç temel hedef etrafında tasarlanmıştır: Öğretmenlerin dil hakkında (dil bilgisi, kelime bilgisi, ses bilgisi vb.) hâlihazırda bildiklerini fark etmelerine yardımcı olmak; öğretmen ve öğrencilerin öğrenmesini kolaylaştırma (ders planlama, teknikler vb.) konusundaki bilgilerinin farkında olmak; eğitim teknolojilerini ve araçlarını (yapay zekâ tabanlı araçlar, genel ağ platformları vb.) nasıl kullanabileceklerini fark etmek. Böylece öğrencilerin derse katılımları artırılmakta ve anlamaları derinleştirilmektedir. Öğrencilerin desteklenmesi ve farklı kaynaklar üzerinden öğrenme sürecini geliştirmek için dijital kaynaklardan yararlanılabilir.

"Harmanlanmış Öğrenme", Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nda teknolojinin kullanımına yönelik ikinci kavramsal ve kuramsal çerçeve olarak benimsenmiştir. Çünkü bu öğrenme güncel çevrim içi ve yüz yüze öğretim yöntemlerini teknolojik araçlar, medya ve tekniklerle birleştirir. Bu yaklaşım tüm sınıf düzeylerinde öğrenme-öğretme sürecine entegre edilen teknoloji oranı ile kullanılan tekniklerin, yöntemlerin ve araçların çeşitliliği açısından önemli bir yere sahiptir. Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nda teknoloji kullanımı; materyallerin, ders içi ve dışı öğrenme süreçlerinin teknoloji ile bütünleştirilmesi anlamına gelir. Böylece öğrenmeyi kolaylaştırmak, zenginleştirmek ve genişletmek, Zazacayı kullanmak ve Zazaca yoluyla iletişim kurmak amaçlanır. Kuramsal olarak teknolojiyi kullanarak, öğrencilerin öğrenme süreçlerini keyifli bir şekilde kolaylaştırarak daha derin düşüncelerini ve öğrenmelerini desteklemeyi amaçlayan "Etkin Öğrenme" yaklaşımından türetilmiştir. Bu yaklaşım; gerçek ve doğal dil kullanarak uygun bağlamlarda teknolojik araçlar yoluyla öğrenmeyi desteklemeyi hedefler.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin Kültürel ve Ahlakî Temellerinin Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'na Dâhil Edilmesi

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne uyumlu olarak Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı da öğrencilerin millî ve manevî değerlere karşı duyarlılık geliştirmelerini ve kendi kültürlerini tanımlarını sağlamaya önem vermektedir. Temalar ve alt temaları içindeki bağlamlar tasarlanırken içeriğin öğrencilerin kültürel öğeler ve bu temel değerlerle uyumlu olması gözetilmiştir. Bu yaklaşım; öğrencilerin kültürel ve küresel dünyalarıyla bağlarını güçlendirmeyi ve Zazacayı öğrenirken kültürel unsurlarını ifade edebilmelerini sağlamayı hedeflemektedir. Böylece Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı; Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin kültürel ve pedagojik çerçevesi ile tutarlılık gösterecektir. Bu doğrultuda millî, dinî, geleneksel, kültürel kutlama ve günlere ilişkin örnekler aşağıda sunulmuştur.

Millî Kutlamalar ve Önemli Günler

- 18 Mart Çanakkale Zaferi ve Şehitleri Anma Günü
- 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
- 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı
- 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü
- 30 Ağustos Zafer Bayramı
- 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı
- 10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü
- 24 Kasım Öğretmenler Günü

Dinî Bayramlar

- Ramazan Bayramı
- Kurban Bayramı

Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nın Kuramsal ve Yöntemsel Yaklaşımı

Öğrenme ve Öğretme Yaklaşımı

Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nda; Zazaca eğitimini, yapıların öğrenciye aktarılması olarak tanımlayan bir arka plan değil öğrencinin bireysel, kültürel ve sosyal algısının oluşmasını ve gelişimini hedefleyen bir yaklaşım amaçlanmıştır. Eğitimin her bir alanında olduğu gibi Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nda da Zazacanın öğretimi birçok yaklaşıma dayanmaktadır. Bu temel; Zazaca öğretiminin hedeflerini, doğasını, düzenlenmesini ve öğrenme-öğretme sürecini ortaya koyan temel ilkeleri içermektedir. Zazaca öğretiminin kuramsal temelini oluşturan uygulamalı dil bilimi, programın tasarım, uygulama ve değerlendirme süreçlerine

yön vermiştir. Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nın bileşenleri "Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programının Amaçları" ve "Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programının Öğrenme ve Öğretme Süreci" olarak iki düzlemde değerlendirilebilir.

a) Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programının Amaçları

Bu amaçlar üçe ayrılabilir.

Bireysel oluşum ve gelişim amaçları; Zazaca öğrenimini bir olgu olarak tanımlayarak yalnızca iletişim için değil aynı zamanda bir düşünme ve algılama aracı olarak öğrencinin bireysel gelişimine katkıda bulunur; zihinsel, sosyal, duygusal ve manevi gelişimini destekler.

Kültürel amaçlar; Zazaca öğrenimini bir olgu olarak tanımlayarak öğrencilerin kendi kültürlerine yönelik farkındalık ve saygı geliştirmelerine, dünyada başka kültürlerin varlığının bilincine varmalarına ve hem kendi kültürlerinden hem de diğer kültürlerden insanları anlamalarına ve onlara saygı duymalarına katkıda bulunur.

Sosyal amaçlar; Zazaca öğrenmenin öncelikle kendini doğru ve etkili bir şekilde ifade etmek, ardından diğer insanları doğru anlamak ve onlarla okul, aile, mahalle, ülke, dünya gibi çeşitli bağlamlarda etkili bir şekilde iletişim kurmak olduğunu kabul eder.

b) Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programında Öğrenme-Öğretme Süreci

Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nda Zazaca öğrenme süreci bireysel oluşum, yetiştirme ve gelişim olarak tanımlanmaktadır. Süreç boyutu, Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nda çeşitli uygulamalı dil bilim yaklaşımları aracılığıyla yansıtılmaktadır. Bu kuramsal arka plan, Zazacanin öğretiminde, bu programda tüm temalarda ve alt temalarda işlenmiş; bu temalar ve alt temalar, öğretim programının içerik tanımı ve uygulanması için gerekli art alan ve çerçeveyi oluşturmuştur.

Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nda Yabancı Dil Öğrenme-Öğretme Sürecine Eylem Odaklı Yaklaşım

"Eylem Odaklı Yaklaşım"ın (AOA) temel ilkelerinden biri, 2020 tarihli Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde (D-AO-BM) de belirtildiği üzere öğrenenlerin gerçek yaşam sosyokültürel bağlamlarındaki iletişimde başarılı olabilmeleri için performans sergilemelerine imkân tanımaktır. AOA'da, öğrencilerin öğrenme sürecine etkin katılımı ve dil öğreniminin toplumsal doğasının ve kullanımının farkında olmaları oldukça büyük önem taşır. Öğrencilerin hem kendi bireysel öğrenmelerinin hem de bu öğrenmenin sonuçları ile toplumsal yaşam arasındaki ilişkinin farkında olmaları beklenir. Bu ilkeler, Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nın akademik duruşu ile uyumludur; çünkü bu program, okul içinde ve dışında sosyokültürel bağlamlarda özerk, amaçlı, iletişime ve iş birliğine dayalı öğrenmeye dayanır. Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nın bu özellikleri, D-AOBM'de de ifade edildiği üzere dili öğrenme ve kullanma yollarına odaklanarak dikkati dilin kendisinden "nasıl öğrenileceği ve nasıl kullanılacağı" boyutuna yöneltir. Dil unsurları, Zazaca öğreniminin aracı olup öğrenenlerin bunları sosyokültürel bağlamlarda akranları ve diğer kişilerle iş birliği içinde kullanabilmelerini sağlar. Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nda, öğrenenlerin amacı yalnızca başarılı bir şekilde etkileşimde bulunmak ve iletişim kurmak değil aynı zamanda edindikleri bilgi ve becerileri başarılı birer iletişimci olarak kendi gelişimlerine ve yaşadıkları topluma aktarmasıdır.

Bu fikirleri hayata geçirmek amacıyla programdaki her bir alt tema, ilgili materyaller aracılığıyla olası tüm gerçek yaşam durumlarıyla ilişkili mikro sosyokültürel bir bağlam oluşturmak ve bu bağlamı sınıfa taşımak için kullanılır. Öğrenciler; önce alt temalarda ele alınan bu kavramların ne hakkında olduğunu sözcükler, deyimleşmiş ifadeler, cümleler, dil bilgisi öğelerinin kullanımı gibi dil bilim öğeleriyle öğrenirler. Daha sonra bu dil bilimsel unsurların Zazaca semantik anlamlar yaratmada nasıl işlev gördüğünü anlar ve öğrenirler. Öğrenciler; bilgi, düşünce, fikir ve duygularını ifade ederken ve diğer insanlarla iletişim kurarak başkalarının bakış açılarını Zazaca olarak anlamaya çalışırken bu unsurları nasıl kullanacaklarını öğrenirler. Nihayetinde programın amacı; öğrencilerin iletişime dayalı yeterliliklerini, kapasitelerini ve yeteneklerini geliştirerek topluma katkı sağlayan iyi iletişimci bireyler olmalarını sağlamaktır.

Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nda bu dönüşüm; tüm temalar boyunca çeşitli iletişime dayalı etkinlikler, görevler, projeler ve performans görevleri aracılığıyla gerçekleştirilir. Öğrenciler, etkileşimde bulunmayı ve iletişim kurmayı öğrenmek için pek çok etkinlik ve görev üzerinde çalışır; ardından bu bilgi ve becerileri, Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nın her bir temasının gerçek yaşam konularına ve sosyokültürel bağlamlarına hem bireysel hem de iş birliği içinde aktararak yakın veya uzak çevrelerindeki olgular ve durumlarla ilgili konulara, sorunlara, zorluklara ve bunların çözümlerine ulaşmayı amaçlarlar.

"Yöntem-Sonrası Dönem" Yaklaşımı

Öğretim programı, tek bir öğretim yöntemine bağlı kalmak yerine, farklı yaklaşımlar ve kuramsal altyapılar temel alınarak çeşitli öğretim yöntemlerini sentezlemekte; bu yaklaşımlardan ve yöntemlerden öğrencilerin dil seviyesine, art alanına, gereksinimlerine ve durumlarına uygun teknikleri seçip anlamlı bir şekilde kullanarak birleştirmektedir. Bu birleşim, programın tüm sınıf seviyelerindeki temel amaçları doğrultusunda tasarlanmıştır. Bu birleşimin amacı; öğrencilerin öğrenme süreçlerini kolaylaştırmak, temel dil becerilerini geliştirmelerine yardım etmek, iletişime dayalı yeterlik kazanmalarını desteklemek ve Zazacayı gerçek ve doğal yaşam bağlamları yaratarak etkili, doğal ve yetkin bir şekilde kullanmalarını sağlamaktır. Bu sentez, Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nda benimsenmiş olup programın yöntemsel duruşunu açıklamaktadır. Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'ndaki bu duruş; dersi seçen öğrenci, yer, zaman, bağlam, durum ve amaca uygun teknik ve etkinliklerin seçilmesini ve tanımlanmasını ifade eder.

Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nın yöntemsel bakış açısında, "D-AOBM Eylem Odaklı Yöntemi", "İletişime Dayalı Yöntem", "Harmanlanmış Öğrenme", "Ters Yüz Sınıf", "Bağlam-Temelli (Durumsal) Öğrenme", "Dijital ve Yapay Zekâ Destekli Öğrenme", "Bağlamsal ve Özgün (Gerçekçi) Öğrenme", "Sosyal Öğrenme", "İş Birlikli Öğrenme", "Drama Yoluyla Öğrenme", "Görev-Temelli Dil Öğrenme Tasarımı", "Tümünden Fiziksel Tepki", "Topluluk Odaklı Dil Öğrenimi", "Çoklu Zekâ Kuramı", "Telkin Yöntemi" gibi güncel ve geleneksel dil eğitim yöntemleri dikkate alınmıştır ve bu yöntemlerin öğretim teknikleri harmanlanmıştır. Öğretim programındaki "alan becerileri", "öğrenme çıktıları" ve "öğrenme-öğretme yaşantıları" bölümleri bu yöntemsel temele uygun olarak düzenlenmiştir. Programın uygulamaya geçirilmesi ise öğrencilerin zihinsel, duygusal, fiziksel, sosyal ve kültürel yönleri; öğrenme stilleri ve ilgi alanları dikkate alınarak bu kuramsal ve akademik duruş doğrultusunda planlanmaktadır.

Sosyokültürel ve İletişimsel Yaklaşım

Programın tasarım ve oluşumunda temel alınan yaklaşımlardan biri, dilin sosyal ve kültürel bağlamlar içinde anlam kazandığı ve dil öğreniminin bireyin kültürel varlığını koruyarak farklı kültürlerle etkileşim kurmasını mümkün kılan "Sosyokültürel Yaklaşım"dır. Bu yaklaşım, dil ile kültür arasındaki karşılıklı etkileşimi temel alır ve kültürlerarası anlayışı teşvik eder. Bu yaklaşım, pek çok uygulamalı dil bilimci tarafından önerilmiş ve geliştirilmiş olup, dil eğitiminin temel kavramsal ve kuramsal dayanaklarından biri olarak benimsenmiştir.

Zazacanın konuşulduğu yerlerde yöresel dil farklılıkları için kişiler kendi dil becerilerini dile getirerek küresel iletişim bağlamlarında farklı bireysel ve yöresel dil kullanımlarının tanınmasına imkân tanır ve öğrencilerin Zazacanın farklı yazım ve kullanım biçimlerini tanımlarını, öğrenmelerini, duymalarını ve bunlar aracılığıyla kendinden farklı insanlarla iletişim kurmalarını mümkün kılar.

Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nın tema ve içerikleri; Zazacanın bireylerin sosyal ve kültürel değerlerini ifade etmelerinde önemli bir iletişim aracı olduğunu vurgulamaktadır.

Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nda Öğrenme ve Öğretme Yaklaşımları

Öğretim programı, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları" ile "Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri"ne dayanmaktadır. Bu öğretim programında öğrenciler; etkin katılımcılar, etkin gözlemciler, sorumlu öğrenciler, iletişim kurucular, araştırmacılar, problem çözücüler, öğrenme topluluklarının üyeleri, geri bildirim alıcıları ve sağlayıcıları, düşünce ve duygu yansıtıcıları, yenilikçi uygulayıcılar ve üreticiler, yetkin dil kullanıcıları, öğrenme sürecinin kolaylaştırıcıları ve sosyal aktörler olarak görülmektedir. Bu kapsamda öğrencilerden

1. Hedef dilin yapılarını, sözcük dağarcığını ve sosyal dil kullanımını içeren sözlü (işitsel) ve yazılı (görsel) içerikleri doğru ve etkili bir şekilde tanımları, algılamaları, ayırt etmeleri, anlamaları ve yorumlamaları; bu bilgi ve ilgili becerileri kendi yaşamlarına uygulamaları ve Zazaca sözlü veya yazılı iletişimde etkili bir biçimde kullanmaları; yine bu bilgi ve ilgili becerileri, sosyal ve kültürel farklılıkları anlamak ve diğer insanlarla Zazaca iletişim kurmak amacıyla kullanmaları,
2. Öğrenmekte oldukları Zazacanın dil yapılarını, sözcüklerin ve sosyal dil kullanımlarının işlevlerini tanıyarak, algılayarak ve anlamlandırarak içerikteki sorun ve problemlere çözüm bulmaları ve bu çözümleri ifade etmeleri,.
3. Diğerleriyle iletişim kurarken yaşanabilecek sözlü iletişim problemleri durumunda, öğrencilerden hedef dilin yapıları, sözcükleri ve sosyal dilin işlevlerini doğru biçimde kullanarak sağlıklı iletişime katkı sağlayacak çözümler üretmeleri ve bu çözümleri uygun bir içerikle paylaşmaları,

4. Farklı kültürlere ait kuralları, ilkeleri, durumları, düşünceleri, duyguları ve değerleri kapsayan içerikleri anlamaları ve bunlara saygı göstermeleri,
5. Bilgi aktarımı ve / veya içerik üzerine tartışma gerektiren durumlarda, öğrencilerin hedef dil yapılarını, sözcükleri ve sosyal dil kullanımını yerinde ve doğru biçimde kullanarak bilgiyi açık ve anlaşılır şekilde iletebilmeleri,
6. Fikir ve görüşlerini tartışırken, Zazaca iletişim ortamlarında Zazacayı anlaşılır, doğru ve uygun bir şekilde kullanarak kendi fikir ve görüşlerini gelişim düzeylerine uygun biçimde ifade etmeleri ve görüşlerini uygun gerekçelerle desteklemeye çalışmaları,
7. Zazaca içerikleri okulda ve okul dışındaki kişisel ve sosyal yaşamlarında gerekli ve uygun bağlamlarda otomatik, özgün, doğal ve bağlama uygun olarak kullanabilmeleri,
8. İçeriği anlama, algılama, sentezleme ve değerlendirme süreçlerinin bir sonucu olarak dil becerileri ile edindikleri bilgi birikimi, düşünceler ve görüşler sayesinde farklı bilgi, duygu, düşünce ve gerekçeleri bütüncül bir bakış açısıyla kavramaları ve bu bakış açısını başkalarıyla Zazaca olarak gerçekleştirdikleri iletişime dayalı etkileşim ve paylaşımlara yansıtmaları,
9. Kazandıkları tüm dil becerilerini ve diğer becerileri, kendi ve başkalarının yaşam koşullarını iyileştirmek ve geliştirmek; ülkelerinin yararı ve gelişimi için kullanmak; dünya ve doğadaki yaşam koşullarını geliştirmek; yenilikçi ve yaratıcı fikirler geliştirmek suretiyle geleceği tasarlamak ve şekillendirmek için etkin rol almak amacıyla kullanmaları beklenmektedir.

1.2. YAŞAYAN DİLLER VE LEHÇELER DERSİ (ZAZACA) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

1. Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı, "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni" ile uyumlu olarak yapılandırılmıştır. Bu program Zazaca derslerinin planlanmasında; ders materyallerinin tasarlanması ve hazırlanmasında; öğrenme kanıtları (ölçme ve değerlendirme) süreçlerinin planlanmasında; ölçme ve değerlendirme materyallerinin tasarlanması ve hazırlanmasında; ders kitapları ve diğer destekleyici öğretim materyallerinin içeriklerinin tasarlanması ve hazırlanmasında dikkate alınmalıdır. Tüm eğitim faaliyetleri, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde yer alan öğrenci profiline ulaşılmasını sağlamak amacıyla planlanmalı ve uygulanmalıdır.
2. Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı aşamalı olarak uygulanacağından mevcut düzeyle ilgili önceki öğrenme süreçlerindeki eksiklik ve sorunların okullardaki Zazaca öğretmenleri tarafından belirlenmesi gerekmektedir. Bu eksiklikler ve sorunları gidermek amacıyla işlenecek içerikler eğitim öğretim yılı başında yapılan toplantılarda belirlenmeli ve eğitim süreci boyunca uygulanmalıdır.
3. Alan becerileri, programda öğrenme çıktılarının oluşturulmasında temel alınmaktadır. Her alan becerisi ve her öğrenme çıktısı için süreç bileşenleri belirlenmiştir. Bu süreç bileşenleri, öğrenme çıktılarına erişimi sağlayan temel unsurlardır. Buna göre süreç bileşenlerinin Zazaca derslerinde öğrenciler tarafından deneyimlenmesi gerekmektedir.
4. Ortaokul Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde yer alan yabancı dil alan becerileri ve yabancı dil destek becerileri temel alınarak yapılandırılmıştır.
5. Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nda etkinlik ve uygulamalar, öğrencilerin yaşlarına en uygun yaklaşımlar, yöntemler, teknikler ve dil seviyeleri göz önünde bulundurularak tasarlanmıştır. Zazaca öğretiminde yöntem sonrası-dönem yaklaşımı doğrultusunda belirli ve tek bir öğretim yönteminden ziyade dil düzeyi göz önünde bulundurularak doğru yer, doğru zaman, doğru bağlam, doğru durum, doğru materyal ve doğru amaç için doğru, uygun ve etkili teknikler ile etkinliklerin seçilmesine vurgu yapılmaktadır. Öğrencilerin öğrenme stilleri, motivasyon düzeyleri; beceri, yetenek, eğilim ve kapasiteleri; ilgi alanları ve kişilik özellikleri gibi dil edinimi ve öğrenimini etkileyen faktörlere önemli ölçüde dikkat edilmiştir. Bu yaklaşım; ders planlama ve uygulamalarında da doğru, anlamlı ve etkili bir şekilde dikkate alınmalı ve kullanılmalıdır. Öğrencilerin öğrenme stillerine, beceri-yetenek-eğilim-kapasitelerine, dil seviyelerine, ilgi alanlarına, motivasyon düzeylerine, iletişim ihtiyaçlarına ve ayrıca içinde bulundukları fiziksel koşullara yanıt verebilecek uygun teknikler göz önünde bulun-

- durulmalı; buna göre gerekli etkinlikler tasarlanıp uygulanmalıdır. Bu sayede öğrencilerin Zazaca yeterliklerini kazanmaları ve geliştirmeleri desteklenebilir. Farklı yöntemlere ait tekniklere dayanan etkinlikler, sıradan değil öğrencilerin kendi öğrenme amaçlarını, yollarını, durumlarını ve isteklerini keşfetmelerine yardımcı olacak şekilde tasarlanmalıdır. Öğrencilerin öğrenmelerini bu şekilde yansıtabilmeleri ve kendi yansımaları aracılığıyla öğrenmelerini geliştirebilmeleri için fırsatlar sunulmalıdır.
6. Programdaki iki alımlayıcı beceriden ilki dinleme / izleme-anlamlandırma becerisidir. Bu beceri, bireyin bir konuşmacı veya başka bir kaynak tarafından üretilen sözlü içerikleri algılayıp anlamlandırma yeteneğini geliştirir. Bu kaynaklar; aksan, vurgu, hız, ritim gibi dilin yapısal özelliklerinin yanı sıra deyimler, terimler, sözcükler, ifadeler, cümlecikler, cümleler, bağlamdaki sosyal ve kültürel yansımalar gibi içerik ve anlamsal özellikleri (tema ile ilgili) de kapsar. Öğrenciler Zazaca öğrenirken tanıma, fark etme, anlamlandırma aşamasında çeşitli görsel destekler yardımıyla bunları algılar ve anlar. "Okuma-anlamlandırma becerisi" ise metin türü, görsel destek, dil bilgisi kullanımı, sözcük dağarcığı, deyimse dil kullanımı ve içeriğin tüm anlamsal özelliklerinin yardımıyla oluşturulmuş yazılı içeriği (metni) algılayıp anlamlandırma amacıyla geliştirilen bir beceridir. Aynı şekilde öğrencilerin deyimler, terimler, sözcükler, ifadeler, cümlecikler, cümleler, bağlamdaki sosyal ve kültürel yansımalar gibi içerik ve anlamsal özellikleri (tema ile ilgili) "tanıma, fark etme ve anlamlandırma" aşamasında çok önemlidir. Dilin yapısal ve anlamsal özellikleri, anlama süreçlerinde büyük önem taşır.
 7. "Dinleme / izleme-anlamlandırma becerisi" gerçek zamanlı, oldukça akıcı ve hızlı bir süreçtir. Bu nedenle akıcı, anlık algılama ve anlama ile hızlı ve anlamlı tepki ve geri bildirim gerektirir. Öte yandan "okuma-anlamlandırma" daha statik, kontrollü ve daha yavaş ilerleyen bir süreçtir. Her iki alımlayıcı beceride de öğrenciye iletilen içerik ve öğrencinin mesajın anlamını algılaması, onun kişisel ve sosyal ilişkisinin temeline göre şekillenir. Programda iletişimde alımlama, yorumlama ve anlama sürecini kapsayan "Dinleme / izleme-anlamlandırma ve okuma-anlamlandırma" becerileri; bu olgular göz önünde bulundurularak düzenlenmiştir. Programın ders planlama ve uygulama aşamalarında bu becerilerin kullanıldığı etkinlikler anlamlı bağlamsal tasarımlar çerçevesinde dikkatle planlanmalı, oluşturulmalı ve düzenlenmelidir. Öğrencilerin bu becerileri bağlam içinde başkalarıyla iletişim kurarken doğal, gerçekçi, etkili, verimli ve anlamlı şekilde kullanmaları desteklenmelidir.
 8. "Konuşma-anlatma becerisi" programda tanımlanan ve kullanılan iki üretici beceriden biridir. "Konuşma-anlatma becerisi" öğrencilerin bir dili öğrenirken geliştirdikleri ve Zazacanın seslerini, dil bilgisi öğelerini, sözcük dağarcığını ve anlamsal ifadelerini içeren içeriği etkili ve anlamlı bir şekilde kullanarak başkalarıyla iletişim kurma yeterliliğine sahip olmalarını sağlayan sözlü bir beceridir. "Konuşma-anlatma becerisi"nin temel öğeleri planlama, etkileşim ve iletişimdir. Konuşmada öğrenci bağlam, durum, yer ve zamana uygun, doğru ve anlamlı içeriği kullanarak; doğru sesleri ve telaffuzu üreterek; bilgiyi, gelişim düzeyine uygun biçimde ifade ederek; kültürel içerik ve mesajları doğru ve uygun biçimde aktararak sosyal etkileşim ve iletişime dayalı yeterlik kazanma becerisini geliştirir.
 9. "Üretici beceriler"den ikincisi olan "yazma-anlatma becerisi"; öğrencinin Zazacanın dil bilgisi öğeleri, sözcük dağarcığı, çeşitli kendini ifade biçimleri, yazı türleri ve dil kurallarını içeren içeriği kullanarak bilgi, düşünce, deneyim ve duygularını anlamlı ve yazılı bir şekilde ifade etme ve aktarma yetisi ve becerisidir. "Yazma-anlatma becerisi" programda ilgili içeriğin tanınması, fark edilmesi ve anlaşılmasıyla başlar. İçerikteki bilginin transferi ve anlamlandırılması; dinleme, izleme, okuma gibi alımlayıcı beceriler aracılığıyla işlenir. Yazma, ifade etme ve açıklama yetisi ve becerisi; planlama, uygulama ve (verilen geri bildirimler dikkate alınarak) yeniden yazmayı içeren birçok süreci ve yaratıcılığın gelişmesini sağlayan metin geliştirmeyi gerektirir. Bu beceri, farklı yazı türleri üzerinde yapılan çalışmalarla güçlendirilir. Programda üretici becerilerinin kullanıldığı etkinlikler, planlar ve uygulamalar bağlamsal ve anlamlı şekilde dikkatle planlanmalı; tasarlanmalı ve oluşturulmalıdır. Öğrenciler; Zazaca "konuşma-anlatma" ve "yazma-anlatma" becerilerini bağlam içinde doğal, özgün, otomatik, gerçekçi, etkili, verimli ve anlamlı biçimde kullanarak iletişime dayalı yeterliklerini geliştirmeleri için desteklenmelidir.
 10. Programda tanımlanan ve açıklanan "yabancı dil destek becerileri" diğer tüm dil becerileriyle bütünleşmiş, birleştirilmiş, uyumlu hâle getirilmiş bir biçimde işlenir. Temel alan becerileri ile destek becerileri arasında sarmal, birbirine bağlı etkileşimli ve karşılıklı bir ilişki bulunmaktadır. Bu nedenle tüm beceriler bütünleşik, birleşik ve birbirine geçmiş bir şekilde kullanılır. Dilin dil bilgisel, sözcüksel (sözcük dağarcığı) ve sesletimsel unsurları çoğunlukla içerik bilgisi olarak ele alınır; bunların seçimi ve kullanımı ile ilgili bilgiler literatürde yer alsa da öğrencilerin "dil yeterlikleriyle" bağlantılı olduklarından belirgin olarak konumlandırılıp adlandırılmaz. Dil öğreniminin "tanıma-fark etme-anlamlandırma" aşamasında öğrenciler dil bilgisi öğeleri, sözcükler (sözcük dağarcığı)

ve sesletim özellikleri (telaffuz, tonlama vb.) ile karşılaşır; bunları algılar; tanıır ve anlar. Daha sonra öğrencilerin üretici becerilerle ilişkilendirilecek olan dil yeterliklerini kazanmaya başlamaları beklenir. Bu tanıma aşaması, alımlayıcı becerilerin işlenmesi sürecinde yer alır. Bu nedenle dil bilgisi, sözcük dağarcığı ve sesletim öğreniminin iki aşamaya ayrılması gerekebilir: karşılaşma-algılama-tanıma-anlama aşaması ve seçme-kullanma aşaması. Dil öğreniminde bilgiyle karşılaşma-algılama-tanıma-anlama aşaması "alımlayıcı beceriler" ile sağlanırken "seçme ve kullanma" aşaması "konuşma-anlatma" ve "yazma-anlatma" becerileri aracılığıyla "üretici beceriler" in geliştirilmesi sürecinde gerçekleşir.

11. Öğretim programında becerilerle ilgili yer alan bu belirleme yeni bir bilgi üretmek için değildir. Kuramda ve uygulamada belirsiz bir şekilde yer alan dil bilgisel, sözcüksel ve fonolojik unsurların seçimini ve kullanımını "yabancı dil destek becerileri" olarak konumlandırmaktır. Bu da öğrencilerin pragmatik, stratejik, iletişime dayalı ve sosyo-dil bilimsel yeterliklerini kazanmalarını nasıl güçlendirebilecekleri üzerinde düşünülmesini sağlar.
12. Dil bilgisi seçme-kullanma becerisi, programdaki üç yabancı dil destek becerisinden ilkidir. Bu beceri, uygun yöntemsel teknikler ve bağlam kullanılarak diğer dil becerilerine benzer şekilde ele alınır. Ortaokul 5-8. sınıflar için bu beceriye yönelik olarak bütüncül öğrenme yaklaşımı kullanılır. Bu yeterlik işlevlerini kazanmayı desteklemek amacıyla doğal ve özgün bağlamlarda uygun ve doğru etkinlikler seçilmelidir. Bu etkinlikler, öğrencilerin iletişime dayalı yeterliklerini geliştirmeye ve kazanmaya katkıda bulunmayı hedeflemeli; Zazaca dil bilgisini mümkün olduğunca doğal, doğru, özgün ve kendiliğinden kullanmalarını sağlanmalıdır. "Dil bilgisi seçme-kullanma" becerisi, öğrenme çıktılarının yazımında ve öğrenme-öğretme uygulamalarında "DBS" desimal koduyla yer almıştır.
13. Dil bilgisi "edinimi" erken yaştaki çocukların dil bilgisi öğelerini ve biçimlerini (ve dilin diğer unsurlarını) bilinçli bir odaklanma olmadan, farkında olmadan, otomatik, doğal ve gerçekçi bir ortam ve bağlamda edinip kullanmaları durumudur. Dil öğrenimini tanımlayan unsurlar ise yapay ortam, planlama, kuralların bilinçli öğrenilmesi ve kısa vadeli hedeflerdir. Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nda dil bilgisi öğretiminin amacı, öğrencilerin Zazacayı doğru dil bilgisi kullanarak, doğal, gerçekçi ve anlamlı bir şekilde bağlam içinde kullanarak iletişim kurabilecekleri bir ortam oluşturmak ve bunu mümkün kılacak doğru ve uygun yöntemsel temellere dayandırmaktır. Bu ancak belli ölçüde başarılabilir ve bunun için gerekli koşul, sınıfta dil bilgisinin öğretmen tarafından bir ders içeriği olarak değil uygun yöntem, teknik, materyal ve etkinlikler aracılığıyla kazandırıldığı sürekli, doğal ve özgün bir ortamın oluşturulmasıdır. Bu nedenle bu süreç; bol miktarda doğal ve gerçekçi pekiştirme, tekrar, etkileşim, isteyen öğrenciler için gözlemci olma, eşli çalışma veya yazılı katılım gibi alternatif uygulamalar ve iletişim etkinlikleriyle desteklenmelidir. Programda öğrenciler farkında olmadan, otomatik olarak dil bilgisi kurallarını görme, duyma ve kullanma becerisi kazanırlar. Görseller, ritim, müzik, hareket, drama ve hikâye anlatımı gibi öğrenmeyi etkileyen tüm zihinsel, sosyal, duygusal, fiziksel ve kültürel boyutları kapsayan özellikler ve etkinlikler bir arada kullanılır. Öğrenme sürecinde, dil bilgisinin bağımsız bir ders konusu olarak doğrudan öğretilmesi yerine, doğal ve gerçekçi bağlamlarda uygun teknik ve etkinlikler aracılığıyla öğretilmesinin desteklenmesi ve bu doğrultuda sürekli, doğal, özgün ve gerçekçi öğrenme ortamlarının oluşturulması gereklidir. Öğretim programında derslerin tümünde beynin her iki yarım küresinin işlevlerinin mümkün olduğunca etkinleştirilmesi teşvik edilir. Bu nedenle tüm etkinlikler, öğrencilerin bağlama uygun olarak Zazaca dil bilgisini doğal, özgün, otomatik, gerçekçi, etkili, verimli ve anlamlı bir şekilde kullanabilmeleri, böylece iletişime dayalı yeterliklerini kazanıp geliştirebilmeleri için ders planlama ve uygulamalarında dikkatle planlanmalı, tasarlanmalı ve oluşturulmalıdır.
14. Öğretim programında üç yabancı dil destek becerisinden biri olan sözcük seçme-kullanma becerisi; öğrencinin hedef içerikteki sözcükleri alımlayıcı beceriler aracılığıyla tanıması, algılaması ve anlamasının ardından bağlam, durum, yer ve zamana uygun şekilde konumlandırması, seçmesi ve kullanmasına dayanır. Öğrenciler ayrıca durum ve bağlama uygun daha önce öğrenilmiş sözcük dağarcığını hatırlar, geri çağırır, bağlama ekler ve doğru, etkili ve anlamlı biçimde kullanırlar. Bu aşamalar programda alan becerilerinin süreç bileşenlerinde tanımlanmış, ortaya konmuş ve uygulanmış; ardından öğrenme çıktılarına ve son olarak temaların "öğrenme-öğretme yaşantıları" bölümlerine aktarılmıştır. "Sözcük seçme-kullanma" becerisi, öğrenme çıktılarının yazımında ve öğrenme-öğretme uygulamalarında "SÖS" desimal koduyla yer almıştır.
15. Sözcük edinimi, çocukların dildeki sözcükleri farkında olmadan ve analiz etmeden edinmeleri ve benimsemeleri durumudur. Buna karşılık sözcük öğrenimi, yabancı dilin doğal bağlamları ve ortamları yerine sınıfın yapay ortamında gerçekleşen bir süreçtir. Öğrencilerin etkileşim ve iletişim süreçlerinde sözcükleri doğal, özgün, doğru,

- anlamli ve etkili kullanmalarını sağlamak için sözcüklerin bağlama uygun anlam, biçim, sesletim ve kullanımlarının bilinçli olarak pratik edilmesi gereklidir. Bu becerinin kullanıldığı etkinlikler, programda ders planlama ve uygulama süreçlerinde bağlamsal ve anlamli şekilde dikkatle planlanmalı; tasarlanmalı ve oluşturulmalıdır. Böylece öğrenciler Zazaca sözcük dağarcığını bağlam içinde doğal, özgün, kendiliğinden, gerçekçi, etkili, verimli ve anlamli bir biçimde kullanarak iletişime dayalı yeterlik kazanırlar.
16. Programda üç yabancı dil destek becerisinden üçüncüsü sesletim seçme-kullanma becerisidir. Sesletimsel beceriler öğrencilerin dilin seslerini, vurgu, ritim, tonlama ve telaffuzunu doğru kullanmalarına; konuşmanın içeriğini doğru yansıtmalarına, etkili ve verimli bir şekilde etkileşimde bulunup iletişim kurmalarına yardımcı olur. Bu beceri; dinleme alıştırmaları, tekrar, taklit, telaffuz alıştırmaları, akran kayıtlarını dinleyip bireysel geri bildirim verme, kendi bireysel ses kayıtlarını dinleyip otomatik seçme, kullanma ve yansıtma oturumlarında bireysel olarak değerlendirme yapma gibi etkinliklerle desteklenir. Diğer becerilerde olduğu gibi sesletimin doğru ve uygun kullanımı, içeriğe anlam kazandırarak öğrencilerin dil öğrenme deneyimini kolaylaştırır. Bu içerik, verilen sözlü bilgiyi desteklemeli ve sözlü bilginin içeriğini anlamli kılmalıdır. Ders planlama ve uygulama aşamalarında bu becerinin kullanıldığı etkinlikler, öğrencilerin Zazaca sesletimini doğal, özgün, verimli, kendiliğinden ve anlamli bir şekilde kullanmaları beklenen bağlamsal ve anlamli bir biçimde planlanmalı, tasarlanmalı ve oluşturulmalıdır. "Sesletim seçme-kullanma" becerisi, öğrenme çıktılarının yazımında ve öğrenme-öğretme uygulamalarında "SES" desimal koduyla yer almıştır.
 17. Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı, öğrencilerin sosyo-dil bilimsel ve pragmatik yeterliklerini farklı kültürel içerik ve bağlamlarla ilgili iletişimsel ve iş birlikli etkinlikler aracılığıyla geliştirmelerini desteklemeyi amaçlar. Tüm temalarda kullanılan "sosyal dil ifadeleri" bunun bir parçasıdır. Çünkü öğrenciler bunları sınıf içinde öğrenerek hem sınıf içinde hem de kişisel yaşamlarında kullanabilirler. Öğrencilere kendi Zazaca düzeylerine uygun şekilde anlamli sözlü ve yazılı bağlamlarda sosyal yeterlik kazanmalarını desteklemek için okul içinde ve dışında sosyal iletişimlerinde Zazacayı etkili, anlamli, doğru, doğal, özgün, gerçekçi ve akıcı kullanma fırsatları sağlanmalıdır. Bu gereklilik, tüm ders içeriklerinin tasarımında ve uygulanmasında çok dikkatli bir şekilde göz önünde bulundurulmalıdır.
 18. Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nda açıklandığı üzere öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri için yazılan tüm süreçlerin derslerde dikkate alınması ve uygulanması esastır. Buna ek olarak, öğrenme-öğretme uygulamaları yapılırken özellikle ilgili temanın öğrenme çıktıları, süreç bileşenleri, eğilimler ve programlar arası bileşenleri göz önünde bulundurulmalıdır. Tüm uygulamalar buna göre farklılaştırılabilir.
 19. Zazaca öğrenimi için, öğrencilerin etkin katılımını teşvik eden bir öğrenme ortamı oluşturulması gerekmektedir. Benzer şekilde kişisel fikirlerin gönüllülük esasına göre paylaşılabileceği ve sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin gelişiminin desteklendiği bir sınıf iklimi yaratılmalıdır.
 20. Sınıftaki öğrencilerin dil düzeyine göre sorgulama, araştırma, gözlem yapma, deney yapma gibi etkinlikler disiplinler arası ve bağlamsal bir yaklaşımla yürütülmelidir. Bu etkinlikler Zazaca öğretmenleri tarafından titizlikle planlanmalı ve uygulanmalıdır.
 21. Programda "köprü kurma", öğrencilerin önceki öğrenmeleri ile yeni öğrenmeleri arasında bağlantı kurulmasını sağlayan ve öğrenme sürecini anlamli hâle getiren bir süreç olarak ele alınmıştır. Bu süreçte öğrencilerin önceki bilgi, beceri ve yaşantılarının harekete geçirilmesi; ele alınacak tema ile günlük yaşam, gerçek yaşam durumları ve diğer temalar arasında ilişki kurulması amaçlanır. Öğrencilerin yeni öğrenmelere ilişkin ön bilgilerinin ve hazır bulunuşluklarının dikkate alınması, öğrenme sürecine yönelik merak ve motivasyonlarının desteklenmesi ve yeni öğrenmelerin önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmesi esastır. Bununla birlikte tema kapsamında edinilen bilgi, beceri, değer ve deneyimlerin farklı bağlamlarda kullanılmasına, disiplinler arası ilişkiler kurulmasına ve günlük yaşamda anlamli biçimde pratiğe dökülmesine yönelik bağlantılar kurulması sağlanır.
 22. Temalardaki öğrenme-öğretme yaşantıları bölümü, öğrencilere bütüncül bir bakış açısı kazandırmak amacıyla kapsamlı bir çerçevede sunulmaktadır. Bu bütüncül bakış açısı, öğrenciler için destekleyici bir unsur olarak görülmektedir. Bu bölüm; öğretmene öğrencilerin kendi öğrenmelerinin farkına varmalarını, kullanabilecekleri bireysel öğrenme stratejilerini geliştirmelerini, sürekli öğrenmeyi sağlamalarını, kendi öğrenme süreçlerini algılamalarını ve öğrenme sürecindeki sarmal akış ile disiplinler arası ilişkilerin farkında olmalarını desteklemek için farklı öğretim yaklaşımlarını, yöntemlerini, tekniklerini ve etkinliklerini kullanmaları konusunda rehberlik eder. Ayrıca bu bütüncül bakış açısı içinde dilin sosyal bağlamlarda kullanımına da vurgu yapılmaktadır.

23. Yansıtma öğretim programının önemli bir bileşenidir. Öğrenme-öğretme yaşantıları, alan ve yabancı dil destek becerileri ile öğrenme çıktılarının ders akışı içinde birlikte anlam kazanacak şekilde düzenlenmiş olup öğrencilerin etkinlikler hakkında kendi öğrenmelerini yansıtma kolaylaştırır. Bireysel ve iş birlikli yansıtma, alan becerileri ve öğrenme çıktıları bölümlerinde açıklandığı üzere öğrenme-öğretme süreci akışı içinde gerçekleşir.
24. Öğretim programı yabancı dil alan becerileri ve destek becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, programlar arası bileşenler (sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri), disiplinler arası ilişkiler, beceriler arası ilişkiler, içerik çerçevesi, ilkeler ve anahtar kavramlar, öğrenme kanıtları (ölçme ve değerlendirme), öğrenme-öğretme yaşantıları (temel kabuller, ön değerlendirme süreci, köprü kurma, öğrenme-öğretme uygulamaları), farklılaştırma (zenginleştirme ve destekleme) ve öğretmen yansıtmaları dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bu nedenle öğrenme çıktıları temalarda belirtilen ilerleme, sarmallık ve ardışıklık ilkelerine uygun olarak ele alınmalıdır.
25. Öğrenme-öğretme yaşantıları bölümünün süreç ve akışında, ilgili dil düzeyine göre tüm dil becerileri kolaydan zora, bilinenlerden bilinmeyene, daha kontrollüden daha açık uçlu ve iletişimsel olana doğru takip edilmiştir. Bu süreçler boyunca dallanarak farklılaşan öğrenme yöntemi uygulanmaya çalışılmıştır. Temalar boyunca iş birlikli etkileşimli ve iletişime dayalı etkinlikler sürekli olarak önerilmiştir. Dil öğreniminin temel amacı olan "karşılıklı ve ortak etkileşim, paylaşım ve fikir alışverişi yoluyla bilgi boşluklarını doldurarak iletişim kurma" ifadesi, tüm dil becerileri kullanılarak öğrenme-öğretme yaşantıları akışına dâhil edilmiştir. Öğrencilerin öğrenme deneyimlerini kolaylaştırmak için bu akış ve yöntemsel duruş sınıfta takip edilmelidir.
26. Öğretim programı; öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, öğrenme stilleri ve stratejileri göz önünde bulundurularak dil seviyelerine uygun şekilde öğrenme çıktılarıyla tutarlı farklı içerikleri kapsar. Bulmacalar, paragraflar, okuma parçaları, kısa hikâyeler, romanlar, şiirler, makaleler, çalışma kâğıtları, dergiler, incelemeler gibi yazılı materyaller; resimli, çizgi film, animasyon ve süregelen hikâyeler, posterler, resim kartları gibi görsel materyaller; tekerlemeler, şarkılar, diyaloglar, oyunlar, basit hikâye anlatımları, podcastler, belgeseller, röportajlar, radyo programları, eğitim videoları, hikâye videoları, kısa filmler, sunum içerikleri, sohbet grupları, simülasyonlar, animasyonlar gibi sözlü / sesli / görsel materyaller öğrenme deneyimleri için kaynak olarak önerilmiştir. Bu tür öğrenme-öğretme materyalleri hazırlanırken alan öğretmenleri ve diğer branş öğretmenleri arasında iş birliği ve ortak çalışma sağlanmalıdır.
27. Dil bilgisi seçme-kullanma, sözcük seçme-kullanma ve sesletim seçme-kullanma becerileri oyunlaştırma teknikleriyle kullanılır ve iletişimde etkili bir şekilde kullanılmaları hedeflenir. Bu tür uygulama etkinliklerinin öğrenme üzerindeki etkisi göz önünde bulundurulmalıdır.
28. Programda okuma becerisi büyük bir öneme sahiptir. Çünkü okuma metinleri, yazılı bir bağlam oluşturarak bilgi girdisini sağlar ve dilin alımlanmasını gerçekleştirir. Ortaokulda kalabalık sınıflar için özellikle yararlı ve etkili olan "sessiz okuma" teknikleri önerilir. Okumanın telaffuz için sesli, anlam içinse sessiz yapılmasının unutulmaması gerekir. Ayrıca dönüşümlü sesli okumanın ne sesletim ne de anlam amacına hizmet ettiği ve zaman kaybına yol açtığı akıld tutulmalıdır. Okuma becerisinin kazandırılması, okuma parçaları aracılığıyla işlenir.
29. DBÖ-CLIL (İçerik ve Dilin Bütünleştirilmiş Öğretimi-Content and Language Integrated Learning), öğretim programının yöntem bilimsel bileşenlerinden biridir. İDBÖ'de Zazaca, diğer disiplinler aracılığıyla öğretilir. Temel amaç hem içeriği hem dili eş zamanlı olarak birlikte öğretmektir. Kültür de İDBÖ'nün önemli bir parçasıdır. Yerel ve uluslararası kültürler, İDBÖ etkinliklerine entegre edilerek çeşitli içerikler aracılığıyla öğrenilebilir. Programda İDBÖ için tüm dil becerilerinin kullanılması önerilmektedir. İDBÖ çalışmaları sırasında bilgi işleme, problem çözme, araştırma, iş birliği, eleştirel düşünme ve tartışma tekniklerinin kullanılması önemsenmektedir. İDBÖ; kişinin kendi ve farklı kültürler hakkında bilgi edinmesi, bunlara dair farkındalık geliştirmesi, Zazacanın diğer disiplinlerle oluşturduğu yeni bağlamsal kullanımlarını görmesi ve diğer kültürler ile disiplinlere ilişkin içerikleri Zazaca olarak anlayıp açıklaması açısından önemli bir öğrenme aracı olarak görülmelidir.
30. Pekiştirme, öğretim programında önemli bir süreçtir. Tüm dil bilgisi öğelerini, hedef sözcük dağarcığını ve sosyal dili kapsayan içerikler; keyifli ve anlamlı etkinlikler aracılığıyla düzenli olarak pekiştirilir. Tüm dil becerileri, edinilen ve hatırlanan bilgi ve beceriler gözden geçirilirken içeriği pekiştirmek ve iletişim sağlamak amacıyla yeni içerik ve bağlamlar üreterek kullanılır.
31. Performans görevleri, Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nın önemli bir parçasıdır ve gerçek yaşam ürünleri ile çeşitli sorunların araştırılması (araştırma), oluşturulması (yaratma) ve sunulmasına

dayanır. Her temada en az bir performans görevi bulunmaktadır. Bu görevler aracılığıyla öğrenciler, temada öğrendiklerini yeni bir bağlamda iş birliği içinde uygulayabilecek ve geliştirebileceklerdir. Öğrenciler; dil seviyelerine uygun olarak tüm tema içeriklerini hatırlamak, gözden geçirmek, pekiştirmek, kullanmak ve yeni anlamlı bağlamlar üretmek için performans görevleri hazırlarlar. Yazılı ve görsel içerik üretiminde öğretmen rehberliğinde dijital araç ve gereçlerin kullanılması da önerilir. Bu performans görevlerinin özgün, yaratıcı, çok yönlü, anlamlı, tekrar edici ve pekiştirici olması ve aynı zamanda öğrenenlerin öğrenmeye dair bakış açılarını yansıtması çok önemlidir. Öğretmen ve arkadaş geri bildirimleri ile bireysel ve iş birlikli yansıtma programdaki performans görevlerinin çok önemli bir parçasını oluşturur. Bu doğrultuda öğrencilere her tema için en az bir tane sınıf ortamında yapılabilecek performans görevi verilmelidir.

32. Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretim Programı'nda değerler; temadaki içerik çerçevesi, öğrenme-öğretme uygulamaları süreci ve öğrenme çıktıları doğrultusunda sunulmaktadır. Öğrencilerin bu değerleri içselleştirmeleri ve günlük yaşamlarında yansıtmaları beklenmektedir. Bunun için öğrencilerin temalarda yer alan etkinlikler aracılığıyla içerikleri incelerken ve anlamaya çalışırken fark ettikleri değerleri uygulayabilecekleri fırsatlarla desteklenmeleri gerekmektedir.
33. Öğretim programı kapsamında oluşturulan proje, portfolyo, şiir, şarkı, makale, hikâye, inceleme gibi ürünlerde telif hakları ve kişisel verilerin korunması ile ilgili konulara dikkat edilmelidir. Anayasa ve yasalara uygun, bireylerin veya toplumun hassasiyetlerini gözetken, millî ve ahlaki değerleri yansıtan ve bireylerin hak ve özgürlüklerine saygı gösteren içerikler oluşturulmalıdır. Öğrenciler, içerik oluştururken ve paylaşırken yasal hakları ve sorumlulukları konusunda bilinçlendirilmelidir. Öğretim programında farklılaştırma bölümündeki zenginleştirme ve destekleme kısımlarında yer alan etkinlikler öğretim materyallerinde yer almamaktadır. Ancak materyal geliştiriciler tarafından içeriklerin uygulanması için bazı elektronik içerikler hazırlanmaktadır. Farklılaştırma kapsamındaki tüm uygulamalar ve etkinlikler; öğrencilerin ilgi, gereksinim ve istekleri göz önünde bulundurularak öğretmenler tarafından planlanmalı ve uygulanmalıdır.
34. Haftalık ders süresinin 1 ders saati olarak belirlendiği durumlarda, öğretim sürecinin yabancı dil alan becerilerine öncelik verilerek planlanması önerilmektedir. Bu kapsamda dinleme / izleme-anlamlandırma, okuma-anlamlandırma, yazma-anlatma ve konuşma-anlatma becerilerinin geliştirilmesine yönelik öğrenme yaşantılarına ağırlık verilmelidir. Dil bilgisi seçme ve kullanma, sözcük seçme ve kullanma ile sesletim seçme ve kullanma becerileri ise ayrı ve bağımsız öğretim konuları olarak ele alınmak yerine, ilgili yabancı dil alan becerilerinin geliştirilmesine yönelik etkinlikler içerisinde ihtiyaç doğrultusunda ve bağlamla ilişkilendirilerek işlenebilir. Böylece yabancı dil destek becerilerinin, öğrencilerin anlamlandırma ve anlatma becerilerinin gelişimini destekleyecek biçimde öğrenme-öğretme sürecine bütünlüklü olarak yansıtılması sağlanabilir.
35. Öğretim programında öğrencilerin Zazaca seviyelerine dayalı olarak amaçlar, hedefler, yöntemler, ölçme ve değerlendirme kriterleri ve araçları önemli bir bileşen olarak yer almaktadır. Zazaca ile ilgili bilgi ve becerilerin, yeni anlamlı içerik oluşturma ve bu içerik aracılığıyla iletişim kurma becerisi bağlamında ölçülüp değerlendirilmesi için alternatif uygulamaya dayalı bir geliştirici (biçimlendirici) ölçme ve değerlendirme anlayışı benimsenmiştir. Program bileşenleri ölçme ve değerlendirme sürecinin anlamlı bir parçası hâline getirilmiştir. Değerler, eğitimler, okuryazarlık becerileri ve sosyal-duygusal öğrenme becerileri puan ve notlarla değerlendirilmek yerine performans görevleri, portfolyolar, projeler, günlükler, mülakatlar, drama çalışmaları gibi sınıf içi ve / veya sınıf dışı etkinlikleri içeren bazı alternatif süreç odaklı değerlendirme araçları kullanılarak gelişimleri birlikte ölçülmektedir. Bu bileşenler aynı zamanda bu tür performans ve başarıların değerlendirme araçları ve notlama / puanlama anahtarlarında dikkate alınan ölçütler arasında yer almaktadır. Bu değerlendirme teknikleri; programda dil becerilerini, eşli ve grup çalışması gibi iş birliğine dayalı etkinlikleri ve dil seviyelerine göre yaratıcı, üretici ve iletişime dayalı etkinlikleri değerlendirmek için yer almaktadır. Her beceri için değerlendirme ölçütleri amaçlar, göstergeler, uygulama, kullanım sıklığı, değerlendirme araçları ve değerlendirme odağı olarak listelenmiş ve öğrencilerin dil seviyelerine göre tanımlanıp açıklanmıştır. Bu liste programın giriş bölümünde sunulmaktadır. Her derste her becerinin ölçülüp değerlendirilmesi zorunlu değildir. Öğretmenler, temalardaki gereksinimleri ve öğrenme çıktıları doğrultusunda değerlendirme listesinde yer alan ölçme ve değerlendirme araçlarından içeriğin değerlendirilmesinde uygun olanı seçebilirler. Okul uygulamalarında, bu ölçme ve değerlendirme biçimleri öğrencilerin dil seviyeleri, tutumları, yetenekleri, gereksinimleri ve özel durumları ile bağlama göre çeşitlendirilmelidir. Bilgi ve becerileri kapsayan performans gelişiminin ölçme ve değerlendirmesi; günlük hayatla ilişkili, ilgi çekici durumlar, problemler ve çözümlerle ilgili etkinlikleri içermelidir. Bu etkinlikler aynı zamanda Zazaca kulla-

narak başkalarıyla iletişimde karşılaşılabilecek yakın veya uzak çevrelerdeki durumlar, problemler ve çözümleri kapsamalıdır. Dilin kullanımıyla ilgili performans ve yeterlilik bu ölçütlere göre ölçülüp değerlendirilmelidir. Öğrencilere, performanslarının dilsel, kültürel ve sosyal oluşumu hakkında yargılayıcı olmayan, motive edici, destekleyici ve öğrenmelerini kolaylaştırıcı geri bildirim sağlanmalıdır. Tüm ölçme ve değerlendirme süreci boyunca uygulamaların daha pratik ve işlevsel olmasını sağlamak amacıyla dijital teknolojiler kullanılabilir.

5- 8. Sınıflar İçin Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

Ortaokul dersleri (5-8. sınıflar) için geliştirici (biçimlendirici) ölçme ve değerlendirme teknikleri ile uygulamaları aşağıda sunulmuştur. Her dil becerisi için farklı ölçme ve değerlendirme uygulamaları bulunmaktadır. Öğretmenler, her derste tüm maddeleri kullanmak zorunda değildir; ihtiyaçlar ve dersin akışına göre uygun olanlar seçilip uygulanabilir.

1. Dinleme / İzleme-Anlamlandırma Becerisinin Değerlendirilmesi

Amaç: Konuşulan dili, bireylerden veya görsel-işitsel materyallerden etkin bir şekilde dinleyip / izleyerek anlamak ve uygun, anlamlı yanıtlar verebilmek amacıyla taklit etme, tekrar etme, söyleme, eşleştirme, işaretleme, yapma, ana fikri belirleme, tarama, cevaplama, soru sorma, diyalog kurma gibi çeşitli strateji ve teknikleri kullanabilmek

Göstergeler: Konuşulan veya izlenen içeriğin doğru anlaşılması; anlama etkinliklerinde kapalı, yarı açık veya açık uçlu sorulara uygun yanıtlar verilmesi; dinleme ve izleme etkinliklerine etkin katılım gösterilmesi; iletişim süreçlerinde uygun zamanda söz alınması ve anlamlı geri bildirimlerde bulunulması

Sıklık: Öğrenme süreci boyunca düzenli aralıklarla yapılması

Değerlendirme Araçları: Gözlem formları, kontrol listeleri, analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarları, performans görevleri, çalışma kâğıtları veya diğer süreç temelli değerlendirme araçları

Değerlendirme: Etkin anlama, çıkarım yapabilme, ana fikri belirleme, ayrıntıları fark etme, yorumlama, uygun tepki verme ve iş birliğine dayalı iletişim ortamlarında mesajları doğru ve anlamlı biçimde çözümleyebilme yeterlikleri temel alınarak değerlendirme gerçekleştirilir.

2. Sesletim Seçme-Kullanma Becerisinin Değerlendirilmesi

Amaç: Hedef sesleri, sözcükleri, ifadeleri ve cümleleri bağlama uygun, anlaşılır ve doğru bir şekilde sesletmek, iletişim sürecinde uygun vurgu, tonlama ve sesletim özelliklerini kullanabilmek

Göstergeler: Hedef seslerin, sözcüklerin ve ifadelerin açık ve anlaşılır biçimde sesletilmesi, uygun vurgu ve tonlama örüntülerinin kullanılması, iletişim sırasında sesletim özelliklerinin anlamı destekleyecek şekilde kullanılması; zaman içerisinde sesletim becerisinde gelişim gösterilmesi

Sıklık: Öğrenme süreci boyunca düzenli aralıklarla yapılması

Değerlendirme Araçları: Gözlem formları, kontrol listeleri, analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarları, sözlü performans görevleri, konuşma etkinlikleri veya diğer süreç temelli değerlendirme araçları

Değerlendirme: Sözcüklerin, ifadelerin ve cümlelerin doğru ve anlaşılır biçimde sesletilmesi, iletişim sürecinde uygun vurgu ve tonlama örüntülerinin kullanılması ve Zazacada etkili iletişim kurulabilmesi temel alınarak değerlendirme gerçekleştirilir. Değerlendirme sürecinde "gelişmiş", "beklenen düzeyde", "geliştirilmeli" gibi tanımlayıcı ifadeler içeren gözlem formları, sözlü geri bildirimler ve öğretmen gözlemleri kullanılabilir.

3. Sözcük Seçme-Kullanma Becerisinin Değerlendirilmesi

Amaç: Hedef sözcükleri bağlama uygun, anlamlı ve iletişimsel açıdan doğru biçimde seçmek ve kullanmak

Göstergeler: Doğru sözcük seçimi, sözcüklerin bağlama uygun ve anlamlı biçimde kullanılması, sözcük bilgisinin "konuşma-anlatma" ve "yazma-anlatma" etkinliklerinde etkili bir şekilde kullanılması, öğrencinin hedef sözcük dağarcığını farklı iletişim durumlarına aktarabilmesi

Sıklık: Öğrenme süreci boyunca düzenli aralıklarla yapılması

Değerlendirme Araçları: Kontrol listeleri, analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarları, performans görevleri veya diğer süreç temelli değerlendirme araçları

Değerlendirme: Rol oynama, diyaloglar, sunumlar, tanıtım etkinlikleri ve diğer iş birliğine dayalı iletişimsel uygulamalarda hedef sözcüklerin kullanım performansı üzerinden değerlendirme gerçekleştirilir. Ayrıca öğrencilerin ko-

nuşma ve yazma etkinliklerinde sözcükleri, ifadeleri ve cümleleri doğru ve anlamlı biçimde kullanmaları; eşleştirme çalışmaları, sözcük oyunları, bulmacalar ve benzeri etkinliklere katılımları da değerlendirme sürecinde dikkate alınır. Değerlendirme sürecinde öğrencilerin sözcükleri yalnızca hatırlamaları değil uygun bağlamlarda seçmeleri, kullanmaları ve yeni iletişim durumlarına aktarabilmeleri esas alınır.

4. Sözcük Defteri ve Dil Portfolyosunun Değerlendirilmesi

Amaç: Hedef sözcüklere ilişkin anlamlar, görseller, örnek kullanımlar ve kişisel notlar içeren basılı veya dijital kelime defterleri oluşturmak ve geliştirmek

Göstergeler: Sözcüklerin doğru yazılması, anlamlarının doğru verilmesi, uygun görseller veya örneklerle desteklenmesi, sözcüklerin cümle içinde anlamlı biçimde kullanılması, düzenli ve sürekli kayıt tutulması

Sıklık: Öğrenme süreci boyunca düzenli aralıklarla yapılması

Değerlendirme Araçları: Kontrol listeleri, analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarları, öğrenci ürün dosyaları (portfolyo) veya öğretmen geri bildirimleri

Değerlendirme: Kayıtların doğruluğu, içerik zenginliği, düzenliliği, sürekliliği, yaratıcılığı ve öğrencinin sözcükleri anlamlı bağlamlarda kullanabilme düzeyi dikkate alınarak değerlendirme yapılır. Kelime defterleri aynı zamanda öğrencilerin sözcük gelişimini izlemeye yönelik süreç temelli değerlendirme araçlarından biri olarak kullanılabilir.

5. Dil Bilgisi Seçme-Kullanma Becerisinin Değerlendirilmesi

Amaç: Zazacanın dil bilgisi yapılarını bağlam içerisinde tanımak, uygun durumlarda seçmek ve bunları özgün, anlamlı, doğru ve iletişimsel amaçlara uygun biçimde kullanmak

Göstergeler: "Konuşma-anlatma" ve "yazma-anlatma" etkinliklerinde doğru ve anlamlı cümleler kurabilme, hedef dil bilgisi yapılarını iletişimsel etkinliklerde uygun biçimde kullanabilme, dil bilgisi yapılarını farklı bağlamlara aktarabilme, dilsel doğruluk ile iletişimsel uygunluk arasında denge kurabilme

Sıklık: Öğrenme süreci boyunca düzenli gözlem ve izleme çalışmaları kapsamında yapılması

Değerlendirme Araçları: Gözlem formları, kontrol listeleri, analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarları, performans görevleri, öğrenci ürün dosyaları (portfolyolar), konuşma ve yazma etkinlikleri veya diğer süreç temelli değerlendirme araçları

Değerlendirme: Öğrencilerin hedef dil bilgisi yapılarını doğru, tutarlı, anlamlı ve iletişimsel bağlama uygun biçimde kullanabilmeleri temel alınarak değerlendirme gerçekleştirilir. Bu süreçte doğruluk, tutarlılık, uygunluk, yapısal kontrol, iletişimsel işlevsellik gibi ölçütler dikkate alınır. Değerlendirme yalnızca dil bilgisel doğruluğa değil öğrencilerin dil bilgisi yapılarını gerçek iletişim durumlarında anlamlı biçimde kullanabilmelerine de odaklanır.

6. Okuma-Anlamlandırma Becerisinin Değerlendirilmesi

Amaç: Farklı metin türlerini sesli veya sessiz okuma stratejilerini kullanarak anlamlandırmak; metindeki bilgi, düşünce ve iletileri doğru biçimde algılayıp yorumlayabilmek

Göstergeler: Metinlerin ve metin bağlamının doğru anlaşılması; okuma etkinliklerine etkin katılım gösterilmesi; kapal, yarı açık ve açık uçlu sorulara uygun ve anlamlı yanıtlar verilmesi; tanıma, fark etme, anlamlandırma, yorumlama ve çıkarım yapma becerilerinde gelişim gösterilmesi

Sıklık: Öğrenme süreci boyunca düzenli aralıklarla yapılması

Değerlendirme Araçları: Gözlem formları, kontrol listeleri, analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarları, çalışma kâğıtları, okuma etkinlikleri veya açık uçlu soru-cevap uygulamaları

Değerlendirme: Okuma akıcılığı, metni anlama, ana fikri belirleme, ayrıntıları fark etme, metinden çıkarım yapabilme, yorumlama ve metindeki düşünce ve iletileri anlamlandırabilme yeterlikleri temel alınarak değerlendirme gerçekleştirilir.

7. Konuşma-Anlatma Becerisinin Değerlendirilmesi

Amaç: Tema kapsamında edinilen bilgi, beceri ve deneyimleri kullanarak anlamlı, uygun ve iletişimsel amaçlara hizmet eden sözlü anlatımlar gerçekleştirmek; kısa konuşmalar, diyaloglar, sunumlar ve etkileşimli iletişim etkinliklerine katılmak

Göstergeler: Hedef sözcük dağarcığının, sesletim özelliklerinin ve dil bilgisi yapılarının uygun ve etkili kullanılması; akıcı ve anlaşılır konuşma, düşüncelerin açık ve düzenli biçimde ifade edilmesi; iletişim sürecine etkin katılım gösterilmesi; dinleyicilerle uygun etkileşim kurulması

Sıklık: Öğrenme süreci boyunca gerçekleştirilen konuşma etkinlikleri sırasında düzenli olarak yapılması

Değerlendirme Araçları: Gözlem formları, kontrol listeleri, analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarları , değerlendirme ölçekleri, performans görevleri veya diğer süreç temelli değerlendirme araçları

Değerlendirme: Akıcılık, tutarlılık, "sözcük seçme-kullanma" becerisi, sesletim özelliklerinin doğru kullanımı, dil bilgisi yapılarının bağlama uygun kullanımı, iletişimsel yeterlik, etkileşime katılım ve düşüncelerin açık, doğru ve anlamlı biçimde ifade edilmesi temel alınarak değerlendirme gerçekleştirilir.

8. Diyaloglara Katılım ve Etkileşimin Değerlendirilmesi

Amaç: Hedef sözcük dağarcığını, dil bilgisi yapılarını ve sosyal dil kullanımlarını bağlam içerisinde kullanarak diyaloglara anlamlı, etkili ve uygun biçimde katılmak; iletişim sürecinde söz alma ve söz verme becerilerini geliştirmek

Göstergeler: Hedef sözcüklerin ve dil bilgisi yapılarının bağlama uygun ve doğru kullanılması, öğretmen-öğrenci ve öğrenci-öğrenci etkileşimlerinde uygun zamanda söz alınması, sorulara doğru ve anlamlı yanıtlar verilmesi, açık ve anlaşılır açıklamalar yapılması, iletişim sürecine etkin katılım gösterilmesi

Sıklık: Öğrenme süreci boyunca sınıf içi iletişim ve etkileşim etkinlikleri sırasında düzenli olarak yapılması

Değerlendirme Araçları: Gözlem formları, kontrol listeleri, analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarları, performans görevleri veya diğer süreç temelli değerlendirme araçları

Değerlendirme: Öğrencilerin ikili ve grup çalışmalarındaki etkileşimleri, iş birliği becerileri, iletişim sürecine katılmaları, hedef sözcük dağarcığını ve dil bilgisi yapılarını bağlama uygun kullanmaları, sesletim özelliklerinden yararlanmaları ve düşüncelerini açık, doğru ve anlamlı biçimde ifade edebilmeleri temel alınarak değerlendirme gerçekleştirilir.

9. Grup Çalışmalarına Katılım ve Etkileşimin Değerlendirilmesi

Amaç: "Sözcük seçme-kullanma", "sesletim seçme-kullanma" ve "dil bilgisi seçme-kullanma" becerilerinden yararlanarak grup çalışması etkinliklerine anlamlı, etkili ve iş birliğine dayalı biçimde katılmak

Göstergeler: Verilen görev ve sorumlulukları yerine getirme, grup çalışmalarına etkin katılım sağlama, grup ürününe katkıda bulunma, iş birliği yapma, iletişim sürecine aktif katılım gösterme, düşüncelerini açık ve anlaşılır biçimde ifade etme

Sıklık: Öğrenme süreci boyunca gerçekleştirilen grup çalışmaları sırasında düzenli aralıklarla yapılması

Değerlendirme Araçları: Gözlem formları, kontrol listeleri, analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarları (rubrikler), değerlendirme ölçekleri, performans görevleri veya diğer süreç temelli değerlendirme araçları

Değerlendirme: Öğrencilerin iş birliği becerileri, grup çalışmalarındaki sorumluluk düzeyleri, iletişim sürecine katılmaları, "sözcük seçme-kullanma", "sesletim seçme-kullanma" ve "Dil bilgisi seçme-kullanma" becerilerini bağlama uygun kullanmaları, ortak ürün oluşturma süreçlerine katkıları ve grup içi etkileşimleri temel alınarak değerlendirme gerçekleştirilir.

10. Drama ve Canlandırma Çalışmalarının Değerlendirilmesi

Amaç: "Sözcük seçme-kullanma", "sesletim seçme-kullanma" ve "Dil bilgisi seçme-kullanma" becerilerini kullanarak pandomim, rol yapma, canlandırma, hikâyeleştirme, doğaçlama ve diğer drama etkinliklerine etkin biçimde katılmak; iletişimsel amaçlara uygun ve anlamlı dil kullanımı geliştirmek

Göstergeler: Drama etkinliklerine etkin katılım gösterme; yaratıcılık ve özgünlük ortaya koyma; dinleyici ve grup üyeleriyle etkileşim kurma; sözcükleri, sesletim özelliklerini ve dil bilgisi yapılarını bağlama uygun biçimde kullanma; duygu, düşünce ve mesajları anlaşılır biçimde ifade edebilme

Sıklık: Öğrenme süreci boyunca gerçekleştirilen drama etkinlikleri sırasında düzenli aralıkla yapılması

Değerlendirme Araçları: Gözlem formları, kontrol listeleri, analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarları (rubrikler), performans görevleri veya diğer süreç temelli değerlendirme araçları

Değerlendirme: Öğrencilerin drama etkinliklerine katılım düzeyleri, iş birliği becerileri, yaratıcılıkları, iletişim sürecine katkıları, "sözcük seçme-kullanma", "sesletim seçme-kullanma" ve "dil bilgisi seçme-kullanma" becerilerini bağlama uygun kullanmaları ile duygu ve düşüncelerini etkili ve anlamlı biçimde ifade edebilmeleri temel alınarak değerlendirme gerçekleştirilir.

11. Bireysel Ürünlerin Değerlendirilmesi

Amaç: Tema kapsamında edinilen bilgi ve becerileri kullanarak posterler, afişler, hikâyeler, günlükler, ses kayıtları, video kayıtları, projeler, portfolyolar, sunumlar ve benzeri bireysel ürünler hazırlamak, geliştirmek ve paylaşmak

Göstergeler: İçeriğin tema ile uyumu; "sözcük seçme-kullanma", "dil bilgisi seçme-kullanma" ve ürünün niteliğine göre "sesletim seçme-kullanma" becerilerinin uygun biçimde kullanılması, yaratıcılık, düzenlilik, özgünlük, görsel ve dijital araçlardan etkili biçimde yararlanılması

Sıklık: Öğrenme süreci boyunca gerçekleştirilen bireysel ürün çalışmalarında düzenli aralıklarla kullanılması

Değerlendirme Araçları: Analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarları , yazılı ve sözlü geri bildirim formları, kontrol listeleri veya portfolyo değerlendirmeleri

Değerlendirme: Ürünün amaca uygunluğu, içerik doğruluğu, yaratıcılık düzeyi, düzeni, özgünlüğü, emek ve gelişim göstermesi, sözcük ve dil bilgisi kullanımının uygunluğu, ürünün niteliğine göre sesletim özelliklerinin kullanımı ve öğrencinin kendini etkili biçimde ifade edebilmesi temel alınarak değerlendirme gerçekleştirilir.

12. Yazma-Anlatma Becerisinin Değerlendirilmesi

Amaç: Tema kapsamında edinilen sözcük dağarcığını ve dil bilgisi yapılarını anlamlı, doğru ve iletişimsel amaçlara uygun biçimde kullanarak ifadeler, cümleler, kısa metinler, notlar, paragraflar, bilgi dosyaları, e-postalar, mesajlar, planlar, programlar, projeler, yansıtıcı günlükler, şiirler, akrostişler, posterler ve benzeri yazılı ürünler oluşturmak

Göstergeler: Yazılı çalışmalara etkin katılım gösterme; yaratıcılık ve özgünlük ortaya koyma; içerik ile tema arasında uygun ilişki kurma; "sözcük seçme-kullanma" ve "Dil bilgisi seçme-kullanma" becerilerini doğru ve anlamlı biçimde kullanma; düşünceleri açık, anlaşılır ve tutarlı biçimde ifade etme

Sıklık: Öğrenme süreci boyunca düzenli aralıklarla kullanılması

Değerlendirme Araçları: Gözlem formları, kontrol listeleri, analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarları, portfolyo değerlendirmeleri, performans görevleri veya diğer süreç temelli değerlendirme araçları ile yapılır.

Değerlendirme: Yazılı ürünlerin organizasyonu, içerik uygunluğu, yaratıcılığı, özgünlüğü, tutarlılığı, emek ve gelişim göstermesi, "sözcük seçme-kullanma" ve "dil bilgisi seçme-kullanma" becerilerinin doğru ve anlamlı kullanımı ile öğrencinin kendini yazılı olarak etkili biçimde ifade edebilmesi temel alınarak değerlendirme gerçekleştirilir.

1.3. YAŞAYAN DİLLER VE LEHÇELER DERSİ (ZAZACA) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMALARI, ÖĞRENME ÇIKTILARI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

Temaların işleniş sırası, içerdiği öğrenme çıktıları sayısı ve temaların süreleri aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

5. SINIF (A1.1)

TEMA	Alt Temalar	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
			Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. OKULUM	-Alfabe ve Tanışma -Sayılar -Sınıfım	7	16	22
2. EVİM	-Aile Bireyleri -Mahallem -Meslekler	7	18	25
3. MEVSİM VE TAKVİM	-Günler ve Aylar -Mevsimler -Hava Olayları	7	18	25
4. BEDEN VE SAĞLIK	-Vücudumuz -Temizlik -Sağlık ve Spor	7	16	22
Okul Temelli Planlama*		-	4	6
TOPLAM		28	72	100

6. SINIF (A1.1)

TEMA	Alt Temalar	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
			Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. YAŞAMIM	-Çevresini Tanıma -Akrabalık -Günlük Yaşam ve Alışveriş	7	16	22
2. YİYECEK VE İÇECEKLER	-Sebze ve Meyveler -Beslenme -Mutfağımız	7	18	25
3. İNSAN VE DOĞA	-Doğanın Önemi -Çevre Bilinci ve Doğal Kaynaklar -Canlılar Âlemi	7	18	25
4. TRAFİK VE SEYAHAT	-Yaşam Alanları -Taşıtlar ve Trafik Kuralları -Gezi	7	16	22
Okul Temelli Planlama*		-	4	6
TOPLAM		28	72	100

7. SINIF (A1.2)

TEMA	Alt Temalar	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
			Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. ŞEHRİM	-Şehir Hayatı -Tarihî ve Turistik Yerler -Gezi Kültürü	7	16	22
2. OYUN VE HAYAL	-Oyunlarımız -Takımdaşlık -Yeteneklerim ve Hayallerim	7	18	25
3. KİTAPLARIN DÜNYASI	-Okuma Sevgisi ve Okuma Kültürü -Kütüphane -Yazarlar ve Eserleri	7	18	25
4. YAŞAM VE SPOR	-Sağlıklı Yaşam ve Sağlıklı Beslenme -Fiziksel Gelişim -Spor ve Doğa	7	16	22
Okul Temelli Planlama*		-	4	6
TOPLAM		28	72	100

8. SINIF (A1.2)

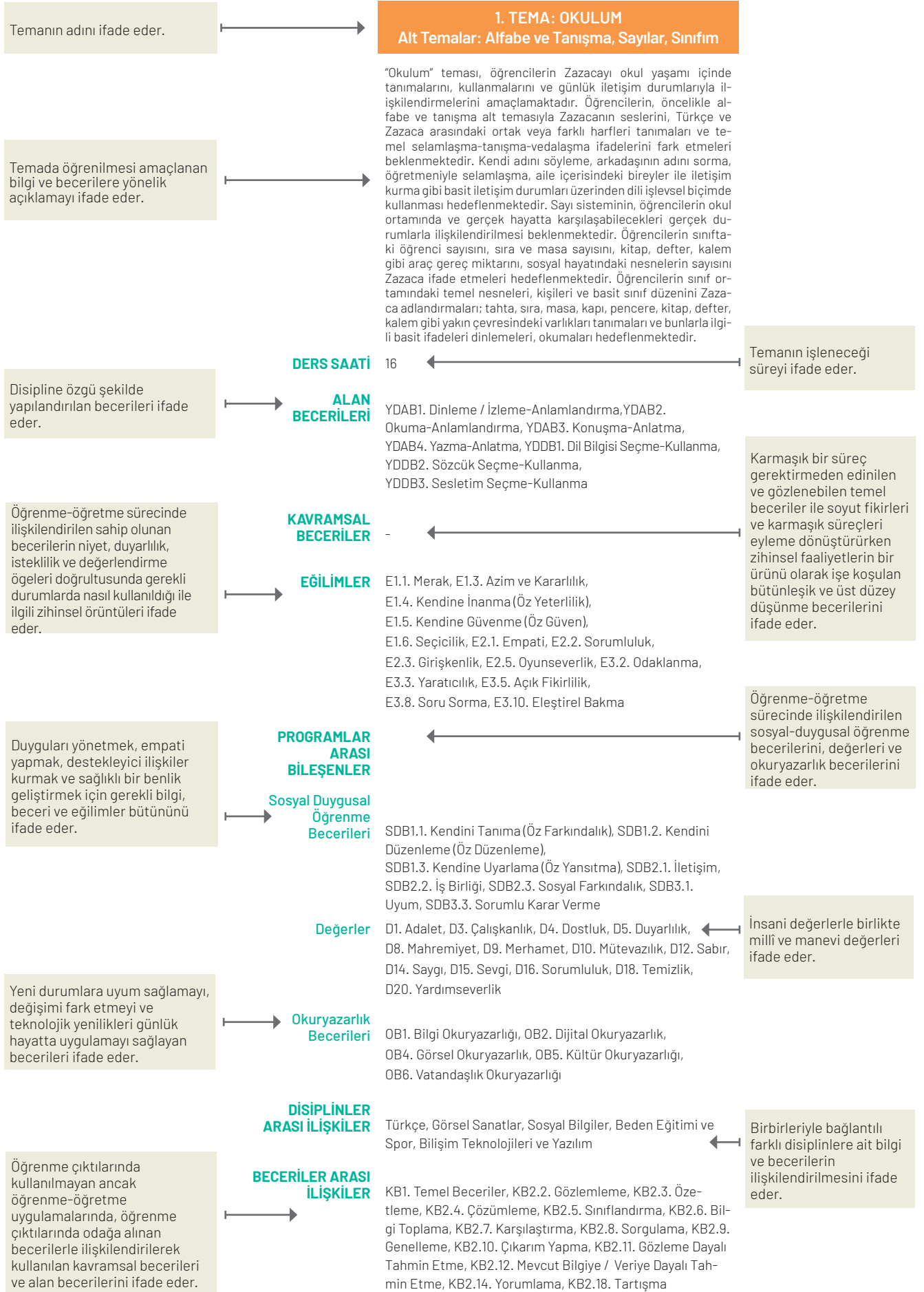
TEMA	Alt Temalar	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
			Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. FOLKLORUMUZ	-Gelenek ve Görenekler -Önemli Gün ve Haftalar -Sözlü Kültür	7	16	22
2. YAŞAM VE TEKNOLOJİ	-Teknoloji ve Teknolojik Araçlar -Buluşlar -Yapay Zekâ	7	18	25
3. MEDYA VE YAYIN	-Medya Araçları -Medya Okuryazarlığı -Dijital Okuryazarlık ve Sosyal Medya	7	18	25
4. DÜNYAMIZ	-Yeryüzü ve Ülkeler -Keşifler ve Kâşifler -Kültürel Miras	7	16	22
Okul Temelli Planlama*		-	4	6
TOPLAM		28	72	100

- Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan okul dışı öğrenme etkinlikleri; yerel çalışmalar, sosyal etkinlikler, proje ve okuma çalışmaları, araştırma ve gözlem gibi çalışmalar için ayrılan süredir. Söz konusu çalışmalar için ayrılan süre, eğitim öğretim yılı başında planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir. Eğitim öğretim yılı başında yapılması kararlaştırılan çalışmalar; okulun, öğrencinin ve çevrenin ihtiyaçları dikkate alınarak yıl içerisinde güncellenebilir.

1.4. YAŞAYAN DİLLER VE LEHÇELER DERSİ (ZAZACA) KİTAP FORMA SAYISI VE EBADI

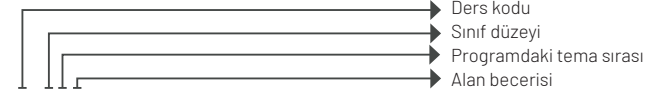
Ders Kitabı	Forma Sayısı	Kitap Ebadi
Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Ders Kitabı 5, 6, 7, 8. Sınıflar	8-10	19,5 x 27,5 cm
Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Çalışma Kitabı 5, 6, 7, 8. Sınıflar	5-7	19,5 x 27,5 cm
Yaşayan Diller ve Lehçeler Dersi (Zazaca) Öğretmen Kılavuz Kitabı 5, 6, 7, 8. Sınıflar	8-10	19,5 x 27,5 cm

1.5. YAŞAYAN DİLLER VE LEHÇELER DERSİ (ZAZACA) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Öğrenme-öğretme yaşantıları sonunda öğrenciye kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri ve becerilerin süreç bileşenlerini ifade eder.

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ZAZ.5.1.D. "Okulum" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri dinleyebilme / izleyebilme-anlamlandırabilme

- Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek Dinleme / izlemeye hazırlık yapar.
- Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- Temayı, temel ayrıntıları ve ipuçlarından hareketle anlamlandırır.
- Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Tema
Okulum
Alt Temalar

- Alfabe ve Tanışma
- Sayılar
- Sınıflar

Öğrenme-öğretme sürecinde ele alınan bilgi kümesini (konuya / alt konuya ilişkin sınırlar) ifade eder.

Disipline ait başlıca ilke ve anahtar kavramları ifade eder.

İlkeler / Anahtar Kavramlar

İlkeler

Alfabe, tanışma ifadeleri, sayma sistemi ve sınıf ortamı öğrencilerin günlük yaşam deneyimleriyle ilişkilendirilerek bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Kelime, dil yapıları, sesletim ve iletişim becerileri anlamlı iletişim durumları içinde birlikte sunulmalı; öğrencilerin dili kullanabilecekleri etkileşim temelli uygulamalara düzenli olarak yer verilmelidir. Dil yapıları kullanım yoluyla fark ettirilmeli, Zazaca-ya özgü seslerin doğru telaffuzu tekrar ve modelleme çalışmalarıyla desteklenmelidir. Öğretim süreci öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak planlanmalı; kişisel bilgilerin kullanımı anlamlı bağlamlarda ele alınarak öğrencilerin basit iletişim durumlarında kendilerini ifade etmeleri desteklenmelidir.

Anahtar Kavramlar

Harfler, tanışma ifadeleri, sayı sistemi, sınıf kuralları

Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi ile uygun ölçme ve değerlendirme araçlarını ifade eder.

Öğrenme çıktıları, eğitim, programlar arası bileşenler, beceriler arası ilişkiler ve öğrenme kanıtları arasında kurulan ve anlamlı ilişkilere dayanan öğrenme-öğretme sürecini ifade eder.

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin günlük yaşamlarına ilişkin deneyimlerinden hareketle kendilerini ve ailelerini tanıtmaya yönelik temel durum ve kavramlara aşina oldukları kabul edilmektedir.

Önceki öğrenme-öğretme süreçlerinden getirildiği kabul edilen bilgi ve becerileri ifade eder.

Yeni bilgi ve becerilerin öğrenilmesi için sahip olunması gereken ön bilgileri ve / veya becerileri ifade eden temel kabullerin değerlendirilmesi ile öğrenme sürecindeki ilgi ve ihtiyaçların belirlenmesini ifade eder.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin kendilerini tanıtmaya, çevrelerini tanıma ve okulunu tanıtmaya ilişkin mevcut bilgi ve deneyimlerini ortaya çıkarmak için alfabe, tanışma, sayıların yazılı olduğu görsel kartlar, kavram kartları kullanılarak ön öğrenmelerini pekiştirmeleri sağlanır ve temel ifadelerle ilişki kurmaları desteklenebilir.

Mevcut bilgi ve beceriler ile edinilecek bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecinin yanı sıra edinilecek bilgi ve beceriler ile günlük hayat deneyimleri arasında bağ kurmayı ifade eder.

Hedeflenen öğrenci profili ve temel öğrenme yaklaşımları ile uyumlu öğrenme-öğretme yaşantılarının hayata geçirildiği uygulamaları ifade eder.

Köprü Kurma

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

Öğrencilerin bu temada öğrenecekleri ile ön öğrenmelerde Türkçe derslerinde edindikleri bilgilerin bağlantısı kurulabilir.

ZAZ.5.1.D

"Okulum" temasına yönelik dinleme / izleme-anlamlandırma süreci, öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla alfabe, tanışma, sayılar ve sınıfları yansıtan görseller üzerinden başlatılır.

FARKLI LAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrenciler sınıftaki kalemleri, kitapları, defterleri, sıraları sayarak küçük bir "Sınıf Sayım Tablosu" hazırlayabilir. Örneğin bir grup sınıftaki kitapları, başka bir grup kalemleri, başka bir grup sıra ve masaları sayabilir; sonuçları sınıf panosuna yazabilir veya sayı kartlarıyla gösterebilir. Öğrenciler, "Sınıfta kaç kitap var?", "Sınıfta kaç kalem var?", "Kaç arkadaşım var?" gibi basit soru-cevap çalışmaları yaparak sayı bilgisini iletişim içinde kullanabilir.

Akranlarından daha ileri düzeydeki öğrencilere genişletilmiş ve derinlemesine öğrenme fırsatları sunan, onların bilgi ve becerilerini geliştiren öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

Öğrenme profilleri bakımından farklılık gösteren öğrencilere yönelik çeşitli zenginleştirme ve desteklemeye ilişkin öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

Destekleme

Öğretmen harfi gösterebilir, sesi yavaşça söyleyebilir, öğrenciler önce dinleyebilir, sonra tekrar edebilirler. Tanışma kalıplarında öğrenci önce selamlaşma görselini doğru seçebilir, sonra öğretmenin söylediği kalıp cümleyi tekrar edebilir, daha sonra kendi adını model cümledeki boşluğa yerleştirebilir. Örneğin öğrenci önce "selamlaşma" kartını gösterebilir, ardından öğretmenin modelini tekrar edebilir ve son aşamada adını söylemeyi deneyebilir.

Öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrencilere ortam, içerik, süreç ve ürün bağlamında uyarlanmış öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

Öğretmenin ve programın güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerinin öğretmenlerin kendileri tarafından değerlendirilmesini ifade eder.

ÖĞRETİM YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. YAŞAYAN DİLLER VE LEHÇELER DERSİ (ZAZACA) ÖĞRETİM PROGRAMI

SINIF DÜZEYLERİNE AİT TEMALAR

5. SINIF (A1.1)

1. TEMA: OKULUM

Alt Temalar: Alfabe ve Tanışma, Sayılar, Sınıfım

“Okulum” teması, öğrencilerin Zazacayı okul yaşamı içinde tanımalarını, kullanmalarını ve günlük iletişim durumlarıyla ilişkilendirmelerini amaçlamaktadır. Öğrencilerin, öncelikle alfabe ve tanışma alt temasıyla Zazacanın seslerini, Türkçe ve Zazaca arasındaki ortak veya farklı harfleri tanımaları ve temel selamlaşma-tanışma-vedalaşma ifadelerini fark etmeleri beklenmektedir. Kendi adını söyleme, arkadaşının adını sorma, öğretmeniyle selamlaşma, aile içerisindeki bireyler ile iletişim kurma gibi basit iletişim durumları üzerinden dili işlevsel biçimde kullanması hedeflenmektedir. Sayı sisteminin, öğrencilerin okul ortamında ve gerçek hayatta karşılaşılabilecekleri gerçek durumlarla ilişkilendirilmesi beklenmektedir. Öğrencilerin sınıftaki öğrenci sayısını, sıra ve masa sayısını, kitap, defter, kalem gibi araç gereç miktarını, sosyal hayatındaki nesnelerin sayısını Zazaca ifade etmeleri hedeflenmektedir. Öğrencilerin sınıf ortamındaki temel nesneleri, kişileri ve basit sınıf düzenini Zazaca adlandırmaları; tahta, sıra, masa, kapı, pencere, kitap, defter, kalem gibi yakın çevresindeki varlıkları tanımaları ve bunlarla ilgili basit ifadeleri dinlemeleri, okumaları hedeflenmektedir.

DERS SAATİ

16

ALAN BECERİLERİ

YDAB1. Dinleme / İzleme-Anlamlandırma, YDAB2. Okuma-Anlamlandırma, YDAB3. Konuşma-Anlatma, YDAB4. Yazma-Anlatma, YDDB1. Dil Bilgisi Seçme-Kullanma, YDDB2. Sözcük Seçme-Kullanma, YDDB3. Sesletim Seçme-Kullanma

KAVRAMSAL BECERİLER

-

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E1.3. Azim ve Kararlılık, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E1.6. Seçicilik, E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E2.5. Oyunseverlik, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.8. Soru Sorma, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılma (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.1. Uyum, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D1. Adalet, D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk, D5. Duyarlılık, D8. Mahremiyet, D9. Merhamet, D10. Mütevazılık, D12. Sabır, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D18. Temizlik, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Türkçe, Görsel Sanatlar, Sosyal Bilgiler, Beden Eğitimi ve Spor, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB1. Temel Beceriler, KB2.2. Gözlemlleme, KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.8. Sorgulama, KB2.9. Genelleme, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.12. Mevcut Bilgiye / Veriye Dayalı Tahmin Etme, KB2.14. Yorumlama, KB2.18. Tartışma

5. sınıf bütüncül yaklaşıma göre yapılandırılmıştır.

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ZAZ.5.1.D. "Okulum" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri dinleyebilme / izleyebilme-anlamlandırabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek dinleme / izlemeye hazırlık yapar.
- b)** Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c)** Temayı, temel ayrıntılar ve ipuçlarından hareketle anlamlandırır.
- ç)** Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.5.1.O. "Okulum" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri okuyabilme-anlamlandırabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek okumaya hazırlık yapar.
- b)** Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c)** Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak anlamlandırır.
- ç)** Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.5.1.K. "Okulum" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle konuşabilme-anlatabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek konuşmaya hazırlık yapar.
- b)** Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını gözlemleyerek taklit eder ve tekrarlar.
- c)** Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak taklit yoluyla sözlü içerik oluşturur.
- ç)** Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak konuşmanın içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d)** Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak sözlü içeriği yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e)** Temaya ilişkin konuşma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.5.1.Y. "Okulum" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle yazabilme-anlatabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgilerini ve deneyimlerini harekete geçirerek yazmaya hazırlık yapar.
- b)** Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını inceleyerek modelden kopyalar.
- c)** Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak yazılı içerik oluşturur.
- ç)** Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d)** Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e)** Temaya ilişkin yazma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.5.1.DBS. "Okulum" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle uygun dil bilgisi seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun dil bilgisi yapılarını seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

ZAZ.5.1.SÖS. "Okulum" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle uygun sözcük seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sözcükleri seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

ZAZ.5.1.SES. "Okulum" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle uygun sesletim seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sesletimi seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Tema: Okulum

Alt Temalar

1. Alfabe ve Tanışma
2. Sayılar
3. Sınıfım

İşlevsel Cümle Yapıları

1. Selamlaşma ve Vedalaşma: Merheba, tı senin i, tı senin a, şıma senin i, ez hol a, ez hol o, ma hol i, xatirê tu bo, xeyr u weşı ser bimanên.
2. Kendini Tanıtma: Ez... a, ez ... o, ma ... yi, nameyê mı ...o, nameyê mı ... ya, ez şarıştanê ...ra ya, ez dewa ... ra ya, ez ... dı cuyena, ma ... dı ronışeni.
3. Basit Soru Sorma ve Cevap Verme: Tı ça ra yi, tı kam i, tı kam a, şıma kam i, tı kamca dı cuyeni, şıma ça ra ameyi, tı çend serre ya, tı çend serre yi, şıma çend serre yi. Ez Çolig (Bingöl) ra ya, ez melim a, ma wendekar i, ma derse ra ameyi, ez pancyes serre yo...
4. Sayı ve Temel Bilgiler: Ez des serre ya, ez şına sınıfa pancın, ez sınıfa pancın dı waneno.
5. Basit Tanımlama ve Gösterme: Ino kitab o, ina embaza mı ya, ini sayi rınd i, ino mektebê mı yo, ez ina sınıf dı wanena.
6. Basit Duygu ve Durum İfadeleri: Ez hol a, ez hol o, ma hol i, ma eyro şını mekteb.

Hedef Dil Bilgisi Yapıları

1. Kişi Zamirleri: Ez / mı, tı / tu, o / ey, a / aye, ma, şıma, ê / inan
2. Temel Fiil Çekimleri: Ez mekteb waneno, tı mekteb waneni, a şına sınıfa pancın, tı keye ra ameyi.
3. Olumlu ve Olumsuz Cümleler: Ez hol a, ma hol i, ez hol niyo, ez nereheti nêkeno.
4. Basit Soru Yapıları: Kam, çı, çı ra, ça dı, kamca dı, nameyê tu çi yo, tı ça ra yi.
5. "Olmak" Fiilinin Kullanımı: Ez talebe ya, ez melim o, şıma wendekar i.
6. Sahiplik Yapıları: Nameyê mı ... o, kitabê mı; kitab, ê mı yo.

Sesletim

1. Temel Ünlü ve Ünsüz Sesler: Zazaca ünlülerin doğru telaffuzu: a, e, ê, i, i, o, u; ünsüzlerin doğru söylenmesi: b, c, ç, d, f, g, ğ, h, j, k, l, m, n, p, q, r, s, ş, t, v, w, x, y, z
2. Farklı Seslerin Sesletimi ve Telaffuzu: ê, q, w, x; lêl, birayê mı, qelem, qela, wer, ware, xela, xox.
3. Vurgu ve Tonlama: Basit cümlelerde soru, olumlu ve olumsuz ifadelerde tonlamayı ayırt edebilme
4. Tekrar ve Taklit Yoluyla Otomatikleştirme: Kısa diyalog ve sözlük örneklerinin doğru sesletimle tekrarı, basit cümle ve kelimelerin farklı bağlamlarda doğal telaffuzla kullanımı
5. Sesletim ve Yazım İlişkisi: Sözcükleri doğru okuyup yazarken, ses-harf eşleşmesini fark etme

İlkeler Alfabe, tanışma ifadeleri, sayma sistemi ve sınıf ortamı öğrencilerin günlük yaşam deneyimleriyle ilişkilendirilerek bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Kelime, dil yapıları, sesletim ve iletişim becerileri anlamlı iletişim durumları içinde birlikte sunulmalı; öğrencilerin dili kullanabilecekleri etkileşim temelli uygulamalara düzenli olarak yer verilmelidir. Dil yapıları kullanım yoluyla fark ettirilmeli, Zazacaya özgü seslerin doğru telaffuzu tekrar ve modelleme çalışmalarıyla desteklenmelidir. Öğretim süreci öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak planlanmalı; kişisel bilgilerin kullanımı anlamlı bağlamlarda ele alınarak öğrencilerin basit iletişim durumlarında kendilerini ifade etmeleri desteklenmelidir.

Anahtar Kavramlar Harfler, tanışma ifadeleri, sayı sistemi, sınıf kuralları

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temada öğrenme çıktıları; çalışma kâğıtları, kısa yazma ve konuşma uygulamaları, kontrol listeleri, gözlem formları, kelime ilişkilendirme ve kümeleme etkinlikleri, performans görevi, öz / akran değerlendirme formları ile değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Tanışma

Öğrenciler selamlaşma ve tanışma ifadelerini içeren soruları kâğıtlara yazabilir, bunları katlar ve bir kavanoza koyabilir. Sonra iki öğrenci rastgele kavanozdan bir kâğıdı alır, açar ve üzerindeki soruyu karşısındaki öğrenciye sorarak onun cevap vermesini bekleyebilir. Örneğin "Nameyê tu çıta yo?", "Tı ça ra yi?" gibi örnek soru cümleleri ile diyalog kurar, yazılı bir hâle getirip sunabilir.

Performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Bu temada öğrencilerin günlük yaşamlarına ilişkin deneyimlerinden hareketle kendilerini ve ailelerini tanıtmaya yönelik temel durum ve kavramlara aşina oldukları kabul edilmektedir. Öğrenciler, bilgileri doğal olarak edinmiş olsalar da bu deneyimleri Zazaca daha ayrıntılı, sıralı ve bağlantılı bir biçimde ifade etme konusunda sınırlı dil yeterliğine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Dil, bu temada öğrencilerin kendi yaşam ritimlerini ifade etmelerini sağlayan bir iletişim aracı olarak ele alınır. Öğrencilerin kişisel deneyimlerinden hareketle anlamlandırma oluşturabildikleri, günlük yaşamla Zazaca arasındaki bağlantıyı kurabildikleri ve sözlü-yazılı iletişimde etkin katılım sağlayabildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci Öğrencilerin kendilerini tanıtmaya, çevrelerini tanıma ve okulunu tanıtmaya ilişkin mevcut bilgi ve deneyimlerini ortaya çıkarmak için alfabe, tanışma, sayıların yazılı olduğu görsel kartlar, kavram kartları kullanılarak ön öğrenmelerini pekiştirmeleri sağlanır ve temel ifadelerle ilişki kurmaları desteklenebilir.

Öğrencilerden "Adın nedir?", "Kaç yaşındasın?", "Nerelisin?", "Kaçıncı sınıftasın?", "Kendini nasıl tanıtırısın?" gibi sorular yoluyla gönüllülük esasına dayalı bir şekilde kendilerini tanıtan kısa bilgiler vermeleri istenebilir. Bu süreçte öğrencilerin temel tanışma ifadelerini kullanma düzeyi, kendilerini ve yakın çevrelerini tanımlama becerisi ve bilgileri düzenli bir biçimde ifade edebilme kapasiteleri gözlemlenebilir. Gözlem sonucunda öğretmen, öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyesini dikkate alarak etkinliklerin kapsamını, içerik yoğunluğunu ve ilerleme sürecini düzenleyebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerin bu temada öğrenecekleri ile ön öğrenmelerde Türkçe derslerinde edindikleri bilgilerin bağlantısı kurulabilir. "Okulum" teması kapsamında, selamlaşma, tanışma ve aile bireylerini tanıtırma başlıkları ele alınırken öğrencilerin günlük yaşam deneyimleri ve sosyal etkileşim alışkanlıkları öğretim sürecine dâhil edilebilir. Öğrencilerin Türkçe olarak bildikleri selamlaşma kalıpları ve aileye ilişkin kavramsal bilgileri dikkate alınarak Zazacadaki temel ifadelerle kendilerini, çevrelerini ve okullarını tanıtmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları ZAZ.5.1.D.

"Okulum" temasına yönelik dinleme / izleme-anlamlandırma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla alfabe, tanışma, sayılar ve sınıfımı yansıtan görseller üzerinden başlatılır. Görseller incelenerek "Alfabede hangi harfler var?", "Sınıfınızda neler bulunur?" gibi sorulara yönelik düşünceler oluşturulur ve öğrencilerin kendi sınıf yaşantılarından örnekler vermeleri sağlanır. Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, görsellerdeki unsurlar ile yaşantılar arasında temel ilişkilerin fark edilmesi ve mevcut içerik hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır (**D3.1, SDB2.1**).

Kısa bir ses kaydı, video veya diyalogdan kesitler sunularak içerikte yer alan alfabe, tanışma, sayılar ve sınıfım hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Görsel ve işitsel ipuçları birlikte değerlendirilerek içerik hakkında çıkarımlar yapılır (**SDB1.1, KB2.2**). Tahminler sınıf ortamında paylaşılrken öğrencilerin birbirlerini dikkatle dinlemeleri, farklı görüşlere açık olmaları ve iletişim kurmaları desteklenir.

"Okulum" temasına uygun dinleme / izleme metni kesintisiz olarak sunulur. Bu metinde alfabe, tanışma, sayılar ve sınıfım ile ilgili ifadeler yer alır. Bu aşamada içeriğin genel anlamının kavranılması, konusunun algılanılması; temel unsurların, yönergelerin ve ayrıntıların tanınması beklenir. Böylece bütüncül içerikteki temel bileşenlerin fark edilmesi sağlanır.

Dinleme sonrasında tema; içerikte geçen alfabe, tanışma, sayılar ve sınıfım ile ilgili görseller, kartlar ve dijital materyaller aracılığıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme, işaretleme ve basit sınıflandırma etkinlikleriyle ayırt edilir; benzerlik ve farklılıklar belirlenir. Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve dinlenen içerikle karşılaştırılır; tahminlerin doğruluğu kontrol edilir ve gerekçelendirilir (**SDB3.3, D3.4**). İçerikte yer alan unsurların bütün içinde konumlandırılması ve temel sınıflandırmalar yapılması sağlanır. İçerikteki bilgiler tablo veya şemalar üzerinde yapılandırılarak yatay ve dikey ilişkiler görünür hâle getirilir (**OB1, KB2.7**).

Alfabe, tanışma, sayılar ve sınıfım ile ilgili kavramlar kategorilere ayrılır; alfabe-sesler, sayılar-ritmik sayma, sınıf-sınıf gereçleri üzerinden anlamlı bağlantılar kurulur. Dinlenen bilgiler öğrencilerin kendi yaşantılarıyla ilişkilendirilerek içerik içselleştirilir (**KB2.8**). Bu süreçte dikkatlerini içerik üzerinde yoğunlaştırmaları, öğrenmeye istekli katılım göstermeleri ve yeni duruma uyum sağlamaları desteklenir (**SDB3.3**).

Sürecin sonunda dinleme etkinliğine ilişkin gözlemlenen, anlaşılan ve düşünülen bilgiler bireysel olarak değerlendirilir ve sınıfla paylaşılır. Gönüllü öğrenciler söz alarak anladıklarını ifade ederken diğer öğrenciler onları dikkatle dinler. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarlarıyla karşılıklı olarak bilgi, düşünce ve deneyimler paylaşılır; alfabe, tanışma, sayılar ve sınıfım ile ilgili basit ifadeler kullanılır.

ZAZ.5.1.0

"Okulum" temasına yönelik okuma-anlamlandırma süreci, öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla alfabe, tanışma, sayılar ve sınıfım alt temalarını içeren kısa metinler ve görseller üzerinden başlatılır. Görseller ve metin parçaları incelenerek "Bu metin ne hakkında olabilir?", "Görsellerde hangi hayvanlar vardır?" "Alfabede

hangi harfler bulunur?", "Sınıfınızda neler var?" gibi sorulara yönelik tahminlerde bulunulması sağlanır (**D5.1, D10.3**). Önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, alfabe, tanışma, sayılar ve sınıfım ile ilgili mevcut içerikle önceki bilgiler arasında temel ilişkilerin kurulması desteklenir. Bu süreçte öğrencilerin merak duygularının desteklenmesi, kendilerini ifade etmelerine yönelik farkındalık geliştirmeleri beklenir. Sunulan yazılı ve görsel ipuçları aracılığıyla içerik ile önceki bilgi ve deneyimler arasında bağ kurulması sağlanır ve metnin konusu hakkında basit tahminlerde bulunulur (**E1.1, E2.1, E3.8, KB2.5**).

Okuma içeriğine ait başlık, görseller ve anahtar ifadeler incelenir. Bu ipuçlarına dayanarak metnin konusu, metinde yer alabilecek alfabe, tanışma, sayılar ve sınıfım hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır (**OB1, E3.10**). Öğrencilerin görsel ve yazılı ipuçlarından yararlanarak içeriği genel olarak algılamaları desteklenir (**D1.3, OB2**).

Metin sessiz olarak okunur. Okuma sürecinde içeriğin genel anlamının bütüncül olarak kavranması; metinde geçen alfabe harflerinin, tanışma ifadelerinin, sayıların ve sınıftaki eşyaların fark edilmesi beklenir (**KB2.4**). Ayrıca metin içerisindeki basit ve temel ayrıntıların belirlenmesi sağlanır. Böylece içeriğin konusu genel olarak algılanır ve temel bileşenler tanınır (**E1.3, E1.4, SDB1.2**).

Okuma sonrasında metinde yer alan alfabe, tanışma, sayılar ve sınıfım ile ilgili görseller ve bilgi kartlarıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme ve işaretleme etkinlikleriyle tanınır ve ayırt edilir; "Tanışmak için ne söylersiniz?", "Nasıl selamlaşırsınız?" gibi sorular üzerinden içerik somutlaştırılır. Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve metinle karşılaştırılarak doğruluğu kontrol edilir; doğru ve yanlış tahminler gerekçeleriyle ifade edilir.

Metinde yer alan öğeler tablo, şema veya görsel düzenleyiciler aracılığıyla yapılandırılır. Alfabe, tanışma, sayılar ve sınıfım belirli bir düzen içinde yerleştirilerek bu unsurlar arasındaki bağlantılar açık biçimde ortaya konur (**E1.6**). Bu unsurlar basit kategoriler altında sınıflandırılır ve benzerlik-farklılıklar üzerinden karşılaştırmalar yapılır. Ayrıca öğeler arasındaki yatay ve dikey ilişkilerin fark edilmesi sağlanır (**OB4**).

Alfabadeki harfler, tanışma ifadeleri, ritmik sayma, sınıf için kurallar gibi unsurlar arasındaki bağlantılar ele alınır. "Alfabe hangi harfler var?", "Biriyle nasıl tanışırırsınız?" gibi sorular üzerinden ilişkiler kurulması sağlanır (**D9.3**). Bu süreçte anlamlı bağlantılar kurulması ve metnin derinlemesine incelenmesi desteklenir. Metinden hareketle basit çıkarımlar yapılır ve elde edilen bilgiler öğrencilerin kendi sınıf ortamlarıyla ilişkilendirilerek ifade edilir böylece içerik içselleştirilir.

Sürecin sonunda okuma ve anlamlandırma sürecine ilişkin gözden geçirilen bilgi, deneyim, düşünce ve duygular bireysel olarak ifade edilir. Gönüllü öğrenciler söz alarak anladıklarını ifade ederken diğer öğrenciler onları dikkatle dinler (**D20.2**). Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarıyla karşılıklı paylaşımlar gerçekleştirilir; alfabe, tanışma, sayılar ve sınıfım ile ilgili yönergeler ifade edilir. Bu süreçte iletişim kurulması, iş birliği yapılması ve karşılıklı etkileşim içinde bulunulması beklenir (**SDB2.3, SDB1.2, OB6**).

ZAZ.5.1.K

"Okulum" temasına yönelik konuşma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla alfabe, tanışma, sayılar ve sınıfım veya beğeniye ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır (**E1.1, E2.3**). Öğrencilerin alfabe, tanışma, sayılar ve sınıfıma ilişkin yaşantılarını hatırlamaları, nesneleri adlandırmaları, bulundukları yerleri ifade etmeleri ve basit yönergeleri fark etmeleri sağlanır. Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin etkin hâle getirilmesi ve mevcut içerikle ilişkilendirilmesi hedeflenir (**E2.5, D12.1, OB4**).

Alfabe tanışma, sayılar ve sınıfım ile ilgili beğeni ifadeleri içeren kısa konuşma örnekleri, "Alfabe 31 harf vardır.", "Biriyle yeni tanıştığımızda adın nedir diye sorarız." gibi örnek cümleler sunulur. Öğrencilerin bu örnekleri dinlemeleri, tekrar etmeleri ve doğru sesle-timle taklit etmeleri sağlanır. Böylece model ifadelere aşinalık kazanmaları ve sözlü üre-time hazırlık yapmaları desteklenir (**D15.1, OB5, E3.2**).

Öğrencilerin model konuşmaları taklit ederek benzer ifadeler üretmeleri sağlanır. Öğrenciler "Merhaba.", "Benim adım Mirza." gibi ifadeleri tekrar ederken "Ben 11 yaşımdayım.", "Ben okulumu çok severim." gibi yönergeleri de kullanır ve bu ifadeleri kendi sınıf ortamlarına göre değiştirerek yeniden kurar (**E3.5**). Böylece taklit yoluyla yeni içerik oluşturulması ve bu içeriklerin bağlama uygun biçimde düzenlenmesi sağlanır (**D10.3**).

Öğrencilerin öğrendikleri dil yapılarını kullanarak yeni ve özgün ifadeler oluşturmaları sağlanır. Öğrencilerden alfabe, tanışma, sayılar ve sınıflama ile ilgili beğenilerini ifade eden cümleler kurmaları beklenir (**D14.1**). Kurulan ifadelerin açık, anlaşılır ve doğru biçimde iletilmesi teşvik edilir. Bu süreçte uygun sözcüklerin seçilmesi, ifadelerin geliştirilmesi ve farklı örneklerle karşılaştırılması desteklenir. Ayrıca öğrencilerin birbirlerine sorular yönelterek ifadelerini genişletmeleri ve sözlü etkileşim içinde kullanmaları sağlanır. Öğrencilerin hazırlıksız konuşma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları ve hazırlıklı konuşma durumlarında belirledikleri içerikleri düzenleyerek doğal ve anlaşılır biçimde sunmaları desteklenir (**KB2.10**).

İkili çalışmalar gerçekleştirilir. Öğrencilerden biri sınıf ortamını tanımlar ve basit cümleler kurar, diğeri dinler, sorular sorar ve gerektiğinde karşılaştırmalar yapar. Roller değiştirilerek sürecin sürdürülmesi sağlanır (**E1.4, SDB2.3**). Bu süreçte öğrenilen yapıların farklı bağlamlarda kullanılması, yeniden düzenlenmesi ve sözlü iletişim yoluyla paylaşılması desteklenir.

Küçük grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler grup içinde alfabe, tanışma, sayılar ve sınıflama ile ilgili ifadeleri birlikte belirler, bu unsurları sınıflandırır ve ortak bir sözlü sunum hazırlar. Böylece sınıflandırma ve yapılandırma becerilerinin geliştirilmesi sağlanır (**OB4, KB2.3, KB2.7**).

Sürecin sonunda öğrencilerin konuşma etkinliklerine ilişkin düşünce, duygu ve deneyimlerini değerlendirmeleri sağlanır. Öğrencilerden hangi ifadeleri doğru kullandıklarını, hangi noktalarda zorlandıklarını ve kendilerini nasıl geliştirebileceklerini ifade etmeleri beklenir. Bu süreçte yapılan çalışmaların yorumlanması ve anlamlandırılması desteklenir (**KB2.12**).

Öğrenciler bu değerlendirmelerini sınıf ortamında paylaşır ve arkadaşlarının görüşlerini dinler. İkili ve grup içi paylaşımlar yoluyla karşılıklı geri bildirim verilmesi ve öğrenmenin pekiştirilmesi sağlanır. Bu süreçte öğrencilerin sorumluluk almaları, duyarlı davranmaları ve iletişim kurmaları desteklenir.

ZAZ.5.1.Y

"Okulum" temasına yönelik yazma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla alfabe, tanışma, sayılar ve sınıflama alt temalarına ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır (**E3.2, D16.3, E3.3, SDB1.3**). Öğrencilerin bu görselleri incelemeleri; tanışma, sayılar, sınıf ortamına ilişkin bildikleri sözcükleri hatırlamaları; bunlarla ilgili yönergeleri fark etmeleri ve bu bilgileri basit şekilde yazılı olarak ifade etmeleri sağlanır. Ayrıca verilen yazma görevinin ne olduğu, ne yazılacağı ve nasıl yazılacağına genel olarak anlaşılması desteklenir (**SDB2.3, KB2.11, D3.3, D9.2**).

alfabe, tanışma, sayılar ve sınıflama ile beğeni bildiren ifadeler içeren kısa yazılı model metinler sunulur. Bu metinlerin incelenmesi, yapı ve ifade biçimlerinin fark edilmesi ve model alınarak benzer ifadelerin yeniden yazılması sağlanır (**OB5**). Böylece modelden yararlanarak yazılı üretime geçiş desteklenir (**KB2.14**).

Model metinler temel alınarak yazılı içerik oluşturulması sağlanır. "Sınıftaki eşyaların isimlerini biliyorum.", "Masamda iki kitap var." gibi ifadelerin yanı sıra "Biriyle vedalaşırken hoşça kal derim.", "Sınıftaki arkadaşlarımı seviyorum." gibi ifadeler de kullanılarak cümleler yazılır ve bu ifadeler uygun biçimde düzenlenir (**E1.3, E1.4, E1.5**). Böylece yazma içeriğinin oluşturulması ve geliştirilmesi sağlanır.

Yazma görevinin yapılandırılması sağlanır. Alfabe, tanışma, sayılar ve sınıflar ve ifadeleri içeren kısa metinler yazılması beklenir (**D8.1**). Yazma sürecinde uygun materyallerin seçilmesi (defter, çalışma kâğıdı vb.), uygun sözcüklerin ve dil yapılarının kullanılması, noktalama işaretlerine dikkat edilmesi ve basit mesajların açık, anlaşılır biçimde ifade edilmesi desteklenir (**E3.3**). Ayrıca öğrencilerin hazırlıklı yazma durumlarında içeriklerini planlayarak düzenlemeleri, hazırlıksız yazma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları sağlanır.

Yazılan metinlerin geliştirilmesi sağlanır. Yazılar yeniden okunarak benzer ve farklı yönler karşılaştırılır, sınıf eşyaları ile ifadeler kategorilere ayrılıp gerekli düzenlemeler yapılır.

Yazılı içeriklerin farklı bağlamlarda yeniden düzenlenmesi sağlanır. Yazılan ifadeler değiştirilerek metinler genişletilir (**E3.5, OB1**). Bu süreçte yazılı bilgilerin yeniden yapılandırılması ve paylaşılması desteklenir. Öğrencilerin yazdıkları metinleri arkadaşlarıyla paylaşmaları ve yazılı iletişim kurmaları sağlanır.

Küçük grup çalışmaları yapılır. Grup içinde yazılan metinler paylaşılır, birlikte gözden geçirilir ve ortak metinler oluşturulur.

Sürecin sonunda yazma süreci ve ürünlerine ilişkin değerlendirme yapılır. Yazılan metinler gözden geçirilerek güçlü yönler ve geliştirilmesi gereken noktalar belirlenir (**E2.2**). Ardından bu değerlendirmeler sınıf ortamında paylaşılır ve karşılıklı geri bildirimlerde bulunulur.

Öğrenci bu tema kapsamında hazırlayacağı performans görevi ile ilgili; selamlaşma ve tanışma ifadelerini içeren soruları kâğıtlara yazabilir, bunları katlayabilir ve bir kavanoza koyabilir. Sonra iki öğrenci rastgele kavanozdan bir kâğıdı alır ve üzerindeki soruyu karşısındaki öğrenciye sorarak onun cevap vermesini bekleyebilir. Örneğin "Nameyê tu çıta yo?", "Tı ça ra yi?" gibi örnek soru cümleleri ile diyalog kurabilir, yazılı bir hâle getirip sunabilir. Bu performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir.

ZAZ.5.1.DBS

"Okulum" temasına yönelik dil bilgisi seçme-kullanma süreci; alfabe ve tanışma, sayılar ve sınıfa ait görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır. Öğrenciler görselleri inceler, duydukları ifadeleri takip eder ve sınıfa tekrar eder. "Merhaba, benim adım Ayşe.", "Bu tahtadır." gibi cümleler birlikte söylenerek içerikle ilk aşinalık oluşturulur. Bu süreçte dil yapılarının kuralları açıklanmadan doğal ve bağlam içinde fark edilmesi sağlanır (**KB1, KB2.3**).

Alfabe ve tanışma, sayılar ve sınıfa ait görseller üzerinden eşleştirme etkinliği yapılır. Öğrenciler dinledikleri cümleleri doğru görsellerle eşleştirir, ilgili kavramları işaretler ve hangi ifadenin hangi görsele ait olduğunu sözlü olarak belirtir (**KB2.9**). Bu etkinlik sayesinde hedef dil parçaları, kuralları bilinmeden fark edilerek ayırt edilir (**OB4**).

Kısa canlandırmalar veya video kesitleri izlenir. Öğrenciler, izledikleri içerikte sınıf araç gerecinin nerede olduğunu ve ritmik saymanın nasıl yapıldığını anlatan cümleleri ve basit ifadeleri ("Ben okulumu severim.", "Arkadaşlarımla bahçede oynarım.") tespit edip bu ifadeleri tekrar ederler. Sınıf içine getirilen gerçek nesnelerle ilişki kurularak anlam güçlendirilir (**D4.1, KB2.6**).

Aynı yapıya sahip cümleler grup hâlinde tekrar edilir. Öğrenciler sırayla cümleleri sesli olarak söyler, arkadaşlarının tekrarlarını dinler ve birlikte tekrar ederek işitsel farkındalık geliştirir. Bu süreçte benzer dil yapılarının fark edilmesi sağlanır.

Farklı kelime, ifade, cümle ve yönergeler kullanılarak yeni örnekler oluşturulur. "Sınıfımız büyüktür.", "Arkadaşlarımı severim." gibi cümlelerin yanı sıra "Bugün çok iyiyim.", "Bugün

hiç iyi değilim." gibi ifadeler de kullanılarak aynı dil yapıları farklı bağlamlarda tekrar edilir. Böylece hedef dil parçaları kuralları düşünülmeden otomatik biçimde pekiştirilir.

Sınıf içinde hareketli bir etkinlik yapılır. Öğrenciler dolaşarak gördükleri sınıf eşyalarını ve özelliklerini ifade eden cümleler kurar. "Tahta beyazdır.", "Pencere büyüktür." gibi ifadeler gerçek ortamla ilişkilendirilerek kısa, doğal ve anlamlı biçimde tekrar edilir **(SDB2.1)**.

Beden diliyle canlandırma etkinliği uygulanır. Öğrenciler, canlandırma ve taklitler aracılığıyla düşüncelerini desteklerler. Böylece dil yapıları kuralları bilinmeden fiziksel olarak da içselleştirilir **(E2.5, SDB2.2)**.

Konuşma ve hareketin birlikte kullanıldığı oyunlaştırılmış etkinlikler yapılır. Öğrenciler hem cümle kurar hem de aynı anda nesneleri gösterir. Bu süreçte hedef dil parçaları eş zamanlı olarak tekrar edilir ve canlandırılır **(SDB3.1)**.

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine selamlaşmayı ve tanışmayı anlatır; ritmik sayma, sınıf kuralları, alfabe harflerini ifade eder ve karşılıklı sorular sorarak iletişim kurar. Bu süreçte öğrenciler öğrendikleri dil yapılarını, kuralları düşünmeden seçerek farklı durumlarda kullanır ve iletişim kurarken tabii biçimde kullanıma sokar.

ZAZ.5.1.SÖS

"Okulum" temasına yönelik sözcük seçme-kullanma süreci; alfabe ve tanışma, sayılar, sınıflar ve beğeniye ilişkin hedef sözcüklerin yer aldığı görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır **(E1.4, SDB1.1)**. Öğrenciler bu içerikleri dinler ve izler, hedef sözcükleri bütünsel olarak duyar ve görür **(KB2.18)**.

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Hedef sözcükler sesli olarak tekrar edilir; "ben", "siz", "kim", "nerede", "nedir" gibi sözcükler doğru sesletimle söylenir. Bu süreçte sözcüklerin doğal kullanımına aşinalık kazandırılır **(KB2.18)**.

Görseller üzerinden sözcüklerin kullanımı üzerine çalışmalar yapılır. "Bu nedir?", "Bu kim?" gibi sorulara hedef sözcüklerle cevap verilmesi sağlanır. Böylece sözcüklerin kullanım bağlamı algılanır. Sözcüklerin anlamlarını zihinde yapılandırmaya yönelik eşleştirme ve sınıflandırma etkinlikleri uygulanır. Alfabe ve tanışma, sayılar ve sınıf için doğru sözcüklerle eşleştirilir, benzer özelliklerine göre gruplandırılır ve sözcükler arasında kavramsal ilişkiler kurulur **(D18.3)**.

Hedef sözcüklerin anlamlarını pekiştirmek amacıyla tekrar ve kullanım çalışmaları yapılır. Aynı sözcükler farklı örnekler içinde kullanılır; eşyalar gösterilerek adlandırılır ve "tahta", "silgi" gibi sözcükler çeşitli durumlarda tekrar edilir. Böylece sözcüklerin anlamları bağlam içinde algılanır **(E3.5)**.

Sınıf içinde hareketli etkinlikler uygulanır. Öğrenciler sınıfta dolaşarak etrafa resimleri asılmış alfabe harflerini, sınıf gereçlerini adlandırır, ritmik saymayı yapar ve ifade içeren sözcükleri kullanır. Sözcüklerin gerçek yaşamla ilişkilendirilmesi ve kendiliğinden, doğal ve tabii bir biçimde kullanılması sağlanır **(OB1, KB2.11)**.

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine sorular sorar, alfabe tanıyabilir, biriyle tanışır, sınıf için eşyaları gösterir ve hedef sözcükleri iletişim kurarken kendiliğinden, gerçek ve doğal biçimde kullanır. Bu süreçte sözcüklerin farklı bağlamlarda etkili biçimde kullanıma sokulması desteklenir.

ZAZ.5.1.SES

"Okulum" temasına yönelik sesletim seçme-kullanma süreci; sınıfa alfabe harfleri, tanışma kartları, sayılar, sınıfı yansıtan görsellerin getirilmesiyle başlatılır. Görseller incelenirken kısa diyaloglar dinletilir **(E2.3)**. Dinleme sırasında duyulan sözcüklere dikkat edilmesi ve özellikle tekrar eden seslerin fark edilmesi sağlanır. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler sınıfça tekrar edilir ve hangi seslerin duyulduğu belirlenir **(SDB2.2, OB4)**.

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Sözcükler önce toplu ardından bireysel olarak tekrar edilir. "Merhaba", "tahta", "sıra", "onlar" gibi sözcükler doğru sesletimle ifade edilir ve işitsel doğruluk pekiştirilir.

Farklı cümlelerin yer aldığı dinleme etkinliği uygulanır. Aynı sesleri içeren sözcükler farklı cümleler içinde dinlenir. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler ve tekrar eden sesler belirlenir. Benzer sesler karşılaştırılır ve aralarındaki farklar ortaya konur.

Sınıf içinde uygulama etkinliği yapılır. Sınıfa getirilen görseller gösterilerek doğru sesletimle adlandırılır (**E1.3, E1.4**). Öğrenciler gördükleri nesneleri kendiliğinden seçerek doğru ve doğal biçimde ifade eder; yanlış sesletimler fark edilerek doğru biçimi tekrar edilir. Bu süreçte öğrencilerin sesleri gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları desteklenir.

Ses gruplama etkinliği uygulanır. Benzer sesleri içeren sözcükler bir araya getirilir ve farklı sesler ayırt edilerek gruplandırılır. Bu süreçte öğrencilerin ses farkındalıkları güçlendirilir.

İkili ve grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler birbirlerine alfabe ve tanışma, sayılar, sınıfla ilgili kullanabilecekleri ifadeleri (alfabe harfleri, sınıf kuralları vb.) doğru sesletimle ifade eder (**E3.10**). Öğrencilerin hedef sesleri iletişim sırasında kendiliğinden, doğru, gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları sağlanır. Etkinlik sonunda yapılan konuşmalar değerlendirilir ve sesletim doğruluğu üzerine geri bildirim verilir (**KB2.10**).

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrenciler sınıftaki kalemleri, kitapları, defterleri, sıraları sayarak küçük bir "Sınıf Sayım Tablosu" hazırlayabilir. Örneğin bir grup sınıftaki kitapları, başka bir grup kalemleri, başka bir grup sıra ve masaları sayabilir; sonuçları sınıf panosuna yazabilir veya sayı kartlarıyla gösterebilir. Öğrenciler, "Sınıfta kaç kitap var?", "Sıramda kaç kalem var?", "Kaç arkadaşım var?" gibi basit soru-cevap çalışmaları yaparak sayı bilgisini iletişim içinde kullanabilir.

Öğrenci sınıf krokisi üzerinde tahta, kapı, pencere, sıra, masa, kitaplık, öğretmen masasını gösterebilir. Öğrenciler bu krokiden hareketle sınıfını kısa ifadelerle tanıtabilir. Örneğin "Bu tahta.", "Bu masa.", "Burada kitap var." gibi basit ve görsel destekli anlatımlar yapabilir. Böylece öğrenci sınıf eşyalarını hem tanır hem de onları anlamlı bir bağlam içinde kullanabilir.

Öğrencilerin ev halkıyla veya arkadaşlarıyla selamlaşma, tanışma ve vedalaşma içerikli Zazaca röportajlar yapmaları sağlanabilir. Öğrenciler yaptıkları röportajları kaydedebilir ve sınıfta etkileşimli tahta aracılığıyla sunabilirler.

Destekleme

Öğretmen harfi gösterebilir, sesi yavaşça söyleyebilir, öğrenciler önce dinleyebilir, sonra tekrar edebilirler. Tanışma kalıplarında öğrenci önce selamlaşma görselini doğru seçebilir, sonra öğretmenin söylediği kalıp cümleyi tekrar edebilir, daha sonra kendi adını model cümledeki boşluğa yerleştirebilir. Örneğin öğrenci önce "selamlaşma" kartını gösterebilir, ardından öğretmenin modelini tekrar edebilir ve son aşamada adını söylemeyi deneyebilir.

Öğrenci önce sayı kartında hangi nesnenin olduğunu ve kaç adet bulunduğunu görebilir, ardından kendi kalemlerini, kitaplarını ve defterlerini sayabilir.

Daha sonra sayı kartı ile nesne miktarını eşleştirebilir. Örneğin iki kalem gösterildiğinde "2" yazan kartı seçebilir; üç defter gösterildiğinde uygun sayı kartını bulabilir. Son olarak kısa biçimde nesne miktarını söyleyebilir.

Öğretmen kalem, kitap, defter, sıra, masa, tahta, kapı, pencere gibi sınıf eşyalarını tek tek gösterebilir; öğrenciler önce kartlardaki nesneyi işaret edebilir, sonra görseli ilgili kartla eşleştirebilir, ardından kelimeyi tekrar edebilir.

Kelimeyi hatırlamakta desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için sınıf panosunda görsel-kelime eşleştirmeleri bulundurulabilir. Böylece öğrenci, ihtiyaç duyduğunda panodan yararlanarak doğru kelimeye ulaşabilir.

Öğrenci; aile bireyleri, bakımını üstlenen kişiler veya uygun gördüğü yakın çevresinden bir kişiyle örnek bir tanışma çalışması yapabilir ve onlardan kendini tanıtmalarını isteyebilir. Yazmada desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için boşluk doldurma, iz üzerinden yazma, model cümleyi tamamlama ve görsel altına kelime yazma etkinlikleri verilebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için kare kodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: EVİM

Alt Temalar: Aile Bireyleri, Mahallem, Meslekler

"Evim" teması ile öğrencilerin Zazacayı aile, yakın çevre ve günlük yaşam bağlamında tanımaları ve kullanmaları amaçlanmaktadır. Bu temada öğrencinin, önce kendisine en yakın sosyal çevre olan aile bireylerinden hareket etmesi; ardından yaşadığı mahallede karşılaştığı yerleri, kişileri ve meslekleri fark etmesi beklenmektedir. Öğrencilerin anne, baba, kardeş, dede, nine gibi temel aile bireylerini görseller, aile ağacı, kişi kartları ve kısa tanıtım kalıplarıyla tanımaları hedeflenmektedir. Bu süreçte öğrencilerin aileleri, yakın çevreleri veya örnek bir aile üzerinden adlandırmayı, bir kişiyi tanıtmayı ve yakınlık ilişkilerini basit düzeyde fark etme çalışmaları yapmaları amaçlanmaktadır. Öğrencilerin okul, ev, sokak, park, market, fırın, cami, sağlık ocağı gibi yakın çevrede karşılaşabilecekleri yerleri tanımaları beklenmektedir. Mahalle krokisi, yönlendirilmiş görseller ve eşleştirme kartlarıyla öğrencinin yaşadığı çevre ile yeni öğrendiği Zazaca kelimeler arasında bağ kurmaları hedeflenmektedir. Öğrencilerin öğretmen, doktor, polis, fırıncı, şoför, esnaf gibi günlük yaşamda karşılaşabilecekleri temel meslekleri görseller, araç gereç, kıyafet ipuçları ve kısa görev tanıtımlarıyla fark etmeleri beklenmektedir. Öğrencinin meslekleri, mahallesindeki mekânlarla ilişkilendirilerek ele alması; örneğin okul-öğretmen, fırın-fırıncı, sağlık ocağı-doktor gibi bağlantılar kurması beklenmektedir.

DERS SAATİ

18

ALAN BECERİLERİ

YDAB1. Dinleme / İzleme-Anlamlandırma, YDAB2. Okuma-Anlamlandırma, YDAB3. Konuşma-Anlatma, YDAB4. Yazma-Anlatma, YDDB1. Dil Bilgisi Seçme-Kullanma, YDDB2. Sözcük Seçme-Kullanma, YDDB3. Sesletim Seçme-Kullanma

KAVRAMSAL

BECEKLER

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E1.2. Bağımsızlık, E1.3. Azim ve Kararlılık, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E1.6. Seçicilik, E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E2.4. Güven, E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.7. Sistematiklik, E3.8. Soru sorma

PROGRAMLAR ARASI

BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.1. Uyum, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D2. Aile Bütünlüğü, D3. Çalışkanlık, D5. Duyarlılık, D6. Dürüstlük, D8. Mahremiyet, D9. Merhamet, D10. Mütevazılık, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D17. Tasarruf, D18. Temizlik, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB3. Finansal Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI

İLİŞKİLER

Türkçe, Görsel Sanatlar, Sosyal Bilgiler, Beden Eğitimi ve Spor, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

BECEKLER ARASI

İLİŞKİLER

KB1. Temel Beceriler, KB2.2. Gözlemleme, KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.9. Genelleme, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.12. Mevcut Bilgiye / Veriye Dayalı Tahmin Etme, KB2.14. Yorumlama, KB2.17. Değerlendirme, KB2.18. Tartışma, KB2.19. Mantıksal Denetleme

5. sınıf bütüncül yaklaşıma göre yapılandırılmıştır.

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ZAZ.5.2.D. "Evim" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri dinleyebilme / izleyebilme-anlamlandırabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek dinleme / izlemeye hazırlık yapar.
- b)** Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c)** Temayı, temel ayrıntılar ve ipuçlarından hareketle anlamlandırır.
- ç)** Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.5.2.O. "Evim" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri okuyabilme-anlamlandırabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek okumaya hazırlık yapar.
- b)** Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c)** Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak anlamlandırır.
- ç)** Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.5.2.K. "Evim" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle konuşabilme-anlatabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek konuşmaya hazırlık yapar.
- b)** Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını gözlemleyerek taklit eder ve tekrarlar.
- c)** Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak taklit yoluyla sözlü içerik oluşturur.
- ç)** Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak konuşmanın içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d)** Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak sözlü içeriği yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e)** Temaya ilişkin konuşma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.5.2.Y. "Evim" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle yazabilme-anlatabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgilerini ve deneyimlerini harekete geçirerek yazmaya hazırlık yapar.
- b)** Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını inceleyerek modelden kopyalar.
- c)** Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak yazılı içerik oluşturur.
- ç)** Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d)** Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e)** Temaya ilişkin yazma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.5.2.DBS. "Evim" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle uygun dil bilgisi seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun dil bilgisi yapılarını seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

ZAZ.5.2.SÖS. "Evim" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle uygun sözcük seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sözcükleri seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

ZAZ.5.2.SES. "Evim" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle uygun sesletim seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sesletimi seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Tema: Evim

Alt Temalar

1. Aile Bireyleri
2. Mahallem
3. Meslekler

İşlevsel Cümle Yapıları

1. Tanıtma ve Aidiyet Yapıları: Keyeyê mı, banê ma, waya şıma, pirka mı, datê ey, xala tu, melimê ma, dadiya aye, xalê inan, mektebê ma, suka ma, kuçeyê şıma, toxtor o, wendekar a, hunerbaz i.
2. Kendini / Aile Bireylerini Tanıtma: Ez...a, ez ... o, ma ... yi, ...dadiya...ya, nameyê babiyê ... o, nameyê dadiya ey ... ya, ina waya...a, ez ... ra ya, ez ... a, o ...o, ma... virazenî, ez ... dî cuyena, ma ... dî ronışeni.
3. Meslek ve Yaş Bilgisi Verme: Waya mı mimar a, xalê mı deyirbaz o, pinkê ma cıtyer o, waya mı ya qıç wendekar a, bırayê mı vist serre yo, ez melim a.
4. Basit Soru Sorma ve Cevap Verme: Şıma çend ten i, keyeyê şıma kamci mahla dı yo, şıma kamci kuçe dı ronışeni, şıma çend bırayi, tı kam i, tı kam a, şıma kam i, tı kamca dı cuyeni, tı çı gure keni, şıma ça ra ameyi, tı çend serre ya, tı çend serre yi, şıma çend serre yi?
5. Fiziksel Özellikler ve Kişilik: Bırayê mı derg o, mehlaya ma pak a, waya ma zaf zerrtenik a, melimê ma xurt o, babiyê ey kokim o, mehlaya ma zaf pil a, kuçeyê ma teng o, mutfağa şıma hira ya.
6. Birlikte Yapılan Aktiviteler: Ez embazanê xu dır kuçe dı kay kena, ma arayı keni, ma mekteb dı deyiran vani, ez u waya xu ma piya şını mekteb.
7. Temel Bilgiler: Ez des serre ya, ez şına sınıfa pancın, ma hiri bira yi, mehlaya ma pil a.
8. Basit Tanımlama ve Gösterme: Ino babiyê mı yo, ina embaza mı ya, ini bırayê mı yi, ino mektebê mı yo, ino toxtor o, ino kuçeyê ma yo.
9. Basit Duygu ve Durum İfadeleri: Ez melimê xu ra zaf hes kena, melimi hol i, ez eyro zaf keyweş o, ez hol a, ez hol o, ini sayi weş i.

Hedef Dil Bilgisi Yapıları

1. Kişi Zamirleri: Ez / mı, tı / tu, o / ey, a / aye, ma, şıma, ê / inan
2. İşaret Sıfatları: Ina, ino, ini, o, a
3. Temel Fiil Çekimleri: Ez mekteb waneno, tı mekteb waneni, a bena melim, ma şını nêweşxane, ma piya şam weni
4. Olumlu ve Olumsuz Cümleler: Ez hol a, ma hol i, ez hol niyo, ez nereheti nêkeno
5. Basit Soru Yapıları: Kam, çı, çı ra, ça dı, kamca dı, nameyê tu çı yo, tı ça ra yi?
6. "Olmak" Fiilinin Kullanımı: Ez talebe ya, ez melim o, şıma wendekar i
7. Sahiplik Yapıları: Nameyê mı ... o, kitabê mı; kitab, ê mı yo.

Sesletim

1. Temel Ünlü ve Ünsüz Sesler: Zazaca ünlülerin doğru telaffuzu: a, e, ê, ı, i, o, u; ün-süzlerin doğru söylenmesi: b, c, ç, d, f, g, ğ, h, j, k, l, m, n, p, q, r, s, ş, t, v, w, x, y, z
2. Farklı Seslerin Sesletimi ve Telaffuzu: ê, q, w, x; lêl, birayê mı, qelem, qela, wer, ware, xela, xox.
3. Vurgu ve Tonlama: Basit cümlelerde soru, olumlu ve olumsuz ifadelerdeki tonlama-yı ayırt edebilme
4. Tekrar ve Taklit Yoluyla Otomatikleştirme: Kısa diyalog ve sözlük örneklerinin doğ-ru sesletimle tekrarı, basit cümle ve kelimelerin farklı bağlamlarda doğal telaffuzla kullanımı
5. Sesletim ve Yazım İlişkisi: Sözcükleri doğru okuyup yazarken, ses-harf eşleşmesini fark etme

Hedef Sözcükler: Ez, mı, tı, o, a, ma, xu, şıma, ê, inan, keye, name, dadi, babi, way, lac, keyna, bıra, pırık, xal, em, ded, warza, bırazza, bırazkeyna, nac, xalcini, pil, qıc, serre yo, şınasnayış, merdim, mehla, mekteb, suk, melim, deyirbaz, cıtyer, solderz, seydar, dı-kandar, nanop, şane, mışag, mimar, asinger, gure, mesleg.

İlkeler Aile bireyleri, mahalle yaşantısı ve meslekler, öğrencilerin günlük yaşam deneyimleriyle ilişkilendirilerek bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Kelime, dil yapıları, sesletim ve iletişim becerileri anlamlı iletişim durumları içinde birlikte sunulmalı; öğrencilerin dili kullanabilecekleri etkileşim temelli uygulamalara düzenli olarak yer verilmelidir. Dil yapı-ları kullanım yoluyla fark ettirilmelidir. Öğretim süreci öğrencilerin hazır bulunuşluk dü-zeyleri ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak planlanmalı; kişisel bilgilerin kullanımı an-lamlı bağlamlarda ele alınarak öğrencilerin basit iletişim durumlarında kendilerini ifade etmeleri desteklenmelidir.

Anahtar Kavramlar Akrabalık, mahalle yaşamı, çevremizdeki meslekler, yaşam alanları

**ÖĞRENME
KANITLARI
(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Bu temada öğrenme çıktıları; çalışma kâğıtları, kısa yazma ve konuşma uygulamaları, kontrol listeleri, gözlem formları, kelime ilişkilendirme ve kümeleme etkinlikleri, perfor-mans görevi, öz / akran değerlendirme formları ile değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Meslekler

Performans görevi olarak öğrenciler, çevresinde gördüğü, bildiği meslekleri araştırı-bilir, Zazaca tanıtım kartları hazırlayabilir ve sınıfta meslekler ile ilgili sunum yapabilir. Örneğin öğretmen, çiftçi, usta, doktor, sanatçı, aşçı vb. diyaloglar kurabilir. Yakın çevre-sinde kim hangi mesleği yapıyor cevaplandırabilir. Örneğin "Babam öğretmendir.", "An-nem hemşiredir.", "Kardeşim öğrencidir."

Performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bil-gisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin aile bireylerini, mahalle yaşantısını ve meslekleri tanıtmaya yönelik temel durum ve kavramlara aşina oldukları kabul edilmektedir. Öğrenciler, bilgileri doğal olarak edinmiş olsalar da bu deneyimleri Zazaca daha ayrıntılı, sıralı ve bağlantılı bir biçimde ifade etme konusunda sınırlı dil yeterliğine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Dil, bu temada öğrencilerin kendi yaşam ritimlerini ifade etmelerini sağlayan bir iletişim aracı olarak ele alınır. Öğrencilerin kişisel deneyimlerinden hareketle anlamlandırma oluşturabildikleri, günlük yaşamla Zazaca arasındaki bağlantıyı kurabildikleri ve sözlü-yazılı iletişimde etkin katılım sağlayabildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreç

Bu aşamada öğrencilerin aile bireylerini tanıtmaya, mahalle yaşantısı ve mesleklere ilişkin mevcut bilgi ve deneyimlerini ortaya çıkarmak için aile soy ağacı, mahalle krokisi, meslek bilgi kartlarının yazılı olduğu görsel kartlar, kavram kartları kullanılarak ön öğrenmelerini pekiştirmeleri sağlanabilir ve temel ifadelerle ilişki kurmaları desteklenebilir.

Öğrencilerden "Babanın annesi neyin olur?", "Ekmek nereden alınır?", "Okula nasıl gidilir?", "Annenin mesleği nedir?" gibi sorular yoluyla kendilerini tanıtan kısa bilgiler vermeleri istenebilir. Bu süreçte öğrencilerin aile bireylerini tanıtmaya, mahalledeki mekânları ifade etmesi, meslekleri tanıtmaya düzeyi, kendilerini ve yakın çevrelerini tanımlama becerisi ve bilgileri düzenli bir biçimde ifade edebilme kapasiteleri gözlemlenebilir. Gözlem sonucunda öğretmen, öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyesini dikkate alarak etkinliklerin kapsamını, içerik yoğunluğunu ve ilerleme sürecini düzenleyebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin bu temada öğrenecekleri ile ön öğrenmelerde Türkçe derslerinde edindikleri bilgilerin bağlantısı kurulabilir. "Evim" teması kapsamında aile bireyleri, mahalle yaşantısı ve meslekleri tanıtmaya başlıkları ele alınırken öğrencilerin günlük yaşam deneyimleri ve sosyal etkileşim alışkanlıkları öğretim sürecine dâhil edilebilir. Öğrencilerin Türkçe olarak bildikleri selamlaşma kalıpları ve aileye ilişkin kavramsal bilgileri dikkate alınarak Zazacadaki temel ifadelerle kendilerini, çevrelerini ve okullarını tanıtmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları

ZAZ.5.2.D

"Evim" temasına yönelik dinleme / izleme-anlamlandırma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla aile bireyleri, mahalle hayatı, meslekleri yansıtan görseller üzerinden başlatılır. Görseller incelenerek "Ailemde kimler var?", "Mahallede market nerede?", "Sağlık ocağı nerede?", "Doktor ne yapar?" gibi sorulara yönelik düşünceler oluşturulur ve öğrencilerin kendi sınıf yaşantılarından örnekler vermeleri sağlanır (**E1.1, E1.5, E3.8, SDB1.2**). Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, görsellerdeki unsurlar ile yaşantılar arasında temel ilişkilerin fark edilmesi ve mevcut içerik hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır (**OB1, KB2.2, KB2.6**).

Kısa bir ses kaydı, video veya diyalogdan kesitler sunularak içerikte yer alan aile bireyleri, mahalle hayatı, meslekler hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Görsel ve işitsel ipuçları birlikte değerlendirilerek içerik hakkında çıkarımlar yapılır. Tahminler sınıf ortamında paylaşılrken öğrencilerin birbirlerini dikkatle dinlemeleri, farklı görüşlere açık olmaları ve iletişim kurmaları desteklenir (**E3.4, D6.1, D10.1**).

"Evim" temasına uygun dinleme / izleme metni kesintisiz olarak sunulur. Bu metinde aile bireyleri, mahalle hayatı, meslekler yer alır. Bu aşamada içeriğin genel anlamının ve konusunun kavranması, yönergelerin anlaşılması, temel unsurların ve ayrıntıların fark edilmesi beklenir. Böylece bütüncül içerikteki temel bileşenlerin fark edilmesi sağlanır (**KB1, KB2.10, KB2.12**).

Dinleme sonrasında tema; içerikte geçen aile bireyleri, mahalle hayatı, meslekler ile ilgili görseller, kartlar ve dijital materyaller aracılığıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme, işaretleme ve basit sınıflandırma etkinlikleriyle ayırt edilir; benzerlik ve farklılıklar belirlenir **(SDB2.3)**. Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve dinlenen içerikle karşılaştırılır; tahminlerin doğruluğu kontrol edilir ve gerekçelendirilir **(E2.3, E3.5, D3.1, D9.1)**. İçerikte yer alan unsurların bütün içinde konumlandırılması ve temel sınıflandırmalar yapılması sağlanır. İçerikteki bilgiler tablo veya şemalar üzerinde yapılandırılarak yatay ve dikey ilişkiler görünür hâle getirilir **(KB2.9, KB2.19, SDB1.2, SDB3.3)**.

Aile bireyleri, mahalle hayatı, meslekler ile ilgili görseller ve içerikler kategorilere ayrılır; mahalle-yaşam ilişkisi, meslekler-iş becerileri üzerinden anlamlı bağlantılar kurulur. Dinlenen bilgiler öğrencilerin kendi yaşantılarıyla ilişkilendirilerek içerik içselleştirilir. Bu süreçte dikkatlerini içerik üzerinde yoğunlaştırmaları, öğrenmeye istekli katılım göstermeleri ve yeni duruma uyum sağlamaları desteklenir **(E1.2, E2.2, SDB3.1)**.

Sürecin sonunda dinleme etkinliğine ilişkin gözlemlenen, anlaşılan ve düşünülen bilgiler bireysel olarak değerlendirilir ve sınıfla paylaşılır. Gönüllü öğrenciler söz alarak anladıklarını ifade ederken diğer öğrenciler onları dikkatle dinler. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarlarıyla karşılıklı olarak bilgi, düşünce ve deneyimler paylaşılır; aile bireyleri tanıtılır, meslekler hakkında bilgi verilir, mahalle hayatı ile ilgili tutum ve davranışlar ve basit ifadeler kullanılır **(SDB3.3, OB5, KB2.3, KB2.7, KB2.10)**.

ZAZ.5.2.0

"Evim" temasına yönelik okuma-anlamlandırma süreci, öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla aile bireyleri, mahalle hayatı, meslekleri içeren kısa metinler ve görseller üzerinden başlatılır. Görseller ve metin parçaları incelenerek "Bu metin ne hakkında olabilir?", "Burada hangi mesleklerden bahsediliyor?", "Mahallenizde hangi mekânlar bulunur?", "Hasta olduğunuzda kime gidersiniz?" gibi sorulara yönelik tahminlerde bulunulması sağlanır **(E1.6, E3.4)**. Önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, mesleklerin sınıflandırılması, mahalledeki mekânların hatırlanması, aile bireylerinin sınıflandırılması ve mevcut içerikle önceki bilgiler arasında temel ilişkilerin kurulması desteklenir. Bu süreçte öğrencilerin merak duyguları desteklenir. Öğrencilerden kendilerini ifade etmelerine yönelik farkındalık geliştirmeleri beklenir. Sunulan yazılı ve görsel ipuçları aracılığıyla içerik ile önceki bilgi ve deneyimler arasında bağ kurulması sağlanır ve metnin konusu hakkında basit tahminlerde bulunulur **(SDB1.1, SDB1.3)**.

Okuma içeriğine ait başlık, görseller ve anahtar ifadeler incelenir. Bu ipuçlarına dayanarak metnin konusu, metinde yer alabilecek aile bireyleri, mahalle hayatı, meslekler hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Öğrencilerin görsel ve yazılı ipuçlarından yararlanarak içeriği genel olarak algılamaları desteklenir **(KB2.4)**.

Metin sessiz olarak okunur. Okuma sürecinde içeriğin genel anlamının bütüncül olarak kavranması, metinde geçen mesleklerin, mekânların, aile bireylerinin fark edilmesi beklenir. Ayrıca metin içerisindeki basit ve temel ayrıntıların belirlenmesi sağlanır. Böylece içeriğin konusu genel olarak algılanır ve temel bileşenler tanınır **(E3.7)**.

Okuma sonrasında metinde yer alan aile bireyleri; mahalle hayatı, meslekler ile ilgili görseller ve bilgi kartlarıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme ve işaretleme etkinlikleriyle tanınır ve ayırt edilir; "Hangi meslek grupları vardır?", "Aileniz kimlerden oluşur?", "Mahallenizde eczane var mı?" gibi sorular üzerinden içerik somutlaştırılır **(D5.1, D8.1)**. Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve metinle karşılaştırılarak doğruluğu kontrol edilir; doğru ve yanlış tahminler gerekçeleriyle ifade edilir **(D16.1, KB2.5, KB2.11)**.

Metinde yer alan öğeler tablo, şema veya görsel düzenleyiciler aracılığıyla yapılandırılır. Aile bireyleri, mahalle hayatı, meslekler belirli bir düzen içinde yerleştirilerek bu unsurlar arasındaki bağlantılar açık biçimde ortaya konur. Bu unsurlar basit kategoriler altında sınıflandırılır ve benzerlik-farklılıklar üzerinden karşılaştırmalar yapılır. Ayrıca öğeler arasındaki yatay ve dikey ilişkilerin fark edilmesi sağlanır **(E3.3)**.

Aile bireyleri, mahalle hayatı, meslekler arasındaki bağlantılar ele alınır. "Öğretmen ne yapar?", "Fırından ne alırsınız?", "Babanızın annesi neyiniz olur?" gibi sorular üzerinden ilişkiler kurulması sağlanır. Bu süreçte anlamlı bağlantılar kurulması ve metnin derinlemesine incelenmesi desteklenir. Metinden hareketle basit çıkarımlar yapılır ve elde edilen bilgiler öğrencilerin kendi sınıf ortamlarıyla ilişkilendirilerek ifade edilir; böylece içerik içselleştirilir (**D14.1, KB2.18**).

Sürecin sonunda okuma ve anlamlandırma sürecine ilişkin gözden geçirilen bilgi, deneyim, düşünce ve duygular bireysel olarak ifade edilir. Gönüllü öğrenciler söz alarak anladıklarını ifade ederken diğer öğrenciler onları dikkatle dinler. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarıyla karşılıklı paylaşımlar gerçekleştirilir; aile bireylerinin kimlerden oluştuğu, mahallemizde hangi mekânların yer aldığı, çevremizdeki insanların hangi mesleklere sahip olduğu ifade edilir. Bu süreçte iletişim kurulması, iş birliği yapılması ve karşılıklı etkileşim içinde bulunulması beklenir.

ZAZ.5.2.K

"Evim" temasına yönelik konuşma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla aile bireyleri, mahalle hayatı, meslekler ve beğeniye ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır (**E1.1, E1.3**). Öğrencilerin aile bireyleri, mahalle yaşantısı, meslek gruplarına ilişkin yaşantılarını hatırlamaları, nesneleri adlandırmaları, bulundukları yerleri ifade etmeleri ve basit yönergeleri fark etmeleri sağlanır. Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin etkin hâle getirilmesi ve mevcut içerikle ilişkilendirilmesi hedeflenir (**OB1, KB2.6**).

Aile bireyleri, mahalle hayatı, meslekler ve beğeni ifadeleri içeren kısa konuşma örnekleri ("Mahallemizde sağlık ocağı var.", "Babam öğretmendir.", "Komşumuz hemşiredir.") sunulur (**E3.8**). Öğrencilerin bu örnekleri dinlemeleri, tekrar etmeleri ve doğru sesletimle taklit etmeleri sağlanır. Böylece model ifadelere aşinalık kazanmaları ve sözlü üretime hazırlık yapmaları desteklenir (**D15.1, D17.1**).

Öğrencilerin model konuşmaları taklit ederek benzer ifadeler üretmeleri sağlanır. Öğrenciler "Mahallemizde eczane vardır.", "Fırın evimize çok yakındır." gibi ifadeleri tekrar ederken "Ben annemin mesleğini bilirim.", "Ben eczaneden ilaç alabilirim." gibi yönergeleri de kullanır ve bu ifadeleri kendi sınıf ortamlarına göre değiştirerek yeniden kurar (**E3.7**). Böylece taklit yoluyla yeni içerik oluşturulması ve bu içeriklerin bağlama uygun biçimde düzenlenmesi sağlanır (**SDB3.2, KB2.14, KB2.17**).

Öğrencilerin öğrendikleri dil yapılarını kullanarak yeni ve özgün ifadeler oluşturmaları sağlanır. Öğrencilerden aile bireyleri, mahalle hayatı, meslekler ve beğenilerini ifade eden cümleler kurmaları beklenir. Kurulan ifadelerin açık, anlaşılır ve doğru biçimde iletilmesi teşvik edilir. Bu süreçte uygun sözcüklerin seçilmesi, ifadelerin geliştirilmesi ve farklı örneklerle karşılaştırılması desteklenir (**E2.3, E3.7**). Ayrıca öğrencilerin birbirlerine sorular yönelterek ifadelerini genişletmeleri ve sözlü etkileşim içinde kullanmaları sağlanır. Öğrencilerin hazırlıksız konuşma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları ve hazırlıklı konuşma durumlarında belirledikleri içerikleri düzenleyerek doğal ve anlaşılır biçimde sunmaları desteklenir (**D20.1**).

İkili çalışmalar gerçekleştirilir. Öğrencilerden biri mahallede yer alan mekânların yerlerini söyler veya kendi ailesindeki aile bireylerini tanıtır ve basit cümleler kurar, diğeri dinler, sorular sorar ve gerektiğinde karşılaştırmalar yapar. Roller değiştirilerek sürecin sürdürülmesi sağlanır (**E1.6, E3.4**). Bu süreçte öğrenilen yapıların farklı bağlamlarda kullanılması, yeniden düzenlenmesi ve sözlü iletişim yoluyla paylaşılması desteklenir.

Küçük grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler grup içinde aile bireyleri, mahalle hayatı, meslekler ve ifadeleri birlikte belirler, bu unsurları sınıflandırır ve ortak bir sözlü sunum hazırlar. Böylece sınıflandırma ve yapılandırma becerilerinin geliştirilmesi sağlanır (**KB2.19**).

Sürecin sonunda öğrencilerin konuşma etkinliklerine ilişkin düşünce, duygu ve deneyimlerini değerlendirmeleri sağlanır. Öğrencilerden hangi ifadeleri doğru kullandıklarını,

hangi noktalarda zorlandıklarını ve kendilerini nasıl geliştirebileceklerini ifade etmeleri beklenir. Bu süreçte yapılan çalışmaların yorumlanması ve anlamlandırılması desteklenir. Öğrenciler bu değerlendirmelerini sınıf ortamında paylaşırlar ve arkadaşlarının görüşlerini dinler. İkili ve grup içi paylaşımlar yoluyla karşılıklı geri bildirim verilmesi ve öğrenmenin pekiştirilmesi sağlanır. Bu süreçte öğrencilerin sorumluluk almaları, duyarlı davranmaları ve iletişim kurmaları desteklenir.

ZAZ.5.2.Y

"Evim" temasına yönelik yazma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla aile bireyleri, mahalle hayatı, mesleklere ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır. Öğrencilerin bu görselleri incelemeleri; aile bireyleri, mahalle hayatı, mesleklere ilişkin bildikleri sözcükleri hatırlamaları; aile bireyleri, mahalle hayatı, meslekler ve yönergeleri fark etmeleri ve bu bilgileri basit şekilde yazılı olarak ifade etmeleri sağlanır (**E2.1**). Ayrıca verilen yazma görevinin ne olduğu, ne yazılacağı ve nasıl yazılacağına genel olarak anlaşılması desteklenir (**E2.4**).

Aile bireyleri, mahalle hayatı, meslekler ve beğeni bildiren ifadeler içeren kısa yazılı model metinler sunulur. Bu metinlerin incelenmesi, yapı ve ifade biçimlerinin fark edilmesi ve model alınarak benzer ifadelerin yeniden yazılması sağlanır. Böylece modelden yararlanarak yazılı üretime geçiş desteklenir.

Model metinler temel alınarak yazılı içerik oluşturulması sağlanır. "Market evimin sağındadır.", "Okul evime uzaktır.", "Annemin babası dedem olur.", "Polis güvenliği sağlar." gibi ifadelerin yanı sıra "Kız kardeşim öğrencidir.", "Mahallemizde resim atölyesi vardır." gibi ifadeler de kullanılarak cümleler yazılır ve bu ifadeler uygun biçimde düzenlenir. Böylece yazma içeriğinin oluşturulması ve geliştirilmesi sağlanır (**SDB3.1, SDB3.3, D20.1**).

Yazma görevinin yapılandırılması sağlanır. Aile bireyleri, mahalle hayatı, mesleklerle ilgili ifadeleri içeren kısa metinler yazılması beklenir (**D2.2**). Yazma sürecinde uygun materyallerin seçilmesi (defter, çalışma kâğıdı vb.), uygun sözcüklerin ve dil yapılarının kullanılması, noktalama işaretlerine dikkat edilmesi ve basit mesajların açık ve anlaşılır biçimde ifade edilmesi desteklenir (**E3.3, SDB1.3**). Ayrıca öğrencilerin hazırlıklı yazma durumlarında içeriklerini planlayarak düzenlemeleri ve hazırlıksız yazma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları sağlanır (**D18.1, OB3**).

Yazılan metinlerin geliştirilmesi sağlanır. Yazılar yeniden okunur, benzer ve farklı yönler karşılaştırılır, sınıf eşyaları ve ifadeler kategorilere ayrılır ve gerekli düzenlemeler yapılır.

Yazılı içeriklerin farklı bağlamlarda yeniden düzenlenmesi sağlanır. Yazılan ifadeler değiştirilerek metinler genişletilir. Bu süreçte yazılı bilgilerin yeniden yapılandırılması ve paylaşılması desteklenir. Öğrencilerin yazdıkları metinleri arkadaşlarıyla paylaşmaları ve yazılı iletişim kurmaları sağlanır.

Küçük grup çalışmaları yapılır. Grup içinde yazılan metinler paylaşılır, birlikte gözden geçirilir ve ortak metinler oluşturulur.

Sürecin sonunda yazma süreci ve ürünlerine ilişkin değerlendirme yapılır. Yazılan metinler gözden geçirilerek güçlü yönler ve geliştirilmesi gereken noktalar belirlenir. Ardından bu değerlendirmeler sınıf ortamında paylaşılır ve karşılıklı geri bildirimlerde bulunulur.

Öğrenci bu tema kapsamında hazırlayacağı performans görevi ile ilgili; çevresinde gördüğü, bildiği meslekleri araştırabilir; Zazaca tanıtım kartları hazırlayabilir ve sınıfta meslekler ile ilgili sunum yapabilir. Örneğin öğretmen, çiftçi, usta, doktor, sanatçı, aşçı vb. diyaloglar kurabilir. Yakın çevresinde kim hangi mesleği yapıyor cevaplandırabilir. Örneğin "Babam öğretmendir.", "Annem hemşiredir, kardeşim öğrencidir." diyebilir. Bu performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir.

ZAZ.5.2.DB5

"Evim" temasına yönelik dil bilgisi seçme-kullanma süreci; aile bireyleri, mahalle hayatı, mesleklerle ilgili görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır (**E1.5, E3.4**). Öğrenciler görselleri inceler, duydukları ifadeleri takip eder ve sınıfça tekrar eder. "Çocuk parkı şuradadır.", "Eczane evin aşağısındadır.", "Ev ihtiyaçlarımızı marketten alırsınız." gibi cümleler birlikte söylenerek içerikle ilk aşinalık oluşturulur (**SDB1.1**). Bu süreçte dil yapılarının kuralları açıklanmadan doğal ve bağlam içinde fark edilmesi sağlanır (**KB2.4**).

Aile bireyleri, mahalle hayatı, meslekleri içeren görseller üzerinden eşleştirme etkinliği yapılır. Öğrenciler dinledikleri cümleleri doğru görsellerle eşleştirir, her bir içerikle uyumlu olan görseli işaretler ve hangi ifadenin hangi görsele ait olduğunu sözlü olarak belirtir (**SDB3.2**). Bu etkinlik sayesinde hedef dil parçaları kuralları bilinmeden fark edilerek ayırt edilir.

Kısa canlandırmalar veya video kesitleri izlenir. Öğrenciler izledikleri içerikte evin konumunu, aile bireylerinin şemasını, meslek gruplarının iş dağılımlarını ifade eden cümleleri ve basit ifadeleri ("Evim fırının arkasındadır.", "Babamın babası dedem olur.") belirler ve bu ifadeleri tekrar eder. Sınıf içine getirilen gerçek nesnelerle ilişki kurularak anlam güçlendirilir (**OB5, KB2.7**).

Aynı yapıya sahip cümleler grup hâlinde tekrar edilir. Öğrenciler sırayla cümleleri sesli olarak söyler, arkadaşlarının tekrarlarını dinler ve birlikte tekrar ederek işitsel farkındalık geliştirir. Bu süreçte benzer dil yapılarının fark edilmesi sağlanır (**E3.7**).

Farklı meslek grupları, aile şemaları, mahalle krokileri ve yönergeler kullanılarak yeni örnekler oluşturulur. "Okul binamız beş katlıdır.", "Mahalle parkımız çok büyüktür.", "Beş kişilik bir aileyiz." gibi cümlelerin yanı sıra "Okula tek başıma giderim.", "Akşamları hep beraber yemek yeriz.", "Ailemizde doktor olan vardır." gibi ifadeler de kullanılarak aynı dil yapıları farklı bağlamlarda tekrar edilir. Böylece hedef dil parçaları kuralları düşünülmeden otomatik biçimde pekiştirilir (**KB2.5**).

Sınıf içinde hareketli bir etkinlik yapılır. Öğrenciler dolaşarak gördükleri aile bireyleri şemalarını, mahalle krokilerini, meslek tanıtlarını ve özelliklerini ifade eden cümleler kurar. "Mahallemiz büyüktür.", "Annem ve babam çalışıyor.", "Amcam müzisyendir." gibi ifadeler gerçek ortamla ilişkilendirilerek kısa, doğal ve anlamlı biçimde tekrar edilir. (**SDB2.1**) Beden diliyle canlandırma etkinliği uygulanır. Öğrenciler aile bireyleri, mahalle hayatı, mesleklerle ve onlarla ilgili düşüncelerini hareketlerle destekler. Böylece dil yapıları kuralları bilinmeden fiziksel olarak da içselleştirilir.

Konuşma ve hareketin birlikte kullanıldığı oyunlaştırılmış etkinlikler yapılır. Öğrenciler hem cümle kurar hem de aynı anda nesneleri gösterir. Bu süreçte hedef dil parçaları eş zamanlı olarak tekrar edilir ve canlandırılır (**E3.7**).

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine aile bireyleri, mahalle hayatı, meslekleri anlatır; ailesinde kimlerin olduğunu, mahallesinin konumunu, aile bireylerinin mesleklerini söyler ve karşılıklı sorular sorarak iletişim kurar. Kullanılan ifadeler doğal ve akıcı hâle gelir. Bu süreçte öğrenciler öğrendikleri dil yapılarını, kuralları düşünmeden seçerek farklı durumlarda kullanır ve iletişim kurarken tabii biçimde kullanıma sokar (**KB2.17**).

ZAZ.5.2.SÖS

"Evim" temasına yönelik sözcük seçme-kullanma süreci; aile bireyleri, mahalle hayatı, mesleklerle ilişkin hedef sözcüklerin yer aldığı görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır (**E2.3, E3.4**). Öğrenciler bu içerikleri dinler ve izler, hedef sözcükleri bütünsel olarak duyar ve görür (**KB2.6**).

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Hedef sözcükler sesli olarak tekrar edilir; "mahalle", "eczane", "park", "aşağı", "yukarı", "büyük", "küçük" gibi sözcükler doğru sesletimle söylenir. Bu süreçte sözcüklerin doğal kullanımına aşinalık kazandırılır. (**E1.3**) Görseller üzerin-

den sözcüklerin kullanımı üzerine çalışmalar yapılır. "Burası neresidir?", "Hangi meslekler var?" gibi sorulara hedef sözcüklerle cevap verilmesi sağlanır. Böylece sözcüklerin kullanım bağlamı algılanır **(KB2.7)**.

Sözcüklerin anlamlarını zihinde yapılandırmaya yönelik eşleştirme ve sınıflandırma etkinlikleri uygulanır. Aile bireyleri, mahalle hayatı, mesleklerle ilgili doğru sözcükler eşleştirilir, benzer özelliklerine göre gruplandırılır ve sözcükler arasında kavramsal ilişkiler kurulur **(E3.7, SDB3.1)**. Hedef sözcüklerin anlamlarını pekiştirmek amacıyla tekrar ve kullanım çalışmaları yapılır. Aynı sözcükler farklı örnekler içinde kullanılır; mahalledeki mekânlar gösterilerek adlandırılır ve "market", "eczane", "fırın" gibi sözcükler çeşitli durumlarda tekrar edilir. Böylece sözcüklerin anlamları bağlam içinde algılanır **(KB2.9, KB2.14)**.

Sınıf içinde hareketli etkinlikler uygulanır. Öğrenciler sınıfta bulunan aile şemaları, mahalle krokileri ve farklı mesleklere ait görselleri görür ve bunları ifade içeren sözcükleri kullanır. Sözcüklerin gerçek yaşamla ilişkilendirilmesi ve kendiliğinden, doğal ve tabii bir biçimde kullanılması sağlanır **(E3.7)**.

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine sorular sorar, mahalledeki mekânları tanımlar, aile bireyleri isimlendirir, farklı meslek gruplarındaki bireylerin ne iş yaptığını ve hedef sözcükleri iletişim kurarken kendiliğinden, gerçek ve doğal biçimde kullanır. Bu süreçte sözcüklerin farklı bağlamlarda etkili biçimde kullanıma sokulması desteklenir **(KB2.4, KB2.9)**.

ZAZ.5.2.SES

"Evim" temasına yönelik sesletim seçme-kullanma süreci; sınıfa aile bireyleri, mahalle hayatı, meslekleri yansıtan görsellerin getirilmesiyle başlatılır. Görseller incelenirken kısa diyaloglar dinletilir **(E1.4)**. Dinleme sırasında duyulan sözcüklere dikkat edilmesi ve özellikle tekrar eden seslerin fark edilmesi sağlanır. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler sınıfça tekrar edilir ve hangi seslerin duyulduğu belirlenir **(OB4, KB2.2)**.

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Sözcükler önce toplu olarak, ardından bireysel olarak tekrar edilir. "Market", "anne", "eczane", "onlar" gibi sözcükler doğru sesletimle ifade edilir ve işitsel doğruluk pekiştirilir.

Farklı cümlelerin yer aldığı dinleme etkinliği uygulanır **(E3.8)**. Aynı sesleri içeren sözcükler farklı cümleler içinde dinlenir. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler ve tekrar eden sesler belirlenir. Benzer sesler karşılaştırılır ve aralarındaki farklar ortaya konur **(KB2.5, KB2.7)**.

Sınıf içinde uygulama etkinliği yapılır. Sınıfa getirilen aile şemaları, mahalle krokileri, meslek tanıtım kartları gösterilerek doğru sesletimle adlandırılır **(SDB3.1)**. Öğrenciler gördükleri nesneleri kendiliğinden seçerek doğru ve doğal biçimde ifade eder; yanlış sesletimler fark edilerek doğru biçimi tekrar edilir. Bu süreçte öğrencilerin sesleri gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları desteklenir **(KB2.12)**.

Ses gruplama etkinliği uygulanır. Benzer sesleri içeren sözcükler bir araya getirilir ve farklı sesler ayırt edilerek gruplandırılır. Bu süreçte öğrencilerin ses farkındalıkları güçlendirilir. İkili ve grup çalışmalarını yapılır. Öğrenciler birbirlerine aile bireylerinin kimlerden oluştuğu, mahallede hangi mekânların bulunduğu, farklı meslek gruplarındaki kişilerin ne iş yaptığını ile ilgili kullanabilecekleri ifadeleri (yaşam alanları, konum) doğru sesletimle ifade eder **(SDB2.2)**. Öğrencilerin hedef sesleri iletişim sırasında kendiliğinden, doğru, gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları sağlanır. Etkinlik sonunda yapılan konuşmalar değerlendirilir ve sesletim doğruluğu üzerine geri bildirim verilir **(KB2.17)**.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Aile bireyleri alt temasında öğrencilerden sadece aile üyelerini adlandırmaları değil aile bireylerini karşılaştırmaları istenebilir. Örneğin "Annem evde ne yapar, babam ne yapar?" sorusu yöneltilerek öğrencilerin iki kişi arasında benzerlik ve farklılıkları ifade etmeleri sağlanabilir.

Öğrenciler basit bir mahalle krokisi çizebilir ve "Okul burada, park şurada." gibi ifadelerle yer-yön ilişkisi kurarak anlatım yapabilir. Öğrencilerden mahalledeki mekânların işlevlerini açıklamaları beklenebilir. Örneğin "Marketten ne alırsınız?", "Parkta ne yaparsınız?" gibi sorularla öğrencilerin düşünerek cevap vermesi sağlanabilir.

Meslekler alt temasında öğrencilerden "Çevremizdeki meslek grupları nelerdir?", "Sağlık ile ilgili meslekler nelerdir?" gibi sorularla öğrencilerin meslekler arasında ilişki kurması sağlanabilir. Öğrencilerden "Ben büyüyünce... olmak istiyorum çünkü..." şeklinde neden-sonuç ilişkisi kurarak kendilerini ifade etmeleri beklenebilir.

Destekleme

Aile bireyleri alt temasında öğrenciler için görsel kartlar kullanılabilir. Öğrenciye "Bu kim?" sorusu yöneltilebilir ve doğru cevap model olarak verilebilir. Öğrenciden "Bu annem.", "Bu babam." gibi kısa ve kalıp ifadeleri tekrar etmesi istenebilir.

Mahalle alt temasında öğrenciler için sınıf içinde basit bir mahalle modeli veya resim panosu oluşturulabilir. Öğrenciden "Okulu göster.", "Parkı göster." gibi yönergeleri yerine getirmesi istenebilir. Öğrenciye "Burası okul.", "Burası park." gibi kısa cümleleri tekrar ettirerek doğru ifade kullanımı pekiştirilebilir.

Meslekler alt temasında öğrenciler için meslek kartları ve eşleştirme etkinlikleri kullanılabilir. Örneğin "doktor-hastane", "öğretmen-okul" eşleştirmeleri yaptırılabilir. Öğrenciden "Doktor ne yapar?" sorusuna kısa cevap vermesi beklenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için kare kodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: MEVSİM VE TAKVİM

Alt Temalar: Günler ve Aylar, Mevsimler, Hava Olayları

"Mevsim ve Takvim" teması; öğrencilerin Zazacayı zaman, mevsim ve hava durumu gibi günlük yaşamda sık karşılaşılan durumlarla ilişkilendirerek öğrenmelerini hedeflemektedir. Bu tema kapsamında öğrencilerin günleri, ayları, mevsimleri ve hava olaylarını görseller, takvimler, hava durumu sembolleri, sınıf panoları ve kısa model ifadeler aracılığıyla tanımaları amaçlanmaktadır. Öğrencilerin takvim üzerinden günleri ve ayları fark etmeleri, bugünün hangi gün olduğunu bilmeleri, içinde bulunulan ayı, haftalık okul düzenini ve belirli günleri takvim üzerinde göstermeleri beklenmektedir. Öğrencilerin ilkbahar, yaz, sonbahar ve kış mevsimlerini görseller aracılığıyla tanımaları ve mevsimleri; doğadaki değişiklikler, kıyafetler, yiyecekler, oyunlar ve günlük yaşam alışkanlıklarıyla ilişkilendirmeleri hedeflenmektedir. Öğrencilerin her mevsimin farklı özelliklere sahip olduğunu ve bu özelliklerin günlük yaşamı etkilediğini fark etmeleri, güneşli, yağmurlu, karlı, rüzgârlı, bulutlu gibi temel hava durumlarını semboller ve gerçek yaşam gözlemleriyle öğrenmeleri, o günkü hava durumunu sınıf panosunda göstermeleri, hava durumunu mevsimlerle ilişkilendirmeleri ve basit ifadelerle anlatmaları beklenmektedir.

DERS SAATİ 18

ALAN BECERİLERİ

YDAB1. Dinleme / İzleme-Anlamlandırma, YDAB2. Okuma-Anlamlandırma, YDAB3. Konuşma-Anlatma, YDAB4. Yazma-Anlatma, YDDB1. Dil Bilgisi Seçme-Kullanma YDDB2. Sözcük Seçme-Kullanma, YDDB3. Sesletim Seçme-Kullanma

KAVRAMSAL BECERİLER

-

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E1.3. Azim ve Kararlılık, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E1.6. Seçicilik, E2.4. Güven, E3.1. Muhakeme, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.6. Analitiklik, E3.7. Sistematiçlik, E3.8. Soru Sorma, E3.9. Şüphle Duyma, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılma (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.1. Uyum, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık, D5. Duyarlılık, D7. Estetik, D11. Özgürlük, D13. Sağlıklı Yaşam, D16. Sorumluluk, D17. Tasarruf

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB7. Veri Okuryazarlığı, OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı,

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Türkçe, Görsel Sanatlar, Sosyal Bilgiler, Beden Eğitimi ve Spor, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB1. Temel Beceriler, KB2.1. Çelişki Giderme, KB2.2. Gözlemeleme, KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.8. Sorgulama, KB2.9. Genelleme, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.12. Mevcut Bilgiye / Veriye Dayalı Tahmin Etme, KB2.14. Yorumlama, KB2.16. Muhakeme (Akıl Yürütme)(KB2.16.1. Tümevarımsal Akıl Yürütme, KB2.16.2. Tümdengelimsel Akıl Yürütme), KB2.17. Değerlendirme

5. sınıf bütüncül yaklaşıma göre yapılandırılmıştır.

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ZAZ.5.3.D. "Mevsim ve Takvim" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri dinleyebilme / izleyebilme-anlamlandırabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek dinleme / izlemeye hazırlık yapar.
- b)** Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c)** Temayı, temel ayrıntılar ve ipuçlarından hareketle anlamlandırır.
- ç)** Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.5.3.O. "Mevsim ve Takvim" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri okuyabilme-anlamlandırabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek okumaya hazırlık yapar.
- b)** Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c)** Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak anlamlandırır.
- ç)** Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.5.3.K. "Mevsim ve Takvim" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle konuşabilme-anlatabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek konuşmaya hazırlık yapar.
- b)** Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını gözlemleyerek taklit eder ve tekrarlar.
- c)** Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak taklit yoluyla sözlü içerik oluşturur.
- ç)** Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak konuşmanın içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d)** Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak sözlü içeriği yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e)** Temaya ilişkin konuşma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.5.3.Y. "Mevsim ve Takvim" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle yazabilme-anlatabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgilerini ve deneyimlerini harekete geçirerek yazmaya hazırlık yapar.
- b)** Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını inceleyerek modelden kopyalar.
- c)** Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak yazılı içerik oluşturur.
- ç)** Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d)** Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e)** Temaya ilişkin yazma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.5.3.DBS. "Mevsim ve Takvim" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelere uygun dil bilgisi seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun dil bilgisi yapılarını seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

ZAZ.5.3.SÖS. "Mevsim ve Takvim" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelere uygun sözcük seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sözcükleri seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanılır.

ZAZ.5.3.SES. "Mevsim ve Takvim" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelere uygun sesletim seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sesletimi seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanılır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Tema: Mevsim ve Takvim

Alt Temalar

1. Günler ve Aylar
2. Mevsimler
3. Hava Olayları

İşlevsel Cümle Yapıları

1. Mevsimleri Tanımlama ve Tercih Belirtme: Yo serr dı çar mewsimi esti, ez aşma edar ra zaf heskena, amnan roci beni derg, zimistan vor varena, payiz şili esta.
2. Hava Durumu ve Doğa Olaylarını Anlatma: Kanuno peyin dı vor zaf varena, sıbat dı vor u varan vareni, eyro tij esta, amnan zaf germ o, wesar dı vor heliyena, zimistan serd o, payiz dari pelê xu rişneni.
3. Takvim, Aylar, Günler ve Saatler: Edar aşma wesari ya, ez roco şeme şino dew, saet panc a, saet şeşin des viyeren, hefte dı hot roci esti, eyro çarşeme yo, ez saet heşt dı şina mekteb.
4. Basit Soru Sorma ve Cevap Verme: Yo serr dı çend aşmi esti, nameyê mewsimi çita yo, yo mewsim dı çend aşmi esti, şima saet çend dı arayı weni, tı saet çend dı şini mekteb, mekteb çı wext abeno, qıcı çı wext gudvor kay keni, şima saet çend dı yeni?
5. Mevsimlik Aktiviteler ve Rutinler: Wesar vili abeni u ma şini piknik, amnan wextê asnawa tutan o, zimistan qıcı xu gij keni, mektebê ma aşma keşkelon dı abeno, mekteb roco dişeme abeno.
6. Temel Bilgiler: Edar aşma wesari ya, çar mewsimi esti, duyes aşmi esti, hefte dı hot roci esti, payiz şili varena.

Hedef Dil Bilgisi Yapıları

1. Kişi Zamirleri: Ez / mı, tı / tu, o / ey, a / aye, ma, şima, ê / inan
2. İşaret Sıfatları: İna, ino, o, ina qelem, ino kitab
3. Bulunma Durumu: Mekteb dı, keye dı, çarşu dı, dew dı.
4. Karşılaştırma Yapıları: Ehmed, Eli dergiyer o, aşma heziran germa sey aşma gulan
5. Geniş Zaman ve Şimdiki Zaman: Tic akuwena, mektebi abeni, zimistan serd o, vor varena.
6. Temel Fiil Çekimleri: Ez roco dişeme şina, ma amnan asnaw keni, ma wesar şini dew, qıcı zimistan gudvor kay keni.
7. Olumlu ve Olumsuz Cümleler: Wesar vili abeni, ma amnan nêşini mekteb, payiz mektebi abeni, roci kırı mekteb çin o, ma hol i, ez hol niyo, ez asnaw nêzana.
8. Basit Soru Yapıları: Kam, çend, çı wext, çı, çı ra, ça dı, kamca dı, saet çend a

Sesletim

1. Temel Ünlü ve Ünsüz Sesler: Zazaca ünlülerin doğru telaffuzu: a, e, ê, i, o, u; ünsüzlerin doğru söylenmesi: b, c, ç, d, f, g, ğ, h, j, k, l, m, n, p, q, r, s, ş, t, v, w, x, y, z
2. Farklı Seslerin Sesletimi ve Telaffuzu: ê, q, w, x; lêl, birayê mı, qelem, qela, wer, ware, xela, xox.
3. Vurgu ve Tonlama: Basit cümlelerde soru, olumlu ve olumsuz ifadelerdeki tonlamayı ayırt edebilme

4. Tekrar ve Taklit Yoluyla Otomatikleştirme: Kısa diyalog ve sözcük örneklerinin doğru sesletimle tekrarı. Basit cümle ve kelimelerin farklı bağlamlarda doğal telaffuzla kullanımı
5. Sesletim ve Yazım İlişkisi: Sözcükleri doğru okuyup yazarken ses-harf eşleşmesini fark etme

Hedef sözcükler: Serr, mewsim, aşm, hefte, roc, saet, nim, deqıqa, saniye, viyeren, wazena, menda, payız, zımistan, wesar, amnan, şılı, vor, torg, varan, laser, tic, serd, germ, sıbat, edar, nisan, gulan, heziran, temuz, tebax, keşkelon, tısrino verin, tısrino peyin, kanuno verin, kanuno peyin, şeme, dışeme, sêşeme, çarşeme, pancşeme, yene, kırı.

İlkeler Günler, aylar, mevsimler ve hava olayları; öğrencilerin günlük yaşam deneyimleriyle ilişkilendirilerek bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Kelime, dil yapıları, sesletim ve iletişim becerileri anlamlı iletişim durumları içinde birlikte sunulmalı; öğrencilerin dili kullanabilecekleri etkileşim temelli uygulamalara düzenli olarak yer verilmelidir. Dil yapıları kullanım yoluyla fark ettirilmelidir. Öğretim süreci öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak planlanmalı; kişisel bilgilerin kullanımı anlamlı bağlamlarda ele alınarak öğrencilerin basit iletişim durumlarında kendilerini ifade etmeleri desteklenmelidir.

Anahtar Kavramlar Günler, günün vakitleri, günlük hava olayları, mevsimler ve aylar, saatler

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temada öğrenme çıktıları; çalışma kâğıtları, kısa yazma ve konuşma uygulamaları, kontrol listeleri, gözlem formları, kelime ilişkilendirme ve kümeleme etkinlikleri, performans görevi, öz / akran değerlendirme formları ile değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Saatler

Öğrenci mukavvadan yuvarlak bir duvar saati tasarlayabilir. Her saate kendi rutinini yazabilir. Örneğin saatlerin altına şuna benzer ifadeler yazabilir: Saat 07.00'de uyanırım, saat 07.30'da kahvaltı yaparım, saat 08.00'de okula giderim.

Performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin günlük yaşamlarına ilişkin deneyimlerinden hareketle gün ve ay isimlerini, saatleri, mevsim isimlerini ve hava olaylarını tanıtmaya yönelik temel durum ve kavramlara aşina oldukları kabul edilmektedir. Öğrenciler, bilgileri doğal olarak edinmiş olsalar da bu deneyimleri Zazaca daha ayrıntılı, sıralı ve bağlantılı bir biçimde ifade etme konusunda sınırlı dil yeterliğine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Dil, bu temada öğrencilerin kendi yaşam ritimlerini ifade etmelerini sağlayan bir iletişim aracı olarak ele alınır. Öğrencilerin kişisel deneyimlerinden hareketle anlamlandırma oluşturabildikleri, günlük yaşamla Zazaca arasındaki bağlantıyı kurabildikleri ve sözlü-yazılı iletişimde etkin katılım sağlayabildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Bu aşamada öğrencilerin gün ve ay isimlerini, saatleri, mevsim isimlerini ve hava olaylarına ilişkin mevcut bilgi ve deneyimleri ortaya çıkarmak için gün ve ay isimlerini, saatleri, mevsim isimlerini ve hava olayları ile ilgili ifadelerin olduğu görsel kartlar, kavram kartları kullanılarak ön öğrenmelerini pekiştirmeleri sağlanabilir ve temel ifadelerle ilişki kurmaları desteklenebilir.

Öğrencilerden "Hangi aydayız?", "Kar hangi mevsimde yağar?", "Bugün günlerden ne?", "Yazın nasıl giyiniriz?" gibi sorular yoluyla hangi mevsimde nasıl giyindiği, hangi ayda olduğu, temel hava olayları ile ilgili kısa bilgiler vermeleri istenebilir. Bu süreçte öğrencilerin gün ve ay isimleri, saatler, mevsim isimleri ve hava olaylarını bilme düzeyi ve tanımlama becerisi ve bilgileri düzenli bir biçimde ifade edebilme kapasiteleri gözlemlenebilir. Gözlem sonucunda öğretmen, öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyesini dikkate alarak etkinliklerin kapsamını, içerik yoğunluğunu ve ilerleme sürecini düzenleyebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin bu temada öğrenecekleri ile ön öğrenmelerde Türkçe derslerinde edindikleri bilgilerin bağlantısı kurulabilir. "Mevsim ve Takvim" teması kapsamında, gün ve ay isimleri, saatler, mevsim isimleri ve hava olaylarını tanıtmaya başlıkları ele alınırken öğrencilerin günlük yaşam deneyimleri ve sosyal etkileşim alışkanlıkları öğretim sürecine dâhil edilebilir. Öğrencilerin Türkçe olarak bildikleri gün ve ay isimleri, saatler, mevsim isimleri ve hava olaylarına ilişkin kavramsal bilgileri dikkate alınarak Zazacadaki temel ifadelerle gün ve ay isimlerini, saatleri, mevsim isimleri ve hava olaylarını tanıtmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

ZAZ.5.3.D

"Mevsim ve Takvim" temasına yönelik dinleme / izleme-anlamlandırma süreci, öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla günler ve aylar, mevsimler, hava olayları görseller üzerinden başlatılır (**E1.1**). Görseller incelenerek "Bugün hava nasıl?", "Hangi mevsimdesiniz?", "Hangi aydasınız?", "Bugün günlerden nedir?", "Saat kaç?" gibi sorulara yönelik düşünceler oluşturulur ve öğrencilerin kendi sınıf yaşantılarından örnekler vermeleri sağlanır. Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, görsellerdeki unsurlar ile yaşantılar arasında temel ilişkilerin fark edilmesi ve mevcut içerik hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır (**OB4, KB1**).

Kısa bir ses kaydı, video veya diyalogdan kesitler sunularak içerikte yer alan günler ve aylar, mevsimler, hava olayları hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Görsel ve işitsel ipuçları birlikte değerlendirilerek içerik hakkında çıkarımlar yapılır. Tahminler sınıf ortamında paylaşırlarken öğrencilerin birbirlerini dikkatle dinlemeleri, farklı görüşlere açık olmaları ve iletişim kurmaları desteklenir (**KB2.10, D3.2, D5.2**).

"Mevsim ve Takvim" temasına uygun dinleme / izleme metni kesintisiz olarak sunulur. Bu metinde gün isimleri, aylar, mevsimler, hava olayları ve saatler yer alır. Bu aşamada içeriğin genel anlamının kavranılması, konusunun algılanılması; temel unsurların, yönergelelerin ve ayrıntıların tanınması beklenir. Böylece bütüncül içerikteki temel bileşenlerin fark edilmesi sağlanır.

Dinleme sonrasında tema; içerikte geçen günler ve aylar, mevsimler, hava olaylarına ait görseller, kartlar ve dijital materyaller aracılığıyla yeniden ele alınır (**E3.7**). Bu unsurlar eşleştirme, işaretleme ve basit sınıflandırma etkinlikleriyle ayırt edilir; benzerlik ve farklılıklar belirlenir (**SDB2.2**). Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve dinlenen içerikle karşılaştırılır, tahminlerin doğruluğu kontrol edilir ve gerekçelendirilir (**SDB3.1**). İçerikte yer alan unsurların bütün içinde konumlandırılması ve temel sınıflandırmalar yapılması sağlanır. İçerikteki bilgiler tablo veya şemalar üzerinde yapılandırılarak yatay ve dikey ilişkiler görünür hâle getirilir (**KB2.3, KB2.14**).

Günleri, ayları, mevsimleri, hava olaylarını ve günün vakitleri kategorilere ayrılır; günün vakitleri-günün aktiviteleri, aylar-mevsimler, hava olayları-giyim kuşam ve sosyal aktiviteler üzerinden anlamlı bağlantılar kurulur. Dinlenen bilgiler öğrencilerin kendi yaşantılarıyla ilişkilendirilerek içerik içselleştirilir. Bu süreçte dikkatlerini içerik üzerinde yoğunlaştırmaları, öğrenmeye istekli katılım göstermeleri ve yeni duruma uyum sağlamaları desteklenir.

Sürecin sonunda dinleme etkinliğine ilişkin gözlemlenen, anlaşılan ve düşünülen bilgiler bireysel olarak değerlendirilir ve sınıfla paylaşılır. Gönüllü öğrenciler söz alarak anladıklarını ifade ederken diğer öğrenciler onları dikkatle dinler **(E3.3, E3.5)**. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarıyla karşılıklı olarak bilgi, düşünce ve deneyimler paylaşılır; günün vakitleri, gün isimleri, aylar, mevsimler ve hava olayları için basit ifadeler kullanılır **(KB2.16.1)**.

ZAZ.5.3.0

"Mevsim ve Takvim" temasına yönelik okuma-anlamlandırma süreci, öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla günler ve aylar, mevsimler, hava olaylarını içeren kısa metinler ve görseller üzerinden başlatılır **(SDB1.3)**. Görseller ve metin parçaları incelenerek "Bu metin ne hakkında olabilir?", "Saat kaç?", "Bugün günlerden nedir?", "Hangi mevsimdeyiz?", "Bugün hava nasıl?" gibi sorulara yönelik tahminlerde bulunulması sağlanır. Önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, günlerin vakitlerini, gün isimlerini, ayları, mevsimleri, hava olayları ile ilgili mevcut içerikle önceki bilgiler arasında temel ilişkilerin kurulması desteklenir. Bu süreçte öğrencilerin merak duygularının desteklenmesi, kendilerini ifade etmelerine yönelik farkındalık geliştirmeleri beklenir. Sunulan yazılı ve görsel ipuçları aracılığıyla içerik ile önceki bilgi ve deneyimler arasında bağ kurulması sağlanır ve metnin konusu hakkında basit tahminlerde bulunulur **(OB4, OB5, KB2.2)**.

Okuma içeriğine ait başlık, görseller ve anahtar ifadeler incelenir. Bu ipuçlarına dayanarak metnin konusu, metinde yer alabilecek günün vakitleri, günler ve aylar, mevsimler, hava olayları hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır **(E1.6)**. Öğrencilerin görsel ve yazılı ipuçlarından yararlanarak içeriği genel olarak algılamaları desteklenir **(D16.2, D17.2, KB2.9)**.

Metin sessiz olarak okunur. Okuma sürecinde içeriğin genel anlamının bütüncül olarak kavranılması; metinde geçen günün vakitleri, günler ve aylar, mevsimler, hava olaylarının fark edilmesi beklenir. Ayrıca metin içerisindeki basit ve temel ayrıntıların belirlenmesi sağlanır. Böylece içeriğin konusu genel olarak algılanır ve temel bileşenler tanınır.

Okuma sonrasında metinde yer alan günün vakitleri; günler ve aylar, mevsimler, hava olayları ile ilgili görseller ve bilgi kartlarıyla yeniden ele alınır **(E1.3, E3.2)**. Bu unsurlar eşleştirme ve işaretleme etkinlikleriyle tanınır ve ayırt edilir; "Saat kaçta okula gidersiniz?", "Hangi mevsimde nasıl giyinirsiniz?", "Hangi aylarda hava daha sıcak olur?" gibi sorular üzerinden içerik somutlaştırılır. Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve metinle karşılaştırılarak doğruluğu kontrol edilir; doğru ve yanlış tahminler gerekçeleriyle ifade edilir **(SDB3.3, KB2.12)**.

Metinde yer alan öğeler tablo, şema veya görsel düzenleyiciler aracılığıyla yapılandırılır. Günler ve aylar, mevsimler, hava olayları belirli bir düzen içinde yerleştirilerek bu unsurlar arasındaki bağlantılar açık biçimde ortaya konur **(E3.1, E3.10)**. Bu unsurlar basit kategoriler altında sınıflandırılır ve benzerlik-farklılıklar üzerinden karşılaştırmalar yapılır. Ayrıca öğeler arasındaki yatay ve dikey ilişkilerin fark edilmesi sağlanır **(KB2.8)**.

Günün vakitleri ile gün içinde yapılan aktiviteler, günler ile okula gidilen günler arasında, aylar ile mevsimler arasındaki bağlantılar ele alınır. "Hangi mevsimde kar yağar?", "Ağaçlar hangi mevsimde yapraklarını döker?", "Kahvaltı ne zaman yapılır?" gibi sorular üzerinden ilişkiler kurulması sağlanır **(SDB3.3)**. Bu süreçte anlamlı bağlantılar kurulması ve met-

nin derinlemesine incelenmesi desteklenir. Metinden hareketle basit çıkarımlar yapılır ve elde edilen bilgiler öğrencilerin kendi sınıf ortamlarıyla ilişkilendirilerek ifade edilir, böylece içerik içselleştirilir (**E3.4, KB2.10**).

Sürecin sonunda okuma ve anlamlandırma sürecine ilişkin gözden geçirilen bilgi, deneyim, düşünce ve duygular bireysel olarak ifade edilir. Gönüllü öğrenciler söz alarak anladıklarını ifade ederken diğer öğrenciler onları dikkatle dinler (**E1.5**). Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarıyla karşılıklı paylaşımlar gerçekleştirilir; günün vakitleri, günler ve aylar, mevsimler, hava olayları ifade edilir. Bu süreçte iletişim kurulması, iş birliği yapılması ve karşılıklı etkileşim içinde bulunulması beklenir (**SDB3.1, KB2.4**).

ZAZ.5.3.K

"Mevsim ve Takvim" temasına yönelik konuşma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla günün vakitleri, günler ve aylar, mevsimler, hava olayları ve beğeniye ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır (**E3.1**). Öğrencilerin günler ve ayları, mevsimleri, hava olaylarını ifade etmeleri ve basit yönergeleri fark etmeleri sağlanır. Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin etkin hâle getirilmesi ve mevcut içerikle ilişkilendirilmesi hedeflenir (**OB7, KB2.8**).

Günün vakitleri, günler ve aylar, mevsimler, hava olayları ile ilgili beğeni ifadeleri içeren kısa konuşma örnekleri ("Bugün hava güneşli.", "Nisan ayındayız.", "Akşamları ders çalışıyorum.") sunulur. Öğrencilerin bu örnekleri dinlemeleri, tekrar etmeleri ve doğru sesletimle taklit etmeleri sağlanır (**E1.4**). Böylece model ifadelere aşinalık kazanmaları ve sözlü üretime hazırlık yapmaları desteklenir (**KB2.14**).

Ardından öğrencilerin model konuşmaları taklit ederek benzer ifadeler üretmeleri sağlanır. Öğrenciler "Hava yağışlı.", "Haziranda okullar kapanır." gibi ifadeleri tekrar ederken "Mayısta doğdum.", "Ocak ayında hava soğuk olur." gibi yönergeleri de kullanır ve bu ifadeleri kendi sınıf ortamlarına göre değiştirerek yeniden kurar. Böylece taklit yoluyla yeni içerik oluşturulması ve bu içeriklerin bağlama uygun biçimde düzenlenmesi sağlanır.

Öğrencilerin öğrendikleri dil yapılarını kullanarak yeni ve özgün ifadeler oluşturmaları sağlanır. Öğrencilerden günün vakitleri, günler ve aylar, mevsimler, hava olayları ile ilgili beğenilerini ifade eden cümleler kurmaları beklenir (**E2.4**). Kurulan ifadelerin açık, anlaşılır ve doğru biçimde iletilmesi teşvik edilir. Bu süreçte uygun sözcüklerin seçilmesi, ifadelerin geliştirilmesi ve farklı örneklerle karşılaştırılması desteklenir. Ayrıca öğrencilerin birbirlerine sorular yönelterek ifadelerini genişletmeleri ve sözlü etkileşim içinde kullanmaları sağlanır. Öğrencilerin hazırlıksız konuşma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları ve hazırlıklı konuşma durumlarında belirledikleri içerikleri düzenleyerek doğal ve anlaşılır biçimde sunmaları desteklenir (**D7.2, KB2.5**).

İkili çalışmalar gerçekleştirilir. Öğrencilerden biri hava olayları, mevsimler, günler ile ilgili basit cümleler kurar; diğeri dinler, sorular sorar ve gerektiğinde karşılaştırmalar yapar. Roller değiştirilerek sürecin sürdürülmesi sağlanır. Bu süreçte öğrenilen yapıların farklı bağlamlarda kullanılması, yeniden düzenlenmesi ve sözlü iletişim yoluyla paylaşılması desteklenir (**SDB3.3**).

Küçük grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler grup içinde günün vakitleri, günler ve aylar, mevsimler, hava olayları ifadelerini birlikte belirler, bu unsurları sınıflandırır ve ortak bir sözlü sunum hazırlar. Böylece sınıflandırma ve yapılandırma becerilerinin geliştirilmesi sağlanır (**E3.2, D11.1, OB8**).

Sürecin sonunda öğrencilerin konuşma etkinliklerine ilişkin düşünce, duygu ve deneyimlerini değerlendirmeleri sağlanır. Öğrencilerden hangi ifadeleri doğru kullandıklarını, hangi noktalarda zorlandıklarını ve kendilerini nasıl geliştirebileceklerini ifade etmeleri beklenir. Bu süreçte yapılan çalışmaların yorumlanması ve anlamlandırılması desteklenir (**KB2.7**).

Öğrenciler bu değerlendirmelerini sınıf ortamında paylaşırlar ve arkadaşlarının görüşlerini dinler. İkili ve grup içi paylaşımlar yoluyla karşılıklı geri bildirim verilmesi ve öğrenmenin pekiştirilmesi sağlanır. Bu süreçte öğrencilerin sorumluluk almaları, duyarlı davranmaları ve iletişim kurmaları desteklenir **(KB2.16.2)**.

ZAZ.5.3.Y

"Mevsim ve Takvim" temasına yönelik yazma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla günün vakitleri, günler ve aylar, mevsimler, hava olayları ifadelerine ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır **(E3.8, SDB1.1)**. Öğrencilerin bu görselleri incelemeleri; günün vakitleri, günler ve aylar, mevsimler, hava olaylarına ilişkin bildikleri sözcükleri hatırlamaları; günün vakitleri, günler ve aylar, mevsimler, hava olaylarına ilişkin yönergeleri fark etmeleri ve bu bilgileri basit şekilde yazılı olarak ifade etmeleri sağlanır. Ayrıca verilen yazma görevinin ne olduğu, ne yazılacağı ve nasıl yazılacağına genel olarak anlaşılması desteklenir **(OB1, OB2)**.

Günün vakitleri, günler ve aylar, mevsimler, hava olaylarını bildiren ifadeler içeren kısa yazılı model metinler sunulur. Bu metinlerin incelenmesi, yapı ve ifade biçimlerinin fark edilmesi ve model alınarak benzer ifadelerin yeniden yazılması sağlanır. Böylece modelden yararlanarak yazılı üretime geçiş desteklenir **(E3.10)**.

Ardından model metinler temel alınarak yazılı içerik oluşturulması sağlanır. "Hava bulutludur.", "Nisan ayı yağmurludur." gibi ifadelerin yanı sıra "Cumartesi tatildir.", "İlkbaharda hava serindir." gibi ifadeler de kullanılarak cümleler yazılır ve bu ifadeler uygun biçimde düzenlenir. Böylece yazma içeriğinin oluşturulması ve geliştirilmesi sağlanır **(D13.4)**.

Yazma görevinin yapılandırılması sağlanır. Günü vakitleri, günler ve aylar, mevsimler, hava olayları ifadelerini içeren kısa metinler yazılması beklenir. Yazma sürecinde uygun materyallerin seçilmesi (defter, çalışma kâğıdı vb.), uygun sözcüklerin ve dil yapılarının kullanılması, noktalama işaretlerine dikkat edilmesi ve basit mesajların açık ve anlaşılır biçimde ifade edilmesi desteklenir **(E3.2, E3.10)**. Ayrıca öğrencilerin hazırlıklı yazma durumlarında içeriklerini planlayarak düzenlemeleri ve hazırlıksız yazma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları sağlanır **(KB2.1)**.

Yazılan metinlerin geliştirilmesi sağlanır. Yazılar yeniden okunur, benzer ve farklı yönler karşılaştırılır, sınıf eşyaları ve ifadeler kategorilere ayrılır ve gerekli düzenlemeler yapılır.

Yazılı içeriklerin farklı bağlamlarda yeniden düzenlenmesi sağlanır. Yazılan ifadeler değiştirilerek metinler genişletilir **(E3.10)**. Bu süreçte yazılı bilgilerin yeniden yapılandırılması ve paylaşılması desteklenir. Öğrencilerin yazdıkları metinleri arkadaşlarıyla paylaşmaları ve yazılı iletişim kurmaları sağlanır **(KB2.5, KB2.17)**.

Küçük grup çalışmaları yapılır. Grup içinde yazılan metinler paylaşılır, birlikte gözden geçirilir ve ortak metinler oluşturulur.

Sürecin sonunda yazma süreci ve ürünlerine ilişkin değerlendirme yapılır. Yazılan metinler gözden geçirilerek güçlü yönler ve geliştirilmesi gereken noktalar belirlenir. Ardından bu değerlendirmeler sınıf ortamında paylaşılır ve karşılıklı geri bildirimlerde bulunulur **(KB2.11)**.

Öğrenci bu tema kapsamında hazırlayacağı performans görevi ile ilgili; mukavvadan yuvarlak bir duvar saati tasarlayabilir. Her saate kendi rutinini yazabilir. Örneğin saatlerin altına şuna benzer ifadeler yazabilir: Saat 07.00'de uyanırım, saat 07.30'da kahvaltı yaparım, saat 08.00'da okula giderim. Bu performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anaharı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir.

ZAZ.5.3.DBŞ

"Mevsim ve Takvim" temasına yönelik dil bilgisi seçme-kullanma süreci; günün vakitleri, günler ve aylar, mevsimler, hava olaylarını yansıtan görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır **(E1.3)**. Öğrenciler görselleri inceler, duydukları ifadeleri takip eder ve sınıfça tekrar eder. "Nisan ayında ağaçlar çiçek açar.", "Yaz ayları sıcak olur.", "Sabah hava serin olur." gibi cümleler birlikte söylenerek içerikle ilk aşinalık oluşturulur. Bu süreçte dil yapılarının kuralları açıklanmadan doğal ve bağlam içinde fark edilmesi sağlanır **(E3.9, SDB2.1, KB2.6)**.

Günün vakitleri, günler ve aylar, mevsimler, hava olaylarını içeren görseller üzerinden eşleştirme etkinliği yapılır. Öğrenciler dinledikleri cümleleri doğru görsellerle eşleştirir, ilgili kavramları işaretler ve hangi ifadenin hangi görsele ait olduğunu sözlü olarak belirtir **(E1.6)**. Bu etkinlik sayesinde hedef dil parçaları kuralları bilinmeden fark edilerek ayırt edilir **(SDB3.1)**.

Kısa canlandırmalar veya video kesitleri izlenir. Öğrenciler izledikleri içerikte hangi mevsimde hangi ayların olduğunu, günün vakitlerini, ayların isimlerini ifade eden cümleleri ve basit ifadeleri ("Ben ilkbaharı severim.", "Öğlen daha sıcak olur.", "Pazartesi sonradan gelir.") belirler ve bu ifadeleri tekrar eder **(E3.10)**. Sınıf içine getirilen gerçek nesnelerle ilişki kurularak anlam güçlendirilir **(SDB2.3)**.

Aynı yapıya sahip cümleler grup hâlinde tekrar edilir. Öğrenciler sırayla cümleleri sesli olarak söyler, arkadaşlarının tekrarlarını dinler ve birlikte tekrar ederek işitsel farkındalık geliştirir. Bu süreçte benzer dil yapılarının fark edilmesi sağlanır **(E3.9)**.

Farklı mevsim, ay ve gün isimlerini kullanarak yeni örnekler oluşturulur. "Akşam güneş batar.", "Öğlen sıcaktır.", "Kış mevsimi soğuktur." gibi cümlelerin yanı sıra "Kışın geceler uzundur.", "Yazın hava sıcaktır." gibi ifadeler de kullanılarak aynı dil yapıları farklı bağlamlarda tekrar edilir. Böylece hedef dil parçaları kuralları düşünülmeden otomatik biçimde pekiştirilir **(SDB1.2, KB2.9)**.

Sınıf içinde hareketli bir etkinlik yapılır. Öğrenciler dolaşarak gördükleri günün vakitleri, günler ve aylar, mevsimler, hava olayları özelliklerini ifade eden cümleler kurar. "Ağustos mayısa göre daha sıcaktır", "İlkbaharda daha çok yağmur yağar" gibi ifadeler gerçek ortamla ilişkilendirilerek kısa, doğal ve anlamlı biçimde tekrar edilir **(E3.7)**.

Beden diliyle canlandırma etkinliği uygulanır. Öğrenciler günün vakitleri, günler ve aylar, mevsimler, hava olayları ile ilgili düşüncelerini hareketlerle destekler. Böylece dil yapıları kuralları bilinmeden fiziksel olarak da içselleştirilir **(KB2.10)**.

Konuşma ve hareketin birlikte kullanıldığı oyunlaştırılmış etkinlikler yapılır. Öğrenciler hem cümle kurar hem de aynı anda nesneleri gösterir. Bu süreçte hedef dil parçaları eş zamanlı olarak tekrar edilir ve canlandırılır **(E3.6, SDB3.2)**.

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine günün vakitleri, günler ve aylar, mevsimler, hava olaylarını anlatır; hangi vakitte ne yaptıklarını, hangi günleri sevdiklerini, hangi mevsimde hangi hava olaylarının olduğunu ifade eder ve karşılıklı sorular sorarak iletişim kurar. Kullanılan ifadeler doğal ve akıcı hâle gelir. Bu süreçte öğrenciler öğrendikleri dil yapılarını, kuralları düşünmeden seçerek farklı durumlarda kullanır ve iletişim kurarken tabii biçimde kullanıma sokar **(KB2.16.2)**.

ZAZ.5.3.SÖŞ

"Mevsim ve Takvim" temasına yönelik sözcük seçme-kullanma süreci; günün vakitleri, günler ve aylar, mevsimler, hava olaylarına ilişkin hedef sözcüklerin yer aldığı görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır **(E3.5)**. Öğrenciler bu içerikleri dinler ve izler, hedef sözcükleri bütünsel olarak duyar ve görür.

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Hedef sözcükler sesli olarak tekrar edilir; "sıcak", "soğuk", "yağışlı", "öğle", "akşam", "ikindi", "gece" gibi sözcükler doğru sesletimle söylenir. Bu süreçte sözcüklerin doğal kullanımına aşinalık kazandırılır **(SDB3.3, KB2.8)**.

Görseller üzerinden sözcüklerin kullanımı üzerine çalışmalar yapılır. "Hangi aydayız?", "Hangi mevsimdeyiz?" gibi sorulara hedef sözcüklerle cevap verilmesi sağlanır. Böylece sözcüklerin kullanım bağlamı algılanır **(E1.6, E3.2, E3.9)**.

Sözcüklerin anlamlarını zihinde yapılandırmaya yönelik eşleştirme ve sınıflandırma etkinlikleri uygulanır. Günün vakitleri, günler ve aylar, mevsimler, hava olaylarını doğru sözcüklerle eşleştirilir, benzer özelliklerine göre gruplandırılır ve sözcükler arasında kavramsal ilişkiler kurulur **(KB2.9, KB2.14)**.

Hedef sözcüklerin anlamlarını pekiştirmek amacıyla tekrar ve kullanım çalışmaları yapılır. Aynı sözcükler farklı örnekler içinde kullanılır; günün vakitleri, günler ve aylar, mevsimler, hava olayları ifade edilir ve "sıcak", "soğuk", "gündüz", "gece" gibi sözcükler çeşitli durumlarda tekrar edilir. Böylece sözcüklerin anlamları bağlam içinde algılanır **(SDB2.3)**.

Sınıf içinde hareketli etkinlikler uygulanır. Öğrenciler sınıfta dolaşarak etrafa resimleri asılmış günün vakitleri, günler ve aylar, mevsimler, hava olaylarını ifade içeren sözcükleri kullanır. Sözcüklerin gerçek yaşamla ilişkilendirilmesi ve kendiliğinden, doğal ve tabii bir biçimde kullanılması sağlanır **(KB2.14)**.

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine sorular sorar, günün vakitleri, günler ve aylar, mevsimler, hava olayları ile ilgili hedef sözcükleri iletişim kurarken kendiliğinden, gerçek ve doğal biçimde kullanır. Bu süreçte sözcüklerin farklı bağlamlarda etkili biçimde kullanıma sokulması desteklenir.

ZAZ.5.3.SES

"Mevsim ve Takvim" temasına yönelik sesletim seçme-kullanma süreci; sınıfa günün vakitleri, günler ve aylar, mevsimler, hava olaylarını yansıtan görsellerin getirilmesiyle başlatılır. Görseller incelenirken kısa diyaloglar dinletilir **(E3.2)**. Dinleme sırasında duyulan sözcüklere dikkat edilmesi ve özellikle tekrar eden seslerin fark edilmesi sağlanır. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler sınıfça tekrar edilir ve hangi seslerin duyulduğu belirlenir **(E3.7, SDB2.1, KB2.8)**.

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Sözcükler önce toplu olarak, ardından bireysel olarak tekrar edilir. "sıcak", "soğuk", "gündüz", "akşam" gibi sözcükler doğru sesletimle ifade edilir ve işitsel doğruluk pekiştirilir **(E3.7)**.

Farklı cümlelerin yer aldığı dinleme etkinliği uygulanır. Aynı sesleri içeren sözcükler farklı cümleler içinde dinlenir. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler ve tekrar eden sesler belirlenir. Benzer sesler karşılaştırılır ve aralarındaki farklar ortaya konur **(E3.9, KB2.5, KB2.11)**.

Sınıf içinde uygulama etkinliği yapılır. Sınıfa getirilen kartlar gösterilerek doğru sesletimle adlandırılır. Öğrenciler gördükleri kartları kendiliğinden seçerek doğru ve doğal biçimde ifade eder; yanlış sesletimler fark edilerek doğru biçimi tekrar edilir. Bu süreçte öğrencilerin sesleri gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları desteklenir **(SDB3.1)**. Ses gruplama etkinliği uygulanır. Benzer sesleri içeren sözcükler bir araya getirilir ve farklı sesler ayırt edilerek gruplandırılır. Bu süreçte öğrencilerin ses farkındalıkları güçlendirilir **(KB2.9, KB2.14)**.

İkili ve grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler birbirlerine günün vakitleri, günler ve aylar, mevsimler, hava olayları ile ilgili kullanabilecekleri ifadeleri (günlük yaşam, mevsimden döngü) doğru sesletimle ifade eder **(E3.6)**. Öğrencilerin hedef sesleri iletişim sırasında kendiliğinden, doğru, gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları sağlanır. Etkinlik sonunda yapılan konuşmalar değerlendirilir ve sesletim doğruluğu üzerine geri bildirim verilir **(KB2.14, KB2.17)**.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrencilerden basit bir haftalık hava durumu panosu hazırlamaları istenebilir. Panoda haftanın günleri yer alabilir; öğrenciler her günün yanına güneşli, yağmurlu, bulutlu, rüzgârlı veya karlı hava sembollerini yerleştirebilir. Öğrenciler "Bugün hava güneşli.", "Salı günü hava yağmurlu." gibi cümlelerle gün ve hava durumu arasında bağlantı kurabilir.

Mevsimler alt teması için öğrenciler bir mevsim döngüsü posterini oluşturulabilir. İlkbahar, yaz, sonbahar ve kış görsellerini sıraya koyar; her mevsimin yanına uygun hava olayı, kıyafet, yiyecek veya etkinlik görselleri ekleyebilir. Örneğin kış mevsiminin yanına kar, mont ve atkı; yaz mevsiminin yanına güneş, şapka ve yüzme; sonbaharın yanına yaprak ve rüzgâr; ilkbaharın yanına yağmur ve çiçek görselleri yerleştirilebilir.

Günler ve aylar alt temasında öğrenciler sınıf için küçük bir takvim köşesi hazırlayabilir. İçinde bulunulan ay, haftanın günleri ve özel okul günleri takvim üzerinde gösterebilir.

Destekleme

Öğretmen günler ve aylar için sınıf takvimini kullanabilir. Öğrenci takvimde bugünü gösterebilir, ardından öğretmenin söylediği gün veya ay kartını seçebilir. Haftalık plan çizelgesi hazırlanabilir; öğrenciler gün kartlarını sıraya dizebilir. Aylar için de yıl şeridi kullanılır ve öğrenciler ay kartlarını görsel destekle doğru sıraya yerleştirebilir.

Mevsimler için öğretmen dört temel mevsimi büyük ve belirgin görsellerle verebilir. Öğrenci önce kış, yaz, ilkbahar ve sonbahar görsellerini tanıyabilir sonra bu görselleri kar, güneş, yaprak, çiçek gibi ipuçlarıyla eşleştirebilir.

Hava olayları için güneşli, yağmurlu, karlı, bulutlu ve rüzgârlı hava sembolleri kullanılabilir. Öğrenci önce o günkü hava durumuna uygun sembolü seçebilir; ardından öğretmenin model ifadesini tekrar edebilir. Örneğin öğretmen pencereyi gösterip hava durumu söyleyebilir, öğrenci güneş veya bulut kartını seçerek anlamı destekleyebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için kare kodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. TEMA: BEDEN VE SAĞLIK

Alt Temalar: Vücutumuz, Temizlik, Sağlık ve Spor

"Beden ve Sağlık" temasında öğrencilerin vücudun bölümlerini, günlük temizlik alışkanlıklarını, temel sağlık durumlarını ve spor etkinliklerini Zazaca olarak öğrenmeleri amaçlanmaktadır. Öğrencinin vücudunun temel bölümlerini tanıması, temizlik için kullanılan araç gereç ve davranışları fark etmesi, sağlıklı olma ve kendini iyi veya hasta hissetme gibi basit durumları anlamlandırması hedeflenmektedir. Öğrencilerin baş, el, kol, ayak, göz, kulak, ağız, burun gibi temel beden bölümlerini görseller, beden şeması, işaret etme ve tekrar çalışmalarıyla tanıması; önce kendi bedeninde veya görsel üzerinde ilgili bölümü göstermesi, ardından kelimeyi duyması, tekrar etmesi ve kısa ifadeler içinde kullanması hedeflenmektedir. Öğrencilerin el yıkama, yüz yıkama, diş fırçalama, banyo yapma, temiz kıyafet giyme gibi temel temizlik davranışlarını ve sabun, su, havlu, diş fırçası, tarak gibi araç gereci tanıması; temizlik alışkanlıklarının sağlığı korumadaki yerini fark etmesi amaçlanmaktadır. Öğrencilerin iyi olma, hasta olma, yorgun hissetme, doktora gitme gibi temel sağlık durumlarını ve yürüyüş, koşma, top oynama, egzersiz yapma gibi spor etkinliklerini tanıması amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ

16

ALAN BECERİLERİ

YDAB1. Dinleme / İzleme-Anlamlandırma, YDAB2. Okuma-Anlamlandırma, YDAB3. Konuşma-Anlatma, YDAB4. Yazma-Anlatma, YDDB1. Dil Bilgisi Seçme-Kullanma, YDDB2. Sözcük Seçme-Kullanma, YDDB3. Sesletim Seçme-Kullanma

KAVRAMSAL

BECERİLER

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E1.3. Azim ve Kararlılık, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E1.6. Seçicilik, E2.5. Oyunseverlik, E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.6. Analitiklik, E3.7. Sistematiçlik, E3.8. Soru Sorma, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI

BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılma (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.1. Uyum, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık, D5. Duyarlılık, D7. Estetik, D8. Mahremiyet, D11. Özgürlük, D12. Sabır, D13. Sağlıklı Yaşam, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D17. Tasarruf, D18. Temizlik, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI

İLİŞKİLER

Türkçe, Görsel Sanatlar, Sosyal Bilgiler, Beden Eğitimi ve Spor, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

BECERİLER ARASI

İLİŞKİLER

KB1. Temel Beceriler, KB2.2. Gözlemlleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.8. Sorgulama, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.12. Mevcut Bilgiye / Veriye Dayalı Tahmin Etme, KB2.14. Yorumlama, KB2.15. Yansıtma, KB2.16. Muhakeme (Akıl Yürütme), KB2.16.3. Analogik Akıl Yürütme, KB2.17. Değerlendirme, KB2.20. Sentezleme

5. sınıf bütüncül yaklaşıma göre yapılandırılmıştır.

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ZAZ.5.4.D. "Beden ve Sağlık" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri dinleyebilme / izleyebilme-anlamlandırabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek dinleme / izlemeye hazırlık yapar.
- b)** Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c)** Temayı, temel ayrıntılar ve ipuçlarından hareketle anlamlandırır.
- ç)** Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.5.4.O. "Beden ve Sağlık" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri okuyabilme-anlamlandırabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek okumaya hazırlık yapar.
- b)** Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c)** Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak anlamlandırır.
- ç)** Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.5.4.K. "Beden ve Sağlık" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle konuşabilme-anlatabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek konuşmaya hazırlık yapar.
- b)** Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını gözlemleyerek taklit eder ve tekrarlar.
- c)** Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak taklit yoluyla sözlü içerik oluşturur.
- ç)** Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak konuşmanın içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d)** Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak sözlü içeriği yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e)** Temaya ilişkin konuşma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.5.4.Y. "Beden ve Sağlık" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle yazabilme-anlatabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgilerini ve deneyimlerini harekete geçirerek yazmaya hazırlık yapar.
- b)** Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını inceleyerek modelden kopyalar.
- c)** Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak yazılı içerik oluşturur.
- ç)** Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d)** Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e)** Temaya ilişkin yazma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.5.4.DBS. "Beden ve Sağlık" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle uygun dil bilgisi seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun dil bilgisi yapılarını seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

ZAZ.5.4.SÖS. "Beden ve Sağlık" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle uygun sözcük seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sözcükleri seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanılır.

ZAZ.5.4.SES. "Beden ve Sağlık" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle uygun sesletim seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sesletimi seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanılır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Tema: Beden ve Sağlık

Alt Temalar

1. Vücudumuz
2. Temizlik
3. Sağlık ve Spor

İşlevsel Cümle Yapıları

1. Bedeni Tanıma: İno goş o, ino çım o, ina pırnık a, ino dest o, ino ziwan o, ina gışt a.
2. Sağlık Durumu İfade Etme: Ez nêweş a, mı sare girot, ez weş o, sareyê mı deceno, dındanê mı deceno, zerreyê mı deceno
3. Verme: Rınd rakowên, xu pak bıger, dest u riyê xu bışıweên, fêki u zerzewat bıwerên, şıt bışımên
4. Sağlıklı Yaşam İfadeleri: Ez dest u riyê xu şuwana, ma xu pak geni, ma dındananê xu fırçe keni, ez wadeyê xu pak gena, ez sêrsıbay ro wirzena, şıma arayı weni, tı porê xu şane kena.
5. Soru Kalıpları: Ma seni xu nêweşi ra paweni, ma seni bedenê xu pak geni, wezifeyê zoni çıta yo, sare u riyê ma dı kamci weslayi esti.

Hedef Dil Bilgisi Yapıları

1. Eril / Dişil İfadeler: desto raşt, zono derg, goşo çep, gırıka derg, alışka sur, gışta pil
2. Kişi Zamirleri: Ez / mı, tı / tu, o / ey, a / aye, ma, şıma, ê / inan
3. İşaret Zamirleri: İna, ino, ini, o, a
4. Olumlu / Olumsuz Cümleler: Sareyê mı deceno, sareyê mı nêdeceno, ma şını, ma nêşını, vicneno, nêvicneno, ez arayı wena, ez arayı nêwena.
5. İsim Cümlelerinde Olumsuzluk (niyo / niya): Ez nêweş o / ez nêweş niyo, ez hol a / ez hol niya, germ o / germ niyo, ina qelem a / ina qelem niya.

Sesletim

1. Ünlem: Teq teq!, Req, req!, Heywax
2. "V" ve "W" Sesleri: Vir, wasla, weşi
3. "X" ve "H" Sesi: Xu, xort, xırab, xebat
4. "K" ve "Q" Sesleri: Qırık, qafık, kinc, ker, qer

Hedef Sözcükler: Çım, pırnık, zon, goş, fek, dest, mıl, por, çare, alışk, mıjag, biru, lew, dından, çene, ling, qol, arısne, nengu, gışt, çaqe, pize, doş, dest, paki, şıtış, nêweş, fırçe, kerdiş, ro wırıştış, sıhet, arayı, weşi, toxtor.

İlkeler Vücudun bölümleri, beden ve çevre temizliği, sağlıklı yaşam ve sporu; öğrencilerin günlük yaşam deneyimleriyle ilişkilendirilerek bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Kelime, dil yapıları, sesletim ve iletişim becerileri anlamlı iletişim durumları içinde birlikte sunulmalı; öğrencilerin dili kullanabilecekleri etkileşim temelli uygulamalara düzenli olarak yer verilmelidir. Dil yapıları kullanım yoluyla fark ettirilmelidir. Öğretim süreci öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak planlanmalı; kişisel bilgilerin kullanımı anlamlı bağlamlarda ele alınarak öğrencilerin basit iletişim durumlarında kendilerini ifade etmeleri desteklenmelidir.

Anahtar Kavramlar

Vücudun bölümleri, organlar, sağlıklı beslenme, spor

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temada öğrenme çıktıları; çalışma kâğıtları, kısa yazma ve konuşma uygulamaları, kontrol listeleri, gözlem formları, kelime ilişkilendirme ve kümeleme etkinlikleri, performans görevi, öz / akran değerlendirme formları ile değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Vücudumu Tanıyorum

Öğrenci bir mukavva üzerine insan figürü çizebilir veya bir model oluşturabilir. Daha sonra vücudun ana bölümlerini baş, göz, kulak, dil, dudak, burun vb. etiketlerle işaretleyebilir. Sunum esnasında en az 5 organın adını söyleyebilir ve ne işe yaradığını kısa cümlelerle ifade edebilir. Örneğin "Gözlerimle görürüm.", "Kulaklarımla sesleri duyarım.", "Ellerimle soğukla sıcakı ayırt ederim."

Performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin günlük yaşamlarına ilişkin deneyimlerinden hareketle vücudun bölümleri, beden ve çevre temizliği, sağlıklı yaşam ve spora yönelik temel durum ve kavramlara aşina oldukları kabul edilmektedir. Öğrenciler, bilgileri doğal olarak edinmiş olsalar da bu deneyimleri Zazaca daha ayrıntılı, sıralı ve bağlantılı bir biçimde ifade etme konusunda sınırlı dil yeterliğine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Dil, bu temada öğrencilerin kendi yaşam ritimlerini ifade etmelerini sağlayan bir iletişim aracı olarak ele alınır. Öğrencilerin kişisel deneyimlerinden hareketle anlamlandırma oluşturabildikleri, günlük yaşamla Zazaca arasındaki bağlantıyı kurabildikleri ve sözlü-yazılı iletişimde etkin katılım sağlayabildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreç

Bu aşamada öğrencilerin vücudun bölümleri, beden ve çevre temizliği, sağlıklı yaşam ve spora ilişkin mevcut bilgi ve deneyimlerini ortaya çıkarmak için vücudun bölümleri, beden ve çevre temizliği, sağlıklı yaşam ve spora ait bilgi kartlarının yazılı olduğu görsel kartlar, kavram kartları kullanılarak ön öğrenmelerini pekiştirmeleri sağlanır ve temel ifadelerle ilişki kurmaları desteklenebilir.

Öğrencilerden "Vücudumuzda hangi organlar bulunur?", "Beden temizliğini nasıl yaparız?", "Sporun sağlığımız için önemi nedir?" gibi sorular yoluyla kendilerini tanıtan kısa bilgiler vermeleri istenebilir. Bu süreçte öğrencilerin vücudun bölümleri, beden ve çevre temizliği, sağlıklı yaşam ve spor ile ilgili bilgileri düzenli bir biçimde ifade edebilme kapasiteleri gözlemlenebilir. Gözlem sonucunda öğretmen, öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyesini dikkate alarak etkinliklerin kapsamını, içerik yoğunluğunu ve ilerleme sürecini düzenleyebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin bu temada öğrenecekleri ile ön öğrenmelerde Türkçe derslerinde edindikleri bilgilerin bağlantısı kurulabilir. "Beden ve Sağlık" teması kapsamında, vücudun bölümleri, beden ve çevre temizliği, sağlıklı yaşam ve spor başlıkları ele alınırken öğrencilerin günlük yaşam deneyimleri ve sosyal etkileşim alışkanlıkları öğretim sürecine dâhil edilebilir. Öğrencilerin Türkçe olarak bildikleri vücudun bölümleri, beden ve çevre temizliği, sağlıklı yaşam ve spora ilişkin kavramsal bilgiler dikkate alınarak, Zazacadaki temel ifadelerle vücudunu, bedenin bölümlerini, sağlıklı yaşam ve sporun önemini tanıtmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları ZAZ.5.4.D

"Beden ve Sağlık" temasına yönelik dinleme / izleme-anlamlandırma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla vücudumuz, temizlik, sağlık ve spor görselleri üzerinden başlatılır. Görseller incelenerek "İnsan vücudunda hangi organlar var?", "Vücut temizliği için ne yapılmalıdır?", "Sporun sağlık için faydası nedir?" gibi sorulara yönelik düşünceler oluşturulur ve öğrencilerin kendi sınıf yaşantılarından örnekler vermeleri sağlanır (**E1.1, E1.4**). Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, görsellerdeki unsurlar ile yaşantılar arasında temel ilişkilerin fark edilmesi ve mevcut içerik hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır (**E3.4, SDB1.2, OB4, KB1, KB2.8**).

Devamında kısa bir ses kaydı, video veya diyalogdan kesitler sunularak içerikte yer alan vücudumuz, temizlik, sağlık ve spor hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Görsel ve işitsel ipuçları birlikte değerlendirilerek içerik hakkında çıkarımlar yapılır (**E3.5, SDB1.3**). Tahminler sınıf ortamında paylaşılırken öğrencilerin birbirlerini dikkatle dinlemeleri, farklı görüşlere açık olmaları ve iletişim kurmaları desteklenir (**KB2.10, KB2.11**).

Ardından "Beden ve Sağlık" temasına uygun dinleme / izleme metni kesintisiz olarak sunulur. Bu metinde vücudumuz, temizlik, sağlık ve spor yer alır. Bu aşamada içeriğin genel anlamının kavranılması, konusunun algılanılması; temel unsurların, yönergelerin ve ayrıntıların tanınması beklenir. Böylece bütüncül içerikteki temel bileşenlerin fark edilmesi sağlanır.

Dinleme sonrasında tema; içerikte geçen vücudumuz, temizlik, sağlık ve spor ile ilgili görseller, kartlar ve dijital materyaller aracılığıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme, işaretleme ve basit sınıflandırma etkinlikleriyle ayırt edilir; benzerlik ve farklılıklar belirlenir (**E1.6, E3.6, D3.2, D5.2**). Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve dinlenen içerikle karşılaştırılır; tahminlerin doğruluğu kontrol edilir ve gerekçelendirilir. İçerikte yer alan unsurların bütün içinde konumlandırılması ve temel sınıflandırmalar yapılması sağlanır. İçerikteki bilgiler tablo veya şemalar üzerinde yapılandırılarak yatay ve dikey ilişkiler görünür hâle getirilir (**D13.2, D16.3, OB5**).

Vücudumuz, temizlik, sağlık ve sporla ilgili kategorilere ayrılır; organlar-vücudumuz, sınıf-temizlik, sağlıklı yaşam-spor üzerinden anlamlı bağlantılar kurulur. Dinlenen bilgiler öğrencilerin kendi yaşantılarıyla ilişkilendirilerek içerik içselleştirilir (**E3.7**). Bu süreçte dikkatlerini içerik üzerinde yoğunlaştırmaları, öğrenmeye istekli katılım göstermeleri ve yeni duruma uyum sağlamaları desteklenir.

Sürecin sonunda dinleme etkinliğine ilişkin gözlemlenen, anlaşılan ve düşünülen bilgiler bireysel olarak değerlendirilir ve sınıfla paylaşılır (**E3.10**). Gönüllü öğrenciler söz alarak anladıklarını ifade ederken diğer öğrenciler onları dikkatle dinler. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarıyla karşılıklı olarak bilgi, düşünce ve deneyimler paylaşılır; vücudun organları tanıtılır, beden temizliği için nelerin yapılması gerektiği söylenir, spor ile sağlıklı yaşam arasındaki ilişkiye dair basit ifadeler kullanılır (**KB2.5, KB2.12**).

ZAZ.5.4.O

"Beden ve Sağlık" temasına yönelik okuma-anlamlandırma süreci, öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla vücudumuz, temizlik, sağlık ve spor içeren kısa metinler ve görseller üzerinden başlatılır. Görseller ve metin parçaları incelenerek "Bu metin ne hakkında olabilir?", "Vücudumuzda hangi organlar vardır?", "Vücut temizliği nasıl yapılır?", "Niçin spor yapmalıyız?" gibi sorulara yönelik tahminlerde bulunulması sağlanır (**E1.3, E3.8**). Önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, vücudun bölümlerini söylemesi, temizliğin vücut için önemini, sağlıklı yaşam ile sporun önemini mevcut içerikle önceki bilgiler arasında temel ilişkilerin kurulması desteklenir. Bu süreçte öğrencilerin merak duygularının desteklenmesi, kendilerini ifade etmelerine yönelik farkındalık geliş-

tirmeleri beklenir. Sunulan yazılı ve görsel ipuçları aracılığıyla içerik ile önceki bilgi ve deneyimler arasında bağ kurulması sağlanır ve metnin konusu hakkında basit tahminlerde bulunulur **(SDB1.1, OB1, OB4, KB2.2)**.

Okuma içeriğine ait başlık, görseller ve anahtar ifadeler incelenir. Bu ipuçlarına dayanarak metnin konusu, metinde yer alabilecek vücutun bölümleri, sağlıklı yaşam, temizlik hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Öğrencilerin görsel ve yazılı ipuçlarından yararlanarak içeriği genel olarak algılamaları desteklenir **(E3.7)**.

Metin sessiz olarak okunur. Okuma sürecinde içeriğin genel anlamının bütüncül olarak kavranması, metinde geçen vücutun bölümleri, temizlik, sağlık ve sporla ilgili ifadelerin fark edilmesi beklenir. Ayrıca metin içerisindeki basit ve temel ayrıntıların belirlenmesi sağlanır. Böylece içeriğin konusu genel olarak algılanır ve temel bileşenler tanınır **(D8.1, D11.3, KB2.6)**.

Okuma sonrasında metinde yer alan vücutun bölümleri; temizlik, sağlık ve spor ile ilgili görseller ve bilgi kartlarıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme ve işaretleme etkinlikleriyle tanınır ve ayırt edilir; "Vücutun baş kısmında hangi organlar bulunur?", "Beden temizliği için neler kullanılır?", "Sporun sağlığını için önemi nedir?" gibi sorular üzerinden içerik somutlaştırılır **(E1.6, SDB3.1)**. Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve metinle karşılaştırılarak doğruluğu kontrol edilir; doğru ve yanlış tahminler gerekçeyle ifade edilir **(D17.3, SDB3.3)**.

Metinde yer alan öğeler tablo, şema veya görsel düzenleyiciler aracılığıyla yapılandırılır. Vücutun bölümleri, temizlik, sağlık ve spor belirli bir düzen içinde yerleştirilerek bu unsurlar arasındaki bağlantılar açık biçimde ortaya konur. Bu unsurlar basit kategoriler altında sınıflandırılır ve benzerlik-farklılıklar üzerinden karşılaştırmalar yapılır. Ayrıca öğeler arasındaki yatay ve dikey ilişkilerin fark edilmesi sağlanır **(SDB1.2)**. Devamında vücut ile organlar, beden ve temizlik, sağlıklı yaşam ve spor arasındaki bağlantılar ele alınır. "Vücutunuzda hangi organlar bulunur?", "Sağlıklı yaşam için ne yapılmalıdır?" gibi sorular üzerinden ilişkiler kurulması sağlanır. Bu süreçte anlamlı bağlantılar kurulması ve metnin derinlemesine incelenmesi desteklenir. Metinden hareketle basit çıkarımlar yapılır ve elde edilen bilgiler öğrencilerin kendi sınıf ortamlarıyla ilişkilendirilerek ifade edilir; böylece içerik içselleştirilir **(KB2.5, KB2.14)**.

Sürecin sonunda okuma ve anlamlandırma sürecine ilişkin gözden geçirilen bilgi, deneyim, düşünce ve duygular bireysel olarak ifade edilir. Gönüllü öğrencilere söz verilerek onların metinden anladıklarını paylaşmaları diğer öğrencilerin de onları dikkatle dinlemeleri sağlanır **(SDB3.1)**. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarlarıyla karşılıklı paylaşımlar gerçekleştirilir; vücutun bölümleri, temizlik, sağlık ve spor ile ilgili kavramlar ifade edilir. Bu süreçte iletişim kurulması, iş birliği yapılması ve karşılıklı etkileşim içinde bulunulması beklenir **(KB2.20)**.

ZAZ.5.4.K

"Beden ve Sağlık" temasına yönelik konuşma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla vücutun bölümleri, temizlik, sağlık ve spora ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır **(E1.3)**. Öğrencilerin vücutun bölümleri, temizlik, sağlık ve spora ilişkin yaşantılarını hatırlamaları, nesneleri adlandırmaları, bulundukları yerleri ifade etmeleri ve basit yönergeleri fark etmeleri sağlanır. Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin etkin hâle getirilmesi ve mevcut içerikle ilişkilendirilmesi hedeflenir **(E1.5, OB2, KB2.2)**.

Devamında vücutun bölümleri, temizlik, sağlık ve spor ile ilgili beğeni ifadeleri içeren kısa konuşma örnekleri ("Bu gözdür.", "Şu eldir.") sunulur. Öğrencilerin bu örnekleri dinlemeleri, tekrar etmeleri ve doğru sesletimle taklit etmeleri sağlanır. Böylece model ifadelere aşinalık kazanmaları ve sözlü üretime hazırlık yapımları desteklenir **(SDB1.1)**.

Ardından öğrencilerin model konuşmaları taklit ederek benzer ifadeler üretmeleri sağlanır. Öğrenciler "Bu ayaktır.", "Şu kulaktır." gibi ifadeleri tekrar ederken "Ben spor yapmayı severim.", "Elimi yüzümü yıkarım." gibi yönergeleri de kullanır ve bu ifadeleri kendi sınıf ortamlarına göre değiştirerek yeniden kurar. Böylece taklit yoluyla yeni içerik oluşturulması ve bu içeriklerin bağlama uygun biçimde düzenlenmesi sağlanır (**D14.3, D15.4, OB6, KB2.4, KB2.17**).

Öğrencilerin öğrendikleri dil yapılarını kullanarak yeni ve özgün ifadeler oluşturmaları sağlanır. Öğrencilerden vücudun bölümleri, temizlik, sağlık ve spor ile ilgili beğenilerini ifade eden cümleler kurmaları beklenir. Kurulan ifadelerin açık, anlaşılır ve doğru biçimde iletilmesi teşvik edilir. Bu süreçte uygun sözcüklerin seçilmesi, ifadelerin geliştirilmesi ve farklı örneklerle karşılaştırılması desteklenir (**E1.5, E3.10**). Ayrıca öğrencilerin birbirlerine sorular yönelterek ifadelerini genişletmeleri ve sözlü etkileşim içinde kullanmaları sağlanır. Öğrencilerin hazırlıksız konuşma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları ve hazırlıklı konuşma durumlarında belirledikleri içerikleri düzenleyerek doğal ve anlaşılır biçimde sunmaları desteklenir (**D18.3**).

İkili çalışmalar gerçekleştirilir. Öğrencilerden biri vücudun organlarını tanımlar ve basit cümleler kurar, diğeri dinler, sorular sorar ve gerektiğinde karşılaştırmalar yapar. Roller değiştirilerek sürecin sürdürülmesi sağlanır (**E3.7**). Bu süreçte öğrenilen yapıların farklı bağlamlarda kullanılması, yeniden düzenlenmesi ve sözlü iletişim yoluyla paylaşılması desteklenir.

Küçük grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler grup içinde vücudun bölümleri, temizlik, sağlık ve spor ifadelerini birlikte belirler, bu unsurları sınıflandırır ve ortak bir sözlü sunum hazırlar. Böylece sınıflandırma ve yapılandırma becerilerinin geliştirilmesi sağlanır (**KB2.16.3**).

Sürecin sonunda öğrencilerin konuşma etkinliklerine ilişkin düşünce, duygu ve deneyimlerini değerlendirmeleri sağlanır. Öğrencilerden hangi ifadeleri doğru kullandıklarını, hangi noktalarda zorlandıklarını ve kendilerini nasıl geliştirebileceklerini ifade etmeleri beklenir. Bu süreçte yapılan çalışmaların yorumlanması ve anlamlandırılması desteklenir (**SDB2.1**).

Öğrenciler bu değerlendirmelerini sınıf ortamında paylaşır ve arkadaşlarının görüşlerini dinler. İkili ve grup içi paylaşımlar yoluyla karşılıklı geri bildirim verilmesi ve öğrenmenin pekiştirilmesi sağlanır. Bu süreçte öğrencilerin sorumluluk almaları, duyarlı davranmaları ve iletişim kurmaları desteklenir (**KB2.15, KB2.20**).

ZAZ.5.4.Y

"Beden ve Sağlık" temasına yönelik yazma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla vücudun bölümleri, temizlik, sağlık ve spor beğeni ifadelerine ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır (**SDB2.3**). Öğrencilerin bu görselleri incelemeleri; vücudun bölümleri, temizlik, sağlık ve spora ilişkin bildikleri sözcükleri hatırlamaları; vücudun bölümleri, temizlik, sağlık ve spor ile ilgili yönergeleri fark etmeleri ve bu bilgileri basit şekilde yazılı olarak ifade etmeleri sağlanır. Ayrıca verilen yazma görevinin ne olduğu, ne yazılacağı ve nasıl yazılacağının genel olarak anlaşılması desteklenir (**OB2, KB2.2, KB2.8**).

Vücudun bölümleri, temizlik, sağlık ve spor ile ilgili beğeni bildiren ifadeler içeren kısa yazılı model metinler sunulur. Bu metinlerin incelenmesi, yapı ve ifade biçimlerinin fark edilmesi ve model alınarak benzer ifadelerin yeniden yazılması sağlanır. Böylece modelden yararlanarak yazılı üretime geçiş desteklenir (**D7.2, D12.3**).

Model metinler temel alınarak yazılı içerik oluşturulması sağlanır. "Göz buradadır.", "Kulakla duyarız." gibi ifadelerin yanı sıra "Spor yapmayı severim.", "Vücut temizliğime dikkat ederim." gibi ifadeler de kullanılarak cümleler yazılır ve bu ifadeler uygun biçimde düzenlenir. Böylece yazma içeriğinin oluşturulması ve geliştirilmesi sağlanır (**D18.1**).

Yazma görevinin yapılandırılması sağlanır. Vücudun bölümleri, temizlik, sağlık ve spor ile ilgili ifadeleri içeren kısa metinler yazılması beklenir. Yazma sürecinde uygun materyallerin seçilmesi (defter, çalışma kâğıdı vb.), uygun sözcüklerin ve dil yapılarının kullanılması, noktalama işaretlerine dikkat edilmesi ve basit mesajların açık ve anlaşılır biçimde ifade edilmesi desteklenir **(D19.3)**. Ayrıca öğrencilerin hazırlıklı yazma durumlarında içeriklerini planlayarak düzenlemeleri ve hazırlıksız yazma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları sağlanır **(SDB2.1, KB2.16.3)**.

Yazılan metinlerin geliştirilmesi sağlanır. Yazılar yeniden okunur, benzer ve farklı yönler karşılaştırılır, sınıf eşyaları ve ifadeler kategorilere ayrılır ve gerekli düzenlemeler yapılır.

Yazılı içeriklerin farklı bağlamlarda yeniden düzenlenmesi sağlanır **(SDB2.1)**. Yazılan ifadeler değiştirilerek metinler genişletilir. Bu süreçte yazılı bilgilerin yeniden yapılandırılması ve paylaşılması desteklenir. Öğrencilerin yazdıkları metinleri arkadaşlarıyla paylaşmaları ve yazılı iletişim kurmaları sağlanır **(SDB3.1, KB2.16)**.

Küçük grup çalışmaları yapılır. Grup içinde yazılan metinler paylaşılır, birlikte gözden geçirilir ve ortak metinler oluşturulur.

Sürecin sonunda yazma süreci ve ürünlerine ilişkin değerlendirme yapılır. Yazılan metinler gözden geçirilerek güçlü yönler ve geliştirilmesi gereken noktalar belirlenir **(E3.6)**. Ardından bu değerlendirmeler sınıf ortamında paylaşılır ve karşılıklı geri bildirimlerde bulunur **(E3.7, SDB3.3, KB2.10)**.

Öğrenci bu tema kapsamında hazırlayacağı performans görevi ile ilgili; bir mukavva üzerine insan figürü çizebilir veya bir model oluşturabilir. Daha sonra vücudun ana bölümlerini (baş, göz, kulak, dil, dudak, burun vb.) etiketlerle işaretleyebilir. Sunum esnasında en az 5 organın adını söyleyebilir ve ne işe yaradığını kısa cümlelerle ifade edebilir. Örneğin "Gözlerimle görürüm.", "Kulaklarımla sesleri duyarım.", "Ellerimle soğukla sıcak ayırt ederim.". Bu performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir.

ZAZ.5.4.DBS

"Beden ve Sağlık" temasına yönelik dil bilgisi seçme-kullanma süreci; vücudun bölümleri, temizlik, sağlık ve spor görselleri ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır **(E1.5)**. Öğrenciler görselleri inceler, duydukları ifadeleri takip eder ve sınıfça tekrar eder. "Bu kulaktır.", "Mide şurada." gibi cümleler birlikte söylenerek içerikle ilk aşinalık oluşturulur. Bu süreçte dil yapılarının kuralları açıklanmadan, doğal ve bağlam içinde fark edilmesi sağlanır **(E3.8, SDB1.1)**.

Vücudun bölümleri, temizlik, sağlık ve spor içeren görseller üzerinden eşleştirme etkinliği yapılır. Öğrenciler dinledikleri cümleleri doğru görsellerle eşleştirir, vücutta yer alan organları, temizlik ve sağlıklı yaşam kurallarını hangi ifadenin hangi görsele ait olduğunu sözlü olarak belirtir. Bu etkinlik sayesinde hedef dil parçaları kuralları bilinmeden fark edilerek ayırt edilir **(SDB2.1)**.

Kısa canlandırmalar veya video kesitleri izlenir. Öğrenciler izledikleri içerikte hangi organın vücudun neresinde olduğunu, temizlik kurallarını, sağlıklı yaşamı ifade eden cümleleri ve basit ifadeleri ("Ben yürümeyi severim.", "Kalp vücudun sol tarafındadır.") belirler ve bu ifadeleri tekrar eder. Sınıf içine getirilen gerçek nesnelerle ilişki kurularak anlam güçlendirilir **(KB2.4)**.

Aynı yapıya sahip cümleler grup hâlinde tekrar edilir. Öğrenciler sırayla cümleleri sesli olarak söyler, arkadaşlarının tekrarlarını dinler ve birlikte tekrar ederek işitsel farkındalık geliştirir. Bu süreçte benzer dil yapılarının fark edilmesi sağlanır **(E3.6, SDB3.1)**.

Farklı vücut organları, temizlik kuralları ve yönergeler kullanılarak yeni örnekler oluşturulur. "Bu spor hareketleri çok faydalıdır.", "Şu tatma organımızdır." gibi cümlelerin yanı sıra "Ben spor yapmayı severim.", "Ben basketbol oynamayı sevmem." gibi ifadeler de kullanılarak aynı dil yapıları farklı bağlamlarda tekrar edilir. Böylece hedef dil parçaları kuralları düşünülmeden otomatik biçimde pekiştirilir **(SDB3.3)**.

Sınıf içinde hareketli bir etkinlik yapılır. Öğrenciler dolaşarak gördükleri vücudun organlarını gösterir ve özelliklerini ifade eden cümleler kurar **(E3.7)**. "Diş beyazdır.", "Saç siyahtır." gibi ifadeler gerçek ortamla ilişkilendirilerek kısa, doğal ve anlamlı biçimde tekrar edilir.

Beden diliyle canlandırma etkinliği uygulanır. Öğrenciler vücudun organlarını taklit eder ve onlarla ilgili düşüncelerini hareketlerle destekler. Böylece dil yapıları kuralları bilinmeden fiziksel olarak da içselleştirilir **(KB2.7)**.

Konuşma ve hareketin birlikte kullanıldığı oyunlaştırılmış etkinlikler yapılır. Öğrenciler hem cümle kurar hem de aynı anda nesneleri gösterir. Bu süreçte hedef dil parçaları eş zamanlı olarak tekrar edilir ve canlandırılır.

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine vücudun bölümlerini, temizlik kurallarını, sağlıklı yaşamı anlatır, organların yerlerini ve özelliklerini ifade eder ve karşılıklı sorular sorarak iletişim kurar **(E3.4)**. Kullanılan ifadeler doğal ve akıcı hâle gelir. Bu süreçte öğrenciler öğrendikleri dil yapılarını, kuralları düşünmeden seçerek farklı durumlarda kullanır ve iletişim kurarken tabii biçimde kullanıma sokar **(SDB3.3)**.

ZAZ.5.4.SÖS

"Beden ve Sağlık" temasına yönelik sözcük seçme-kullanma süreci; vücudun bölümleri, temizlik kuralları, sağlıklı yaşama ilişkin hedef sözcüklerin yer aldığı görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır **(E3.8)**. Öğrenciler bu içerikleri dinler ve izler, hedef sözcükleri bütünsel olarak duyar ve görür.

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Hedef sözcükler sesli olarak tekrar edilir; "göz", "kulak", "dil", "ağız", "boyun", "burada", "şurada", "nerede" gibi sözcükler doğru sesletimle söylenir. Bu süreçte sözcüklerin doğal kullanımına aşinalık kazandırılır **(SDB1.1)**.

Görseller üzerinden sözcüklerin kullanımı üzerine çalışmalar yapılır. "Bu nedir?", "Bu hangi organ?" gibi sorulara hedef sözcüklerle cevap verilmesi sağlanır. Böylece sözcüklerin kullanım bağlamı algılanır **(E2.5)**. Sözcüklerin anlamlarını zihinde yapılandırmaya yönelik eşleştirme ve sınıflandırma etkinlikleri uygulanır. Vücudun bölümleri, temizlik kuralları, sağlıklı yaşam doğru sözcüklerle eşleştirilir, benzer özelliklerine göre gruplandırılır ve sözcükler arasında kavramsal ilişkiler kurulur **(SDB2.1, KB2.10)**.

Hedef sözcüklerin anlamlarını pekiştirmek amacıyla tekrar ve kullanım çalışmaları yapılır. Aynı sözcükler farklı örnekler içinde kullanılır; vücudun bölümleri gösterilerek adlandırılır ve "parmak", "ayak" gibi sözcükler çeşitli durumlarda tekrar edilir. Böylece sözcüklerin anlamları bağlam içinde algılanır **(SDB2.3)**. Sınıf içinde hareketli etkinlikler uygulanır. Öğrenciler sınıfta dolaşarak etrafa resimleri asılmış organları adlandırır, görevlerini söyler ve ifade içeren sözcükleri kullanır. Sözcüklerin gerçek yaşamla ilişkilendirilmesi ve kendiliğinden, doğal ve tabii bir biçimde kullanılması sağlanır **(SDB3.3, KB2.15, KB2.16)**.

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine sorular sorar, organları tanımlar ve hedef sözcükleri iletişim kurarken kendiliğinden, gerçek ve doğal biçimde kullanır. Bu süreçte sözcüklerin farklı bağlamlarda etkili biçimde kullanıma sokulması desteklenir.

ZAZ.5.4.SES

"Beden ve Sağlık" temasına yönelik sesletim seçme-kullanma süreci; sınıfa vücudun bölümleri, temizlik kuralları, sağlıklı yaşamı yansıtan görsellerin getirilmesiyle başlatılır. Görseller incelenirken kısa diyaloglar dinletilir. Dinleme sırasında duyulan sözcüklere dikkat edilmesi ve özellikle tekrar eden seslerin fark edilmesi sağlanır. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler sınıfça tekrar edilir ve hangi seslerin duyulduğu belirlenir **(SDB1.2)**.

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Sözcükler önce toplu olarak, ardından bireysel olarak tekrar edilir. "Göz", "kulak", "temizlik", "onlar" gibi sözcükler doğru sesletimle ifade edilir ve işitsel doğruluk pekiştirilir **(E1.6)**.

Farklı cümlelerin yer aldığı dinleme etkinliği uygulanır. Aynı sesleri içeren sözcükler farklı cümleler içinde dinlenir. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler ve tekrar eden sesler belirlenir. Benzer sesler karşılaştırılır ve bunların aralarındaki farklar ortaya konur **(SDB3.3)**.

Sınıf içinde uygulama etkinliği yapılır. Sınıfa getirilen vücut iskeleti gösterilerek doğru sesletimle adlandırılır. Öğrenciler gördükleri nesneleri kendiliğinden seçerek doğru ve doğal biçimde ifade eder; yanlış sesletimler fark edilerek doğru biçimi tekrar edilir. Bu süreçte öğrencilerin sesleri gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları desteklenir **(SDB2.2)**.

Ses gruplama etkinliği uygulanır. Benzer sesleri içeren sözcükler bir araya getirilir ve farklı sesler ayırt edilerek gruplandırılır. Bu süreçte öğrencilerin ses farkındalıkları güçlendirilir **(KB2.16)**. İkili ve grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler birbirlerine vücudun bölümleri, temizlik kuralları, sağlıklı yaşam ile ilgili kullanabilecekleri ifadeleri (organların işlevleri, temizlik ve sporun önemi) doğru sesletimle ifade eder **(E3.7)**. Öğrencilerin hedef sesleri iletişim sırasında kendiliğinden, doğru, gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları sağlanır. Etkinlik sonunda yapılan konuşmalar değerlendirilir ve sesletim doğruluğu üzerine geri bildirim verilir **(SDB3.1)**.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Vücudumuz alt temasında öğrenciler bir beden şeması posterini hazırlayabilir. Poster üzerinde baş, el, kol, ayak, göz, kulak, ağız, burun gibi bölümleri gösterebilir ve uygun kelime kartlarını ilgili yerlere yerleştirebilir. Öğrenciler; göz-görme, kulak-duyma, el-tutma, ayak-yürüme ilişkisi kurarak beden bölümlerini işlevleriyle anlamlandırabilir.

Temizlik alt temasında öğrenciler temizlik alışkanlıkları panosu oluşturabilir. Sabun, su, havlu, diş fırçası, tarak gibi araçları el yıkama, yüz yıkama, diş fırçalama ve saç tarama gibi davranışlarla eşleştirebilir. "Elimi sabunla yıkarım.", "Dişimi fırçalarım." gibi kısa model ifadelerle temizlik davranışları tanıtabilir.

Sağlık ve spor alt temasında öğrenciler sağlıklı yaşam kartları hazırlayabilir. Bir kartta iyi olma, hasta olma, yorgun hissetme gibi sağlık durumları; başka kartlarda yürüyüş, koşma, top oynama, egzersiz yapma gibi spor etkinlikleri yer alabilir. Öğrenciler bu kartları "sağlığı koruyan davranışlar" ve "dikkat edilmesi gereken durumlar" şeklinde gruplandırabilir.

Sağlıklı yaşam konusunda öğrenciler "Sağlıklı Günüm" etkinliğinde sabah elini yüzünü yıkama, dişini fırçalama, okulda hareket etme, spor yapma ve kendini iyi hissetme gibi durumları görsellerle sıralayabilir.

Destekleme

Vücudumuz alt temasında öğretmen beden şeması ve büyük görseller kullanabilir. Öğrenci önce baş, el, kol, ayak, göz, kulak gibi bölümleri kendi bedeninde veya görsel üzerinde gösterebilir. Daha sonra öğretmenin söylediği kelimeyi ilgili beden bölümüyle eşleştirir ve öğretmenle birlikte tekrar edebilir.

Temizlik alt temasında sabun, havlu, diş fırçası, tarak gibi araçlar gösterilebilir; öğrenci bu araçları el yıkama, diş fırçalama, yüz yıkama ve saç tarama gibi davranışlarla eşleştirilebilir. Öğretmen davranışı canlandırır, öğrenciler önce izleyebilir, sonra kart seçer, ardından kısa tekrar yapabilir.

Sağlık ve spor alt temasında iyi, hasta, yorgun gibi sağlık durumu kartları ile koşma, yürüme, top oynama ve egzersiz yapma görselleri kullanılabilir. Öğrenci önce sağlık durumunu veya spor etkinliğini görselden tanıyabilir, sonra öğretmenin model ifadesini tekrar edebilir. Spor etkinlikleri için basit hareket canlandırmaları yapılabilir; öğrenci koşma, yürüme veya top oynama görselini hareketle eşleştirerek anlamı pekiştirebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için kare kodu akıllı cihazınıza okutunuz.

6. SINIF (A1.1)

1. TEMA: YAŞAMIM

Alt Temalar: Çevresini Tanıma, Akrabalık, Günlük Yaşam ve Alışveriş

"Yaşamım" teması, öğrencinin yakın çevresinden başlayarak günlük hayatında karşılaştığı kişi, mekân ve durumları merkeze alan bir tema olarak hedeflenmiştir. Öğrencinin yaşadığı çevrede karşılaşılabileceği temel mekânlar ve kişiler öne çıkarılarak ev, okul, sokak, bahçe, park, bakkal, fırın, pazar, komşu ve arkadaş gibi unsurların görseller, çevre krokileri, sınıf içi nesneler ve basit durum örnekleriyle ele alınması beklenmektedir. Aile bireyleri ve yakın akrabalar üzerinden öğrencinin sosyal çevresini tanıması; anne, baba, kardeş, dede, nine, amca, dayı, hala, teyze, kuzen gibi akrabalık adlarıyla aile ağacı, aile fotoğrafı, çizilmiş aile tablosu veya kısa tanıtım metinleriyle bunları öğrenmesi hedeflenmektedir. Öğrencinin bir gün içinde karşılaştığı temel durumları ve basit alışveriş ortamlarını fark etmesi beklenmektedir. Ayrıca öğrencilerin sabah uyanma, hazırlanma, okula gitme, derse katılma, oyun oynama, eve dönme, yemek yeme, dinlenme gibi günlük yaşam akışını; alışveriş bölümünde ise bakkal, market, pazar, fırın, manav gibi yerleri; ekmek, su, meyve, zerzevat, defter, kalem gibi kolayca tanıyabileceği nesneleri öğrenmesi ve kavraması hedeflenmektedir.

DERS SAATİ 16

ALAN BECERİLERİ

YDAB1. Dinleme / İzleme-Anlamlandırma, YDAB2. Okuma-Anlamlandırma, YDAB3. Konuşma-Anlatma, YDAB4. Yazma-Anlatma, YDDB1. Dil Bilgisi Seçme-Kullanma, YDDB2. Sözcük Seçme-Kullanma, YDDB3. Sesletim Seçme-Kullanma

KAVRAMSAL
BECERİLER
EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E1.3. Azim ve Kararlılık, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E1.6. Seçicilik, E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E2.5. Oyunseverlik, E3.2. Odaklanma, E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLERSosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D2. Aile Bütünlüğü, D8. Mahremiyet, D9. Merhamet, D13. Sağlıklı Yaşam, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D17. Tasarruf

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB3. Finansal Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB7. Veri Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER

Türkçe, Görsel Sanatlar, Sosyal Bilgiler, Beden Eğitimi ve Spor, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER

KB1. Temel Beceriler, KB2.2. Gözlemlleme, KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.8. Sorgulama, KB2.9. Genelleme, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.12. Mevcut Bilgiye / Veriye Dayalı Tahmin Etme, KB2.16. Muhakeme (Akıl Yürütme), KB2.17. Değerlendirme

6. sınıf bütüncül yaklaşıma göre yapılandırılmıştır.

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ZAZ.6.1.D. "Yaşamım" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri dinleyebilme / izleyebilme-anlamlandırabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek dinleme / izlemeye hazırlık yapar.
- b) Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c) Temayı, temel ayrıntılar ve ipuçlarından hareketle anlamlandırır.
- ç) Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.6.1.O. "Yaşamım" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri okuyabilme-anlamlandırabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek okumaya hazırlık yapar.
- b) Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c) Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak anlamlandırır.
- ç) Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.6.1.K. "Yaşamım" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle konuşabilme-anlatabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek konuşmaya hazırlık yapar.
- b) Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını gözlemleyerek taklit eder ve tekrarlar.
- c) Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak taklit yoluyla sözlü içerik oluşturur.
- ç) Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak konuşmanın içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d) Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak sözlü içeriği yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e) Temaya ilişkin konuşma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.6.1.Y. "Yaşamım" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle yazabilme-anlatabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgilerini ve deneyimlerini harekete geçirerek yazmaya hazırlık yapar.
- b) Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını inceleyerek modelden kopyalar.
- c) Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak yazılı içerik oluşturur.
- ç) Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d) Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e) Temaya ilişkin yazma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.6.1.DBS. "Yaşamım" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle uygun dil bilgisi seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun dil bilgisi yapılarını seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

ZAZ.6.1.SÖS. "Yaşamım" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle uygun sözcük seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sözcükleri seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

ZAZ.6.1.SES. "Yaşamım" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle uygun sesletim seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sesletimi seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Tema: Yaşamım

Alt Temalar

1. Çevresini Tanıma
2. Akrabalık
3. Günlük Yaşam ve Alışveriş

İşlevsel Cümle Yapıları

1. Çevresini Tanıma: Keyeyê şıma kamci mehla dı yo? Keyeyê ma mehlaya Ehmedê Xasi dı yo. Ez seni eşkena şiyeri çarşu? Şaristanê şıma dı çend kitabxaneyi esti? Dormaleyê mektebê şıma senin o?
2. Akrabalık: Babiyê babiyê tu, çitayê tu yo? Babiyê babiyê mı pirikê mı yo. Dadiya dadiya tu, çitayê tu ya? Dadiya dadiya mı, pirka mı ya. Lacê birayê tu çitayê tu yo? Lacê birayê mı birarzayê mı yo. Keynaya birayê tu çitayê tu ya? Keynaya birayê mı birarkeynaya mı ya. Lacê waya tu çitayê tu yo? Lacê waya mı warzayê mı yo. Keynaya waya tu çitayê tu ya? Keynaya waya mı warkeynaya mı ya.
3. Günlük Yaşam: Tı saet çend dı beni aya u saet çend dı rakuweni? Tı seni şını mekteb u mekteb ra seni yeni keye? Ez pê wesayit şino mekteb u pê wesayit mekteb ra ageyreno. Tı her roc çend deqıqayı kitab wanena?
4. Alışveriş: Şıma fıringi, xıyar, kartol, piyanzi ça ra geni? Şıma cılan u kınçanê xu ça ra geni?

Hedef Dil Bilgisi Yapıları

1. İsim Tamlaması: Lacê birayê mı, mehlaya Ehmedê Xasi, keynaya waya ma, dormaleyê mektebê mı.
2. Birleşik Kelimeler: kitabxane, warkeyna, warza, birarkeyna, bırarza
3. Birleşik Fiiller: qebulkerdiş, destpêkerdiş, destcieştış, qontrolkerdiş, rakotiş, radayış, akertiş, dekerdiş, wekerdiş
4. Hedef Sözcükler: ban, wade, qıb, sıf, qıb, mehla, çarşu, kuçe, bazar, sinema, bırarza, bırarkeyna, warza, warkeyna, ded, deza, dedkeyna, em, emza, emkeyna, xal, xale, xalza, xalkeyna, pirik, pirike, deqıqa, saet, dormale, kınc, cıl, şaristan, bajar, dikan, fırın, ameyayış, şiyayış, rakotiş, wırıştış, akertiş, dekerdiş, wekerdiş, radayış, rotiş, gırotiş, dayış

İlkeler Aile bireyleri, akrabalık, günlük yaşam ve alışveriş; öğrencilerin günlük yaşam deneyimleriyle ilişkilendirilerek bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Kelime, dil yapıları, sesletim ve iletişim becerileri anlamlı iletişim durumları içinde birlikte sunulmalı; öğrencilerin dili kullanabilecekleri etkileşim temelli uygulamalara düzenli olarak yer verilmelidir. Dil yapıları kullanım yoluyla fark ettirilmelidir. Öğretim süreci öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak planlanmalı; kişisel bilgilerin kullanımı anlamlı bağlamlarda ele alınarak öğrencilerin basit iletişim durumlarında kendilerini ifade etmeleri desteklenmelidir.

Anahtar Kavramlar Komşuluk, çevreyi tanıma, günlük rutinler, ihtiyaçlar

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temada öğrenme çıktıları; çalışma kâğıtları, kısa yazma ve konuşma uygulamaları, kontrol listeleri, gözlem formları, kelime ilişkilendirme ve kümeleme etkinlikleri, performans görevi, öz / akran değerlendirme formları ile değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Günlük Yaşam

Öğrenci günlük rutininin özet hâlini kısa ve yalın bir dille defterine yazabilir. Öğrenci yazdığı bu metni sınıftakilere yüksek sesle okuyabilir, sonra defterini kapatıp yazdığı metni sınıftakilere anlatabilir.

Performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi sürecinde öğrencilerin sürece daha aktif katılım göstermelerini desteklemek amacıyla öz değerlendirme veya akran değerlendirme formlarına da yer verilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Bu temada öğrencilerin günlük yaşamlarına ilişkin deneyimlerinden hareketle aile bireyleri, akrabalık, günlük yaşam ve alışverişini tanıtmaya yönelik temel durum ve kavramlara aşina oldukları kabul edilmektedir. Öğrenciler, bilgileri doğal olarak edinmiş olsalar da bu deneyimleri Zazaca daha ayrıntılı, sıralı ve bağlantılı bir biçimde ifade etme konusunda sınırlı dil yeterliğine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Dil, bu temada öğrencilerin kendi yaşam ritimlerini ifade etmelerini sağlayan bir iletişim aracı olarak ele alınır. Öğrencilerin kişisel deneyimlerinden hareketle anlamlandırma oluşturabildikleri, günlük yaşamla Zazaca arasındaki bağlantıyı kurabildikleri ve sözlü-yazılı iletişimde etkin katılım sağlayabildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci Bu aşamada öğrencilerin aile bireyleri, akrabalık, günlük yaşam ve alışverişine ilişkin mevcut bilgi ve deneyimlerini ortaya çıkarmak için akrabalık ilişkileri, çevresini ifade etme, günlük rutinelere dair bilgi kartlarının yazılı olduğu görsel kartlar, kavram kartları kullanılarak ön öğrenmelerini pekiştirmeleri sağlanır ve temel ifadelerle ilişki kurmaları desteklenebilir.

Öğrencilerden "Geniş ailede kimler bulunur?", "Çevrenizi nasıl tanımlarsınız?", "Günlük rutinleriniz nelerdir?" gibi sorular yoluyla kendilerini tanıtan kısa bilgiler vermeleri istenebilir. Bu süreçte öğrencilerin akrabalık ilişkilerini tanıtmaları, çevresindeki mekânları ifade etmesi, günlük rutinlerini tanıtmaları düzeyi, kendilerini ve yakın çevrelerini tanımlama becerisi ve bilgileri düzenli bir biçimde ifade edebilme kapasiteleri gözlemlenebilir. Gözlem sonucunda öğretmen, öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyesini dikkate alarak etkinliklerin kapsamını, içerik yoğunluğunu ve ilerleme sürecini düzenleyebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerin bu temada öğrenecekleri ile ön öğrenmelerde Türkçe derslerinde edindikleri bilgilerin bağlantısı kurulabilir. "Yaşamım" teması kapsamında aile bireyleri, akrabalık, günlük yaşam ve alışverişi tanıtmaya başlıkları ele alınırken öğrencilerin günlük yaşam deneyimleri ve sosyal etkileşim alışkanlıkları öğretim sürecine dâhil edilebilir. Öğrencilerin Türkçe olarak bildikleri aile bireyleri, çevrenin önemi, alışveriş faaliyetlerine ilişkin kavramsal bilgileri dikkate alınarak Zazacadaki temel ifadelerle aile bireylerini, sosyal çevresini ve alışveriş faaliyetlerini tanıtmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

ZAZ.6.1.D

"Yaşamım" temasına yönelik dinleme / izleme-anlamlandırma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla çevresini tanıma, akrabalık, günlük yaşam ve alışveriş görselleri üzerinden başlatılır. Görseller incelenerek "Bu ne?", "Bu nerede?" gibi sorulara yönelik düşünceler oluşturulur ve öğrencilerin kendi sınıf yaşantılarından örnekler vermeleri sağlanır (**E1.1**). Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, görsellerdeki unsurlar ile yaşantılar arasında temel ilişkilerin fark edilmesi ve mevcut içerik hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır (**E3.4, SDB1.1**).

Devamında kısa bir ses kaydı, video veya diyalogdan kesitler sunularak içerikte yer alan çevresini tanıma, akrabalık, günlük yaşam ve alışveriş hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır (**OB2**). Görsel ve işitsel ipuçları birlikte değerlendirilerek içerik hakkında çıkarımlar yapılır. Tahminler sınıf ortamında paylaşılırken öğrencilerin birbirlerini dikkatle dinlemeleri, farklı görüşlere açık olmaları ve iletişim kurmaları desteklenir (**SDB2.1, KB2.2**).

"Yaşamım" temasına uygun dinleme / izleme metni kesintisiz olarak sunulur. Bu metinde çevresini tanıma, akrabalık, günlük yaşam ve alışveriş yer alır. Bu aşamada içeriğin genel anlamının kavranılması, konusunun algılanılması; temel unsurların, yönergelerin ve ayrıntıların tanınması beklenir. Böylece bütüncül içerikteki temel bileşenlerin fark edilmesi sağlanır (**E1.3, OB1**).

Dinleme sonrasında tema; içerikte geçen çevresini tanıma, akrabalık, günlük yaşam ve alışveriş ile ilgili görseller, kartlar ve dijital materyaller aracılığıyla yeniden ele alınır (**E1.4, E3.5**). Bu unsurlar eşleştirme, işaretleme ve basit sınıflandırma etkinlikleriyle ayırt edilir; benzerlik ve farklılıklar belirlenir (**OB5, KB2.4**). Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve dinlenen içerikle karşılaştırılır; tahminlerin doğruluğu kontrol edilir ve gerekçelendirilir. İçerikte yer alan unsurların bütün içinde konumlandırılması ve temel sınıflandırmaların yapılması sağlanır. İçerikteki bilgiler tablo veya şemalar üzerinde yapılandırılarak yatay ve dikey ilişkiler görünür hâle getirilir (**D2.3, D8.4, D14.3, KB2.8**).

Çevresini tanıma, akrabalık, günlük yaşam ve alışveriş ile ilgili görseller kategorilere ayrılır; ev-mahalle, ihtiyaç-alışveriş ilişkisi üzerinden anlamlı bağlantılar kurulur. Dinlenen bilgiler öğrencilerin kendi yaşantılarıyla ilişkilendirilerek içerik içselleştirilir. Bu süreçte dikkatlerini içerik üzerinde yoğunlaştırmaları, öğrenmeye istekli katılım göstermeleri ve yeni duruma uyum sağlamaları desteklenir (**E3.2, KB2.12**).

Sürecin sonunda dinleme etkinliğine ilişkin gözlemlenen, anlaşılan ve düşünülen bilgiler bireysel olarak değerlendirilir ve sınıfla paylaşılır (**E1.5, SDB2.2**). Gönüllü öğrenciler söz alarak anladıklarını ifade ederken diğer öğrenciler onları dikkatle dinler. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarıyla karşılıklı olarak bilgi, düşünce ve deneyimler paylaşılır; çevre tanıtımı yapılır, akrabalık ifadeleri günlük yaşam ve alışveriş ile ilgili basit ifadeler kullanılır (**KB2.10**).

ZAZ.6.1.O

"Yaşamım" temasına yönelik okuma-anlamlandırma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla çevresini tanıma, akrabalık, günlük yaşam ve alışveriş içeren kısa metinler ve görseller üzerinden başlatılır. Görseller ve metin parça-

ları incelenerek "Bu metin ne hakkında olabilir?", "Aile bireylerimiz kimlerden oluşur?", "İhtiyaçlarımızı nereden alırsınız?", "Burası neresidir?" gibi sorulara yönelik tahminlerde bulunulması sağlanır (**E3.8, SDB1.3, OB4**). Önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, çevrenin tanınması, akrabalık kavramlarının bilinmesi, ihtiyaçların listelenmesi ve mevcut içerikle önceki bilgiler arasında temel ilişkilerin kurulması desteklenir. Bu süreçte öğrencilerin merak duygularının desteklenmesi, kendilerini ifade etmelerine yönelik farkındalık geliştirmeleri beklenir. Sunulan yazılı ve görsel ipuçları aracılığıyla içerik ile önceki bilgi ve deneyimler arasında bağ kurulması sağlanır ve metnin konusu hakkında basit tahminlerde bulunulur (**KB1**).

Okuma içeriğine ait başlık, görsel ve anahtar ifadeler incelenir. Bu ipuçlarına dayanarak metnin konusu, metinde yer alabilecek çevresini tanımlama, akrabalık, günlük yaşam ve alışveriş hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Öğrencilerin görsel ve yazılı ipuçlarından yararlanarak içeriği genel olarak algılamaları desteklenir (**E1.4, SDB2.3**).

Metin sessiz olarak okunur. Okuma sürecinde içeriğin genel anlamının bütüncül olarak kavranması; metinde geçen mekânların, akrabalık kavramlarının, günlük yaşam ve alışveriş faaliyetlerinin fark edilmesi beklenir (**E2.2**). Ayrıca metin içerisindeki basit ve temel ayrıntıların belirlenmesi sağlanır. Böylece içeriğin konusu genel olarak algılanır ve temel bileşenler tanınır (**D16.3, KB2.10**).

Okuma sonrasında tema; metinde yer alan mekânlar, akrabalık ifadeleri, günlük yaşam ve alışveriş ile ilgili görseller ve bilgi kartlarıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme ve işaretleme etkinlikleriyle tanınır ve ayırt edilir; "Çevrenizde neler var?", "Annenizin erkek kardeşi neyiniz olur?", "İhtiyaçlarınızı nasıl belirlersiniz?" gibi sorular üzerinden içerik somutlaştırılır (**SDB3.3**). Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve metinle karşılaştırılarak doğruluğu kontrol edilir; doğru ve yanlış tahminler gerekçeleriyle ifade edilir (**D17.2**).

Metinde yer alan öğeler tablo, şema veya görsel düzenleyiciler aracılığıyla yapılandırılır. Mekânlar, akrabalık ifadeleri, günlük yaşam ve alışveriş belirli bir düzen içinde yerleştirilerek bu unsurlar arasındaki bağlantılar açık biçimde ortaya konur. Bu unsurlar basit kategoriler altında sınıflandırılır ve benzerlik-farklılıklar üzerinden karşılaştırmalar yapılır. Ayrıca öğeler arasındaki yatay ve dikey ilişkilerin fark edilmesi sağlanır (**KB2.7, KB2.10**).

Mekân-yaşam, akrabalık-kan bağı, ihtiyaç / istek-alışveriş arasındaki bağlantılar ele alınır. "Hangi mekânda ne yapılır?", "Hangi akrabalık kavramı kimin için kullanılır?" gibi sorular üzerinden ilişkiler kurulması sağlanır. Bu süreçte anlamlı bağlantılar kurulması ve metnin derinlemesine incelenmesi desteklenir. Metinden hareketle basit çıkarımlar yapılır ve elde edilen bilgiler öğrencilerin kendi sınıf ortamlarıyla ilişkilendirilerek ifade edilir; böylece içerik içselleştirilir (**SDB3.3**).

Sürecin sonunda okuma ve anlamlandırma sürecine ilişkin gözden geçirilen bilgi, deneyim, düşünce ve duygular bireysel olarak ifade edilir. Gönüllü öğrenciler söz alarak metinden anladıklarını paylaşırlarken diğer öğrenciler dikkatle dinler. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarıyla karşılıklı paylaşımlar gerçekleştirilir; çevresindeki mekânlar, akrabalık kavramları, ihtiyaçlar ile ilgili yerler ve yönergeler ifade edilir. Bu süreçte iletişim kurulması, iş birliği yapılması ve karşılıklı etkileşim içinde bulunulması beklenir (**KB2.10**).

ZAZ.6.1.K

"Yaşamım" temasına yönelik konuşma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla çevresini tanıma, akrabalık, günlük yaşam ve alışveriş ve beğeniye ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır. Öğrencilerin çevresini tanıma, akrabalık, günlük yaşam ve alışverişe ilişkin yaşantılarını hatırlamaları, nesneleri adlandırmaları, bulundukları yerleri ifade etmeleri ve basit yönergeleri fark etmeleri sağlanır. Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin etkin hâle getirilmesi ve mevcut içerikle ilişkilendirilmesi hedeflenir (**E1.1, E1.4, SDB1.2, KB2.6**).

Çevresini tanıma, akrabalık, günlük yaşam, alışveriş ve beğeni ifadeleri içeren kısa konuşma örnekleri ("Mahallemde market burada.", "Şu benim amcam.", "Şurada alışveriş yaparız.") sunulur **(E1.6)**. Öğrencilerin bu örnekleri dinlemeleri, tekrar etmeleri ve doğru sesletimle taklit etmeleri sağlanır. Böylece model ifadelere aşinalık kazanmaları ve sözlü üretime hazırlık yapmaları desteklenir **(SDB1.3)**.

Öğrencilerin model konuşmaları taklit ederek benzer ifadeler üretmeleri sağlanır. Öğrenciler "Mahallemi severim.", "Babamın erkek kardeşi amcam olur." gibi ifadeleri tekrar ederken "Dedem bizimle yaşıyor.", "Marketten alışveriş yapabilirim." gibi yönergeleri de kullanır ve bu ifadeleri kendi sınıf ortamlarına göre değiştirerek yeniden kurar **(E2.3)**. Böylece taklit yoluyla yeni içerik oluşturulması ve bu içeriklerin bağlama uygun biçimde düzenlenmesi sağlanır **(KB2.7)**.

Öğrencilerin öğrendikleri dil yapılarını kullanarak yeni ve özgün ifadeler oluşturmaları sağlanır. Öğrencilerden çevresini tanıma, akrabalık, günlük yaşam ve alışveriş ile ilgili ve beğenilerini ifade eden cümleler kurmaları beklenir. Kurulan ifadelerin açık, anlaşılır ve doğru biçimde iletilmesi teşvik edilir **(E2.5)**. Bu süreçte uygun sözcüklerin seçilmesi, ifadelerin geliştirilmesi ve farklı örneklerle karşılaştırılması desteklenir. Ayrıca öğrencilerin birbirlerine sorular yönelterek ifadelerini genişletmeleri ve sözlü etkileşim içinde kullanmaları sağlanır. Öğrencilerin hazırlıksız konuşma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları ve hazırlıklı konuşma durumlarında belirledikleri içerikleri düzenleyerek doğal ve anlaşılır biçimde sunmaları desteklenir **(KB2.17)**.

İkili çalışmalar gerçekleştirilir. Öğrencilerden biri aile bireylerini tanımlar ve basit cümleler kurar, diğeri dinler, sorular sorar ve gerektiğinde karşılaştırmalar yapar. Roller değiştirilerek sürecin sürdürülmesi sağlanır **(E3.5)**. Bu süreçte öğrenilen yapıların farklı bağlamlarda kullanılması, yeniden düzenlenmesi ve sözlü iletişim yoluyla paylaşılması desteklenir.

Küçük grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler grup içinde akrabalık isimlerini birlikte belirler, bu unsurları sınıflandırır ve ortak bir sözlü sunum hazırlar. Böylece sınıflandırma ve yapılandırma becerilerinin geliştirilmesi sağlanır **(KB2.7, KB2.10)**.

Sürecin sonunda öğrencilerin konuşma etkinliklerine ilişkin düşünce, duygu ve deneyimlerini değerlendirmeleri sağlanır. Öğrencilerden hangi ifadeleri doğru kullandıklarını, hangi noktalarda zorlandıklarını ve kendilerini nasıl geliştirebileceklerini ifade etmeleri beklenir. Bu süreçte yapılan çalışmaların yorumlanması ve anlamlandırılması desteklenir **(E3.5)**.

Öğrenciler bu değerlendirmelerini sınıf ortamında paylaşır ve arkadaşlarının görüşlerini dinler. İkili ve grup içi paylaşımlar yoluyla karşılıklı geri bildirim verilmesi ve öğrenmenin pekiştirilmesi sağlanır. Bu süreçte öğrencilerin sorumluluk almaları, duyarlı davranmaları ve iletişim kurmaları desteklenir **(KB2.16)**.

ZAZ.6.1.Y

"Yaşamım" temasına yönelik yazma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla çevresini tanıma, akrabalık, günlük yaşam ve alışverişe ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır **(E1.3, SDB1.2)**. Öğrencilerin bu görselleri incelemeleri; çevresini tanıma, akrabalık, günlük yaşam ve alışverişe ilişkin bildikleri sözcükleri hatırlamaları; çevresini tanıma, akrabalık, günlük yaşam ve alışveriş ile ilgili yönergeleri fark etmeleri ve bu bilgileri basit şekilde yazılı olarak ifade etmeleri sağlanır **(OB3, OB7)**. Ayrıca verilen yazma görevinin ne olduğu, ne yazılacağı ve nasıl yazılacağına genel olarak anlaşılması desteklenir **(KB2.6)**.

Çevresini tanıma, akrabalık, günlük yaşam ve alışveriş ile ilgili beğeni bildiren ifadeler içeren kısa yazılı model metinler sunulur. Bu metinlerin incelenmesi, yapı ve ifade biçimlerinin fark edilmesi ve model alınarak benzer ifadelerin yeniden yazılması sağlanır. Böylece modelden yararlanarak yazılı üretime geçiş desteklenir **(E2.3, SDB2.3)**.

Ardından model metinler temel alınarak yazılı içerik oluşturulması sağlanır. "Okul evimize yakındır.", "Mahallemizde futbol sahası vardır." gibi ifadelerin yanı sıra "Akrabalarımı ziyaret ederim.", "Meyve ve sebzeleri pazardan alırsınız." gibi ifadeler de kullanılarak cümleler yazılır ve bu ifadeler uygun biçimde düzenlenir. Böylece yazma içeriğinin oluşturulması ve geliştirilmesi sağlanır **(D9.2, D13.4, D17.1, KB2.5)**.

Yazma görevinin yapılandırılması sağlanır. Çevresini tanıma, akrabalık, günlük yaşam ve alışveriş ifadeleri içeren kısa metinler yazılması beklenir. Yazma sürecinde uygun materyallerin seçilmesi (defter, çalışma kâğıdı vb.), uygun sözcüklerin ve dil yapılarının kullanılması, noktalama işaretlerine dikkat edilmesi ve basit mesajların açık ve anlaşılır biçimde ifade edilmesi desteklenir **(E3.5)**. Ayrıca öğrencilerin hazırlıklı yazma durumlarında içeriklerini planlayarak düzenlemeleri ve hazırlıksız yazma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları sağlanır **(KB2.10)**.

Yazılan metinlerin geliştirilmesi sağlanır. Yazılar yeniden okunur, benzer ve farklı yönler karşılaştırılır, sınıf eşyaları ve ifadeler kategorilere ayrılır ve gerekli düzenlemeler yapılır.

Yazılı içeriklerin farklı bağlamlarda yeniden düzenlenmesi sağlanır. Yazılan ifadeler değiştirilerek metinler genişletilir. Bu süreçte yazılı bilgilerin yeniden yapılandırılması ve paylaşılması desteklenir. Öğrencilerin yazdıkları metinleri arkadaşlarıyla paylaşmaları ve yazılı iletişim kurmaları sağlanır **(KB2.17)**.

Küçük grup çalışmaları yapılır. Grup içinde yazılan metinler paylaşılır, birlikte gözden geçirilir ve ortak metinler oluşturulur.

Sürecin sonunda yazma süreci ve ürünlerine ilişkin değerlendirme yapılır. Yazılan metinler gözden geçirilerek güçlü yönler ve geliştirilmesi gereken noktalar belirlenir. Ardından bu değerlendirmeler sınıf ortamında paylaşılır ve karşılıklı geri bildirimlerde bulunulur **(KB2.9)**.

Öğrenci bu tema kapsamında hazırlayacağı performans görevi ile ilgili; günlük rutininin özet hâlini kısa ve yalın bir dille defterine yazabilir. Öğrenci yazdığı bu metni sınıftakilere yüksek sesle okuyabilir, sonra defterini kapatıp yazdığı metni sınıftakilere anlatabilir. Bu performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi sürecinde öğrencilerin sürece daha aktif katılım göstermelerini desteklemek amacıyla öz değerlendirme veya akran değerlendirme formlarına da yer verilebilir.

ZAZ.6.1.DBS

"Yaşamım" temasına yönelik dil bilgisi seçme-kullanma süreci; çevresini tanıma, akrabalık, günlük yaşam ve alışveriş görselleri ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır. Öğrenciler görselleri inceler, duydukları ifadeleri takip eder ve sınıfça tekrar eder **(E2.3)**. "Babamın kardeşi amcam olur.", "Mahallemizin spor salonuna giderim." gibi cümleler birlikte söylenerek içerikle ilk aşinalık oluşturulur. Bu süreçte dil yapılarının kuralları açıklanmadan doğal ve bağlam içinde fark edilmesi sağlanır **(KB2.10)**.

Çevresini tanıma, akrabalık, günlük yaşam ve alışveriş içeren görseller üzerinden eşleştirme etkinliği yapılır. Öğrenciler dinledikleri cümleleri doğru görsellerle eşleştirir, çevresini tanıma, akrabalık, günlük yaşam ve alışveriş ile ilgili işaretler ve hangi ifadenin hangi görsele ait olduğunu sözlü olarak belirtir. Bu etkinlik sayesinde hedef dil parçaları kuralları bilinmeden fark edilerek ayırt edilir **(SDB2.1)**.

Kısa canlandırmalar veya video kesitleri izlenir. Öğrenciler izledikleri içerikte mahallede neler bulunduğunu, akrabalık kavramlarını, alışveriş ihtiyaçlarını ifade eden cümleleri ve basit ifadeleri ("Ben fırından ekmek alabilirim.", "Halamlar bize misafirliğe geldi.") belirler ve bu ifadeleri tekrar eder. Sınıf içine getirilen gerçek nesnelerle ilişki kurularak anlam güçlendirilir **(KB2.16)**.

Aynı yapıya sahip cümleler grup hâlinde tekrar edilir. Öğrenciler sırayla cümleleri sesli olarak söyler, arkadaşlarının tekrarlarını dinler ve birlikte tekrar ederek işitsel farkındalık geliştirir. Bu süreçte benzer dil yapılarının fark edilmesi sağlanır **(KB2.4)**.

Farklı aile bireyleri, mekânları ve yönergeler kullanılarak yeni örnekler oluşturulur. "Dedemi ve nenemi çok severim.", "Annemle alışverişe gittik." gibi cümlelerin yanı sıra "Sokağımızı temiz tutarız.", "Okula tek başıma giderim." gibi ifadeler de kullanılarak aynı dil yapıları farklı bağlamlarda tekrar edilir. Böylece hedef dil parçaları kuralları düşünülmeden, otomatik biçimde pekiştirilir **(KB2.11)**.

Sınıf içinde hareketli bir etkinlik yapılır. Öğrenciler dolaşarak görselini gördükleri çevresini tanıma, akrabalık, günlük yaşam ve alışveriş ile ilgili sözcükleri içeren cümleler kurar. "Tek başıma alışveriş yapabilirim.", "Dışarıda gezmeyi severim." gibi ifadeler gerçek ortamla ilişkilendirilerek kısa, doğal ve anlamlı biçimde tekrar edilir **(SDB2.3)**.

Beden diliyle canlandırma etkinliği uygulanır. Öğrenciler çevresini tanıma, akrabalık, günlük yaşam ve alışveriş ile ilgili düşüncelerini hareketlerle destekler. Böylece dil yapıları kuralları bilinmeden fiziksel olarak da içselleştirilir **(KB2.17)**.

Konuşma ve hareketin birlikte kullanıldığı oyunlaştırılmış etkinlikler yapılır. Öğrenciler hem cümle kurar hem de aynı anda nesneleri gösterir. Bu süreçte hedef dil parçaları eş zamanlı olarak tekrar edilir ve canlandırılır **(E2.3)**.

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine akrabalık kavramlarını anlatır; çevre duyarlılığı, sağlıklı yaşamayı ifade eder ve karşılıklı sorular sorarak iletişim kurar. Kullanılan ifadeler doğal ve akıcı hâle gelir. Bu süreçte öğrenciler öğrendikleri dil yapılarını, kuralları düşünmeden seçerek farklı durumlarda kullanır ve iletişim kurarken tabii biçimde kullanıma sokar **(KB2.17)**.

ZAZ.6.1.SÖS

"Yaşamım" temasına yönelik sözcük seçme-kullanma süreci; çevresini tanıma, akrabalık, günlük yaşam ve alışverişe ilişkin hedef sözcüklerin yer aldığı görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır. Öğrenciler bu içerikleri dinler ve izler, hedef sözcükleri bütünsel olarak duyar ve görür **(E2.3, KB2.6)**.

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Hedef sözcükler sesli olarak tekrar edilir; "amca", "ev", "oda", "mahalle", "hala", "teyze", "kuzen" gibi sözcükler doğru sesletimle söylenir. Bu süreçte sözcüklerin doğal kullanımına aşinalık kazandırılır **(SDB3.3)**.

Görseller üzerinden sözcüklerin kullanımı üzerine çalışmalar yapılır. "Bu kimdir?", "Nerede alışveriş yaparız?" gibi sorulara hedef sözcüklerle cevap verilmesi sağlanır. Böylece sözcüklerin kullanım bağlamı algılanır **(KB2.8, KB2.10)**.

Sözcüklerin anlamlarını zihinde yapılandırmaya yönelik eşleştirme ve sınıflandırma etkinlikleri uygulanır. Çevresini tanıma, akrabalık, günlük yaşam ve alışveriş ile ilgili doğru sözcüklerle eşleştirilir, benzer özelliklerine göre gruplandırılır ve sözcükler arasında kavramsal ilişkiler kurulur.

Hedef sözcüklerin anlamlarını pekiştirmek amacıyla tekrar ve kullanım çalışmaları yapılır. Aynı sözcükler farklı örnekler içinde kullanılır; akrabalık kavramları gösterilerek "amca", "dayı", "hala", "teyze" çeşitli durumlarda tekrar edilir. Böylece sözcüklerin anlamları bağlam içinde algılanır **(KB2.11)**.

Sınıf içinde hareketli etkinlikler uygulanır. Öğrenciler sınıfta dolaşarak görselini gördükleri çevresini tanıma, akrabalık, günlük yaşam ve alışveriş ile ilgili sözcükleri kullanarak cümleler kurar. Sözcüklerin gerçek yaşamla ilişkilendirilmesi ve kendiliğinden, doğal ve tabii bir biçimde kullanılması sağlanır **(E1.6, E3.2)**.

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine sorular sorar, çevresini tanıma, akrabalık, günlük yaşam ve alışveriş ile ilgili hedef sözcükleri iletişim kurarken kendiliğinden, gerçek ve doğal biçimde kullanır. Bu süreçte sözcüklerin farklı bağlamlarda etkili biçimde kullanıma sokulması desteklenir **(KB2.17)**.

ZAZ.6.1.SES.

"Yaşamım" temasına yönelik sesletim seçme-kullanma süreci; sınıfa çevresini tanıma, akrabalık, günlük yaşam ve alışverişi yansıtan görsellerin getirilmesiyle başlatılır. Görseller incelenirken kısa diyaloglar dinletilir. Dinleme sırasında duyulan sözcüklere dikkat edilmesi ve özellikle tekrar eden seslerin fark edilmesi sağlanır. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler sınıfça tekrar edilir ve hangi seslerin duyulduğu belirlenir **(E1.3, E1.6)**.

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Sözcükler önce toplu olarak, ardından bireysel olarak tekrar edilir. "Amca", "kuzen", "kardeş", "alışveriş", "park" gibi sözcükler doğru sesletimle ifade edilir ve işitsel doğruluk pekiştirilir.

Farklı cümlelerin yer aldığı dinleme etkinliği uygulanır. Aynı sesleri içeren sözcükler farklı cümleler içinde dinlenir. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler ve tekrar eden sesler belirlenir. Benzer sesler karşılaştırılır ve aralarındaki farklar ortaya konur **(KB2.3, KB2.8)**.

Sınıf içinde uygulama etkinliği yapılır. Sınıfa getirilen bilgi kartları gösterilerek doğru sesletimle adlandırılır. Öğrenciler gördükleri bilgi kartlarını kendiliğinden seçerek doğru ve doğal biçimde ifade eder, yanlış sesletimler fark edilerek bunların doğru biçimi tekrar edilir. Bu süreçte öğrencilerin sesleri gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları desteklenir **(KB2.5)**.

Ses gruplama etkinliği uygulanır. Benzer sesleri içeren sözcükler bir araya getirilir ve farklı sesler ayırt edilerek gruplandırılır. Bu süreçte öğrencilerin ses farkındalıkları güçlendirilir. İkili ve grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler birbirlerine çevresini tanıma, akrabalık, günlük yaşam ve alışveriş ile ilgili kullanabilecekleri ifadeleri (yaşam alanları, akrabalık kavramları vb.) doğru sesletimle ifade eder. Öğrencilerin hedef sesleri iletişim sırasında kendiliğinden, doğru, gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları sağlanır. Etkinlik sonunda yapılan konuşmalar değerlendirilir ve sesletim doğruluğu üzerine geri bildirim verilir **(KB2.10, KB2.16)**.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Çevresini tanıma alt temasında öğrenciler "Benim Mahallem" veya "Benim Çevrem" başlıklı bir kroki veya poster hazırlayabilir. Bu çalışmada öğrenci evini merkeze alarak okul, market, pazar, park, cami, komşu evi, fırın, durak gibi yerleri gösterebilir. Öğrenci bu yerleri yalnızca adlandırmakla kalmaz; evine yakın olanları, okul yolunda gördüğü mekânları ve günlük yaşamda hangi yerleri kullandığını basit cümlelerle anlatabilir.

Akrabalık alt temasında öğrenciler aile ağacı hazırlayarak anne, baba, kardeş, dede, nine, amca, hala, dayı, teyze ve kuzen gibi akrabalık ilişkilerini gösterebilir. Bu çalışmada öğrenciden birkaç aile bireyini kısa cümlelerle tanıtmayı beklenir. Örneğin dedesinin nerede yaşadığını, teyzesinin ne iş yaptığını veya bayramda hangi akrabalarını ziyaret ettiğini anlatabilir.

Günlük yaşam alt temasında öğrenciler "Bir Günüm" başlıklı bir çizelge hazırlayabilir. Sabah uyanma, hazırlanma, okula gitme, derse girme, oyun oynama, eve dönme, ödev yapma, aileyle yemek yeme ve uyuma gibi günlük işler zaman sırasına göre düzenleyebilir.

Alışveriş alt temasında sınıfta küçük bir pazar, bakkal, manav, kırtasiye veya kantin ortamı oluşturulabilir. Öğrenciler ürün kartları, gerçek nesneler veya görseller üzerinden alışveriş listesi hazırlayabilir, ürün isteme, miktar belirtme, fiyat sorma, tercih yapma ve teşekkür etme gibi ifadeleri kullanabilir.

Destekleme Çevresini tanıma alt temasında öğrenciler için ev, okul, bakkal, park, pazar, cami, sokak, komşu evi gibi yerler görsel kartlarla verilebilir. Öğrenci önce bu görselleri tanıyabilir, sonra öğretmenin söylediği yeri gösterebilir, ardından görsel ile kelimeyi eşleştirebilir. Daha sonra "Bu evdir.", "Bu okuldur.", "Bakkal buradadır." gibi kısa ve model cümlelerle çevresindeki yerleri ifade edebilir.

Akrabalık alt temasında öğrencilerin anne, baba, kardeş, dede, nine, amca, hala, dayı, teyze ve kuzen gibi adları karıştırmamaları için basit aile ağacı görsellerinden yararlanılabilir. Öğrenci önce çekirdek aile bireylerini tanıyabilir; ardından yakın akrabalar aşamalı biçimde eklenebilir. Öğretmen "Bu kim?", "Bu annen mi?", "Bu deden mi?" gibi kısa sorularla öğrencinin cevap vermesini kolaylaştırabilir. Öğrenci "Bu benim annemdir.", "Bu benim kardeşimdir." gibi kalıp cümlelere geçirilebilir.

Günlük yaşam alt temasında sabah kalkma, yüz yıkama, kahvaltı yapma, okula gitme, oyun oynama, ödev yapma ve uyuma gibi günlük işler resimli kartlarla gösterilebilir. Öğrenci bu kartları önce tanıyabilir, sonra doğru sıraya dizebilir. Daha sonra her kart için kısa ifadeler kullanabilir. Örneğin "Kalkarım.", "Okula giderim.", "Yemek yerim.", "Uyurum." gibi basit cümlelerle günlük yaşamını anlatmaya başlayabilir.

Alışveriş alt temasında öğrencilerin ekmek, su, süt, elma, defter, kalem gibi öğrencinin bildiği ürünlerden başlanabilir. Öğrenci önce ürünü gösterebilir ve adını tekrar edebilir; ardından "Ekmek istiyorum.", "Su istiyorum.", "Bu kaç lira?", "Teşekkür ederim." gibi kısa kalıpları model olarak kullanabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için kare kodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: YİYECEK VE İÇECEKLER

Alt Temalar: Sebze ve Meyveler, Mutfağımız, Beslenme

“Yiyecekler ve İçecekler” temasında öğrencilerin günlük yaşamda sıkça karşılaştıkları sebze, meyve, yiyecek, içecek, mutfak eşyası ve beslenme alışkanlıklarıyla ilgili temel söz varlığını öğrenmeleri amaçlanmaktadır. Tema boyunca öğrencilerin sebze ve meyveleri görseller, sınıf içi konuşmalar ve kısa metinler aracılığıyla tanınması beklenmektedir. Öğrencilerin sebze ve meyveleri renk, şekil, tat ve kullanım yerlerine göre ayırt etmeleri, örneğin bir pazar görseli üzerinden domates, salatalık, elma, üzüm ve portakal gibi ürünleri tanımaları, bunların hangilerinin sebze, hangilerinin meyve olduğunu fark etmeleri hedeflenmektedir. Öğrencilerin kahvaltı, öğle yemeği, akşam yemeği ve ara öğünlerde tüketilen temel yiyecek ve içecekleri öğrenmeleri ve yemek kültürünü tanımaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 18

ALAN BECERİLERİ

YDAB1. Dinleme / İzleme-Anlamlandırma, YDAB2. Okuma-Anlamlandırma, YDAB3. Konuşma-Anlatma, YDAB4. Yazma-Anlatma, YDDB1. Dil Bilgisi Seçme-Kullanma, YDDB2. Sözcük Seçme-Kullanma, YDDB3. Sesletim Seçme-Kullanma

KAVRAMSAL

BECERİLER

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E1.3. Azim ve Kararlılık, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E1.6. Seçicilik, E3.2. Odaklanma, E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.7. Sistematiçlik, E3.8. Soru Sorma, E3.9. Şüphe Duyma, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI

BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.1. Uyum, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D2. Aile Bütünlüğü, D3. Çalışkanlık, D6. Dürüstlük, D9. Merhamet, D13. Sağlıklı Yaşam, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D17. Tasarruf, D18. Temizlik, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB3. Finansal Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB7. Veri Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI

İLİŞKİLER

Türkçe, Görsel Sanatlar, Sosyal Bilgiler, Beden Eğitimi ve Spor, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

BECERİLER ARASI

İLİŞKİLER

KB1. Temel Beceriler, KB2.2. Gözlemleme, KB2.3. Özetleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.8. Sorgulama, KB2.9. Genelleme, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.12. Mevcut Bilgiye / Veriye Dayalı Tahmin Etme, KB2.14. Yorumlama, KB2.17. Değerlendirme, KB2.20. Sentezleme

**ÖĞRENME ÇIKTILARI VE
SÜREÇ BİLEŞENLERİ**

ZAZ.6.2.D. "Yiyecek ve İçecekler" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri dinleyebilme / izleyebilme-anlamlandırabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek dinleme / izleme-hazırlık yapar.
- b)** Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c)** Temayı, temel ayrıntılar ve ipuçlarından hareketle anlamlandırır.
- ç)** Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.6.2.O. "Yiyecek ve İçecekler" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri okuyabilme-anlamlandırabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek okumaya hazırlık yapar.
- b)** Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c)** Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak anlamlandırır.
- ç)** Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.6.2.K. "Yiyecek ve İçecekler" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle konuşabilme-anlatabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek konuşmaya hazırlık yapar.
- b)** Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını gözlemleyerek taklit eder ve tekrarlar.
- c)** Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak taklit yoluyla sözlü içerik oluşturur.
- ç)** Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak konuşmanın içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d)** Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak sözlü içeriği yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e)** Temaya ilişkin konuşma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.6.2.Y. "Yiyecek ve İçecekler" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle yazabilme-anlatabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgilerini ve deneyimlerini harekete geçirerek yazmaya hazırlık yapar.
- b)** Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını inceleyerek modelden kopyalar.
- c)** Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak yazılı içerik oluşturur.
- ç)** Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d)** Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e)** Temaya ilişkin yazma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.6.2.DBS. "Yiyecek ve İçecekler" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle uygun dil bilgisi seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun dil bilgisi yapılarını seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

ZAZ.6.2.SÖS. "Yiyecek ve İçecekler" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle uygun sözcük seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sözcükleri seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

ZAZ.6.2.SES. "Yiyecek ve İçecekler" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle uygun sesletim seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sesletimi seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Tema: Yiyecek ve İçecekler

Alt Temalar

1. Sebze ve Meyveler
2. Beslenme
3. Mutfağımız

İşlevsel Cümle Yapıları

1. Sebze ve Meyveler: Dormaleyê ma dı kamci sebzeyi u fêki reseni? Welatê ma dı kamci sebzeyi u fêki reseni?
2. Yiyecek ve İçecekler: Şıma kamci weran weni?
3. Mutfağımız: Şarıstanê ma dı kamci weri mehali estî?
4. Beslenme: Qey weşiya xu gereka ma kamci weran bıwer u kamci weran ra duri vinder? Şıma arayı dı kamci weran weni? Şıma kamci cem dı kamci weran weni? Şıma nimrocan çıta weni? Şıma şami çıta weni?

Hedef Dil Bilgisi Yapıları

1. Renkler: Sur, siya, zerd, sıpi, kewe, gor, kesk
2. Sıfat Tamlaması: şırın, gızun, tırş, tal, saya sur, isoto zerd, balicana siya, balicana sur, xıyaro kewe, hako sıpi
3. Hedef Sözcükler: isot, fırıngi, xıyar, kartol, kuy, balicana siya, balicana sur, piyanz, sir, kelem, sıpq, terew, lazut, sa, mura, xox, salınc, purteqal, tuy, çileg, henar, zebeş, beşila, bey, gilyaz, engur, vam, surgul, goz, wişne, perpar, helerg, pune, hak, aqit, peynir, zeytun, sêrşit, engemin, mast, arayı, sêpare, taşt, taştare, şami, du, aw, mastuwa, lol, serina pêl, şit, mandalin, runkele, gêrm, tontır, qawırme, şırın, gızun, tırş, tal

İlkeler Sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımız; öğrencilerin günlük yaşam deneyimleriyle ilişkilendirilerek bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Kelime, dil yapıları, sesletim ve iletişim becerileri anlamlı iletişim durumları içinde birlikte sunulmalı; öğrencilerin dili kullanabilecekleri etkileşim temelli uygulamalara düzenli olarak yer verilmelidir. Dil yapıları kullanım yoluyla fark ettirilmelidir. Öğretim süreci öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak planlanmalı; kişisel bilgilerin kullanımı anlamlı bağlamlarda ele alınarak öğrencilerin basit iletişim durumlarında kendilerini ifade etmeleri desteklenmelidir.

Anahtar Kavramlar

Besinler, sağlıklı gıdalar, beslenme kültürü, yemekler

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temada öğrenme çıktıları; çalışma kâğıtları, kısa yazma ve konuşma uygulamaları, kontrol listeleri, gözlem formları, kelime ilişkilendirme ve kümeleme etkinlikleri, performans görevi, öz / akran değerlendirme formları ile değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Menü Oluşturma

Öğrenci kahvaltıda, öğle ve akşam yemeğinde yenilenlerden bir menü hazırlayabilir. Çalışmasını bir postere dönüştürebilir ve tahtaya çıkıp sunabilir.

Performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi sürecinde öğrencilerin sürece daha aktif katılım göstermelerini desteklemek amacıyla öz değerlendirme veya akran değerlendirme formlarına da yer verilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin günlük yaşamlarına ilişkin deneyimlerinden hareketle sebze ve meyveleri, beslenmeyi, mutfağımızı tanıtmaya yönelik temel durum ve kavramlara aşina oldukları kabul edilmektedir. Öğrenciler, bilgileri doğal olarak edinmiş olsalar da bu deneyimleri Zazaca daha ayrıntılı, sıralı ve bağlantılı bir biçimde ifade etme konusunda sınırlı dil yeterliğine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Dil, bu temada öğrencilerin kendi yaşam ritimlerini ifade etmelerini sağlayan bir iletişim aracı olarak ele alınır. Öğrencilerin kişisel deneyimlerinden hareketle anlamlandırma oluşturabildikleri, günlük yaşamla Zazaca arasındaki bağlantıyı kurabildikleri ve sözlü-yazılı iletişimde etkin katılım sağlayabildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreç

Bu aşamada öğrencilerin sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımıza ilişkin mevcut bilgi ve deneyimlerini ortaya çıkarmak için sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımız ile ilgili bilgilerin yer aldığı yazılı olduğu görsel kartlar ve kavram kartları kullanılarak ön öğrenmelerini pekiştirmeleri sağlanır ve temel ifadelerle ilişki kurmaları desteklenebilir.

Öğrencilerden "Kahvaltıda neler yersiniz?", "Akşam yemeği neden önemlidir?", "Sağlıklı beslenmek için neler tüketmelisiniz?" gibi sorular yoluyla sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımızı anlatan kısa bilgiler vermeleri istenebilir. Bu süreçte öğrencilerin sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımızın önemini ifade etme, tanımlama becerileri ve bilgileri düzenli bir biçimde ifade edebilme kapasiteleri gözlemlenebilir. Gözlem sonucunda öğretmen, öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyesini dikkate alarak etkinliklerin kapsamını, içerik yoğunluğunu ve ilerleme sürecini düzenleyebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin bu temada öğrenecekleri ile ön öğrenmelerde Türkçe derslerinde edindikleri bilgilerin ve önceki öğrenme süreçlerinde edindikleri bilgilerle bağlantısı kurulabilir. "Yiyecek ve İçecekler" teması kapsamında; sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımız başlıkları ele alınırken öğrencilerin günlük yaşam deneyimleri ve sosyal etkileşim alışkanlıkları öğretim sürecine dâhil edilebilir. Öğrencilerin Türkçe olarak bildikleri sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımıza ilişkin kavramsal bilgileri dikkate alınarak Zazacadaki temel ifadelerle sebze ve meyveleri, yiyecek ve içecekleri, mutfağımız ve sağlıklı beslenmeyi tanıtmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

ZAZ.6.2.D

"Yiyecek ve İçecekler" temasına yönelik dinleme / izleme-anlamlandırma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımızı yansıtan görseller üzerinden başlatılır. Görseller incelenerek "Hangi sebze ve meyveler var?", "Hangi içecekleri tüketmelisiniz?", "Mutfak araç gereci nelerdir?", "Sağlıklı beslenme neden önemlidir?" gibi sorulara yönelik düşünceler oluşturulur ve öğrencilerin kendi sınıf yaşantılarından örnekler vermeleri sağlanır (**OB4, KB2.6**). Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, görsellerdeki unsurlar ile yaşantılar arasında temel ilişkilerin fark edilmesi ve mevcut içerik hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır.

Kısa bir ses kaydı, video veya diyalogdan kesitler sunularak içerikte yer alan sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımız hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Görsel ve işitsel ipuçları birlikte değerlendirilerek içerik hakkında çıkarımlar yapılır. Tahminler sınıf ortamında paylaşılırken öğrencilerin birbirlerini dikkatle dinlemeleri, farklı görüşlere açık olmaları ve iletişim kurmaları desteklenir (**E1.4, D3.3, D13.4, OB7**).

"Yiyecek ve İçecekler" temasına uygun dinleme / izleme metni kesintisiz olarak sunulur. Bu metinde sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımız yer alır. Bu aşamada içeriğin genel anlamının kavranılması, konusunun algılanılması; temel unsurların, yönergelerin ve ayrıntıların tanınması beklenir. Böylece bütüncül içerikteki temel bileşenlerin fark edilmesi sağlanır (**KB2.10**).

Dinleme sonrasında tema; içerikte geçen sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımız ile ilgili görseller, kartlar ve dijital materyaller aracılığıyla yeniden ele alınır (**E3.4**). Bu unsurlar eşleştirme, işaretleme ve basit sınıflandırma etkinlikleriyle ayırt edilir; benzerlik ve farklılıklar belirlenir. Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve dinlenen içerikle karşılaştırılır; tahminlerin doğruluğu kontrol edilir ve gerekçelendirilir. İçerikte yer alan unsurların bütün içinde konumlandırılması ve temel sınıflandırmaların yapılması sağlanır. İçerikteki bilgiler tablo veya şemalar üzerinde yapılandırılarak yatay ve dikey ilişkiler görünür hâle getirilir (**OB3, KB2.9, KB2.14**).

Sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımız ile ilgili görseller ve içerikler kategorilere ayrılır; sebze-yemek, meyve-içecek, beslenme-sağlık üzerinden anlamlı bağlantılar kurulur. Dinlenen bilgiler öğrencilerin kendi yaşantılarıyla ilişkilendirilerek içerik içselleştirilir. Bu süreçte dikkatlerini içerik üzerinde yoğunlaştırmaları, öğrenmeye istekli katılım göstermeleri ve yeni duruma uyum sağlamaları desteklenir (**E1.6, E3.10**).

Sürecin sonunda dinleme etkinliğine ilişkin gözlemlenen, anlaşılan ve düşünülen bilgiler bireysel olarak değerlendirilir ve sınıfla paylaşılır. Gönüllü öğrenciler söz alarak anladıklarını ifade ederken diğer öğrenciler onları dikkatle dinler. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarıyla karşılıklı olarak bilgi, düşünce ve deneyimler paylaşılır; sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımız hakkında bilgi verilir, yiyecek ve içecekler ile ilgili basit ifadeler kullanılır (**E1.5, KB2.11**).

ZAZ.6.2.O

"Yiyecek ve İçecekler" temasına yönelik okuma-anlamlandırma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımız ile ilgili kısa metinler ve görseller üzerinden başlatılır. Görseller ve metin parçaları incelenerek "Bu metin ne hakkında olabilir?", "Burada hangi sebze ve meyvelerden bahsediliyor?", "Hangi içecekler sağlıklıdır?", "Mutfağımızda hangi yemekleri yaparız?" gibi sorulara yönelik tahminlerde bulunulması sağlanır (**OB5, KB2.6, KB2.12**). Önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, sebze ve meyvelerin adlandırılması, yiyecek ve içe-

ceklerin bilinmesi, mutfağımız ve sağlıklı beslenmenin önemine yönelik mevcut içerikle önceki bilgiler arasında temel ilişkilerin kurulması desteklenir. Bu süreçte öğrencilerden merak duygularını desteklemeleri, kendilerini ifade etmelerine yönelik farkındalık geliştirmeleri beklenir. Sunulan yazılı ve görsel ipuçları aracılığıyla içerik ile önceki bilgi ve deneyimler arasında bağ kurulması sağlanır ve metnin konusu hakkında basit tahminlerde bulunulur.

Okuma içeriğine ait başlık, görsel ve anahtar ifadeler incelenir **(OB7)**. Bu ipuçlarına dayanarak metnin konusu, metinde yer alabilecek sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımız hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Öğrencilerin görsel ve yazılı ipuçlarından yararlanarak içeriği genel olarak algılamaları desteklenir. **(KB2.5)**.

Metin sessiz olarak okunur. Okuma sürecinde içeriğin genel anlamının bütüncül olarak kavranması; metinde geçen sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımız ile ilgili ifadelerin fark edilmesi beklenir **(E3.9, D16.3)**. Ayrıca metin içerisindeki basit ve temel ayrıntıların belirlenmesi sağlanır. Böylece içeriğin konusu genel olarak algılanır ve temel bileşenler tanınır.

Okuma sonrasında tema; metinde yer alan sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımız ile ilgili görseller ve bilgi kartlarıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme ve işaretleme etkinlikleriyle tanınır ve ayırt edilir; "Hangi sebze ve meyveler vardır?", "Hangi içecekleri içersiniz?", "Nasıl sağlıklı beslenilir?" gibi sorular üzerinden içerik somutlaştırılır **(OB1, KB2.17, KB2.20)**. Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve metinle karşılaştırılarak doğruluğu kontrol edilir; doğru ve yanlış tahminler gerekçeleriyle ifade edilir **(E1.3, SDB3.3)**.

Metinde yer alan öğeler tablo, şema veya görsel düzenleyiciler aracılığıyla yapılandırılır. Sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımız belirli bir düzen içinde yerleştirilerek bu unsurlar arasındaki bağlantılar açık biçimde ortaya konur **(E3.7)**. Bu unsurlar basit kategoriler altında sınıflandırılır ve benzerlik-farklılıklar üzerinden karşılaştırmalar yapılır. Ayrıca öğeler arasındaki yatay ve dikey ilişkilerin fark edilmesi sağlanır **(KB2.5, KB2.7)**.

Sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımız arasındaki bağlantılar ele alınır. "Manavdan ne alırsınız?", "Şehrinizde hangi sebze ve meyveler yetişir?", "Sağlığınız için nasıl beslenmelisiniz?" gibi sorular üzerinden ilişkiler kurulması sağlanır **(SDB2.1, KB2.3)**. Bu süreçte anlamlı bağlantılar kurulması ve metnin derinlemesine incelenmesi desteklenir **(E3.4, E3.5)**. Metinden hareketle basit çıkarımlar yapılır ve elde edilen bilgiler öğrencilerin kendi sınıf ortamlarıyla ilişkilendirilerek ifade edilir; böylece içerik bireysel olarak içselleştirilir **(KB2.17)**.

Sürecin sonunda okuma ve anlamlandırma sürecine ilişkin gözden geçirilen bilgi, deneyim, düşünce ve duygular bireysel olarak ifade edilir. Gönüllü öğrenciler söz alarak metinden anladıklarını paylaşırken diğer öğrenciler dikkatle dinler **(SDB2.1)**. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarlarıyla karşılıklı paylaşımlar gerçekleştirilir; hangi sebze ve meyveler, hangi yiyecek ve içeceklerin tüketildiği, mutfakta neler yapıldığı ve sağlıklı beslenmenin nasıl olduğu ifade edilir. Bu süreçte iletişim kurulması, iş birliği yapılması ve karşılıklı etkileşim içinde bulunulması beklenir **(SDB2.2, SDB3.2, D20.2)**.

ZAZ.6.2.K

"Yiyecek ve İçecekler" temasına yönelik konuşma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımıza ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır **(E1.1, OB1)**. Öğrencilerin sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımıza ilişkin yaşantılarını hatırlamaları, nesneleri adlandırmaları, bulundukları yerleri ifade etmeleri ve basit yönergeleri fark etmeleri sağlanır **(KB1)**. Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin etkin hâle getirilmesi ve mevcut içerikle ilişkilendirilmesi hedeflenir **(SDB3.2)**.

Sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımıza dair beğeni ifadeleri içeren kısa konuşma örnekleri ("Kahvaltı yapmayı çok severim.", "Her akşam meyve yerim.", "Sağlıklı yaşam için yürüyüş yaparım.") (**SDB1.3, OB2**). Öğrencilerin bu örnekleri dinlemeleri, tekrar etmeleri ve doğru sesletimle taklit etmeleri sağlanır. Böylece model ifadelerle aşinalık kazanmaları ve sözlü üretime hazırlık yapmaları desteklenir (**SDB3.1**).

Öğrencilerin model konuşmaları taklit ederek benzer ifadeler üretmeleri sağlanır. Öğrenciler "Akşam yemeğini ailece yeriz.", "Meyveleri çok tüketirim." gibi ifadeleri tekrar ederken "Annemin yemekleri çok lezzetlidir.", "Sağlığıma dikkat ederim." gibi yönergeleri de kullanır ve bu ifadeleri kendi sınıf ortamlarına göre değiştirerek yeniden kurar. Böylece taklit yoluyla yeni içerik oluşturulması ve bu içeriklerin bağlama uygun biçimde düzenlenmesi sağlanır (**D2.2, D13.4, D14.1, D20.2**).

Öğrencilerin öğrendikleri dil yapılarını kullanarak yeni ve özgün ifadeler oluşturmaları sağlanır. Öğrencilerden sebze ve meyveler, yiyecek ve içecekler, mutfağımız ve sağlıklı beslenmeye dair beğenilerini ifade eden cümleler kurmaları beklenir. Kurulan ifadelerin açık, anlaşılır ve doğru biçimde iletilmesi teşvik edilir (**SDB1.1**). Bu süreçte uygun sözcüklerin seçilmesi, ifadelerin geliştirilmesi ve farklı örneklerle karşılaştırılması desteklenir. Ayrıca öğrencilerin birbirlerine sorular yönelterek ifadelerini genişletmeleri ve sözlü etkileşim içinde kullanmaları sağlanır. Öğrencilerin hazırlıksız konuşma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları ve hazırlıklı konuşma durumlarında belirledikleri içerikleri düzenleyerek doğal ve anlaşılır biçimde sunmaları desteklenir (**SDB1.2, D9.1**).

İkili çalışmalar gerçekleştirilir. Öğrencilerden biri hangi öğünde ne tür yiyecek ve içecekleri tükettiğini söyler veya sağlıklı yaşam ve spor hakkında basit cümleler kurar, diğeri dinler, sorular sorar ve gerektiğinde karşılaştırmalar yapar. Roller değiştirilerek sürecin sürdürülmesi sağlanır. Bu süreçte öğrenilen yapıların farklı bağlamlarda kullanılması, yeniden düzenlenmesi ve sözlü iletişim yoluyla paylaşılması desteklenir.

Küçük grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler grup içinde sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımız ifadelerini birlikte belirler, bu unsurları sınıflandırır ve ortak bir sözlü sunum hazırlar. Böylece sınıflandırma ve yapılandırma becerilerinin geliştirilmesi sağlanır (**D18.2**).

Sürecin sonunda öğrencilerin konuşma etkinliklerine ilişkin düşünce, duygu ve deneyimlerini değerlendirmeleri sağlanır. Öğrencilerden hangi ifadeleri doğru kullandıklarını, hangi noktalarda zorlandıklarını ve kendilerini nasıl geliştirebileceklerini ifade etmeleri beklenir. Bu süreçte yapılan çalışmaların yorumlanması ve anlamlandırılması desteklenir (**SDB2.1**).

Öğrenciler bu değerlendirmelerini sınıf ortamında paylaşır ve arkadaşlarının görüşlerini dinler. İkili ve grup içi paylaşımlar yoluyla karşılıklı geri bildirim verilmesi ve öğrenmenin pekiştirilmesi sağlanır. Bu süreçte öğrencilerin sorumluluk almaları, duyarlı davranmaları ve iletişim kurmaları desteklenir (**D6.2, D14.1**).

ZAZ.6.2.Y

"Yiyecek ve İçecekler" temasına yönelik yazma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımıza ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır (**E1.1, SDB2.2**). Öğrencilerin bu görselleri incelemeleri; sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımıza ilişkin bildikleri sözcükleri hatırlamaları; sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımız ile ilgili yönergeleri fark etmeleri ve bu bilgileri basit ifadelerle yazılı olarak ifade etmeleri sağlanır. Ayrıca verilen yazma görevinin ne olduğu, ne yazılacağı ve nasıl yazılacağına genel olarak anlaşılması desteklenir (**KB2.11, KB2.12**).

Sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımıza dair beğeni bildiren ifadeler içeren kısa yazılı model metinler sunulur. Bu metinlerin incelenmesi, yapı ve ifade biçimlerinin fark edilmesi ve model alınarak bunlara benzer ifadelerin yeniden yazılması sağlanır. Böylece modelden yararlanarak yazılı üretime geçiş desteklenir.

Model metinler temel alınarak yazılı içerik oluşturulması sağlanır. "Okula gitmeden önce kahvaltı yaparım.", "Yemek öğünlerine dikkat ederim.", "Sağlıklı içecekler tüketirim.", "Akşamları babamla yürüyüş yaparım." gibi ifadelerin yanı sıra "Sağlıksız içecekler tüketmem.", "Sağlıklı beslenmeye dikkat ederim." gibi ifadeler de kullanılarak cümleler yazılır ve bu ifadeler uygun biçimde düzenlenir. Böylece yazma içeriğinin oluşturulması ve geliştirilmesi sağlanır **(E3.8, SDB2.3, D16.1, KB2.8)**.

Yazma görevinin yapılandırılması sağlanır. Sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımız ile ilgili ifadeleri içeren kısa metinlerin yazılması beklenir. Yazma sürecinde uygun materyallerin seçilmesi (defter, çalışma kâğıdı vb.), uygun sözcüklerin ve dil yapılarının kullanılması, noktalama işaretlerine dikkat edilmesi ve basit mesajların açık ve anlaşılır biçimde ifade edilmesi desteklenir **(E1.6, E3.7, SDB3.1)**. Ayrıca öğrencilerin hazırlıklı yazma durumlarında içeriklerini planlayarak düzenlemeleri ve hazırlıksız yazma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları sağlanır.

Yazılan metinlerin geliştirilmesi sağlanır. Yazılar yeniden okunur, benzer ve farklı yönler karşılaştırılır, sınıf eşyaları ve ifadeler kategorilere ayrılır ve gerekli düzenlemeler yapılır **(D17.3)**.

Ardından yazılı içeriklerin farklı bağlamlarda yeniden düzenlenmesi sağlanır. Yazılan ifadeler değiştirilerek metinler genişletilir. Bu süreçte yazılı bilgilerin yeniden yapılandırılması ve paylaşılması desteklenir. Öğrencilerin yazdıkları metinleri arkadaşlarıyla paylaşmaları ve yazılı iletişim kurmaları sağlanır **(SDB3.3)**.

Küçük grup çalışmaları yapılır. Grup içinde yazılan metinler paylaşılır, birlikte gözden geçirilir ve ortak metinler oluşturulur.

Sürecin sonunda yazma süreci ve ürünlerine ilişkin değerlendirme yapılır. Yazılan metinler gözden geçirilerek güçlü yönler ve geliştirilmesi gereken noktalar belirlenir. Ardından bu değerlendirmeler sınıf ortamında paylaşılır ve karşılıklı geri bildirimlerde bulunulur **(D3.2, OB2)**.

Öğrenci bu tema kapsamında hazırlayacağı performans görevi ile ilgili; kahvaltıda, öğle ve akşam yemeğinde yenilenlerden bir menü hazırlayabilir. Çalışmasını bir postere dönüştürebilir ve tahtaya çıkıp sunabilir. Bu performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi sürecinde öğrencilerin sürece daha aktif katılım göstermelerini desteklemek amacıyla öz değerlendirme veya akran değerlendirme formlarına da yer verilebilir.

ZAZ.6.2.DBS

"Yiyecek ve İçecekler" temasına yönelik dil bilgisi seçme-kullanma süreci; sebze ve meyveler, beslenme, mutfağımız ile ilgili görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır. Öğrenciler görselleri inceler, duydukları ifadeleri takip eder ve sınıfça tekrar eder. "Muz sarıdır.", "Domates kırmızıdır.", "Sağlıklı beslenmek çok önemlidir." gibi cümleler birlikte söylenerek içerikle ilk aşinalık oluşturulur. Bu süreçte dil yapılarının kuralları açıklanmadan doğal ve bağlam içinde fark edilmesi sağlanır **(OB4, KB2.2, KB2.5)**. Sebze ve meyveler, beslenme ve mutfağımız içeren görseller üzerinden eşleştirme etkinliği yapılır. Öğrenciler dinledikleri cümleleri doğru görsellerle eşleştirir, her bir içerikle uyumlu olan görseli işaretler ve hangi ifadenin hangi görsele ait olduğunu sözlü olarak belirtir. Bu etkinlik sayesinde hedef dil parçaları kuralları bilinmeden fark edilerek ayırt edilir **(E3.4, E3.7)**.

Kısa canlandırmalar veya video kesitleri izlenir. Öğrenciler izledikleri içerikte sebze ve meyveler, beslenme ve mutfağımızla ifade eden cümleleri ve basit ifadeleri ("Kırmızı elma masanın üzerindedir.", "Annem güzel yemek yapar.") belirler ve bu ifadeleri tekrar eder. Sınıf içine getirilen gerçek nesnelerle ilişki kurularak anlam güçlendirilir **(E3.7)**. Aynı yapı-

ya sahip cümleler grup hâlinde tekrar edilir. Öğrenciler sırayla cümleleri sesli olarak söyler, arkadaşlarının tekrarlarını dinler ve birlikte tekrar ederek işitsel farkındalık geliştirir. Bu süreçte benzer dil yapılarının fark edilmesi sağlanır (**KB2.8**). Farklı sebze ve meyveler, yiyecek ve içecekler, mutfağımız ve sağlıklı beslenme ile ilgili yeni örnekler oluşturulur. "Evde meyve ve sebze sepetimiz var.", "Güzel yemekleri severim.", "Hızlı koşmaya çalışırım." gibi cümlelerin yanı sıra "Sebze yemekleri çok lezzetlidir.", "Taze portakal suyu çok sağlıklıdır." gibi ifadeler de kullanılarak aynı dil yapıları farklı bağlamlarda tekrar edilir. Böylece hedef dil parçaları kuralları düşünülmeden otomatik biçimde pekiştirilir (**SDB3.1, KB2.20**). Sınıf içinde hareketli bir etkinlik yapılır. Öğrenciler dolaşarak görsellerini gördükleri sebze ve meyvelere, yiyecek ve içeceklere, mutfağımız ve sağlıklı beslenmeye dair cümleler kurar. "Bu elma büyüktür.", "Sebzeli yemekleri severim.", "Sağlıklı yaşam için her gün spor yaparım." gibi ifadeler gerçek ortamla ilişkilendirilerek kısa, doğal ve anlamlı biçimde tekrar edilir (**SDB2.1**). Beden diliyle canlandırma etkinliği uygulanır. Öğrenciler sebze ve meyveler, yiyecek ve içecekler, mutfağımız ve sağlıklı beslenme ile ilgili düşüncelerini hareketlerle destekler. Böylece dil yapıları kuralları bilinmeden fiziksel olarak da içselleştirilir (**KB2.17**).

Konuşma ve hareketin birlikte kullanıldığı oyunlaştırılmış etkinlikler yapılır. Öğrenciler hem cümle kurar hem de aynı anda nesneleri gösterir. Bu süreçte hedef dil parçaları eş zamanlı olarak tekrar edilir ve canlandırılır (**KB2.20**). İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine sebze ve meyveleri, yiyecek ve içecekleri, mutfağımız ve sağlıklı beslenmeyi anlatır; sebze ve meyvelerin isimlerini, yiyecek ve içeceklerin tatlarını, mutfaktaki araç ve gereçleri, sağlıklı beslenmenin önemini anlatır ve karşılıklı sorular sorarak iletişim kurar. Kullanılan ifadeler doğal ve akıcı hâle gelir. Bu süreçte öğrenciler öğrendikleri dil yapılarını, kuralları düşünmeden seçerek farklı durumlarda kullanır ve iletişim kurarken tabii biçimde kullanıma sokar (**D13.1**).

ZAZ.6.2.SÖS

"Yiyecek ve İçecekler" temasına yönelik sözcük seçme-kullanma süreci; sebze ve meyveler, beslenme ve mutfağımıza ilişkin hedef sözcüklerin yer aldığı görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır. Öğrenciler bu içerikleri dinler ve izler, hedef sözcükleri bütünsel olarak duyar ve görür (**E1.1, E3.4**). Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Hedef sözcükler sesli olarak tekrar edilir; "elma", "domates", "portakal suyu", "ayran", "yumurta", "patates", "kaşık" gibi sözcükler doğru sesletimle söylenir. Bu süreçte sözcüklerin doğal kullanımına aşinalık kazandırılır.

Görseller üzerinden sözcüklerin kullanımı üzerine çalışmalar yapılır. "Bu nedir?", "Hangi yemekleri seversin?" gibi sorulara hedef sözcüklerle cevap verilmesi sağlanır. Böylece sözcüklerin kullanım bağlamı algılanır (**E1.3**). Sözcüklerin anlamlarını zihinde yapılandırmaya yönelik eşleştirme ve sınıflandırma etkinlikleri uygulanır. Sebze ve meyveler, yiyecek ve içecekler, mutfağımız ve sağlıklı beslenme ile ilgili doğru sözcükler eşleştirilir, benzer özelliklerine göre gruplandırılır ve sözcükler arasında kavramsal ilişkiler kurulur (**SDB2.1**). Hedef sözcüklerin anlamlarını pekiştirmek amacıyla tekrar ve kullanım çalışmaları yapılır. Aynı sözcükler farklı örnekler içinde kullanılır; mahalledeki mekânlar gösterilerek adlandırılır ve "yemek", "içecek", "beslenme" gibi sözcükler çeşitli durumlarda tekrar edilir. Böylece sözcüklerin anlamları bağlam içinde algılanır (**SDB3.3**). Sınıf içinde hareketli etkinlikler uygulanır. Öğrenciler sınıfta bulunan sebze ve meyveler, beslenme ve mutfağımıza ait görselleri görür ve bunları ifade eden sözcükleri kullanarak cümleler kurar. Sözcüklerin gerçek yaşamla ilişkilendirilmesi ve kendiliğinden, doğal ve tabii bir biçimde kullanılması sağlanır. İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine sorular sorar, sebze ve meyveler, yiyecek ve içecekler, mutfağımız ve sağlıklı beslenme ile ilgili hedef sözcükleri iletişim kurarken kendiliğinden, gerçek ve doğal biçimde kullanır. Bu süreçte sözcüklerin farklı bağlamlarda etkili biçimde kullanıma sokulması desteklenir (**E3.2, E3.5**).

ZAZ.6.2.SES

"Yiyecek ve İçecekler" temasına yönelik sesletim seçme-kullanma süreci; sınıfa sebze ve meyveleri, beslenmeyi ve mutfağımızı yansıtan görsellerin getirilmesiyle başlatılır. Görseller incelenirken kısa diyaloglar dinletilir **(KB2.8)**. Dinleme sırasında duyulan sözcüklere dikkat edilmesi ve özellikle tekrar eden seslerin fark edilmesi sağlanır. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler sınıfta tekrar edilir ve hangi seslerin duyulduğu belirlenir **(SDB1.1)**. Sınıfta tekrar etkinliği yapılır. Sözcükler önce toplu olarak, ardından bireysel olarak tekrar edilir. "Sarı mandalina", "domates", "patates", "kırmızı elma" gibi sözcükler doğru sesletimle ifade edilir ve işitsel doğruluk pekiştirilir **(E1.6, E3.4)**. Farklı cümlelerin yer aldığı dinleme etkinliği uygulanır. Aynı sesleri içeren sözcükler farklı cümleler içinde dinlenir. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler ve tekrar eden sesler belirlenir. Benzer sesler karşılaştırılır ve aralarındaki farklar ortaya konur **(SDB2.2)**.

Sınıf içinde uygulama etkinliği yapılır. Sınıfa getirilen sebze ve meyveler, beslenme ve mutfağımız kartları gösterilerek doğru sesletimle adlandırılır. Öğrenciler gördükleri nesneleri kendiliğinden seçerek doğru ve doğal biçimde ifade eder; yanlış sesletimler fark edilerek onların doğru biçimi tekrar edilir. Bu süreçte öğrencilerin sesleri gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları desteklenir **(E3.10)**.

Ses gruplama etkinliği uygulanır. Benzer sesleri içeren sözcükler bir araya getirilir ve farklı sesler ayırt edilerek gruplandırılır. Bu süreçte öğrencilerin ses farkındalıkları güçlendirilir **(SDB2.1,)**. İkili ve grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler birbirlerine sebze ve meyveler, beslenme ve mutfağımız ile ilgili kullanabilecekleri ifadeleri (tüketilme zamanı, yetiştirme zamanları vb.) doğru sesletimle ifade eder **(E1.6, E3.10, SDB2.3)**. Öğrencilerin hedef sesleri iletişim sırasında kendiliğinden, doğru, gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları sağlanır. Etkinlik sonunda yapılan konuşmalar değerlendirilir ve sesletim doğruluğu üzerine geri bildirim verilir **(KB2.9, KB2.10, KB2.17)**.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Sebze ve Meyveler alt temasında öğrencilerle "Renkli Pazar Tezgâhı" etkinliği yapılabilir. Sınıfa domates, biber, patates, salatalık, elma, armut, muz, üzüm, portakal gibi sebze ve meyve görselleri getirilebilir. Öğrenciler önce bu ürünleri sebze ve meyve olarak ayırabilir. Daha sonra ürünleri renklerine göre gruplandırabilir: kırmızı olanlar, yeşil olanlar, sarı olanlar gibi. Öğrenci "Bu domatestir, sebzedir, rengi kırmızıdır, salatada kullanılır." veya "Bu elmadır, meyvedir, tatlı veya ekşidir." gibi kısa tanıtlar yapılabilir.

Beslenme alt temasında öğrencilerle "Benim Günlük Menü" etkinliği yapılabilir. Öğrencilere kahvaltı, öğle yemeği ve akşam yemeği için yiyecek ve içecek görselleri verilebilir. Öğrenci ekmek, peynir, zeytin, yumurta, çorba, pilav, salata, yoğurt, su, süt, ayran gibi görseller arasından seçim yaparak kendi günlük menüsünü oluşturabilir.

Mutfağımız alt temasında öğrencilerle "Sağlıklı Sofra Hazırlıyorum" etkinliği yapılabilir. Öğrencilere boş bir sofraya veya tabak şablonu verilebilir. Öğrenciler bu şablona tabak, kaşık, çatal, bardak, ekmek, çorba, salata, yoğurt, meyve, su gibi görseller yerleştirebilir. Öğrenciler sofradaki nesneleri adlandırabilir, hazırladığı sofrayı tanıtabilir. "Sofrada tabak, kaşık, çatal ve bardak var.", "Tabağımda çorba, salata ve ekmek var.", "İçecek olarak su seçtim." gibi cümleler kurabilir.

Destekleme

Sebze ve Meyveler alt temasında öğrenciler için elma, armut, üzüm, domates, biber, salatalık gibi kelimeler görsel kartlarla tanıtılabilir. Öğretmen kartı gösterir, kelimeyi söyler; öğrenciler önce tekrar edebilir, sonra doğru görseli gösterebilir. Daha sonra öğrencilere karışık sebze ve meyve kartları verilebilir. Öğrenciler kartları iki gruba ayırabilir: sebzeler ve meyveler. "Elmayı bul.", "Domatesi göster.", "Meyveleri bir sepete koy.", "Sebzeleri tezgâha yerleştir." gibi kısa yönergeler kullanılabilir. Beslenme alt temasında öğrencilerin yiyecek ve içecekleri ayırt edebilmesi için masa üzerine ekmek, peynir, yumurta, süt, su, ayran, çorba gibi görsel modeller yerleştirilebilir. Öğretmen önce "Bu yiyecek.", "Bu içecek." ayrımını somut olarak gösterebilir. Öğrenciler verilen kartları yiyecekler ve içecekler başlıkları altına yerleştirebilir. Öğretmen "Bu

süt mü, ekmek mi?", "Su içecek mi, yiyecek mi?", "Peynir yenir mi, içilir mi?" gibi sorularla doğru anlam kurulmasını sağlanabilir. Mutfağımız alt temasında, sofraya ve mutfak nesnelerini somutlaştırarak anlatılabilir. Öğretmen sınıfa tabak, kaşık, çatal, bardak gibi gerçek nesneler getirir veya bunların görsellerini kullanabilir. Öğrenciler önce nesneleri adlandırabilir, sonra nesne ile onların kullanımını eşleştirebilir. Örneğin "Çorba kaşıkla içilir.", "Su bardakta içilir.", "Yemek tabakta yenir." gibi kısa model cümleler tekrar edilebilir. Öğrenciye boş bir sofraya şablonu verilebilir. Öğrenci tabağı, bardağı, kaşığı ve çatalı doğru yere yerleştirebilir. Ardından "Sofrada tabak var.", "Bardakta su var.", "Kaşıkla çorba içerim." gibi kısa cümleler kurabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için kare kodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: İNSAN VE DOĞA

Alt Temalar: Doğanın Önemi, Çevre Bilinci ve Doğal Kaynaklar, Canlılar Âlemi

“İnsan ve Doğa” temasında öğrencilerin doğayı, çevreyi, doğal kaynakları ve canlılar âlemini günlük yaşamla ilişkili olarak tanımları amaçlanmaktadır. Öğrencilerin doğa ile insan ilişkisini kavramaları, ağaçların meyve verdiğini, havayı temizlediğini; suyun içmek, temizlik yapmak ve bitkileri büyütmek için gerekli olduğunu fark etmeleri beklenmektedir. Öğrencilerin çevreyi koruma ve doğal kaynakları doğru kullanma konusunda farkındalık kazanmaları, suyu boşa akıtmamak, çöpleri yere atmamak, kâğıdı gereksiz kullanmamak, ağaçlara zarar vermemek ve hayvanların yaşam alanlarını korumak gibi günlük yaşamdan örnekler üzerinde durmaları beklenmektedir. Öğrencilerin insanlar, hayvanlar ve bitkiler arasındaki temel ilişkiyi tanımları, insanların hayvanların yaşama, beslenme, büyüme ve korunma ihtiyaçlarına müdahale etmemesi gerektiğini bilmeleri beklenmektedir. Öğrencilerin canlıları bulundukları yerlere göre sınıflandırmaları; örneğin balığın suda, kuşun havada, keçinin ağılda, ağacın toprakta yaşadığını öğrenmeleri hedeflenmektedir.

DERS SAATİ 18

ALAN BECERİLERİ

YDAB1. Dinleme / İzleme-Anlamlandırma, YDAB2. Okuma-Anlamlandırma, YDAB3. Konuşma-Anlatma, YDAB4. Yazma-Anlatma, YDDB1. Dil Bilgisi Seçme-Kullanma, YDDB2. Sözcük Seçme-Kullanma, YDDB3. Sesletim Seçme-Kullanma

KAVRAMSAL BECERİLER

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E1.2. Bağımsızlık, E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E2.5. Oyunseverlik, E3.2. Odaklanma, E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.8. Soru Sorma, E3.9. Şüphe Duyma, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.1. Uyum, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık, D5. Duyarlılık, D9. Merhamet, D11. Özgürlük, D13. Sağlıklı Yaşam, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D17. Tasarruf, D18. Temizlik, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Türkçe, Görsel Sanatlar, Sosyal Bilgiler, Beden Eğitimi ve Spor, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB1. Temel Beceriler, KB2.2. Gözlemlleme, KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.8. Sorgulama, KB2.9. Genelleme, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.12. Mevcut Bilgiye / Veriye Dayalı Tahmin Etme, KB2.14. Yorumlama, KB2.16. Muhakeme (Akıl Yürütme), KB2.16.1. Tümevarımsal Akıl Yürütme, KB2.16.2. Tümdengelimsel Akıl Yürütme, KB2.17. Değerlendirme

6. sınıf bütüncül yaklaşıma göre yapılandırılmıştır.

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ZAZ.6.3.D. "İnsan ve Doğa" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri dinleyebilme / izleyebilme-anlamlandırabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek dinleme / izlemeye hazırlık yapar.
- b) Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c) Temayı, temel ayrıntılar ve ipuçlarından hareketle anlamlandırır.
- ç) Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.6.3.O. "İnsan ve Doğa" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri okuyabilme-anlamlandırabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek okumaya hazırlık yapar.
- b) Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c) Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak anlamlandırır.
- ç) Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.6.3.K. "İnsan ve Doğa" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle konuşabilme-anlatabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek konuşmaya hazırlık yapar.
- b) Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını gözlemleyerek taklit eder ve tekrarlar.
- c) Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak taklit yoluyla sözlü içerik oluşturur.
- ç) Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak konuşmanın içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d) Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak sözlü içeriği yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e) Temaya ilişkin konuşma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.6.3.Y. "İnsan ve Doğa" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle yazabilme-anlatabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgilerini ve deneyimlerini harekete geçirerek yazmaya hazırlık yapar.
- b) Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını inceleyerek modelden kopyalar.
- c) Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak yazılı içerik oluşturur.
- ç) Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d) Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e) Temaya ilişkin yazma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.6.3.DBS. "İnsan ve Doğa" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadele-
re uygun dil bilgisi seçebilme-kullanabilme

*Temaya uygun dil bilgisi yapılarını seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şe-
kilde kullanır.*

ZAZ.6.3.SÖS. "İnsan ve Doğa" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadele-
re uygun sözcük seçebilme-kullanabilme

*Temaya uygun sözcükleri seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kul-
lanır.*

ZAZ.6.3.SES. "İnsan ve Doğa" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadele-
re uygun sesletim seçebilme-kullanabilme

*Temaya uygun sesletimi seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kulla-
nır.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ Tema: İnsan ve Doğa

Alt Temalar

1. Doğanın Önemi
2. Çevre Bilinci ve Doğal Kaynaklar
3. Canlılar Âlemi

İşlevsel Cümle Yapıları

1. Doğayı Tanıma: Ina dar a, a aw a, ê ware yi, koyo berz, çem, teyr u turi, deşti hirayi, buya weş, bajoar temiz, şaristano qedim, awa biran, zerçal, aling, zareng, mirçık, pising, kutık, kesa, arweş
2. Basit Soru Sorma ve Cevap Verme: Şıma şıyi ça? O kamci heywanan paweno? Tı çem dı se kenı? Tı cayanê tarixiyan zani?
3. Sayı ve Temel Bilgiler: des mirçiki, hiri vili, çar dari, panc guli, dı dereyi, şeş koyi
4. Basit Tanımlama ve Gösterme: Ino ku yo, ina dew a, oca çem o, oca behr o, ini ze-
renci yi
5. Basit Duygu ve Durum İfadeleri: Ez tebiet ra hes keno. Awa çemi zaf zela a. Kuyi
dewa ma berz i.

Hedef Dil Bilgisi Yapıları

1. Sıfatlar: rınd, berz, nızd, weş, kılm, derg, kesk, sur, kewe, gor
2. Niteleme Sıfatları: Dara derg, awa serdın, kuyo berz, cayo dur, heywani kuvi
3. Belirtme Sıfatları: Ina teyr, o ezman, ê mirçiki
4. Soru Sıfatları: Çend wareyi, kamci dew
5. Sayı Sıfatları: Hiri şaristani, hezar astereyi, pancês mışmışı, duyey welati

Sesletim

1. Yalın ve Ek Hâlindeki Edatlar: nızd, dur, hira, teng, kılm, berz, rınd, weş
2. Vurgu ve Tonlama: Günlük konuşma cümlelerinde edatları ve niçin kullanıldıklarını ayırt edebilme
3. Tekrar ve Taklit Yoluyla Otomatikleştirme: Kısa diyalog ve sözlük örneklerinin doğ-
ru sesletimle tekrarı. Basit cümle ve kelimelerin farklı bağlamlarda doğal telaffuzla
kullanımı
4. Sesletim ve Yazım İlişkisi: Sözcükleri doğru okuyup yazarken, ses-harf ve kelime
eşleşmesini fark etme
5. Hedef Sözcükler: insan, miyerık, cini, camyerd, tut, keyna, lac, şexis, keye, embaz,
mereq, kıfş, temaşa, geyrayış, pawıtış, heskerdış, tebiet, tic, aşm, ku, astare, doru-
ver, park, baxçe, germ, serd, aw, nebat, heywan, neval, teyr u tur, vil, gul, hewr, şili,
pising, kutık, lu, mere, heş, qonz

İlkeler Doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemi; öğrencilerin günlük yaşam deneyimleriyle ilişkilendirilerek bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Kelime, dil yapıları, sesletim ve iletişim becerileri anlamlı iletişim durumları içinde birlikte sunulmalıdır; öğrencilerin dili kullanabilecekleri etkileşim temelli uygulamalara düzenli olarak yer verilmelidir. Dil yapıları kullanım yoluyla fark ettirilmelidir. Öğretim süreci öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak planlanmalı; kişisel bilgilerin kullanımı anlamlı bağlamlarda ele alınarak öğrencilerin basit iletişim durumlarında kendilerini ifade etmeleri desteklenmelidir.

Anahtar Kavramlar Çevre bilinci, hayvanlar, doğayı koruma, tasarruf

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temada öğrenme çıktıları; çalışma kâğıtları, kısa yazma ve konuşma uygulamaları, kontrol listeleri, gözlem formları, kelime ilişkilendirme ve kümeleme etkinlikleri, performans görevi, öz / akran değerlendirme formları ile değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Günlük Plan Hazırlama

Sınıftaki her öğrenci defterine bir gün boyunca yapmış olduğu çevre dostu davranışlarını (suyu tasarruflu kullanmak, çevreyi temiz tutmak) yazabilir. Öğrenciler sınıfta kendi aralarında defter değişimi yaptıktan sonra arkadaşının yazmış olduğu çevre dostu yazısını yüksek sesle okuyabilir.

Performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi sürecinde öğrencilerin sürece daha aktif katılım göstermelerini desteklemek amacıyla öz değerlendirme veya akran değerlendirme formlarına da yer verilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Bu temada öğrencilerin günlük yaşamlarına ilişkin deneyimlerinden hareketle doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemini tanıtmaya yönelik temel durum ve kavramlara aşina oldukları kabul edilmektedir. Öğrenciler, bilgileri doğal olarak edinmiş olsalar da bu deneyimleri Zazaca daha ayrıntılı, sıralı ve bağlantılı bir biçimde ifade etme konusunda sınırlı dil yeterliğine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Dil, bu temada öğrencilerin kendi yaşam ritimlerini ifade etmelerini sağlayan bir iletişim aracı olarak ele alınır. Öğrencilerin kişisel deneyimlerinden hareketle anlamlandırma oluşturabildikleri, günlük yaşamla Zazaca arasındaki bağlantıyı kurabildikleri ve sözlü-yazılı iletişimde etkin katılım sağlayabildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci Bu aşamada öğrencilerin doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemine ilişkin mevcut bilgi ve deneyimlerini ortaya çıkarmak için doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemi ile ilgili bilgi kartlarının yazılı olduğu görsel kartlar, kavram kartları kullanılarak ön öğrenmelerini pekiştirmeleri sağlanır ve temel ifadelerle ilişki kurmaları desteklenebilir.

Öğrencilerden "Çevrenizi nasıl temiz tutarsınız?", "Doğal kaynaklarınızı nasıl kullanırsınız?", "Hayvanların doğa için önemi nedir?" gibi sorular yoluyla doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemini anlatan kısa bilgiler vermeleri istenebilir. Bu süreçte öğrencilerin doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemini tanımlama becerisi ve bilgileri düzenli bir biçimde ifade edebilme kapasiteleri gözlemlenebilir. Gözlem sonucunda öğretmen, öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyesini dikkate alarak etkinliklerin kapsamını, içerik yoğunluğunu ve ilerleme sürecini düzenleyebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerin bu temada öğrenecekleri ile ön öğrenmelerde Türkçe derslerinde edindikleri bilgilerin ve önceki öğrenme süreçlerinde edindikleri bilgilerle bağlantısı kurulabilir. "İnsan ve Doğa" teması kapsamında doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemi başlıkları ele alınırken öğrencilerin günlük yaşam deneyimleri ve sosyal etkileşim alışkanlıkları öğretim sürecine dâhil edilebilir. Öğrencilerin Türkçe olarak bildikleri hayvan isimleri, çevre kuralları, doğanın önemi, doğal yaşama ilişkin kavramsal bilgileri dikkate alınarak Zazacadaki temel ifadelerle doğanın önemini, çevre bilinci ve doğal kaynakları, canlılar âlemini tanıtmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları ZAZ.6.3.D

"İnsan ve Doğa" temasına yönelik dinleme / izleme-anlamlandırma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemini yansıtan görseller üzerinden başlatılır. Görseller incelemeye "Doğanın önemi nedir?", "Çevrenizi nasıl temiz tutarsınız?", "Çevremizdeki hayvanlar nelerdir?" gibi sorulara yönelik düşünceler oluşturulur ve öğrencilerin kendi sınıf yaşantılarından örnekler vermeleri sağlanır (**OB1, KB2.6**). Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, görsellerdeki unsurlar ile yaşantılar arasında temel ilişkilerin fark edilmesi ve mevcut içerik hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır (**E1.1, E3.2, SDB1.3**).

Kısa bir ses kaydı, video veya diyalogdan kesitler sunularak içerikte yer alan doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemi hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Görsel ve işitsel ipuçları birlikte değerlendirilerek içerik hakkında çıkarımlar yapılır (**OB2, KB2.2, KB2.10**). Tahminler sınıf ortamında paylaşılırken öğrencilerin birbirlerini dikkatle dinlemeleri, farklı görüşlere açık olmaları ve iletişim kurmaları desteklenir (**E3.5, SDB2.1, SDB2.2**).

"İnsan ve Doğa" temasına uygun dinleme / izleme metni kesintisiz olarak sunulur. Bu metinde doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemi yer alır. Bu aşamada içeriğin genel anlamının kavranılması, konusunun algılanılması; temel unsurların, yönergelerin ve ayrıntıların tanınması beklenir. Böylece bütüncül içerikteki temel bileşenlerin fark edilmesi sağlanır (**D5.2, OB5, KB2.4, KB2.9**).

Dinleme sonrasında tema; içerikte geçen doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemi ile ilgili görseller, kartlar ve dijital materyaller aracılığıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme, işaretleme ve basit sınıflandırma etkinlikleriyle ayırt edilir; benzerlik ve farklılıklar belirlenir (**E3.4, D3.3, D16.3**). Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve dinlenen içerikle karşılaştırılır; tahminlerin doğruluğu kontrol edilir ve gerekçelendirilir. İçerikte yer alan unsurların bütün içinde konumlandırılması ve temel sınıflandırmaların yapılması sağlanır. İçerikteki bilgiler tablo veya şemalar üzerinde yapılandırılarak yatay ve dikey ilişkiler görünür hâle getirilir (**KB2.5**).

Doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar; canlılar âlemi ile ilgili görseller ve içerikler kategorilere ayrılır; doğa-yaşam, çevre-temizlik, evcil hayvanlar-yabani hayvanlar üzerinden anlamlı bağlantılar kurulur. Dinlenen bilgiler öğrencilerin kendi yaşantılarıyla ilişkilendirilerek içselleştirilir. Bu süreçte dikkatlerini içerik üzerinde yoğunlaştırmaları, öğrenmeye istekli katılım göstermeleri ve yeni duruma uyum sağlamaları desteklenir (**E1.2, E3.10, KB2.7, KB2.16.1**).

Sürecin sonunda dinleme etkinliğine ilişkin gözlemlenen, anlaşılan ve düşünülen bilgiler bireysel olarak değerlendirilir ve sınıfla paylaşılır. Gönüllü öğrenciler söz alarak anladıklarını ifade ederken diğer öğrenciler onları dikkatle dinler. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarıyla karşılıklı olarak bilgi, düşünce ve deneyimler paylaşılır; doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemi hakkında bilgi verilir, insan ve doğa ile ilgili basit ifadeler kullanılır (**E2.1, D15.4, OB6**).

ZAZ.6.3.0

"İnsan ve Doğa" temasına yönelik okuma-anlamlandırma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemi ile ilgili kısa metinler ve görseller üzerinden başlatılır. Görseller ve metin parçaları incelenerek "Bu metin ne hakkında olabilir?", "Burada hangi çevre olayından bahsediliyor?", "Hangi hayvanlar evcildir?", "Doğamızı niçin temiz tutmalıyız?" gibi sorulara yönelik tahminlerde bulunulması sağlanır (**OB4, KB1, KB2.8**). Önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi; doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemi ile ilgili mevcut içerikle önceki bilgiler arasında temel ilişkilerin kurulması desteklenir. Bu süreçte öğrencilerin merak duygularının desteklenmesi, kendilerini ifade etmelerine yönelik farkındalık geliştirmeleri beklenir. Sunulan yazılı ve görsel ipuçları aracılığıyla içerik ile önceki bilgi ve deneyimler arasında bağ kurulması sağlanır ve metnin konusu hakkında basit tahminlerde bulunulur (**E3.9, SDB3.2**).

Okuma içeriğine ait başlık, görsel ve anahtar ifadeler incelenir. Bu ipuçlarına dayanarak metnin konusu, metinde yer alabilecek doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemine hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Öğrencilerin görsel ve yazılı ipuçlarından yararlanarak içeriği genel olarak algılamaları desteklenir (**E3.9, SDB2.1**).

Metin sessiz olarak okunur. Okuma sürecinde içeriğin genel anlamının bütüncül olarak kavranması; metinde geçen doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemi ile ilgili ifadelerin fark edilmesi beklenir. Ayrıca metin içerisindeki basit ve temel ayrıntıların belirlenmesi sağlanır. Böylece içeriğin konusu genel olarak algılanır ve temel bileşenler tanınır (**D18.3, KB2.16.2, KB2.17**).

Okuma sonrasında tema; metinde yer alan doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemi ile ilgili görseller ve bilgi kartlarıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme ve işaretleme etkinlikleriyle tanınır ve ayırt edilir; "Doğada hangi hayvanlar yaşar.", "Doğa olayları nelerdir?", "Çevre temizliği niçin önemlidir?" gibi sorular üzerinden içerik somutlaştırılır (**E3.8, SDB1.1, SDB2.3**). Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve metinle karşılaştırılarak doğruluğu kontrol edilir; doğru ve yanlış tahminler gerekçeyle ifade edilir (**D17.2, D19.3, KB2.14**).

Metinde yer alan öğeler tablo, şema veya görsel düzenleyiciler aracılığıyla yapılandırılır. Doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemi belirli bir düzen içinde yerleştirilerek bu unsurlar arasındaki bağlantılar açık biçimde ortaya konur. Bu unsurlar basit kategoriler altında sınıflandırılır ve benzerlik-farklılıklar üzerinden karşılaştırmalar yapılır. Ayrıca öğeler arasındaki yatay ve dikey ilişkilerin fark edilmesi sağlanır (**D9.3, KB2.7**).

Doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemi arasındaki bağlantılar ele alınır. "İnsanlar doğayı nasıl kullanmalı?", "Şehrinizde hangi doğal alanlar var?", "Çevrenizde ne tür hayvan yetiştiriciliği yapılır?" gibi sorular üzerinden ilişkiler kurulması sağlanır (**E2.2**). Bu süreçte anlamlı bağlantılar kurulması ve metnin derinlemesine incelenmesi desteklenir. Metinden hareketle basit çıkarımlar yapılır ve elde edilen bilgiler öğrencilerin kendi sınıf ortamlarıyla ilişkilendirilerek ifade edilir; böylece içerik içselleştirilir (**KB2.16**).

Sürecin sonunda okuma ve anlamlandırma sürecine ilişkin gözden geçirilen bilgi, deneyim, düşünce ve duygular bireysel olarak ifade edilir. Gönüllü öğrenciler söz alarak metinden anladıklarını paylaşırken diğer öğrenciler dikkatle dinler. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarlarıyla karşılıklı paylaşımlar gerçekleştirilir; doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemi ifade edilir. Bu süreçte iletişim kurulması, iş birliği yapılması ve karşılıklı etkileşim içinde bulunulması beklenir (**D11.2**).

ZAZ.6.3.K

"İnsan ve Doğa" temasına yönelik konuşma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemine ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır. Öğrencilerin do-

doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemine ilişkin yaşantılarını hatırlamaları, nesneleri adlandırmaları, bulundukları yerleri ifade etmeleri ve basit yönergeleri fark etmeleri sağlanır. Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin etkin hâle getirilmesi ve mevcut içerikle ilişkilendirilmesi hedeflenir.

Doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemine dair beğeni ifadeleri içeren kısa konuşma örnekleri ("Hayvanları çok severim.", "Çevremiz temiz tutarım.", "Doğal kaynakları verimli kullanırım.") sunulur. Öğrencilerin bu örnekleri dinlemeleri, tekrar etmeleri ve doğru sesletimle taklit etmeleri sağlanır. Böylece model ifadelerle aşinalık kazanmaları ve sözlü üretime hazırlık yapmaları desteklenir **(E2.5, SDB3.1)**.

Öğrencilerin model konuşmaları taklit ederek benzer ifadeler üretmeleri sağlanır. Öğrenciler "Hayvanları korurum.", "Çevreme zarar vermem." gibi ifadeleri tekrar ederken "Doğayı temiz tutarım.", "Doğal kaynakları tasarruflu kullanırım." gibi yönergeleri de kullanır ve bu ifadeleri kendi sınıf ortamlarına göre değiştirerek yeniden kurar. Böylece taklit yoluyla yeni içerik oluşturulması ve bu içeriklerin bağlama uygun biçimde düzenlenmesi sağlanır **(D15.1, D17.3, KB2.11)**.

Öğrencilerin öğrendikleri dil yapılarını kullanarak yeni ve özgün ifadeler oluşturmaları sağlanır. Öğrencilerden doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemine dair beğenilerini ifade eden cümleler kurmaları beklenir. Kurulan ifadelerin açık, anlaşılır ve doğru biçimde iletilmesi teşvik edilir **(D13.4)**. Bu süreçte uygun sözcüklerin seçilmesi, ifadelerin geliştirilmesi ve farklı örneklerle karşılaştırılması desteklenir. Ayrıca öğrencilerin birbirlerine sorular yönelterek ifadelerini genişletmeleri ve sözlü etkileşim içinde kullanmaları sağlanır. Öğrencilerin hazırlıksız konuşma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları ve hazırlıklı konuşma durumlarında belirledikleri içerikleri düzenleyerek doğal ve anlaşılır biçimde sunmaları desteklenir **(KB2.17)**.

İkili çalışmalar gerçekleştirilir. Öğrencilerden biri doğada hangi canlıların yaşadığını söyler veya doğanın canlılar için önemi hakkında basit cümleler kurar, diğeri dinler, sorular sorar ve gerektiğinde karşılaştırmalar yapar. Roller değiştirilerek sürecin sürdürülmesi sağlanır. Bu süreçte öğrenilen yapıların farklı bağlamlarda kullanılması, yeniden düzenlenmesi ve sözlü iletişim yoluyla paylaşılması desteklenir.

Küçük grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler grup içinde doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemi ifadelerini birlikte belirler, bu unsurları sınıflandırır ve ortak bir sözlü sunum hazırlar. Böylece sınıflandırma ve yapılandırma becerilerinin geliştirilmesi sağlanır **(SDB3.3)**.

Sürecin sonunda öğrencilerin konuşma etkinliklerine ilişkin düşünce, duygu ve deneyimlerini değerlendirmeleri sağlanır. Öğrencilerden hangi ifadeleri doğru kullandıklarını, hangi noktalarda zorlandıklarını ve kendilerini nasıl geliştirebileceklerini ifade etmeleri beklenir. Bu süreçte yapılan çalışmaların yorumlanması ve anlamlandırılması desteklenir **(SDB3.2)**.

Öğrenciler bu değerlendirmelerini sınıf ortamında paylaşır ve arkadaşlarının görüşlerini dinler. İkili ve grup içi paylaşımlar yoluyla karşılıklı geri bildirim verilmesi ve öğrenmenin pekiştirilmesi sağlanır. Bu süreçte öğrencilerin sorumluluk almaları, duyarlı davranmaları ve iletişim kurmaları desteklenir **(KB2.17)**.

ZAZ.6.3.Y

"İnsan ve Doğa" temasına yönelik yazma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemine ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır **(KB2.11)**. Öğrencilerin bu görselleri incelemeleri; doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemine ilişkin bildikleri sözcükleri hatırlamaları; doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemi ile ilgili yönergeleri fark etmeleri ve bu bilgileri basit ifadelerle yazılı

olarak ifade etmeleri sağlanır. Ayrıca verilen yazma görevinin ne olduğu ne yazılacağı ve nasıl yazılacağına genel olarak anlaşılması desteklenir **(SDB1.3)**.

Doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemine dair beğeni bildiren ifadeler içeren kısa yazılı model metinler sunulur. Bu metinlerin incelenmesi, yapı ve ifade biçimlerinin fark edilmesi ve model alınarak benzer ifadelerin yeniden yazılması sağlanır. Böylece modelden yararlanarak yazılı üretime geçiş desteklenir **(D13.4)**.

Model metinler temel alınarak yazılı içerik oluşturulması sağlanır. "Plastik poşet kullanmam.", "Suyu boşa akıtmam.", "Doğayı korurum.", "Atıkları geri dönüştürürüm." gibi ifadelerin yanı sıra "Fidan dikerim.", "Doğayla uyumlu yaşarım." gibi ifadeler de kullanılarak cümleler yazılır ve bu ifadeler uygun biçimde düzenlenir. Böylece yazma içeriğinin oluşturulması ve geliştirilmesi sağlanır **(D16.2)**.

Yazma görevinin yapılandırılması sağlanır. Doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemi ile ilgili ifadeleri içeren kısa metinler yazılması beklenir. Yazma sürecinde uygun materyallerin seçilmesi (defter, çalışma kâğıdı vb.), uygun sözcüklerin ve dil yapılarının kullanılması, noktalama işaretlerine dikkat edilmesi ve basit mesajların açık ve anlaşılır biçimde ifade edilmesi desteklenir **(SDB2.1, SDB2.2)**. Ayrıca öğrencilerin hazırlıklı yazma durumlarında içeriklerini planlayarak düzenlemeleri ve hazırlıksız yazma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları sağlanır **(KB2.10)**.

Yazılan metinlerin geliştirilmesi sağlanır. Yazılar yeniden okunur, benzer ve farklı yönler karşılaştırılır, sınıf eşyaları ve ifadeler kategorilere ayrılır ve gerekli düzenlemeler yapılır.

Yazılı içeriklerin farklı bağlamlarda yeniden düzenlenmesi sağlanır. Yazılan ifadeler değiştirilerek metinler genişletilir. Bu süreçte yazılı bilgilerin yeniden yapılandırılması ve paylaşılması desteklenir. Öğrencilerin yazdıkları metinleri arkadaşlarıyla paylaşmaları ve yazılı iletişim kurmaları sağlanır **(D5.2, D16.2, OB1)**.

Devamında küçük grup çalışmaları yapılır. Grup içinde yazılan metinler paylaşılır, birlikte gözden geçirilir ve ortak metinler oluşturulur.

Sürecin sonunda yazma süreci ve ürünlerine ilişkin değerlendirme yapılır. Yazılan metinler gözden geçirilerek güçlü yönler ve geliştirilmesi gereken noktalar belirlenir. Ardından bu değerlendirmeler sınıf ortamında paylaşılır ve karşılıklı geri bildirimlerde bulunulur **(KB2.17)**.

Öğrenci bu tema kapsamında hazırlayacağı performans görevi ile ilgili; defterine bir gün boyunca yapmış olduğu çevre dostu davranışlarını (suyu tasarruflu kullanmak, çevreyi temiz tutmak) yazabilir. Öğrenciler sınıfta kendi aralarında defter değişimi yaptıktan sonra arkadaşının yazmış olduğu çevre dostu yazısını yüksek sesle okuyabilir. Bu performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi sürecinde öğrencilerin sürece daha aktif katılım göstermelerini desteklemek amacıyla öz değerlendirme veya akran değerlendirme formlarına da yer verilebilir.

ZAZ.6.3.DBS

"İnsan ve Doğa" temasına yönelik dil bilgisi seçme-kullanma süreci; doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemi ile ilgili görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır. Öğrenciler görselleri inceler, duydukları ifadeleri takip eder ve sınıfça tekrar eder. "Yeşil doğayı severim.", "Evcil hayvanları korurum.", "Doğal afetlere hazırlıklı olalım." gibi cümleler birlikte söylenerek içerikle ilk aşinalık oluşturulur. Bu süreçte dil yapılarının kuralları açıklanmadan doğal ve bağlam içinde fark edilmesi sağlanır **(E3.5, SDB2.2)**.

Doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemini içeren görseller üzerinden eşleştirme etkinliği yapılır. Öğrenciler dinledikleri cümleleri doğru görsellerle eşleştirir, her bir içerikle uyumlu olan görseli işaretler ve hangi ifadenin hangi görsele ait olduğunu sözlü olarak belirtir. Bu etkinlik sayesinde hedef dil parçaları kuralları bilinmeden fark edilerek ayırt edilir **(KB2.7)**.

Kısa canlandırmalar veya video kesitleri izlenir. Öğrenciler izledikleri içerikte doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemini ifade eden cümleleri ve basit ifadeleri ("Siyah kedi süt içiyor.", "Boz ayı kış uykusunda.") belirler ve bu ifadeleri tekrar eder. Sınıf içine getirilen gerçek nesnelerle ilişki kurularak anlam güçlendirilir **(E3.8)**.

Aynı yapıya sahip cümleler grup hâlinde tekrar edilir. Öğrenciler sırayla cümleleri sesli olarak söyler, arkadaşlarının tekrarlarını dinler ve birlikte tekrar ederek işitsel farkındalık geliştirir. Bu süreçte benzer dil yapılarının fark edilmesi sağlanır **(KB2.7, KB2.10)**.

Doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemi ile ilgili farklı yeni örnekler oluşturulur. "Yeşil alanları temiz tutarım.", "Evcil hayvanları severim.", "Temiz su hayattır." gibi cümlelerin yanı sıra "Doğal kaynaklar hayati önemdedir.", "Yeraltı kaynaklarını dengeli kullanmalıyız." gibi ifadeler de kullanılarak aynı dil yapıları farklı bağlamlarda tekrar edilir. Böylece hedef dil parçaları kuralları düşünülmeden otomatik biçimde pekiştirilir **(D15.2, D18.3 OB9)**.

Sınıf içinde hareketli bir etkinlik yapılır. Öğrenciler dolaşarak görsellerini gördükleri doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemine dair cümleler kurar. "Bu kedi küçüktür.", "Yeşil ağacın yaprakları gürdür.", "Doğayı dengeli kullanmalıyız." gibi ifadeler gerçek ortamla ilişkilendirilerek kısa, doğal ve anlamlı biçimde tekrar edilir **(SDB1.2)**.

Beden diliyle canlandırma etkinliği uygulanır. Öğrenciler doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemi ile ilgili düşüncelerini hareketlerle destekler. Böylece dil yapıları kuralları bilinmeden fiziksel olarak da içselleştirilir.

Konuşma ve hareketin birlikte kullanıldığı oyunlaştırılmış etkinlikler yapılır. Öğrenciler hem cümle kurar hem de aynı anda nesneleri gösterir. Bu süreçte hedef dil parçaları eş zamanlı olarak tekrar edilir ve canlandırılır **(SDB3.2, OB9, KB2.17)**.

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine doğanın önemini, çevre bilincini ve doğal kaynakları, canlılar âlemini anlatır; doğal yaşamın canlılar için önemini, doğada yaşayan canlıları, çevrenin insanların yaşamı için önemini anlatır ve karşılıklı sorular sorarak iletişim kurar. Kullanılan ifadeler doğal ve akıcı hâle gelir. Bu süreçte öğrenciler öğrendikleri dil yapılarını, kuralları düşünmeden seçerek farklı durumlarda kullanır ve iletişim kurarken tabii biçimde kullanıma sokar **(SDB1.3, KB2.17)**.

ZAZ.6.3.SÖS

"İnsan ve Doğa" temasına yönelik sözcük seçme-kullanma süreci; doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemi ilişkin hedef sözcüklerin yer aldığı görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır. Öğrenciler bu içerikleri dinler ve izler, hedef sözcükleri bütünsel olarak duyar ve görür **(E1.1, E3.2)**.

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Hedef sözcükler sesli olarak tekrar edilir; "ağaç", "çevre", "yeşil alan", "sıfır atık", "geri dönüşüm", "evcil hayvan", "doğal yaşam" gibi sözcükler doğru sesletimle söylenir. Bu süreçte sözcüklerin doğal kullanımına aşinalık kazandırılır **(SDB3.1)**.

Görseller üzerinden sözcüklerin kullanımı üzerine çalışmalar yapılır. "Bu nedir?", "Hangi hayvanları seversin?" gibi sorulara hedef sözcüklerle cevap verilmesi sağlanır. Böylece sözcüklerin kullanım bağlamı algılanır **(E3.4)**.

Sözcüklerin anlamlarını zihinde yapılandırmaya yönelik eşleştirme ve sınıflandırma etkinlikleri uygulanır. Doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemi ile ilgili doğru sözcükler eşleştirilir, benzer özelliklerine göre gruplandırılır ve sözcükler arasında kavramsal ilişkiler kurulur **(KB2.3)**.

Hedef sözcüklerin anlamlarını pekiştirmek amacıyla tekrar ve kullanım çalışmaları yapılır. Aynı sözcükler farklı örnekler içinde kullanılır; çevredeki mekânlar gösterilerek adlandırılır ve "doğa", "çevre", "hayvanlar" gibi sözcükler çeşitli durumlarda tekrar edilir. Böylece sözcüklerin anlamları bağlam içinde algılanır (**KB2.16.1, KB2.17**).

Sınıf içinde hareketli etkinlikler uygulanır. Öğrenciler sınıfta bulunan doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemine ait görselleri görür ve bunları ifade eden sözcükleri kullanarak cümleler kurar. Sözcüklerin gerçek yaşamla ilişkilendirilmesi ve kendiliğinden, doğal ve tabii bir biçimde kullanılması sağlanır (**SDB3.1**).

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine sorular sorar, doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemi ile ilgili hedef sözcükleri iletişim kurarken kendiliğinden, gerçek ve doğal biçimde kullanır. Bu süreçte sözcüklerin farklı bağlamlarda etkili biçimde kullanıma sokulması desteklenir (**SDB1.2**).

ZAZ.6.3.SES

"İnsan ve Doğa" temasına yönelik sesletim seçme-kullanma süreci; sınıfa doğanın önemi çevre bilinci ve doğal kaynakları, canlılar âlemini yansıtan görsellerin getirilmesiyle başlatılır. Görseller incelenirken kısa diyaloglar dinletilir. Dinleme sırasında duyulan sözcüklere dikkat edilmesi ve özellikle tekrar eden seslerin fark edilmesi sağlanır. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler sınıfça tekrar edilir ve hangi seslerin duyulduğu belirlenir (**E1.1, E2.5**).

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Sözcükler önce toplu olarak, ardından bireysel olarak tekrar edilir. "çevre", "doğa", "hayvanlar", "çevre temizliği" gibi sözcükler doğru sesletimle ifade edilir ve işitsel doğruluk pekiştirilir.

Farklı cümlelerin yer aldığı dinleme etkinliği uygulanır. Aynı sesleri içeren sözcükler farklı cümleler içinde dinlenir. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler ve tekrar eden sesler belirlenir. Benzer sesler karşılaştırılır ve aralarındaki farklar ortaya konur (**KB2.10**).

Sınıf içinde uygulama etkinliği yapılır. Sınıfa getirilen doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemi kartları gösterilerek doğru sesletimle adlandırılır. Öğrenciler gördükleri nesneleri kendiliğinden seçerek doğru ve doğal biçimde ifade eder; yanlış sesletimler fark edilerek onların doğru biçimi tekrar edilir. Bu süreçte öğrencilerin sesleri gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları desteklenir (**KB2.12**).

Ses gruplama etkinliği uygulanır. Benzer sesleri içeren sözcükler bir araya getirilir ve farklı sesler ayırt edilerek gruplandırılır. Bu süreçte öğrencilerin ses farkındalıkları güçlendirilir (**SDB2.1**).

İkili ve grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler birbirlerine doğanın önemi, çevre bilinci ve doğal kaynaklar, canlılar âlemi ile ilgili kullanabilecekleri ifadeleri (tüketilme zamanı, yetiştirme zamanları vb.) doğru sesletimle ifade eder. Öğrencilerin hedef sesleri iletişim sırasında kendiliğinden, doğru, gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları sağlanır. Etkinlik sonunda yapılan konuşmalar değerlendirilir ve sesletim doğruluğu üzerine geri bildirim verilir (**KB2.16, KB2.17**).

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Doğanın önemi alt temasında "Doğa Bize Ne Verir?" etkinliği yapılabilir. Öğrencilere ağaç, su, toprak, güneş, yağmur, orman, dere, tarla ve bahçe görselleri verilebilir. Öğrenciler bu görselleri inceler ve her birinin insan yaşamındaki yerini açıklayabilir. Örneğin ağaç için "gölge verir, meyve verir, havayı temizler"; su için "içilir, temizlikte kullanılır, bitkileri büyütür"; toprak için "bitkiler toprakta yetişir" gibi ifadeler oluşturabilir. Çevre bilinci ve doğal kaynaklar alt temasında "Temiz Çevre-Kirli Çevre Karşılaştırması" etkinliği uygulanabilir. Öğrencilere iki farklı görsel sunulur: birinde temiz bir park, orman veya okul bahçesi; diğesinde yere çöp atılmış, suyu kirlenmiş veya ağaçları zarar görmüş bir çevre yer alabilir. Öğrenciler iki görsel arasındaki farkları söyleyebilir. Daha sonra doğru ve yanlış

davranışları ayırabilir. "Çöp kutuya atılır.", "Su boşa akıtılmaz.", "Ağaç dalı kırılmaz.", "Kâğıt gereksiz harcanmaz." gibi cümleler kurabilir. Canlılar âlemi alt temasında "Canlıları Yaşam Alanları" etkinliği yapılabilir. Öğrencilere insan, kuş, balık, koyun, kedi, köpek, ağaç, çiçek, arı, kelebek gibi canlı görselleri verilebilir. Öğrenciler bu canlıları "suda yaşayanlar", "karada yaşayanlar", "uçabilenler", "evcil hayvanlar", "bitkiler" gibi gruplara ayırabilir. Ardından her gruptan bir canlı seçerek kısa cümleler kurabilir: ("Balık suda yaşar.", "Kuş uçar.", "Kedi evcil bir hayvandır.", "Ağaç toprakta büyür.").

Destekleme

Doğanın önemi alt temasında öğrenmekte desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için önce ağaç, su, toprak, güneş, yağmur, orman, çiçek gibi temel doğa unsurları görsellerle tanıtılabilir. Öğretmen her görseli göstererek kelimeyi söyleyebilir, öğrenciler tekrar edebilir ve doğru görseli işaretleyebilir. Daha sonra öğrencilerden "Ağacı göster.", "Suyu bul.", "Güneşi işaretle." gibi kısa yönergeleri yerine getirmeleri istenebilir. Çevre bilinci ve doğal kaynaklar alt temasında öğrenciye iki görsel gösterilebilir. Birinde çocuk çöpü kutuya atar, diğesinde yere çöp atar. Öğretmen önce "doğru" ve "yanlış" kelimelerini açıklayabilir. Sonra öğrenci görselleri bu iki başlık altına yerleştirebilir. Alıştırma olarak "Çöp kutuya atılır.", "Su kapatılır.", "Ağaç kırılmaz." gibi kısa cümleler verilebilir. Öğrenci bu cümleleri uygun görsellerle eşleştirebilir. Canlılar Âlemi alt temasında öğrencilerden önce kedi, kuş, balık, ağaç, çiçek gibi tanıdık canlılar seçilebilir. Öğrenci bu canlıların görsellerini adlarıyla eşleştirebilir. Daha sonra öğretmen "Kedi nerede yaşar?", "Balık nerede yaşar?", "Kuş ne yapar?" gibi kısa ve cevap seçenekli sorular sorabilir. Öğrenci görsele bakarak "Balık suda yaşar.", "Kuş uçar.", "Ağaç toprakta büyür." gibi kalıp cümleleri tekrar edebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için kare kodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. TEMA: TRAFİK VE SEYAHAT

Alt Temalar: Yaşam Alanları, Taşıtlar ve Trafik Kuralları, Gezi

Trafik ve Seyahat” temasında öğrencilerin günlük yaşamda karşılaştıkları yaşam alanlarını, taşıtları, temel trafik kurallarını ve geziyle ilgili basit iletişim durumlarını tanımaları amaçlanmaktadır. Öğrencilerin yakın çevresinde bulunan temel mekânları tanımaları; ev, okul, sınıf, sokak, mahalle, park, pazar yeri, durak ve yol gibi alanların günlük yaşamdaki yerini fark etmeleri beklenmektedir. Öğrencilerin günlük yaşamdaki yerleri görseller üzerinden adlandırmaları; evden okula giderken nerelerden geçtiğini, mahallede hangi alanları gördüğünü ve bu alanlarda nasıl davranması gerektiğini basit cümlelerle ifade etmesi hedeflenmektedir. Öğrencilerin kara, hava, deniz ve demir yolu taşıtlarını tanımaları; araba, otobüs, minibüs, bisiklet, tren, uçak ve gemi gibi taşıtları görsellerle ayırt etmeleri beklenmektedir. Ayrıca öğrencilerin yaya geçidinden geçme, kırmızı ışıkta durma, yeşil ışıkta geçme, kaldırımda yürüme, emniyet kemeri takma ve trafikte dikkatli olma gibi temel trafik kurallarını öğrenmeleri hedeflenmektedir. Öğrencilerin kısa bir geziye hazırlanma, gidilecek yeri tanıma, yolculukta kullanılan taşıtları belirtme ve gezi sırasında görülen yerleri anlatma gibi basit iletişim durumlarını; "okul gezisi", "aile ziyareti", "park gezisi", "şehir dışına yolculuk" gibi somut örnekler üzerinden geziyle ilgili kelime ve ifadeleri kullanması beklenmektedir.

DERS SAATİ

16

ALAN BECERİLERİ

YDAB1. Dinleme / İzleme-Anlamlandırma, YDAB2. Okuma-Anlamlandırma, YDAB3. Konuşma-Anlatma, YDAB4. Yazma-Anlatma, YDDB1. Dil Bilgisi Seçme-Kullanma, YDDB2. Sözcük Seçme-Kullanma, YDDB3. Sesletim Seçme-Kullanma

KAVRAMSAL BECERİLER

-

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E1.3. Azim ve Kararlılık, E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E2.4. Güven, E3.1. Muhakeme, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.7. Sistematiçlik, E3.9. Şüphe Duyma, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.1. Uyum, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D1. Adalet, D4. Dostluk, D5. Duyarlılık, D7. Estetik, D9. Merhamet, D10. Mütevazılık, D12. Sabır, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D17. Tasarruf, D18. Temizlik, D19. Vatanseverlik, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB3. Finansal Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı, OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Türkçe, Görsel Sanatlar, Sosyal Bilgiler, Beden Eğitimi ve Spor, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB1. Temel Beceriler, KB2.2. Gözlemlleme, KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.8. Sorgulama, KB2.9. Genelleme, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.12. Mevcut Bilgiye / Veriye Dayalı Tahmin Etme, KB2.13. Yapılandırma, KB2.14. Yorumlama, KB2.16. Muhakeme (Akıl Yürütme)(KB2.16.2. Tümdengimsel Akıl Yürütme), KB2.17. Değerlendirme, KB2.18. Tartışma, KB2.19. Mantıksal Denetleme

**ÖĞRENME ÇIKTILARI VE
SÜREÇ BİLEŞENLERİ**

ZAZ.6.4.D. "Trafik ve Seyahat" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri dinleyebilme / izleyebilme-anlamlandırabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek dinleme / izlemeye hazırlık yapar.
- b) Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c) Temayı, temel ayrıntılar ve ipuçlarından hareketle anlamlandırır.
- ç) Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.6.4.O. "Trafik ve Seyahat" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri okuyabilme-anlamlandırabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek okumaya hazırlık yapar.
- b) Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c) Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak anlamlandırır.
- ç) Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.6.4.K. "Trafik ve Seyahat" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle konuşabilme-anlatabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek konuşmaya hazırlık yapar.
- b) Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını gözlemleyerek taklit eder ve tekrarlar.
- c) Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak taklit yoluyla sözlü içerik oluşturur.
- ç) Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak konuşmanın içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d) Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak sözlü içeriği yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e) Temaya ilişkin konuşma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.6.4.Y. "Trafik ve Seyahat" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle yazabilme-anlatabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgilerini ve deneyimlerini harekete geçirerek yazmaya hazırlık yapar.
- b) Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını inceleyerek modelden kopyalar.
- c) Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak yazılı içerik oluşturur.
- ç) Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d) Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e) Temaya ilişkin yazma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.6.4.DBS. "Trafik ve Seyahat" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelere uygun dil bilgisi seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun dil bilgisi yapılarını seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

ZAZ.6.4.SÖS. "Trafik ve Seyahat" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelere uygun sözcük seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sözcükleri seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

ZAZ.6.4.SES. "Trafik ve Seyahat" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelere uygun sesletim seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sesletimi seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Tema: Trafik ve Seyahat

Alt Temalar

1. Yaşam Alanları,
2. Taşıtlar ve Trafik Kuralları,
3. Gezi

İşlevsel Cümle Yapıları

1. Araçları ve İşaretleri Tanıtma: Ina wesayit a, a tiron a, ê teyare yi, çılaya sur, servi yer, pêyaviyer, rayir, rayiri asinin.
2. Basit Soru Sorma ve Cevap Verme: Tı zani wesayit bırami? Tı kaptan i. Tı geyrayoğ i. Şıma nişeni tiron. Ê ça cueni? Şıma ça ra ameyi? Texsi ameya. Teyare wırıştı wı. Şıma kamci qeydeyanê trafiki zani?
3. Sayı ve Temel Bilgiler: Ina wesayit bı suretê se kilometre şına. Ino rayir dı vist wesayiti esti. Çılaya zerd çoras saniye dı şına hona.
4. Basit Tanımlama ve Gösterme: Ina kelek a, ini kamyonu xışn i, uca behr o, ê vapur i.
5. Basit Duygu ve Durum İfadeleri: Ez wesayit hol rameno. Şaristonê ma zaf rınd o. Tı geyrayış ra hes kenî. Seyahetê ma weş raviyert.

Hedef Dil Bilgisi Yapıları

1. Edatlar: gore, qey, destır, pê, bı, vera, teyna, sek
2. Beraberlik Bildiren Edatlar: Ez pê texsi şino. A kaptani dır qıseyi kena. Wesayit badê takotışê çıla hareket kerd.
3. Olumlu ve Olumsuz Edatlar: Ino ban pır niyo. Tu kes nênişt tiron. Bê kemeri seyahet mekerên.
4. Amaç Bildiren Edatlar: Ez qey gezmağe ameyo. Ez qandê holiya şıma vana.
5. Sebep Bildiren Edatlar: Seba ey, ino semed ra, rıdê tu ra

Sesletim

1. Yalın ve Ek Hâlindeki Edatlar: Gore, heta, ehend, pey, tori, qey, seba gibi Zazaca yalın edatların ve -ra, -a, -dı, -rı, -ra nat gibi ek hâlindeki edatların telaffuzu
2. Farklı Edatların Sesletimi ve Telaffuzu: qê, serva, qandê, semed, seba, tori, rıd, heta, hetta
3. Vurgu ve Tonlama: Günlük konuşma cümlelerinde edatları ve niçin kullanıldıklarını ayırt edebilme
4. Tekrar ve Taklit Yoluyla Otomatikleştirme: Kısa diyalog ve sözlük örneklerinin doğru sesletimle tekrarı. Basit cümle ve kelimelerin farklı bağlamlarda doğal telaffuzla kullanımı

5. Sesletim ve Yazım İlişkisi: Sözcükleri doğru okuyup yazarken, ses-harf ve kelime eşleşmesini fark etme
6. Hedef Kelimeler: tırafik, rayir, wesayit, geyrayış, gezmağë, çılayi tırafiki, rayirê pê-
yayan, sınırê sureti, otobus, minibus, texsi, çatrayir, fıren, qayışê emniyeti, lewhayê
vindertişi, polisê tırafiki, qezayê tırafiki, birindar, rayirwan, parqê wesayitan, dıng,
otobusê şari, bilet, bagaj, sıxletiya wesayitan, sıxletiya pêyayan, acenteya seyaheti,
istasyonê benzini, qeydeyi tırafiki, saetê raywani

İlkeler Yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, gezi alanları; öğrencilerin günlük yaşam deneyimleriyle ilişkilendirilerek bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Kelime, dil yapıları, sesletim ve iletişim becerileri anlamlı iletişim durumları içinde birlikte sunulmalı; öğrencilerin dili kullanabilecekleri etkileşim temelli uygulamalara düzenli olarak yer verilmelidir. Dil yapıları kullanım yoluyla fark ettirilmelidir. Öğretim süreci öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak planlanmalı; kişisel bilgilerin kullanımı anlamlı bağlamlarda ele alınarak öğrencilerin basit iletişim durumlarında kendilerini ifade etmeleri desteklenmelidir.

Anahtar Kavramlar Taşıtlar, mekânlar, turizm, seyahat

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temada öğrenme çıktıları; çalışma kâğıtları, kısa yazma ve konuşma uygulamaları, kontrol listeleri, gözlem formları, kelime ilişkilendirme ve kümeleme etkinlikleri, performans görevi, öz / akran değerlendirme formları ile değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Taşıtlar

Öğrenci bir hafta boyunca gözlemlediği taşıtların ismini defterine yazabilir. Sonrasında sınıfa bir mukavvayla getirebilir. Mukavvaya taşıtların ismini yazıp altına taşıtın hangi yolu kullandığını belirtebilir. Öğrenci tahtaya geçip sunumunu yapabilir.

Performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi sürecinde öğrencilerin sürece daha aktif katılım göstermelerini desteklemek amacıyla öz değerlendirme veya akran değerlendirme formlarına da yer verilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin günlük yaşamlarına ilişkin deneyimlerinden hareketle yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, geziye yönelik temel durum ve kavramlara aşina oldukları kabul edilmektedir. Öğrenciler, bilgileri doğal olarak edinmiş olsalar da bu deneyimleri Zazaca daha ayrıntılı, sıralı ve bağlantılı bir biçimde ifade etme konusunda sınırlı dil yeterliğine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Dil, bu temada öğrencilerin kendi yaşam ritimlerini ifade etmelerini sağlayan bir iletişim aracı olarak ele alınır. Öğrencilerin kişisel deneyimlerinden hareketle anlamlandırma oluşturabildikleri, günlük yaşamla Zazaca arasındaki bağlantıyı kurabildikleri ve sözlü-yazılı iletişimde etkin katılım sağlayabildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Bu aşamada öğrencilerin yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, geziye ilişkin mevcut bilgi ve deneyimlerini ortaya çıkarmak için yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, gezi ile ilgili bilgi kartlarının yazılı olduğu görsel kartlar, kavram kartları kullanılarak ön öğrenmelerini pekiştirmeleri sağlanır ve temel ifadelerle ilişki kurmaları desteklenebilir. Öğrencilerden "Trafik kuralları nelerdir?", "Hayatımızda hangi taşıtlar var?", "Yeni bir yeri görmenin önemi nedir?" gibi sorular yoluyla yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, geziyi anlatan kısa bilgiler vermeleri istenebilir. Bu süreçte öğrencilerin yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, geziyi tanımlama becerisi ve bilgileri düzenli bir biçimde ifade edebilme kapasiteleri gözlemlenebilir. Gözlem sonucunda öğretmen, öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyesini dikkate alarak etkinliklerin kapsamını, içerik yoğunluğunu ve ilerleme sürecini düzenleyebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin bu temada öğrenecekleri ile ön öğrenmelerde Türkçe derslerinde edindikleri bilgilerin ve önceki öğrenme süreçlerinde edindikleri bilgilerle bağlantısı kurulabilir "Trafik ve Seyahat" teması kapsamında; yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, gezi başlıkları ele alınırken öğrencilerin günlük yaşam deneyimleri ve sosyal etkileşim alışkanlıkları öğretim sürecine dâhil edilebilir. Öğrencilerin Türkçe olarak bildikleri yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, gezi ile ilgili kavramsal bilgileri dikkate alınarak Zazacadaki temel ifadelerle yaşam alanlarını, taşıtları ve trafik kurallarını, gezilecek yerleri tanıtmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

ZAZ.6.4.D

"Trafik ve Seyahat" temasına yönelik dinleme / izleme-anlamlandırma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, geziyi yansıtan görseller üzerinden başlatılır (**OB3, OB4**). Görseller incelenerek "Yaşam alanları nerelerdir?", "Hangi taşıtları kullanırsınız?", "Trafik kurallarını biliyor musunuz?", "Yeni yerler görmek neden önemlidir?" gibi sorulara yönelik düşünceler oluşturulur ve öğrencilerin kendi sınıf yaşantılarından örnekler vermeleri sağlanır (**OB5, OB8, KB1**). Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, görsellerdeki unsurlar ile yaşantılar arasında temel ilişkilerin fark edilmesi ve mevcut içerik hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır (**E1.1**).

Kısa bir ses kaydı, video veya diyalogdan kesitler sunularak içerikte yer alan yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, gezi hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Görsel ve işitsel ipuçları birlikte değerlendirilerek içerik hakkında çıkarımlar yapılır. Tahminler sınıf ortamında paylaşılırken öğrencilerin birbirlerini dikkatle dinlemeleri, farklı görüşlere açık olmaları ve iletişim kurmaları desteklenir (**SDB2.1, SDB3.2, KB2.8**).

"Trafik ve Seyahat" temasına uygun dinleme / izleme metni kesintisiz olarak sunulur. Bu metinde yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, gezi yer alır. Bu aşamada içeriğin genel anlamının kavranılması, konusunun algılanılması; temel unsurların, yönergelerin ve ayrıntıların tanınması beklenir. Böylece bütüncül içerikteki temel bileşenlerin fark edilmesi sağlanır (**KB2.7**).

Dinleme sonrasında tema; içerikte geçen yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, gezi ile ilgili görseller, kartlar ve dijital materyaller aracılığıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme, işaretleme ve basit sınıflandırma etkinlikleriyle ayırt edilir; benzerlik ve farklılıklar belirlenir (**E3.3, E3.7**). Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve dinlenen içerikle karşılaştırılır; tahminlerin doğruluğu kontrol edilir ve gerekçelendirilir (**E3.10, D1.1, D5.1**). İçerikte yer alan unsurların bütün içinde konumlandırılması ve temel sınıflandırmaları yapılması sağlanır. İçerikteki bilgiler tablo veya şemalar üzerinde yapılandırılarak yatay ve dikey ilişkiler görünür hâle getirilir (**KB2.3, KB2.12, KB2.13**).

Yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, gezi ile ilgili görseller ve içerikler kategorilere ayrılır; doğa-yaşam, çevre-temizlik, evcil hayvanlar-yabani hayvanlar üzerinden anlamlı bağlantılar kurulur. Dinlenen bilgiler öğrencilerin kendi yaşantılarıyla ilişkilendirilerek içerik içselleştirilir (**D4.1, D12.1**). Bu süreçte dikkatlerini içerik üzerinde yoğunlaştırmaları, öğrenmeye istekli katılım göstermeleri ve yeni duruma uyum sağlamaları desteklenir.

(KB2.5, KB2.9).

Sürecin sonunda dinleme etkinliğine ilişkin gözlemlenen, anlaşılan ve düşünülen bilgiler bireysel olarak değerlendirilir ve sınıfla paylaşılır. Gönüllü öğrenciler söz alarak anladıklarını ifade ederken diğer öğrenciler onları dikkatle dinler. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarıyla karşılıklı olarak bilgi, düşünce ve deneyimler paylaşılır; yaşam alanlarının önemi, taşıtlar ve trafik kuralları, gezi ve yeni yerler görme hakkında bilgi verilir, trafik ve seyahat ile ilgili basit ifadeler kullanılır **(E3.2, KB2.16.2)**.

ZAZ.6.4.0

"Trafik ve Seyahat" temasına yönelik okuma-anlamlandırma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, gezi ile ilgili kısa metinler ve görseller üzerinden başlatılır. Görseller ve metin parçaları incelenerek "Bu metin ne hakkında olabilir?", "Burada hangi çevre olayından bahsediliyor?", "Hangi taşıtları kullanırsınız?", "Trafik kurallarını biliyor muyuz?" gibi sorulara yönelik tahminlerde bulunulması sağlanır. Önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi; yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, gezi ile ilgili mevcut içerikle önceki bilgiler arasında temel ilişkilerin kurulması desteklenir **(OB5, OB6, KB2.3, KB2.6)**. Bu süreçte öğrencilerden merak duygularını desteklemeleri, kendilerini ifade etmelerine yönelik farkındalık geliştirmeleri beklenir. Sunulan yazılı ve görsel ipuçları aracılığıyla içerik ile önceki bilgi ve deneyimler arasında bağ kurulması sağlanır ve metnin konusu hakkında basit tahminlerde bulunulur **(E3.1)**.

Okuma içeriğine ait başlık, görsel ve anahtar ifadeler incelenir. Bu ipuçlarına dayanarak metnin konusu, metinde yer alabilecek yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, gezi hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır **(OB6, KB2.10)**. Öğrencilerin görsel ve yazılı ipuçlarından yararlanarak içeriği genel olarak algılamaları desteklenir.

Metin sessiz olarak okunur. Okuma sürecinde içeriğin genel anlamının bütüncül olarak kavranması; metinde geçen yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, gezi ile ilgili ifadelerin fark edilmesi beklenir. Ayrıca metin içerisindeki basit ve temel ayrıntıların belirlenmesi sağlanır. Böylece içeriğin konusu genel olarak algılanır ve temel bileşenler tanınır. **(E3.5, SDB1.1, D14.3, D16.2)**.

Okuma sonrasında tema; metinde yer alan yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, gezi ile ilgili görseller ve bilgi kartlarıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme ve işaretleme etkinlikleriyle tanınır ve ayırt edilir; "Trafikte hangi araçları görürsünüz?", "Doğa olayları nelerdir?", "Trafik kurallarına uymak neden önemlidir?" gibi sorular üzerinden içerik somutlaştırılır **(D7.1, D18.3)**. Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve metinle karşılaştırılarak doğruluğu kontrol edilir; doğru ve yanlış tahminler gerekçeleriyle ifade edilir **(KB2.18, KB2.19)**.

Metinde yer alan öğeler tablo, şema veya görsel düzenleyiciler aracılığıyla yapılandırılır. Yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, gezi belirli bir düzen içinde yerleştirilerek bu unsurlar arasındaki bağlantılar açık biçimde ortaya konur. Bu unsurlar basit kategoriler altında sınıflandırılır ve benzerlik-farklılıklar üzerinden karşılaştırmalar yapılır. Ayrıca öğeler arasındaki yatay ve dikey ilişkilerin fark edilmesi sağlanır **(KB2.4)**.

Yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, gezi arasındaki bağlantılar ele alınır. "Nerede yaşıyorsun?", "Okula hangi taşıtla gidiyorsun?", "Trafik kuralları neden önemlidir?" gibi sorular üzerinden ilişkiler kurulması sağlanır **(OB6, KB2.10)**. Bu süreçte anlamlı bağlantılar kurulması ve metnin derinlemesine incelenmesi desteklenir. Metinden hareketle basit çıkarımlar yapılır ve elde edilen bilgiler öğrencilerin kendi sınıf ortamlarıyla ilişkilendirilerek ifade edilir; böylece içerik içselleştirilir **(E1.3, KB2.5)**.

Sürecin sonunda okuma ve anlamlandırma sürecine ilişkin gözden geçirilen bilgi, deneyim, düşünce ve duygular bireysel olarak ifade edilir. Gönüllü öğrenciler söz alarak me-

tinden anladıklarını paylaşıırken diğer öğrenciler dikkatle dinler. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarıyla karşılıklı paylaşımlar gerçekleştirilir; yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, gezi kavramları ifade edilir. Bu süreçte iletişim kurulması, iş birliği yapılması ve karşılıklı etkileşim içinde bulunulması beklenir **(SDB2.2, SDB3.1)**.

ZAZ.6.4.K

"Trafik ve Seyahat" temasına yönelik konuşma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, geziye ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır. Öğrencilerin yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, geziye ilişkin yaşantılarını hatırlamaları, nesneleri adlandırma- ları, bulundukları yerleri ifade etmeleri ve basit yönergeleri fark etmeleri sağlanır **(OB1, OB2)**. Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin etkin hâle getirilmesi ve mevcut içerikle ilişkilendirilmesi hedeflenir **(E2.2, SDB1.3)**.

Yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, geziye dair beğeni ifadeleri içeren kısa konuş- ma örnekleri ("Mahallenizde hangi yaşam alanları bulunur?", "En çok kullanılan taşıt hangi- si?", "Emniyet kemeri neden önemli?") sunulur. Öğrencilerin bu örnekleri dinlemeleri, tek- rar etmeleri ve doğru sesletimle taklit etmeleri sağlanır. Böylece model ifadelere aşinalık kazanmaları ve sözlü üretime hazırlık yapmaları desteklenir **(KB2.11)**.

Öğrencilerin model konuşmaları taklit ederek benzer ifadeler üretmeleri sağlanır. Öğ- renciler "Mahallemizde park var.", "Okula toplu taşıma ile giderim." gibi ifadeleri tekrar ederken "Emniyet kemeri hayat kurtarır.", "Ortak yaşam alanlarına sahip çıkmalıyız." gibi yönergeleri de kullanır ve bu ifadeleri kendi sınıf ortamlarına göre değiştirerek yeniden kurar **(E2.1)**. Böylece taklit yoluyla yeni içerik oluşturulması ve bu içeriklerin bağlama uy- gun biçimde düzenlenmesi sağlanır **(D19.3, D20.2)**.

Öğrencilerin öğrendikleri dil yapılarını kullanarak yeni ve özgün ifadeler oluşturmaları sağlanır. Öğrencilerden yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, geziye dair beğenilerini ifade eden cümleler kurmaları beklenir. Kurulan ifadelerin açık, anlaşılır ve doğru biçim- de iletilmesi teşvik edilir. Bu süreçte uygun sözcüklerin seçilmesi, ifadelerin geliştirilmesi ve farklı örneklerle karşılaştırılması desteklenir **(SDB3.3)**. Ayrıca öğrencilerin birbirlerine sorular yönelterek ifadelerini genişletmeleri ve sözlü etkileşim içinde kullanmaları sağla- nır. Öğrencilerin hazırlıksız konuşma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları ve hazırlıklı konuşma durumlarında belirledikleri içerikleri düzenleyerek doğal ve anlaşılır biçimde sunmaları desteklenir **(KB2.14)**.

İkili çalışmalar gerçekleştirilir. Öğrencilerden biri ortak yaşam alanların neler olduğunu söyler veya trafik kurallarının önemini anlatan basit cümleler kurar, diğeri dinler, sorular sorar ve gerektiğinde karşılaştırmalar yapar **(E2.4)**. Roller değiştirilerek sürecin sürdü- rülmesi sağlanır. Bu süreçte öğrenilen yapıların farklı bağlamlarda kullanılması, yeniden düzenlenmesi ve sözlü iletişim yoluyla paylaşılması desteklenir **(SDB3.3)**.

Küçük grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler grup içinde yaşam alanları, taşıtlar ve trafik ku- ralları, geziyi birlikte belirler, bu unsurları sınıflandırır ve ortak bir sözlü sunum hazırlar. Böylece sınıflandırma ve yapılandırma becerilerinin geliştirilmesi sağlanır.

Sürecin sonunda öğrencilerin konuşma etkinliklerine ilişkin düşünce, duygu ve dene- yimlerini değerlendirmeleri sağlanır. Öğrencilerden hangi ifadeleri doğru kullandıklarını, hangi noktalarda zorlandıklarını ve kendilerini nasıl geliştirebileceklerini ifade etmeleri beklenir. Bu süreçte yapılan çalışmaların yorumlanması ve anlamlandırılması desteklenir **(KB2.9)**.

Öğrenciler bu değerlendirmelerini sınıf ortamında paylaşır ve arkadaşlarının görüşlerini dinler. İkili ve grup içi paylaşımlar yoluyla karşılıklı geri bildirim verilmesi ve öğrenmenin pekiştirilmesi sağlanır. Bu süreçte öğrencilerin sorumluluk almaları, duyarlı davranmaları ve iletişim kurmaları desteklenir **(SDB2.3)**.

ZAZ.6.4.Y

"Trafik ve Seyahat" temasına yönelik yazma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, geziye ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır **(OB2, KB2.2)** Öğrencilerin bu görselleri incelemeleri; yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, geziye ilişkin bildikleri sözcükleri hatırlamaları; ortak yaşam alanlarının önemi, trafik taşıtları ve kuralları, gezilip görülecek yerler ile ilgili yönergeleri fark etmeleri ve bu bilgileri basit şekilde yazılı olarak ifade etmeleri sağlanır. Ayrıca verilen yazma görevinin ne olduğu ne yazılacağı ve nasıl yazılacağına genel olarak anlaşılması desteklenir **(SDB2.1)**.

Yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, geziye dair beğeni bildiren ifadeler içeren kısa yazılı model metinler sunulur. Bu metinlerin incelenmesi, yapı ve ifade biçimlerinin fark edilmesi ve model alınarak benzer ifadelerin yeniden yazılması sağlanır. Böylece modelden yararlanarak yazılı üretime geçiş desteklenir **(E2.1, SDB2.3)**.

Model metinler temel alınarak yazılı içerik oluşturulması sağlanır. "Çevremi temiz tutarım.", "Ortak yaşam alanlarına saygı gösteririm.", "Trafik taşıtlarını bilirim.", "Trafik kuralları hayatımız için önemlidir." gibi ifadelerin yanı sıra "Trafik ışıkları trafiği düzenler.", "Müzeleri gezmeyi severim." gibi ifadeler de kullanılarak cümleler yazılır ve bu ifadeler uygun biçimde düzenlenir. Böylece yazma içeriğinin oluşturulması ve geliştirilmesi sağlanır **(D9.3, D17.3, D10.3)**.

Yazma görevinin yapılandırılması sağlanır. Yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, gezi ile ilgili ifadeleri içeren kısa metinler yazılması beklenir. Yazma sürecinde uygun materyallerin seçilmesi (defter, çalışma kâğıdı vb.), uygun sözcüklerin ve dil yapılarının kullanılması, noktalama işaretlerine dikkat edilmesi ve basit mesajların açık ve anlaşılır biçimde ifade edilmesi desteklenir **(SDB1.2)**. Ayrıca öğrencilerin hazırlıklı yazma durumlarında içeriklerini planlayarak düzenlemeleri ve hazırlıksız yazma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları sağlanır .

Yazılan metinlerin geliştirilmesi sağlanır. Yazılar yeniden okunur, benzer ve farklı yönler karşılaştırılır, sınıf eşyaları ve ifadeler kategorilere ayrılır ve gerekli düzenlemeler yapılır **(SDB2.3)**.

Yazılı içeriklerin farklı bağlamlarda yeniden düzenlenmesi sağlanır. Yazılan ifadeler değiştirilerek metinler genişletilir. Bu süreçte yazılı bilgilerin yeniden yapılandırılması ve paylaşılması desteklenir. Öğrencilerin yazdıkları metinleri arkadaşlarıyla paylaşmaları ve yazılı iletişim kurmaları sağlanır **(KB2.10)**.

Küçük grup çalışmaları yapılır. Grup içinde yazılan metinler paylaşılır, birlikte gözden geçirilir ve ortak metinler oluşturulur.

Sürecin sonunda yazma süreci ve ürünlerine ilişkin değerlendirme yapılır. Yazılan metinler gözden geçirilerek güçlü yönler ve geliştirilmesi gereken noktalar belirlenir. Ardından bu değerlendirmeler sınıf ortamında paylaşılır ve karşılıklı geri bildirimlerde bulunulur **(KB2.17)**.

Öğrenci bu tema kapsamında hazırlayacağı performans görevi ile ilgili; bir hafta boyunca gözlemlendiği taşıtların ismini defterine yazabilir. Sonrasında sınıfa bir mukavvaya getirebilir. Mukavvaya taşıtların ismini yazıp altına taşıtın hangi yolu kullandığını belirtebilir. Öğrenci tahtaya geçip sunumunu yapabilir. Bu performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi sürecinde öğrencilerin sürece daha aktif katılım göstermelerini desteklemek amacıyla öz değerlendirme veya akran değerlendirme formlarına da yer verilebilir.

ZAZ.6.4.DBS

"Trafik ve Seyahat" temasına yönelik dil bilgisi seçme-kullanma süreci; yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, gezi ile ilgili görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır. Öğrenciler görselleri inceler, duydukları ifadeleri takip eder ve sınıfça tekrar eder. "Yeşil alanları korurum.", "Okulun ve evin arasında mesafe var mı?", "Yaya geçidi ile üst geçit neden önemlidir?" gibi cümleler birlikte söylenerek içerikle ilk aşinalık oluşturulur **(E1.1, SDB2.1)**. Bu süreçte dil yapılarının kuralları açıklanmadan doğal ve bağlam içinde fark edilmesi sağlanır **(KB1)**.

Yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, geziyi içeren görseller üzerinden eşleştirme etkinliği yapılır. Öğrenciler dinledikleri cümleleri doğru görsellerle eşleştirir, her bir içerikle uyumlu olan görseli işaretler ve hangi ifadenin hangi görsele ait olduğunu sözlü olarak belirtir. Bu etkinlik sayesinde hedef dil parçaları kuralları bilinmeden fark edilerek ayırt edilir **(E3.2)**.

Kısa canlandırmalar veya video kesitleri izlenir. Öğrenciler izledikleri içerikte yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, geziyi ifade eden cümleleri ve basit ifadeleri ("Doğa gibi ortak alanlara sahip çıkmalıyız.", "Gezilerde yeni yerleri görürüm.") belirler ve bu ifadeleri tekrar eder. Sınıf içine getirilen gerçek nesnelerle ilişki kurularak anlam güçlendirilir **(SDB2.3)**.

Aynı yapıya sahip cümleler grup hâlinde tekrar edilir. Öğrenciler sırayla cümleleri sesli olarak söyler, arkadaşlarının tekrarlarını dinler ve birlikte tekrar ederek işitsel farkındalık geliştirir. Bu süreçte benzer dil yapılarının fark edilmesi sağlanır **(SDB2.1)**.

Yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, gezi ile ilgili farklı yeni örnekler oluşturulur. "Otobüs ile okula giderim.", "Arkadaşımla parkta oynarım.", "Kask ile bisiklet sürerim." gibi cümlelerin yanı sıra "Trafikteki araçları tanırım.", "Tek başıma okula gidebilirim." gibi ifadeler de kullanılarak aynı dil yapıları farklı bağlamlarda tekrar edilir. Böylece hedef dil parçaları kuralları düşünülmeden otomatik biçimde pekiştirilir **(SDB2.2, KB2.14)**.

Sınıf içinde hareketli bir etkinlik yapılır. Öğrenciler dolaşarak görsellerini gördükleri yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, geziye dair cümleler kurar. "Okulum eve uzaktır.", "Trafikte dikkatli davranırım.", "Taşıtların kullanım alanlarını bilirim." gibi ifadeler gerçek ortamla ilişkilendirilerek kısa, doğal ve anlamlı biçimde tekrar edilir **(E3.1, E3.7, KB2.14, KB2.17)**.

Beden diliyle canlandırma etkinliği uygulanır. Öğrenciler yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, gezi ile ilgili düşüncelerini hareketlerle destekler. Böylece dil yapıları kuralları bilinmeden fiziksel olarak da içselleştirilir.

Konuşma ve hareketin birlikte kullanıldığı oyunlaştırılmış etkinlikler yapılır. Öğrenciler hem cümle kurar hem de aynı anda nesneleri gösterir. Bu süreçte hedef dil parçaları eş zamanlı olarak tekrar edilir ve canlandırılır **(SDB2.3)**.

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, geziyi anlatır; yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, gezinin önemini anlatır ve karşılıklı sorular sorarak iletişim kurar. Kullanılan ifadeler doğal ve akıcı hâle gelir. Bu süreçte öğrenciler öğrendikleri dil yapılarını, kuralları düşünmeden seçerek farklı durumlarda kullanır ve iletişim kurarken tabii biçimde kullanıma sokar **(E3.7)**.

ZAZ.6.4.SÖS

"Trafik ve Seyahat" temasına yönelik sözcük seçme-kullanma süreci; yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, geziye ilişkin hedef sözcüklerin yer aldığı görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır. Öğrenciler bu içerikleri dinler ve izler, hedef sözcükleri bütünsel olarak duyar ve görür **(SDB1.2)**.

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Hedef sözcükler sesli olarak tekrar edilir; "otobüs", "çevre", "uçak", "trafik lambaları", "park", "kütüphane", "okul" gibi sözcükler doğru sesletimle söyle-

nir. Bu süreçte sözcüklerin doğal kullanımına aşinalık kazandırılır **(SDB2.1)**.

Görseller üzerinden sözcüklerin kullanımı üzerine çalışmalar yapılır. "Bu nedir?", "Hangi taşıtları kullanırsın?" gibi sorulara hedef sözcüklerle cevap verilmesi sağlanır. Böylece sözcüklerin kullanım bağlamı algılanır **(KB2.10)**.

Sözcüklerin anlamlarını zihinde yapılandırmaya yönelik eşleştirme ve sınıflandırma etkinlikleri uygulanır. Yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, gezi ile ilgili doğru sözcükler eşleştirilir, benzer özelliklerine göre gruplandırılır ve sözcükler arasında kavramsal ilişkiler kurulur **(KB2.10)**.

Hedef sözcüklerin anlamlarını pekiştirmek amacıyla tekrar ve kullanım çalışmaları yapılır. Aynı sözcükler farklı örnekler içinde kullanılır; trafik kuralları ve taşıtlar gösterilerek adlandırılır ve "taşıtlar", "trafik kuralları", "mekânlar" gibi sözcükler çeşitli durumlarda tekrar edilir. Böylece sözcüklerin anlamları bağlam içinde algılanır **(E3.2, E3.7)**.

Sınıf içinde hareketli etkinlikler uygulanır. Öğrenciler sınıfta bulunan yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, geziye ait görselleri görür ve bunları ifade eden sözcükleri kullanarak cümleler kurar. Sözcüklerin gerçek yaşamla ilişkilendirilmesi ve kendiliğinden, doğal ve tabii bir biçimde kullanılması sağlanır .

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine sorular sorar, yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, gezi ile ilgili hedef sözcükleri iletişim kurarken kendiliğinden, gerçek ve doğal biçimde kullanır. Bu süreçte sözcüklerin farklı bağlamlarda etkili biçimde kullanıma sokulması desteklenir **(SDB2.2, KB2.16.2)**.

ZAZ.6.4.SES

"Trafik ve Seyahat" temasına yönelik sesletim seçme-kullanma süreci; sınıfa yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, gezmeyi yansıtan görsellerin getirilmesiyle başlatılır. Görseller incelenirken kısa diyaloglar dinletilir. Dinleme sırasında duyulan sözcüklere dikkat edilmesi ve özellikle tekrar eden seslerin fark edilmesi sağlanır. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler sınıfça tekrar edilir ve hangi seslerin duyulduğu belirlenir **(SDB1.1)**.

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Sözcükler önce toplu olarak, ardından bireysel olarak tekrar edilir. "Çevre", "taşıtlar", "trafik kuralları", "mekânlar" gibi sözcükler doğru sesletimle ifade edilir ve işitsel doğruluk pekiştirilir.

Farklı cümlelerin yer aldığı dinleme etkinliği uygulanır. Aynı sesleri içeren sözcükler farklı cümleler içinde dinlenir. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler ve tekrar eden sesler belirlenir. Benzer sesler karşılaştırılır ve aralarındaki farklar ortaya konur **(KB2.12)**.

Sınıf içinde uygulama etkinliği yapılır. Sınıfa getirilen yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, gezi kartları gösterilerek doğru sesletimle adlandırılır. Öğrenciler gördükleri nesneleri kendiliğinden seçerek doğru ve doğal biçimde ifade eder; yanlış sesletimler fark edilerek onların doğru biçimi tekrar edilir. Bu süreçte öğrencilerin sesleri gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları desteklenir **(E3.9, KB2.10)**.

Ses gruplama etkinliği uygulanır. Benzer sesleri içeren sözcükler bir araya getirilir ve farklı sesler ayırt edilerek gruplandırılır. Bu süreçte öğrencilerin ses farkındalıkları güçlendirilir **(SDB2.2)**.

İkili ve grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler birbirlerine yaşam alanları, taşıtlar ve trafik kuralları, gezi ile ilgili kullanabilecekleri ifadeleri (trafik taşıtları, trafik kuralları) doğru sesletimle ifade eder. Öğrencilerin hedef sesleri iletişim sırasında kendiliğinden, doğru, gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları sağlanır. Etkinlik sonunda yapılan konuşmalar değerlendirilir ve sesletim doğruluğu üzerine geri bildirim verilir **(KB2.14, KB2.17)**.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Yaşam Alanları alt temasında "Evden Okula Güvenli Yol Haritam" etkinliği yapılabilir. Öğrencilerden ev, okul, sokak, park, durak, yaya geçidi, market, cami, hastane gibi yerlerin bulunduğu bir mahalle haritası incelemeleri istenebilir. Daha sonra öğrenciler, evden okula giderken hangi yerlerden geçtiklerini harita üzerinde gösterebilir. Taşıtlar ve Trafik Kuralları alt temasında "Trafik Dedektifleri" etkinliği uygulanabilir. Öğrencilere araba, otobüs, bisiklet, tren, uçak, gemi, trafik ışığı, yaya geçidi, durak, kaldırım ve emniyet kemeri görselleri verilebilir. Öğrenciler önce taşıtları kara, hava, deniz ve demir yolu taşıtları olarak gruplandırabilir. Ardından trafik kurallarıyla ilgili doğru ve yanlış davranış kartlarını gösterebilir. Gezi alt temasında "Sınıf Gezisi Planlıyorum" etkinliği yapılabilir. Öğrencilere bir okul gezisi durumu verilebilir. Park, müze, kütüphane, piknik alanı veya şehir merkezi gibi bir gezi yeri seçebilir. Öğrenciler geziye hangi taşıtla gidileceğini, çantaya neler konulacağını ve gezi sırasında nelere dikkat edileceğini belirleyebilirler.

Destekleme

Yaşam alanları alt temasında öğrenciler için önce ev, okul, sokak, park, durak, yol, kaldırım gibi az sayıda temel mekân seçilebilir. Öğretmen bu mekânları görsellerle gösterebilir, kelimeleri söyleyebilir ve öğrenciler tekrar edebilirler. Daha sonra öğrencilere "Evi göster.", "Okulu bul.", "Parkı işaretle." gibi kısa yönergeler verilebilir. Taşıtlar ve Trafik Kuralları alt temasında araba, otobüs, bisiklet, tren, uçak, gemi, trafik ışığı, yaya geçidi gibi temel görseller kullanılabilir. Öğrenciler önce taşıt adlarını dinleyebilir, görselleri gösterebilir ve kelimeleri tekrar edebilirler. Ardından taşıtlar gruplandırılabilir (karada gidenler, havada gidenler, suda gidenler). Trafik kuralları için kırmızı ışık, yeşil ışık, yaya geçidi ve kaldırım görselleri kullanılabilir. Öğrenci "Kırmızı ışıkta dur.", "Yeşil ışıkta geç.", "Yaya geçidinden geç.", "Kaldırımda yürü." gibi kısa cümleleri görsellerle eşleştirebilir. Gezi alt temasında önce çanta, su, bilet, otobüs, öğretmen, park, müze, okul gibi geziyle ilişkili temel kelimeler görsellerle tanıtılabilir. Öğretmen "Geziye neyle gideriz?", "Çantaya ne koyarız?", "Nereye gideriz?" gibi kısa ve yönlendirici sorular sorabilir. Öğrenci görselle bakarak "Otobüsle gideriz.", "Çantama su koyarım.", "Parka gideriz." gibi kısa cevaplar verebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için kare kodu akıllı cihazınıza okutunuz.

7. SINIF (A1.2)

1. TEMA: ŞEHİRİM

Alt Temalar: Şehir Hayatı, Tarihî ve Turistik Yerler, Gezi Kültürü

"Şehirim" temasında öğrencilerin yaşadıkları şehri günlük yaşam, tarihî mekânlar, turistik değerler ve gezi kültürü bağlamında tanımları amaçlanmaktadır. Öğrencilerin şehirde karşılaştıkları yerleri, kişileri, ulaşım araçlarını, sosyal yaşam alanlarını ve gezi sırasında kullanılan temel ifadeleri Zazaca ifade etmeleri beklenmektedir. Öğrencilerin mahalle, sokak, cadde, okul, park, çarşı, pazar, durak, hastane, belediye, kütüphane gibi şehir yaşamında sık karşılaşılan yerleri tanımları; bu mekânları görseller, kısa diyaloglar ve sınıf içi canlandırmalar aracılığıyla öğrenmeleri hedeflenmektedir. Öğrencilerin; "Burası neresi?", "Okul nerede?", "Çarşıya nasıl gidilir?" gibi günlük iletişim durumlarında basit sorular sormaları ve cevaplar vermeleri beklenmektedir. Öğrencilerin şehirlerinde bulunan kale, köprü, cami, türbe, müze, han, hamam, eski evler, mesire alanları, doğal güzellikler ve ziyaret yerleri gibi tarihî ve turistik mekânları tanımları; geziye hazırlanma, gezi sırasında dikkat edilmesi gereken kurallar, yol tarifi alma, izin isteme, gördüklerini anlatma ve gezi sonrası izlenimlerini paylaşma gibi durumlara yönelik temel dil kullanımlarını öğrenmeleri hedeflenmektedir.

DERS SAATİ 16

ALAN BECERİLERİ

YDAB1. Dinleme / İzleme-Anlamlandırma, YDAB2. Okuma-Anlamlandırma, YDAB3. Konuşma-Anlatma, YDAB4. Yazma-Anlatma, YDDB1. Dil Bilgisi Seçme-Kullanma, YDDB2. Sözcük Seçme-Kullanma, YDDB3. Sesletim Seçme-Kullanma

KAVRAMSAL BECERİLER

-

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E1.3. Azim ve Kararlılık, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E2.4. Güven, E3.2. Odaklanma, E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.8. Soru Sorma, E3.9. Şüphe Duyma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.1. Uyum

Değerler

D5. Duyarlılık, D6. Dürüstlük, D9. Merhamet, D11. Özgürlük, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D17. Tasarruf, D18. Temizlik, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Türkçe, Görsel Sanatlar, Sosyal Bilgiler, Beden Eğitimi ve Spor, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB1. Temel Beceriler, KB2.2. Gözlemleme, KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.8. Sorgulama, KB2.9. Genelleme, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.12. Mevcut Bilgiye / Veriye Dayalı Tahmin Etme, KB2.14. Yorumlama, KB2.17. Değerlendirme, KB2.20. Sentezleme

7. sınıf bütüncül yaklaşıma göre yapılandırılmıştır.

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ZAZ.7.1.D. "Şehrim" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri dinleyebilme / izleyebilme-anlamlandırabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek dinleme / izlemeye hazırlık yapar.
- b) Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c) Temayı, temel ayrıntılar ve ipuçlarından hareketle anlamlandırır.
- ç) Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.7.1.O. "Şehrim" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri okuyabilme-anlamlandırabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek okumaya hazırlık yapar.
- b) Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c) Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak anlamlandırır.
- ç) Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.7.1.K. "Şehrim" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle konuşabilme-anlatabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek konuşmaya hazırlık yapar.
- b) Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını gözlemleyerek taklit eder ve tekrarlar.
- c) Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak taklit yoluyla sözlü içerik oluşturur.
- ç) Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak konuşmanın içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d) Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak sözlü içeriği yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e) Temaya ilişkin konuşma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.7.1.Y. "Şehrim" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle yazabilme-anlatabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgilerini ve deneyimlerini harekete geçirerek yazmaya hazırlık yapar.
- b) Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını inceleyerek modelden kopyalar.
- c) Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak yazılı içerik oluşturur.
- ç) Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d) Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e) Temaya ilişkin yazma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.7.1.DBS. "Şehrim" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelere uygun dil bilgisi seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun dil bilgisi yapılarını seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

ZAZ.7.1.SÖS. "Şehrim" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelere uygun sözcük seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sözcükleri seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

ZAZ.7.1.SES. "Şehrim" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelere uygun sesletim seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sesletimi seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Tema: Şehrim

Alt Temalar

1. Şehir Hayatı
2. Tarihî ve Turistik Yerler
3. Gezi Kültürü

İşlevsel Cümle Yapıları

1. Şehri Tanıma: İno şaristan o, itya suk a, ini dıkan i, mehleyi şaristani, uca dı cehdeyi girdi esti, kuçeyi dergi.
2. Basit Soru Sorma ve Cevap Verme: Şıma şaristan dı geyrayi, şaristan dı çend mehleyi esti, cadeyo pil dı zaf wesayiti esti, dıkanı her roc akerde yi.
3. Sayı ve Temel Bilgiler: Vist panc dıkanı, zereyê parka şaristan dı pansey dari esti.
4. Basit Tanımlama ve Gösterme: İno dıkan o, oca pasaj o, o perr dı kuçeyi esti, ina camiya tarixi ya, oca Qonaxê Wali yo.
5. Basit Duygu ve Durum İfadeleri: Şaristanê ma rınd o. A, park dı runıştış ra hes kena

Hedef Dil Bilgisi Yapıları

1. Geniş Zaman: Ez her roc kıtab wanena. Ma timotim ders xebitiyeni.
2. Şimdiki Zaman: Ez ha şına mekteb. Melım ho yeno sınıf. Qıcı hê kay keni.

Sesletim

1. Kalın ve İnce Harf Ayrımı: tele-tole, serd-say,
2. Kalın ve İnce Harflerin Sesletimi ve Telaffuzu: her-herr, ser, serr
3. Vurgu ve Tonlama: Günlük konuşma cümlelerinde ince ve kalın harflerin nasıl kullanıldıklarını ayırt edebilme
4. Tekrar ve Taklit Yoluyla Otomatikleştirme: Kısa diyalog ve sözlük örneklerinin doğru sesletimle tekrarı. Basit cümle ve kelimelerin farklı bağlamlarda doğal telaffuzla kullanımı
5. Sesletim ve Yazım İlişkisi: Sözcükleri doğru okuyup yazarken, ses-harf ve kelime eşleşmesini fark etme
6. Hedef Kelimeler: mekani, şaristani, mekteb, universite, stadyum, dingê wesayitan, istasyonê tren, raştayê teyareyi, otel, fırın, dıkan, cayê erinayışi, postaxane, nêweşxane, itfaiye, eywan, parqa wesayitan, kuçe, rayir, cehde, ver, pey, kışt, miyan, ser, bin, cêr, cor, diyar, zerre, teber, lewe, koşe, pırt, rayir, çıla, bisiklet, market, berber

İlkeler Şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürü; öğrencilerin günlük yaşam deneyimleriyle ilişkilendirilerek bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Kelime, dil yapıları, sesletim ve iletişim becerileri anlamlı iletişim durumları içinde birlikte sunulmalı; öğrencilerin dili kullanabilecekleri etkileşim temelli uygulamalara düzenli olarak yer verilmelidir. Dil yapıları kullanım yoluyla fark ettirilmelidir. Öğretim süreci öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak planlanmalı; kişisel bilgilerin kullanımı anlamlı bağlamlarda ele alınarak öğrencilerin basit iletişim durumlarında kendilerini ifade etmeleri desteklenmelidir.

Anahtar Kavramlar Tarihi mekânlar, gezi, kent kültürü, doğal güzellikler

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temada öğrenme çıktıları; çalışma kâğıtları, kısa yazma ve konuşma uygulamaları, kontrol listeleri, gözlem formları, kelime ilişkilendirme ve kümeleme etkinlikleri, performans görevi, öz / akran değerlendirme formları ile değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Tarihî ve Turistik Yerler

Öğrenci yaşadığı şehrin tarihî ve turistik yerlerini araştırabilir. Tespit ettiği yerlerin resmi fon kartonun üzerine yapıştırıp yerin ismini yazabilir. Görselin altına bir cümle ile tanıtımını yapabilir. Öğrenci hazırlamış olduğu çalışmasının sunumunu sınıfta yapabilir.

Performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi sürecinde öğrencilerin sürece daha aktif katılım göstermelerini desteklemek amacıyla öz değerlendirme veya akran değerlendirme formlarına da yer verilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin günlük yaşamlarına ilişkin deneyimlerinden hareketle şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürünü tanıtmaya yönelik temel durum ve kavramlara aşina oldukları kabul edilmektedir. Öğrenciler, bilgileri doğal olarak edinmiş olsalar da bu deneyimleri Zazaca daha ayrıntılı, sıralı ve bağlantılı bir biçimde ifade etme konusunda sınırlı dil yeterliğine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Dil, bu temada öğrencilerin kendi yaşam ritimlerini ifade etmelerini sağlayan bir iletişim aracı olarak ele alınır. Öğrencilerin kişisel deneyimlerinden hareketle anlamlandırma oluşturabildikleri, günlük yaşamla Zazaca arasındaki bağlantıyı kurabildikleri ve sözlü-yazılı iletişimde etkin katılım sağlayabildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreç

Bu aşamada öğrencilerin şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürüne ilişkin mevcut bilgi ve deneyimlerini ortaya çıkarmak için şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürüne dair bilgi kartlarının yazılı olduğu görsel kartlar, kavram kartları kullanılarak ön öğrenmelerini pekiştirmeleri sağlanabilir ve temel ifadelerle ilişki kurmaları desteklenebilir.

Öğrencilerden "Şehirlerde hangi mekânlar bulunur?", "Tarihî ve turistik yerleri nasıl ziyaret edebiliriz?", "Bir yeri gezmek için nasıl plan oluşturabiliriz?" gibi sorular yoluyla kısa bilgiler vermeleri istenebilir. Bu süreçte öğrencilerin şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürü, kendilerini ve yakın çevrelerini tanımlama becerisi ve bilgileri düzenli bir biçimde ifade edebilme kapasiteleri gözlemlenebilir. Gözlem sonucunda öğretmen, öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyesini dikkate alarak etkinliklerin kapsamını, içerik yoğunluğunu ve ilerleme sürecini düzenleyebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerin bu temada öğrenecekleri ile ön öğrenmelerde Türkçe derslerinde edindikleri bilgilerin bağlantısı kurulabilir. "Şehrim" teması kapsamında şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürü başlıkları ele alınırken öğrencilerin günlük yaşam deneyimleri ve sosyal etkileşim alışkanlıkları öğretim sürecine dâhil edilebilir. Öğrencilerin Türkçe olarak bildikleri şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürüne ilişkin kavramsal bilgileri dikkate alınarak, Zazacadaki temel ifadelerle şehir hayatını, tarihî ve turistik yerleri, gezi kültürünü tanıtmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğreme Uygulamaları

ZAZ.7.1.D

"Şehrim" temasına yönelik dinleme / izleme-anlamlandırma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürünü yansıtan görseller üzerinden başlatılır. Görseller incelenerek "Şehir hayatında nelere dikkat etmelisiniz?", "Şehrimizi tanıyor musunuz?", "Şehrinizdeki tarihî ve turistik yerler nerelerdir?", "Bir gezide nelere dikkat edersiniz?" gibi sorulara yönelik düşünceler oluşturulur ve öğrencilerin kendi sınıf yaşantılarından örnekler vermeleri sağlanır (**OB1, OB2, KB2.2, KB2.6**). Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, görsellerdeki unsurlar ile yaşantılar arasında temel ilişkilerin fark edilmesi ve mevcut içerik hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır (**E1.1, E3.4, SDB1.1**).

Kısa bir ses kaydı, video veya diyalogdan kesitler sunularak içerikte yer alan şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürü hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Görsel ve işitsel ipuçları birlikte değerlendirilerek içerik hakkında çıkarımlar yapılır. Tahminler sınıf ortamında paylaşılırken öğrencilerin birbirlerini dikkatle dinlemeleri, farklı görüşlere açık olmaları ve iletişim kurmaları desteklenir (**E3.5, E3.2**).

"Şehrim" temasına uygun dinleme / izleme metni kesintisiz olarak sunulur. Bu metinde şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürü yer alır. Bu aşamada içeriğin genel anlamının kavranılması konusunun algılanılması; temel unsurların, yönergelerin ve ayrıntıların tanınması beklenir. Böylece bütüncül içerikteki temel bileşenlerin fark edilmesi sağlanır (**E2.4, KB2.11**).

Dinleme sonrasında tema; içerikte geçen şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürü ile ilgili görseller, kartlar ve dijital materyaller aracılığıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme, işaretleme ve basit sınıflandırma etkinlikleriyle ayırt edilir; benzerlik ve farklılıklar belirlenir. Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve dinlenen içerikle karşılaştırılır; tahminlerin doğruluğu kontrol edilir ve gerekçelendirilir (**D5.2, D14.3, D16.3**). İçerikte yer alan unsurların bütün içinde konumlandırılması ve temel sınıflandırmalar yapılması sağlanır. İçerikteki bilgiler tablo veya şemalar üzerinde yapılandırılarak yatay ve dikey ilişkiler görünür hâle getirilir (**KB2.5, KB2.14**).

Şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürü ile ilgili görseller ve içerikler kategorilere ayrılır; şehir-yaşam, tarih-geçmiş, turistik yerler-gezi üzerinden anlamlı bağlantılar kurulur. Dinlenen bilgiler öğrencilerin kendi yaşantılarıyla ilişkilendirilerek içselleştirilir. Bu süreçte dikkatlerini içerik üzerinde yoğunlaştırmaları, öğrenmeye istekli katılım göstermeleri ve yeni duruma uyum sağlamaları desteklenir (**E2.3, SDB2.1**).

Sürecin sonunda dinleme etkinliğine ilişkin gözlemlenen, anlaşılan ve düşünülen bilgiler bireysel olarak değerlendirilir ve sınıfla paylaşılır. Gönüllü öğrenciler söz alarak anladıklarını ifade ederken diğer öğrenciler onları dikkatle dinler. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarıyla karşılıklı olarak bilgi, düşünce ve deneyimler paylaşılır; şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürü hakkında bilgi verilir, şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürü ile ilgili basit ifadeler kullanılır (**KB2.9**).

ZAZ.7.1.O

"Şehrim" temasına yönelik okuma-anlamlandırma süreci, öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürü

ile ilgili kısa metinler ve görseller üzerinden başlatılır. Görseller ve metin parçaları incelenerek "Bu metin ne hakkında olabilir?", "Burada şehir hayatı ile ilgili nelerden bahsediliyor?", "Şehrimizde neler bulunur?", "Tarihî ve turistik yerler neden önemlidir?" gibi sorulara yönelik tahminlerde bulunulması sağlanır **(OB6, KB2.8)**. Önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürü ile ilgili mevcut içerikle önceki bilgiler arasında temel ilişkilerin kurulması desteklenir. Bu süreçte öğrencilerin merak duygularının desteklenmesi, kendilerini ifade etmelerine yönelik farkındalık geliştirmeleri beklenir. Sunulan yazılı ve görsel ipuçları aracılığıyla içerik ile önceki bilgi ve deneyimler arasında bağ kurulması sağlanır ve metnin konusu hakkında basit tahminlerde bulunulur **(E1.3, E3.4, SDB1.3)**.

Okuma içeriğine ait başlık, görseller ve anahtar ifadeler incelenir. Bu ipuçlarına dayanarak metnin konusu, metinde yer alabilecek şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürü hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Öğrencilerin görsel ve yazılı ipuçlarından yararlanarak içeriği genel olarak algılamaları desteklenir **(E1.4, E1.5)**.

Metin sessiz olarak okunur. Okuma sürecinde içeriğin genel anlamının bütüncül olarak kavranması, metinde geçen şehir hayatının gereklilikleri, tarihî ve turistik yerlerin önemi, gezi kültürünün neleri içerdiğinin fark edilmesi beklenir. Ayrıca metin içerisindeki basit ve temel ayrıntıların belirlenmesi sağlanır. Böylece içeriğin konusu genel olarak algılanır ve temel bileşenler tanınır **(SDB2.3, KB2.4)**.

Okuma sonrasında metinde yer alan şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürü ile ilgili görseller ve bilgi kartlarıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme ve işaretleme etkinlikleriyle tanınır ve ayırt edilir; "Şehir hayatı nasıldır?", "Şehrinizde hangi tarihî ve turistik yerler bulunur?", "Bir gezi esnasında nelere dikkat edilmelidir?" gibi sorular üzerinden içerik somutlaştırılır **(E2.3, SDB2.2)**. Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve metinle karşılaştırılarak doğruluğu kontrol edilir; doğru ve yanlış tahminler gerekçeleriyle ifade edilir **(D9.3, D11.3, KB2.3)**.

Metinde yer alan öğeler tablo, şema veya görsel düzenleyiciler aracılığıyla yapılandırılır. Şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürü belirli bir düzen içinde yerleştirilerek bu unsurlar arasındaki bağlantılar açık biçimde ortaya konur. Bu unsurlar basit kategoriler altında sınıflandırılır ve benzerlik-farklılıklar üzerinden karşılaştırmalar yapılır. Ayrıca öğeler arasındaki yatay ve dikey ilişkilerin fark edilmesi sağlanır **(SDB2.3, KB1)**.

Devamında şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürü arasındaki bağlantılar ele alınır. "Şehirde yaşamının kuralları var mıdır?", "Şehrinizde hangi tarihî ve turistik yapılar vardır?", "Bir gezi nasıl düzenlenir ve nelere dikkat edilir?" gibi sorular üzerinden ilişkiler kurulması sağlanır **(SDB2.1)**. Bu süreçte anlamlı bağlantılar kurulması ve metnin derinlemesine incelenmesi desteklenir. Metinden hareketle basit çıkarımlar yapılır ve elde edilen bilgiler öğrencilerin kendi sınıf ortamlarıyla ilişkilendirilerek ifade edilir; böylece içerik içselleştirilir **(D19.3, KB2.10)**.

Sürecin sonunda okuma ve anlamlandırma sürecine ilişkin gözden geçirilen bilgi, deneyim, düşünce ve duygular bireysel olarak ifade edilir. Gönüllü öğrenciler söz alarak metinden anladıklarını paylaşırken diğer öğrenciler dikkatle dinler. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarıyla karşılıklı paylaşımlar gerçekleştirilir; şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürü ifade edilir. Bu süreçte iletişim kurulması, iş birliği yapılması ve karşılıklı etki-leşim içinde bulunulması beklenir **(KB2.9)**.

ZAZ.7.1.K

"Şehrim" temasına yönelik konuşma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürüne ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır. Öğrencilerin şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürüne ilişkin yaşantılarını hatırlamaları, nesneleri adlandırmaları, bulundukları yerleri ifade etmeleri ve basit yönergeleri fark etmeleri sağlanır. Bu süreç-

te önceki bilgi ve deneyimlerin etkin hâle getirilmesi ve mevcut içerikle ilişkilendirilmesi hedeflenir **(E2.2, E3.8)**.

Şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürüne dair beğeni ifadeleri içeren kısa konuşma örnekleri ("Şehrîmi çok seviyorum.", "Şehir yaşamındaki kuralları biliyorum.", "Şehrîndeki tarihî ve turistik yapıları tanıyorum.") sunulur. Öğrencilerin bu örnekleri dinlemeleri, tekrar etmeleri ve doğru sesletimle taklit etmeleri sağlanır. Böylece model ifadelere aşinalık kazanmaları ve sözlü üretime hazırlık yapmaları desteklenir **(OB2, OB4)**.

Öğrencilerin model konuşmaları taklit ederek benzer ifadeler üretmeleri sağlanır. Öğrenciler "Şehir yaşamındaki kurallara uyarım.", "Başkalarının yaşam alanlarına saygı duyarım." gibi ifadeleri tekrar ederken "Tarihî yerler bize geçmişimizi hatırlatır.", "Turistik yerleri gezmeyi çok severim." gibi yönergeleri de kullanır ve bu ifadeleri kendi sınıf ortamlarına göre değiştirerek yeniden kurar. Böylece taklit yoluyla yeni içerik oluşturulması ve bu içeriklerin bağlama uygun biçimde düzenlenmesi sağlanır **(OB5, OB6, D6.1)**.

Öğrencilerin öğrendikleri dil yapılarını kullanarak yeni ve özgün ifadeler oluşturmaları sağlanır. Öğrencilerden şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürüne beğenilerini ifade eden cümleler kurmaları beklenir. Kurulan ifadelerin açık, anlaşılır ve doğru biçimde iletilmesi teşvik edilir. Bu süreçte uygun sözcüklerin seçilmesi, ifadelerin geliştirilmesi ve farklı örneklerle karşılaştırılması desteklenir **(E3.8, E3.9, SDB3.1)**. Ayrıca öğrencilerin birbirlerine sorular yönelterek ifadelerini genişletmeleri ve sözlü etkileşim içinde kullanmaları sağlanır. Öğrencilerin hazırlıksız konuşma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları ve hazırlıklı konuşma durumlarında belirledikleri içerikleri düzenleyerek doğal ve anlaşılır biçimde sunmaları desteklenir **(D15.1, KB2.7)**.

İkili çalışmalar gerçekleştirilir. Öğrencilerden biri şehirdeki toplu yaşam kurallarını söyler veya şehirdeki ortak yaşam alanlarında dikkat edilmesi gerekenler hakkında basit cümleler kurar, diğeri dinler, sorular sorar ve gerektiğinde karşılaştırmalar yapar. Roller değiştirilerek sürecin sürdürülmesi sağlanır. Bu süreçte öğrenilen yapıların farklı bağlamlarda kullanılması, yeniden düzenlenmesi ve sözlü iletişim yoluyla paylaşılması desteklenir.

Küçük grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler grup içinde şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürünü birlikte belirler, bu unsurları sınıflandırır ve ortak bir sözlü sunum hazırlar. Böylece sınıflandırma ve yapılandırma becerilerinin geliştirilmesi sağlanır **(SDB2.2)**.

Sürecin sonunda öğrencilerin konuşma etkinliklerine ilişkin düşünce, duygu ve deneyimlerini değerlendirmeleri sağlanır. Öğrencilerden hangi ifadeleri doğru kullandıklarını, hangi noktalarda zorlandıklarını ve kendilerini nasıl geliştirebileceklerini ifade etmeleri beklenir. Bu süreçte yapılan çalışmaların yorumlanması ve anlamlandırılması desteklenir **(KB2.5)**.

Öğrenciler bu değerlendirmelerini sınıf ortamında paylaşır ve arkadaşlarının görüşlerini dinler. İkili ve grup içi paylaşımlar yoluyla karşılıklı geri bildirim verilmesi ve öğrenmenin pekiştirilmesi sağlanır. Bu süreçte öğrencilerin sorumluluk almaları, duyarlı davranmaları ve iletişim kurmaları desteklenir **(KB2.20)**.

ZAZ.7.1.Y

"Şehrîm" temasına yönelik yazma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla şehir hayatı, tarihi ve turistik yerler, gezi kültürüne ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır **(OB4)**. Öğrencilerin bu görselleri incelemeleri; şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürüne ilişkin bildikleri sözcükleri hatırlamaları şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürü ile ilgili yönergeleri fark etmeleri ve bu bilgileri basit şekilde yazılı olarak ifade etmeleri sağlanır. Ayrıca verilen yazma görevinin ne olduğu ne yazılacağı ve nasıl yazılacağına genel olarak anlaşılması desteklenir **(SDB1.2)**.

Şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürüne dair beğeni bildiren ifadeler içeren kısa yazılı model metinler sunulur. Bu metinlerin incelenmesi, yapı ve ifade biçimlerinin

fark edilmesi ve model alınarak benzer ifadelerin yeniden yazılması sağlanır. Böylece modelden yararlanarak yazılı üretime geçiş desteklenir **(KB2.8)**.

Model metinler temel alınarak yazılı içerik oluşturulması sağlanır. "Şehir hayatını severim", "Ortak yaşam alanlarını biliyorum.", "Tarihî yerler bize geçmişimizden mirastır.", "Tarihî yerleri korumalıyız." gibi ifadelerin yanı sıra "Tarihî ve turistik yerleri gezmeyi severim.", "Yeni yerleri görmeyi ve gezmeyi çok seviyorum" gibi ifadeler de kullanılarak cümleler yazılır ve bu ifadeler uygun biçimde düzenlenir. Böylece yazma içeriğinin oluşturulması ve geliştirilmesi sağlanır **(D17.3, D18.3, D19.3)**.

Yazma görevinin yapılandırılması sağlanır. Şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürü ile ilgili ifadeleri içeren kısa metinler yazılması beklenir. Yazma sürecinde uygun materyallerin seçilmesi (defter, çalışma kâğıdı vb.), uygun sözcüklerin ve dil yapılarının kullanılması, noktalama işaretlerine dikkat edilmesi ve basit mesajların açık, anlaşılır biçimde ifade edilmesi desteklenir **(E1.5, E3.5)**. Ayrıca öğrencilerin hazırlıklı yazma durumlarında içeriklerini planlayarak düzenlemeleri ve hazırlıksız yazma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları sağlanır.

Yazılan metinlerin geliştirilmesi sağlanır. Yazılar yeniden okunur, benzer ve farklı yönler karşılaştırılır, şehir ile ilgili ifadeler kategorilere ayrılır ve gerekli düzenlemeler yapılır **(E3.5)**.

Yazılı içeriklerin farklı bağlamlarda yeniden düzenlenmesi sağlanır. Yazılan ifadeler değiştirilerek metinler genişletilir. Bu süreçte yazılı bilgilerin yeniden yapılandırılması ve paylaşılması desteklenir. Öğrencilerin yazdıkları metinleri arkadaşlarıyla paylaşmaları ve yazılı iletişim kurmaları sağlanır **(KB2.14)**.

Küçük grup çalışmaları yapılır. Grup içinde yazılan metinler paylaşılır, birlikte gözden geçirilir ve ortak metinler oluşturulur.

Sürecin sonunda yazma süreci ve ürünlerine ilişkin değerlendirme yapılır. Yazılan metinler gözden geçirilerek güçlü yönler ve geliştirilmesi gereken noktalar belirlenir. Ardından bu değerlendirmeler sınıf ortamında paylaşılır ve karşılıklı geri bildirimlerde bulunulur.

Öğrenci yaşadığı şehrin tarihî ve turistik yerlerini araştırabilir. Tespit ettiği yerlerin resmini fon kartonun üzerine yapıştırıp yerin ismini yazabilir. Görselin altına bir cümle ile tanıtımını yapabilir. Öğrenci hazırlamış olduğu çalışmasının sunumunu sınıfta yapabilir. Bu performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi sürecinde öğrencilerin sürece daha aktif katılım göstermelerini desteklemek amacıyla öz değerlendirme veya akran değerlendirme formlarına da yer verilebilir.

ZAZ.7.1.DBS

"Şehrim" temasına yönelik dil bilgisi seçme-kullanma süreci; şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürü ile ilgili görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır. Öğrenciler görselleri inceler, duydukları ifadeleri takip eder ve sınıfça tekrar eder. "Ben gezmeyi severim.", "Yeni yerleri keşfetmeyi bilirim.", "Yazın yeni yerleri görmeye gideceğim." gibi cümleler birlikte söylenerek içerikle ilk aşinalık oluşturulur **(OB4, KB1)**. Bu süreçte dil yapılarının kuralları açıklanmadan, doğal ve bağlam içinde fark edilmesi sağlanır **(E2.3)**.

Şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürünü içeren görseller üzerinden eşleştirme etkinliği yapılır. Öğrenciler dinledikleri cümleleri doğru görsellerle eşleştirir, her bir içerikle uyumlu olan görseli işaretler ve hangi ifadenin hangi görsele ait olduğunu sözlü olarak belirtir. Bu etkinlik sayesinde hedef dil parçaları kuralları bilinmeden fark edilerek ayırt edilir **(KB2.12)**.

Kısa canlandırmalar veya video kesitleri izlenir. Öğrenciler izledikleri içerikte şehir hayatı, tarihi ve turistik yerler, gezi kültürünü ifade eden cümleleri ve basit ifadeleri ("Yazın tatile gideriz.", "Tarihî ve turistik yerleri gezmeyi severim.") belirler ve bu ifadeleri tekrar eder. Sınıf içine getirilen gerçek nesnelerle ilişki kurularak anlam güçlendirilir **(E2.3, SDB2.1)**.

Aynı yapıya sahip cümleler grup hâlinde tekrar edilir. Öğrenciler sırayla cümleleri sesli olarak söyler, arkadaşlarının tekrarlarını dinler ve birlikte tekrar ederek işitsel farkındalık geliştirir. Bu süreçte benzer dil yapılarının fark edilmesi sağlanır **(SDB3.1)**.

Farklı şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürü ile ilgili yeni örnekler oluşturulur. "Şehir hayatındaki kurallar önemlidir.", "Şehir hayatındaki kurallara uyarım.", "Yaz aylarında tatil yaparız." gibi cümlelerin yanı sıra "Tarihî yerleri çok severim.", "Ailemle yeni yerler keşfederim." gibi ifadeler de kullanılarak aynı dil yapıları farklı bağlamlarda tekrar edilir. Böylece hedef dil parçaları kuralları düşünülmeden, otomatik biçimde pekiştirilir **(KB2.10)**.

Sınıf içinde hareketli bir etkinlik yapılır. Öğrenciler dolaşarak görsellerini gördükleri şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürüne dair cümleler kurar. "Şehrimiz çok güzeldir.", "Tarihî yerleri temiz tutmalıyız.", "Turistik yerleri korumalıyız." gibi ifadeler gerçek ortamlarla ilişkilendirilerek kısa, doğal ve anlamlı biçimde tekrar edilir.

Beden diliyle canlandırma etkinliği uygulanır. Öğrenciler şehir hayatı, tarihi ve turistik yerler, gezi kültürü ile ilgili düşüncelerini hareketlerle destekler. Böylece dil yapıları kuralları bilinmeden fiziksel olarak da içselleştirilir **(KB2.17)**.

Konuşma ve hareketin birlikte kullanıldığı oyunlaştırılmış etkinlikler yapılır. Öğrenciler hem cümle kurar hem de aynı anda nesneleri gösterir. Bu süreçte hedef dil parçaları eş zamanlı olarak tekrar edilir ve canlandırılır. İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürünü anlatır; şehir hayatındaki ortak yaşam alanlarını, tarihî ve turistik yerlerin önemini ve onları korumanın yollarını, yeni bir gezi rotasında nelere dikkat edilmesi gerektiğini anlatır ve karşılıklı sorular sorarak iletişim kurar. Kullanılan ifadeler doğal ve akıcı hâle gelir. Bu süreçte öğrenciler öğrendikleri dil yapılarını, kuralları düşünmeden seçerek farklı durumlarda kullanır ve iletişim kurarken tabii biçimde kullanıma sokar ve turistik yerlerini araştırabilir **(SDB2.2)**.

ZAZ.7.1.SÖS

"Şehrim" temasına yönelik sözcük seçme-kullanma süreci; şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürüne ilişkin hedef sözcüklerin yer aldığı görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır. Öğrenciler bu içerikleri dinler ve izler, hedef sözcükleri bütünsel olarak duyar ve görür **(E1.5)**.

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Hedef sözcükler sesli olarak tekrar edilir; "şaristan", "bajar", "tarix", "cay tarixi", "tebiato rınd", "geyrayış", "kultir" gibi sözcükler doğru sesletimle söylenir. Bu süreçte sözcüklerin doğal kullanımına aşinalık kazandırılır görseller üzerinden sözcüklerin kullanımı üzerine çalışmalar yapılır. "Bu nedir?", "Hangi yerleri gezmeyi seversin?" gibi sorulara hedef sözcüklerle cevap verilmesi sağlanır. Böylece sözcüklerin kullanım bağlamı algılanır **(E3.5)**.

Sözcüklerin anlamlarını zihinde yapılandırmaya yönelik eşleştirme ve sınıflandırma etkinlikleri uygulanır. Şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürü ile ilgili doğru sözcükler eşleştirilir, benzer özelliklerine göre gruplandırılır ve sözcükler arasında kavramsal ilişkiler kurulur.

Hedef sözcüklerin anlamlarını pekiştirmek amacıyla tekrar ve kullanım çalışmaları yapılır. Aynı sözcükler farklı örnekler içinde kullanılır; mahalledeki mekânlar gösterilerek adlandırılır ve "şehir", "tarihî ve turistik yerler", "gezi" gibi sözcükler çeşitli durumlarda tekrar edilir. Böylece sözcüklerin anlamları bağlam içinde algılanır **(E2.3, KB2.12)**.

Sınıf içinde hareketli etkinlikler uygulanır. Öğrenciler sınıfta bulunan şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürüne ait görselleri görür ve bunları ifade içeren sözcükleri kullanır. Sözcüklerin gerçek yaşamla ilişkilendirilmesi ve kendiliğinden, doğal ve tabii bir bi-

çimde kullanılması sağlanır **(SDB3.1)**.

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine sorular sorar, şehir hayatı, tarihi ve turistik yerler, gezi kültürü ile ilgili hedef sözcükleri iletişim kurarken kendiliğinden, gerçek ve doğal biçimde kullanır. Bu süreçte sözcüklerin farklı bağlamlarda etkili biçimde kullanıma sokulması desteklenir **(KB2.20)**.

ZAZ.7.1.SES

"Şehrim" temasına yönelik sesletim seçme-kullanma süreci; sınıfa şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürünü yansıtan görsellerin getirilmesiyle başlatılır. Görseller incelenirken kısa diyaloglar dinletilir. Dinleme sırasında duyulan sözcüklere dikkat edilmesi ve özellikle tekrar eden seslerin fark edilmesi sağlanır. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler sınıfça tekrar edilir ve hangi seslerin duyulduğu belirlenir **(KB2.6)**.

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Sözcükler önce toplu ardından bireysel olarak tekrar edilir. "Bajaro rınd", "şarıstano gırd", "tarix u kultur", "tebiat" gibi sözcükler doğru sesletimle ifade edilir ve işitsel doğruluk pekiştirilir. Farklı cümlelerin yer aldığı dinleme etkinliği uygulanır. Aynı sesleri içeren sözcükler farklı cümleler içinde dinlenir. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler ve tekrar eden sesler belirlenir. Benzer sesler karşılaştırılır ve aralarındaki farklar ortaya konur **(SDB3.1)**.

Sınıf içinde uygulama etkinliği yapılır. Sınıfa getirilen şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürü kartları gösterilerek doğru sesletimle adlandırılır. Öğrenciler gördükleri nesneleri kendiliğinden seçerek doğru ve doğal biçimde ifade eder; yanlış sesletimler fark edilerek doğru biçimi tekrar edilir. Bu süreçte öğrencilerin sesleri gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları desteklenir **(KB2.10)**.

Ses gruplama etkinliği uygulanır. Benzer sesleri içeren sözcükler bir araya getirilir ve farklı sesler ayırt edilerek gruplandırılır. Bu süreçte öğrencilerin ses farkındalıkları güçlendirilir.

İkili ve grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler birbirlerine şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler, gezi kültürü ile ilgili kullanabilecekleri ifadeleri (şehir hayatı, tarihî ve turistik yerler vb.) doğru sesletimle ifade eder. Öğrencilerin hedef sesleri iletişim sırasında kendiliğinden, doğru, gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları sağlanır. Etkinlik sonunda yapılan konuşmalar değerlendirilir ve sesletim doğruluğu üzerine geri bildirim verilir **(SDB3.1, KB2.17)**.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Şehir hayatı alt temasında öğrencilere, yaşadıkları şehirdeki günlük yaşam alanlarını tanıtan küçük bir "Şehir Rehberi" hazırlama görevi verilebilir. Öğrenciler; mahalle, cadde, sokak, okul, park, çarşı, pazar, durak, hastane, kütüphane gibi yerleri görsellerle eşleştirebilir ve her biri için kısa Zazaca tanıtım cümleleri kurabilir. Örneğin "Burası okuldur.", "Park okulun yanındadır.", "Çarşı kalabalıktır." gibi basit ama anlamlı cümlelerle şehir yaşamını anlatmaları sağlanabilir.

Tarihî ve turistik yerler alt temasında öğrencilerden şehirlerinde bulunan tarihî veya turistik bir yeri seçmeleri ve bu yer hakkında kısa bir tanıtım kartı hazırlamaları istenebilir. Öğrenci seçtiği yerin adını, nerede bulunduğunu, ne amaçla ziyaret edildiğini ve neden önemli olduğunu basit cümlelerle ifade edebilir. Öğrenciler fotoğraf, çizim veya harita üzerinde seçtikleri yeri gösterebilir.

Gezi kültürü alt temasında öğrencilerden hayalî veya gerçek bir şehir gezisi planlamaları istenebilir. Öğrenciler geziye nereye gidileceğini, kimlerle gidileceğini, yanlarına neler alacaklarını ve gezi sırasında nelere dikkat edeceklerini kısa cümlelerle anlatabilir.

Destekleme

Şehir hayatı alt temasında öğrenmede güçlük yaşayan öğrenciler için şehir yaşamına ait kavramlar önce görsel, nesne, kroki ve sınıf içi canlandırmalarla desteklenebilir. Öğretmen; okul, park, çarşı, pazar, sokak, cadde, durak, hastane, belediye, kütüphane gibi

yerleri gösteren resimler kullanır ve öğrencilerden bu görselleri adlarıyla eşleştirmelerini isteyebilir. Öğrencilere "Burası okul.", "Burası park.", "Çarşı burada." gibi kısa ve kalıplaşmış ifadeler verilebilir. Daha sonra bu ifadeler "Okul nerede?", "Park nerede?", "Burası neresi?" gibi basit soru-cevap çalışmalarıyla pekiştirilebilir.

Tarihî ve turistik yerler alt temasında öğretmen; kale, köprü, cami, türbe, müze, eski ev, mesire alanı veya doğal güzellik gibi yerlerin görsellerini sınıfa getirebilir. Öğrencilerden bu görselleri "eski yapı", "ziyaret yeri", "güzel yer", "şehrimizdeki önemli yer" gibi basit anlam gruplarıyla ilişkilendirmeleri istenebilir.

Gezi kültürü alt temasında öğretmen sınıfta kısa bir "geziye hazırlanıyoruz" canlandırması yapabilir: çanta, su, defter, kalem, şapka gibi eşyaları göstererek öğrencilerin bunları adlandırmasını sağlayabilir. Gezi sırasında uyulacak kurallar resimli kartlarla desteklenebilir. Öğretmeni dinlemek, sırayı bozmamak, çevreyi kirletmemek, arkadaşlarından ayrılmamak, tarihi eserlere zarar vermemek gibi davranışlar örneklendirilebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için kare kodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: OYUN VE HAYAL

Alt Temalar: Oyunlarımız, Takımdaşlık, Yeteneklerim ve Hayallerim

"Oyun ve Hayal" temasında öğrencilerin oyun, arkadaşlık, birlikte hareket etme, yeteneklerini fark etme, hayal kurma gibi kendi yaşantılarına yakın alanlardan hareketle Zazacayı anlamlı bağlamlarda kullanmaları amaçlanmaktadır. Öğrencilerin geleneksel ve güncel çocuk oyunları üzerinden oyun adlarını, oyunlarda kullanılan araç gereci, temel hareketleri ve basit yönergeleri tanımaları beklenmektedir. Öğrencilerin birlikte oynama, yardımlaşma, görev paylaşımı, kurallara uyma, arkadaşını dinleme ve ortak karar alma gibi sosyal becerileri edinmeleri; bir takım oyununda arkadaşına seslenme, destek verme, sıra isteme, izin alma, teşekkür etme, özür dileme ve birlikte hareket etmeyi önerme vb. iletişim kalıplarını kullanması hedeflenmektedir. Öğrencilerin kendilerini tanımaları, yapabildikleri işleri fark etmeleri ve geleceğe yönelik hayallerini ifade etmeleri; resim çizme, şarkı söyleme, koşma, oyun kurma, hikâye anlatma, bir enstrüman çalma veya bir mesleğe ilgi duyma vb. kişisel yönlerini fark etmeleri ve geliştirmeleri beklenmektedir.

DERS SAATİ 18

ALAN BECERİLERİ

YDAB1. Dinleme / İzleme-Anlamlandırma, YDAB2. Okuma-Anlamlandırma, YDAB3. Konuşma-Anlatma, YDAB4. Yazma-Anlatma, YDDB1. Dil Bilgisi Seçme-Kullanma, YDDB2. Sözcük Seçme-Kullanma, YDDB3. Sesletim Seçme-Kullanma

KAVRAMSAL BECERİLER

-

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E1.3. Azim ve Kararlılık, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E1.6. Seçicilik, E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E2.4. Güven, E2.5. Oyunseverlik, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.1. Uyum, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk, D5. Duyarlılık, D6. Dürüstlük, D9. Merhamet, D12. Sabır, D13. Sağlıklı Yaşam, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Türkçe, Görsel Sanatlar, Sosyal Bilgiler, Beden Eğitimi ve Spor, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB1. Temel Beceriler, KB2.2. Gözlemlleme, KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.8. Sorgulama, KB2.9. Genelleme, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.12. Mevcut Bilgiye / Veriye Dayalı Tahmin Etme, KB2.14. Yorumlama, KB2.17. Değerlendirme, KB2.20. Sentezleme

**ÖĞRENME ÇIKTILARI VE
SÜREÇ BİLEŞENLERİ**

ZAZ.7.2.D. "Oyun ve Hayal" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri dinleyebilme / izleyebilme-anlamlandırabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek dinleme / izlemeye hazırlık yapar.
- b)** Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c)** Temayı, temel ayrıntılar ve ipuçlarından hareketle anlamlandırır.
- ç)** Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.7.2.O. "Oyun ve Hayal" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri okuyabilme-anlamlandırabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek okumaya hazırlık yapar.
- b)** Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c)** Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak anlamlandırır.
- ç)** Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.7.2.K. "Oyun ve Hayal" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle konuşabilme-anlatabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek konuşmaya hazırlık yapar.
- b)** Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını gözlemleyerek taklit eder ve tekrarlar.
- c)** Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak taklit yoluyla sözlü içerik oluşturur.
- ç)** Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak konuşmanın içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d)** Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak sözlü içeriği yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e)** Temaya ilişkin konuşma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.7.2.Y. "Oyun ve Hayal" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle yazabilme-anlatabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgilerini ve deneyimlerini harekete geçirerek yazmaya hazırlık yapar.
- b)** Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını inceleyerek modelden kopyalar.
- c)** Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak yazılı içerik oluşturur.
- ç)** Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d)** Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e)** Temaya ilişkin yazma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.7.2.DBS. "Oyun ve Hayal" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadele-
re uygun dil bilgisi seçebilme-kullanabilme

*Temaya uygun dil bilgisi yapılarını seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şe-
kilde kullanır.*

ZAZ.7.2.SÖS. "Oyun ve Hayal" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadele-
re uygun sözcük seçebilme-kullanabilme

*Temaya uygun sözcükleri seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kul-
lanır.*

ZAZ.7.2.SES. "Oyun ve Hayal" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadele-
re uygun sesletim seçebilme-kullanabilme

*Temaya uygun sesletimi seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kulla-
nır.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ Tema: Oyun ve Hayal

Alt Temalar

1. Oyunlarımız
2. Takımdaşlık
3. Yeteneklerim ve Hayallerim

İşlevsel Cümle Yapıları

1. Oyun kurabilme: Ma eşkeni kay bıker, Kayi tutan rınd i, Kaykeri hê futbol kay keni, paliwani gulaş geni.
2. Hayal edebilme: O wazeno bıbo doxtor, Ez çı wext biya pil, icadanê neweyan vırazena. Tı çı ğiyal keni?
3. Basit soru sorma ve cevap verme: Ma kamci kay kay bıker? Şıma ça dı futbol kay keni?
4. Sayı ve temel bilgiler: Çoras kerra, des teni, heşt kaykeri.
5. Basit tanımlama ve gösterme: A kayker a, ina futbol a, ini kerrayı çal ê.
6. Basit duygu ve durum ifadeleri: Ma kayanê zaf rından kay keni, Muhendisti gureyêko hol a, Kaykeri biyi şa, Şıma çıqas weş kay keni.

Hedef Dil Bilgisi Yapıları

1. Gelecek Zaman: Ma siba futbol kay keni. Ma do futbol kay bıker, şıma do ma bivini.

Sesletim

1. Kalın ve İnce sesliler: a, ı, o, u; e, ê, i...
2. Çift r sesi bulunan kelimeler: Zerr, serr, kerra, herr
3. Vurgu ve tonlama: Günlük konuşma cümlelerinde ince ve kalın sesli harflerin nasıl kullanıldıklarını ayırt edebilme
4. Tekrar ve taklit yoluyla otomatikleştirme: Kısa diyalog ve sözlük örneklerinin doğ-
ru sesletimle tekrarı. Basit cümle ve kelimelerin farklı bağlamlarda doğal telaffuzla
kullanımı
5. Sesletim ve yazım ilişkisi: Sözcükleri doğru okuyup yazarken, ses-harf ve kelime
eşleşmesini fark etme
6. Hedef Kelimeler: Kay, plan, kaykerdiş, kayker, çırr, puan, kurm, serkotış, binkotış,
vernikotış, serfıraz, tıveranayış, zorberdiş, kal u pir, gud, gudvor; ğiyal, temaşa, hivi,
ğiyalkerdış, fıkır, gure, mesleg, istiqbal, ciresayış, pawıtış, ilham.

İlkeler Oyunlar, takımdaşlık, yetenekler ve hayaller; öğrencilerin günlük yaşam deneyimleriyle ilişkilendirilerek bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Kelime, dil yapıları, sesletim ve iletişim becerileri anlamlı iletişim durumları içinde birlikte sunulmalı; öğrencilerin dili kullanabilecekleri etkileşim temelli uygulamalara düzenli olarak yer verilmelidir. Dil yapıları kullanım yoluyla fark ettirilmelidir. Öğretim süreci öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak planlanmalı; kişisel bilgilerin kullanımı anlamlı bağlamlarda ele alınarak öğrencilerin basit iletişim durumlarında kendilerini ifade etmeleri desteklenmelidir.

Anahtar Kavramlar Geleneksel oyunlar, ekip ruhu, ilgi alanları, yeteneklerini keşfetme

**ÖĞRENME
KANITLARI
(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Bu temada öğrenme çıktıları; çalışma kâğıtları, kısa yazma ve konuşma uygulamaları, kontrol listeleri, gözlem formları, kelime ilişkilendirme ve kümeleme etkinlikleri, performans görevi, öz / akran değerlendirme formları ile değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Şehrimin Oyunları

Öğrenci anne babasının veya kendi çevresindekilerin eskiden oynadığı oyunları araştırabilir. Bu oyunların adını, kaç kişi ile oynandığını, oyunun kurallarını, oyun için kullanılan malzemeleri, oyunun hangi ortamlarda oynandığını defterine yazabilir. Sonra da sınıfta veya okul bahçesinde bu oyunları arkadaşları ile oynayabilir.

Performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile görev katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi sürecinde öğrencilerin sürece daha aktif katılım göstermelerini desteklemek amacıyla öz değerlendirme veya akran değerlendirme formlarına da yer verilebilir.

**ÖĞRENME-ÖĞRETME
YAŞANTILARI**

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin günlük yaşamlarına ilişkin deneyimlerinden hareketle oyunlar, takımdaşlık, yetenekler ve hayalleri tanıtmaya yönelik temel durum ve kavramlara aşina oldukları kabul edilmektedir. Öğrenciler, bilgileri doğal olarak edinmiş olsalar da bu deneyimleri Zazaca daha ayrıntılı, sıralı ve bağlantılı bir biçimde ifade etme konusunda sınırlı dil yeterliğine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Dil, bu temada öğrencilerin kendi yaşam ritimlerini ifade etmelerini sağlayan bir iletişim aracı olarak ele alınır. Öğrencilerin kişisel deneyimlerinden hareketle anlamlandırma oluşturabildikleri, günlük yaşamla Zazaca arasındaki bağlantıyı kurabildikleri ve sözlü-yazılı iletişimde etkin katılım sağlayabildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreç

Bu aşamada öğrencilerin oyunlar, takımdaşlık, yetenekler ve hayallere ilişkin mevcut bilgi ve deneyimlerini ortaya çıkarmak için oyunlar, takımdaşlık, yetenekler ve hayaller ile ilgili bilgi kartlarının yazılı olduğu görsel kartlar, kavram kartları kullanılarak ön öğrenmelerini pekiştirmeleri sağlanabilir ve temel ifadelerle ilişki kurmaları desteklenebilir.

Öğrencilerden "Hangi oyunları oynayabiliriz?", "Bir takım oyununda nelere dikkat edilir?", "Yeteneklerimi ve hayallerimi nasıl keşfedebilirim?" vb. sorular yoluyla oyunları, takımdaşlığı, yetenekleri ve hayalleri anlatan kısa bilgiler vermeleri istenebilir. Bu süreçte öğrencilerin oyunları bilmeleri, takımdaşlık ruhuna sahip olmaları, kendi yeteneklerini ve hayallerini ifade etmesi, tanımlama becerisi ve bilgileri düzenli bir biçimde ifade edebilme kapasiteleri gözlemlenebilir. Gözlem sonucunda öğretmen, öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyesini dikkate alarak etkinliklerin kapsamını, içerik yoğunluğunu ve ilerleme sürecini düzenleyebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerin bu temada öğrenecekleri ile ön öğrenmelerde Türkçe derslerinde edindikleri bilgilerin ve önceki öğrenme süreçlerinde edindikleri bilgilerle bağlantısı kurulabilir. "Oyun ve Hayal" teması kapsamında oyunlar, takımdaşlık, yetenekler ve hayaller başlıkları ele alınırken öğrencilerin günlük yaşam deneyimleri ve sosyal etkileşim alışkanlıkları öğretim sürecine dâhil edilebilir. Öğrencilerin Türkçe olarak bildikleri oyunlar, Takımadaşlık ruhu, kendi yetenekleri ve hayallerine ilişkin kavramsal bilgileri dikkate alınarak, Zazacadaki temel ifadelerle oyunları, takımadaşlığı, yeteneklerini ve hayallerini tanıtmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları ZAZ.7.2.D

"Oyun ve hayal" temasına yönelik dinleme / izleme-anlamlandırma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayalleri yansıtan görseller üzerinden başlatılır. Görseller incelenerek "Hangi oyunlar var?", "Hangi oyunlar takım hâlinde oynanır?", "Nelere yeteneğin var?", "Gelecekte neler yapmak istersin?" vb. sorulara yönelik düşünceler oluşturulur ve öğrencilerin kendi sınıf yaşantılarından örnekler vermeleri sağlanır (**SDB2.1, KB1, KB2.8**). Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, görsellerdeki unsurlar ile yaşantılar arasında temel ilişkilerin fark edilmesi ve mevcut içerik hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır (**E1.4, SDB1.1**).

Kısa bir ses kaydı, video veya diyalogdan kesitler sunularak içerikte yer alan oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayaller hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Görsel ve işitsel ipuçları birlikte değerlendirilerek içerik hakkında çıkarımlar yapılır (**D3.3**). Tahminler sınıf ortamında paylaşılrken öğrencilerin birbirlerini dikkatle dinlemeleri, farklı görüşlere açık olmaları ve iletişim kurmaları desteklenir (**E1.6, SDB1.3**).

Ardından "oyun ve hayal" temasına uygun dinleme / izleme metni kesintisiz olarak sunulur. Bu metinde oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayaller yer alır. Bu aşamada içeriğin genel anlamının kavranılması, konusunun algılanılması; temel unsurların, yönergelelerin ve ayrıntıların tanınması beklenir. Böylece bütüncül içerikteki temel bileşenlerin fark edilmesi sağlanır (**OB2, KB2.10**).

Dinleme sonrasında tema; içerikte geçen oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayaller ile ilgili görseller, kartlar ve dijital materyaller aracılığıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme, işaretleme ve basit sınıflandırma etkinlikleriyle ayırt edilir; benzerlik ve farklılıklar belirlenir (**SDB1.2, SDB3.1**). Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve dinlenen içerikle karşılaştırılır; tahminlerin doğruluğu kontrol edilir ve gerekçelendirilir. İçerikte yer alan unsurların bütün içinde konumlandırılması ve temel sınıflandırmalar yapılması sağlanır. İçerikteki bilgiler tablo veya şemalar üzerinde yapılandırılarak yatay ve dikey ilişkiler görünür hâle getirilir (**D16.2, OB4, KB2.7**).

Oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayaller ile ilgili görseller ve içerikler kategorilere ayrılır; oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayaller üzerinden anlamlı bağlantılar kurulur. Dinlenen bilgiler öğrencilerin kendi yaşantılarıyla ilişkilendirilerek içerik içselleştirilir. Bu süreçte dikkatlerini içerik üzerinde yoğunlaştırmaları, öğrenmeye istekli katılım göstermeleri ve yeni duruma uyum sağlamaları desteklenir (**E1.5**).

Sürecin sonunda dinleme etkinliğine ilişkin gözlemlenen, anlaşılan ve düşünülen bilgiler bireysel olarak değerlendirilir ve sınıfla paylaşılır. Gönüllü öğrenciler söz alarak anladıklarını ifade ederken diğer öğrenciler onları dikkatle dinler. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarıyla karşılıklı olarak bilgi, düşünce ve deneyimler paylaşılır; oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayaller hakkında bilgi verilir, oyun ve hayal ile ilgili basit ifadeler kullanılır (**OB1, OB4, KB2.3**).

ZAZ.7.2.0

"Oyun ve hayal" temasına yönelik okuma-anlamlandırma süreci, öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayaller ile ilgili kısa metinler ve görseller üzerinden başlatılır. Görseller ve metin parçaları incelenerek "Bu metin ne hakkında olabilir?", "Burada hangi oyunlardan bahsediliyor?", "Hangi oyunlar beraber oynanır?", "Yeteneklerin neler?" vb. sorulara yönelik tahminlerde bulunulması sağlanır (**SDB2.2, OB1**). Önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, oyunların oynanması, oyunlarda takım arkadaşlığının önemi, yetenekler ve hayaller mevcut içerikle önceki bilgiler arasında temel ilişkilerin kurulması desteklenir. Bu süreçte öğrencilerden merak duygularını desteklemeleri, kendilerini ifade etmelerine yönelik farkındalık geliştirmeleri beklenir. Sunulan yazılı ve görsel ipuçları aracılığıyla içerik ile önceki bilgi ve deneyimler arasında bağ kurulması sağlanır ve metnin konusu hakkında basit tahminlerde bulunulur (**KB2.11, KB2.12**).

Okuma içeriğine ait başlık, görseller ve anahtar ifadeler incelenir. Bu ipuçlarına dayanarak metnin konusu, metinde yer alabilecek oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayaller hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Öğrencilerin görsel ve yazılı ipuçlarından yararlanarak içeriği genel olarak algılamaları desteklenir (**E1.6, E2.3**).

Metin sessiz olarak okunur. Okuma sürecinde içeriğin genel anlamının bütüncül olarak kavranması, metinde geçen oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayallerin fark edilmesi beklenir. Ayrıca metin içerisindeki basit ve temel ayrıntıların belirlenmesi sağlanır. Böylece içeriğin konusu genel olarak algılanır ve temel bileşenler tanınır (**SDB3.3, KB2.2**).

Okuma sonrasında metinde yer alan oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayaller ile ilgili görseller ve bilgi kartlarıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme ve işaretleme etkinlikleriyle tanınır ve ayırt edilir; "Hangi oyunlardan söz ediliyor?", "Hangi oyunları oynarız?", "Yeteneklerimizi nasıl keşfederiz?" vb. sorular üzerinden içerik somutlaştırılır. Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve metinle karşılaştırılarak doğruluğu kontrol edilir; doğru ve yanlış tahminler gerekçeleriyle ifade edilir (**KB2.14, KB2.20**).

Metinde yer alan öğeler tablo, şema veya görsel düzenleyiciler aracılığıyla yapılandırılır. Oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayaller belirli bir düzen içinde yerleştirilerek bu unsurlar arasındaki bağlantılar açık biçimde ortaya konur. Bu unsurlar basit kategoriler altında sınıflandırılır ve benzerlik-farklılıklar üzerinden karşılaştırmalar yapılır. Ayrıca öğeler arasındaki yatay ve dikey ilişkilerin fark edilmesi sağlanır (**KB2.17**).

Oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayaller arasındaki bağlantılar ele alınır. "Oyunların önemi nedir?", "Oyunlar takım arkadaşlığını nasıl güçlendirir?", "Yeteneklerimiz bizi nasıl geliştirir?" vb. sorular üzerinden ilişkiler kurulması sağlanır. Bu süreçte anlamlı bağlantılar kurulması ve metnin derinlemesine incelenmesi desteklenir. Metinden hareketle basit çıkarımlar yapılır ve elde edilen bilgiler öğrencilerin kendi sınıf ortamlarıyla ilişkilendirilerek ifade edilir; böylece içerik içselleştirilir (**KB2.3, KB2.6, KB2.10**).

Sürecin sonunda okuma ve anlamlandırma sürecine ilişkin gözden geçirilen bilgi, deneyim, düşünce ve duygular bireysel olarak ifade edilir. Gönüllü öğrenciler söz alarak metinden anladıklarını paylaşırken diğer öğrenciler dikkatle dinler. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarlarıyla karşılıklı paylaşımlar gerçekleştirilir; oyunlar, takım arkadaşlığının önemi, yeteneklerin keşfedilmesi ve gelecek için hayal kurma ifade edilir. Bu süreçte iletişim kurulması, iş birliği yapılması ve karşılıklı etkileşim içinde bulunulması beklenir (**E1.3, SDB1.3, SDB3.3**).

ZAZ.7.2.K

"Oyun ve hayal" temasına yönelik konuşma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayallere ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır (**E1.1, E2.4**). Öğrencilerin oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayallere ilişkin yaşantılarını hatırlamaları, nesneleri adlandırma-

ları, bulundukları yerleri ifade etmeleri ve basit yönergeleri fark etmeleri sağlanır. Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin etkin hâle getirilmesi ve mevcut içerikle ilişkilendirilmesi hedeflenir **(SDB2.1, OB1, KB2.6)**.

Oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayallere dair beğeni ifadeleri içeren kısa konuşma örnekleri ("Oyun oynamayı çok severim.", "Takım oyunlarını oynarım.", "Yeteneklerimi geliştiririm") sunulur. Öğrencilerin bu örnekleri dinlemeleri, tekrar etmeleri ve doğru sesletimle taklit etmeleri sağlanır. Böylece model ifadelerle aşinalık kazanmaları ve sözlü üretime hazırlık yapmaları desteklenir **(E2.2, E2.5, SDB2.2)**.

Öğrencilerin model konuşmaları taklit ederek benzer ifadeler üretmeleri sağlanır. Öğrenciler "Arkadaşlarımla oyun oynarım.", "Okulda oynanan oyunları bilirim." vb. ifadeleri tekrar ederken "Oyunlarda takım arkadaşlığını severim.", "Yeteneklerimi keşfetmeyi bilirim." vb. yönergeleri de kullanır ve bu ifadeleri kendi sınıf ortamlarına göre değiştirerek yeniden kurar. Böylece taklit yoluyla yeni içerik oluşturulması ve bu içeriklerin bağlama uygun biçimde düzenlenmesi sağlanır **(D4.4, D15.1, D9.3, OB5)**.

Öğrencilerin öğrendikleri dil yapılarını kullanarak yeni ve özgün ifadeler oluşturmaları sağlanır. Öğrencilerden oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayallere dair beğenilerini ifade eden cümleler kurmaları beklenir. Kurulan ifadelerin açık, anlaşılır ve doğru biçimde iletilmesi teşvik edilir **(SDB1.1)**. Bu süreçte uygun sözcüklerin seçilmesi, ifadelerin geliştirilmesi ve farklı örneklerle karşılaştırılması desteklenir. Ayrıca öğrencilerin birbirlerine sorular yönelterek ifadelerini genişletmeleri ve sözlü etkileşim içinde kullanmaları sağlanır. Öğrencilerin hazırlıksız konuşma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları ve hazırlıklı konuşma durumlarında belirledikleri içerikleri düzenleyerek doğal ve anlaşılır biçimde sunmaları desteklenir **(OB1, KB2.12)**.

İkili çalışmalar gerçekleştirilir. Öğrencilerden biri hangi oyunları oynadığı, takım arkadaşlığının önemi, yetenekler ve hayalleri ile ilgili basit cümleler kurar, diğeri dinler, sorular sorar ve gerektiğinde karşılaştırmalar yapar **(E2.1, E3.8)**. Roller değiştirilerek sürecin sürdürülmesi sağlanır. Bu süreçte öğrenilen yapıların farklı bağlamlarda kullanılması, yeniden düzenlenmesi ve sözlü iletişim yoluyla paylaşılması desteklenir **(D5.1, KB2.20)**.

Küçük grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler grup içinde oyunları, takım arkadaşlığının önemini, yetenekler ve hayalleri birlikte belirler, bu unsurları sınıflandırır ve ortak bir sözlü sunum hazırlar. Böylece sınıflandırma ve yapılandırma becerilerinin geliştirilmesi sağlanır **(D14.1, KB2.20)**.

Sürecin sonunda öğrencilerin konuşma etkinliklerine ilişkin düşünce, duygu ve deneyimlerini değerlendirmeleri sağlanır. Öğrencilerden hangi ifadeleri doğru kullandıklarını, hangi noktalarda zorlandıklarını ve kendilerini nasıl geliştirebileceklerini ifade etmeleri beklenir. Bu süreçte yapılan çalışmaların yorumlanması ve anlamlandırılması desteklenir. Öğrenciler bu değerlendirmelerini sınıf ortamında paylaşır ve arkadaşlarının görüşlerini dinler. İkili ve grup içi paylaşımlar yoluyla karşılıklı geri bildirim verilmesi ve öğrenmenin pekiştirilmesi sağlanır. Bu süreçte öğrencilerin sorumluluk almaları, duyarlı davranmaları ve iletişim kurmaları desteklenir **(D16.2)**.

ZAZ.7.2.Y

"Oyun ve hayal" temasına yönelik yazma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayallere ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır. Öğrencilerin bu görselleri incelemeleri; oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayallere ilişkin bildikleri sözcükleri hatırlamaları; oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayaller ile ilgili yönergeleri fark etmeleri ve bu bilgileri basit şekilde yazılı olarak ifade etmeleri sağlanır. Ayrıca verilen yazma görevinin ne olduğu ne yazılacağı ve nasıl yazılacağına genel olarak anlaşılması desteklenir **(OB4, KB2.2, KB2.6)**.

Oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayallere dair beğeni bildiren ifadeler içeren kısa yazılı model metinler sunulur. Bu metinlerin incelenmesi, yapı ve ifade biçimlerinin fark edilmesi, model alınarak benzer ifadelerin yeniden yazılması sağlanır. Böylece modelden yararlanarak yazılı üretime geçiş desteklenir **(SDB2.1, KB2.4, KB2.10)**.

Model metinler temel alınarak yazılı içerik oluşturulması sağlanır. "Okulda oyun oynamayı severim.", "Arkadaşlarımla oyun oynarım.", "Takım oyunlarını severim.", "Yeteneklerimi geliştiririm." vb. ifadelerin yanı sıra "Geleceğe dair hayallerim var.", "Gelecekte neler yapmak istediğimi şimdiden hayal ederim." vb. ifadeler de kullanılarak cümleler yazılır ve bu ifadeler uygun biçimde düzenlenir. Böylece yazma içeriğinin oluşturulması ve geliştirilmesi sağlanır **(D16.3, D9.2, KB2.10)**.

Yazma görevinin yapılandırılması sağlanır. Oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayaller ile ilgili ifadeleri içeren kısa metinler yazılması beklenir. Yazma sürecinde uygun materyallerin seçilmesi (defter, çalışma kâğıdı vb.), uygun sözcüklerin ve dil yapılarının kullanılması, noktalama işaretlerine dikkat edilmesi, basit mesajların açık ve anlaşılır biçimde ifade edilmesi desteklenir. Ayrıca öğrencilerin hazırlıklı yazma durumlarında içeriklerini planlayarak düzenlemeleri ve hazırlıksız yazma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları sağlanır **(SDB3.3)**.

Yazılan metinlerin geliştirilmesi sağlanır. Yazılar yeniden okunur, benzer ve farklı yönler karşılaştırılır, sınıf eşyaları ve ifadeler kategorilere ayrılır ve gerekli düzenlemeler yapılır **(KB2.10, KB2.12, KB2.20)**.

Yazılı içeriklerin farklı bağlamlarda yeniden düzenlenmesi sağlanır. Yazılan ifadeler değiştirilerek metinler genişletilir. Bu süreçte yazılı bilgilerin yeniden yapılandırılması ve paylaşılması desteklenir. Öğrencilerin yazdıkları metinleri arkadaşlarıyla paylaşmaları ve yazılı iletişim kurmaları sağlanır **(SDB1.3)**.

Küçük grup çalışmaları yapılır. Grup içinde yazılan metinler paylaşılır, birlikte gözden geçirilir ve ortak metinler oluşturulur **(KB2.4)**.

Sürecin sonunda yazma süreci ve ürünlerine ilişkin değerlendirme yapılır. Yazılan metinler gözden geçirilerek güçlü yönler ve geliştirilmesi gereken noktalar belirlenir. Ardından bu değerlendirmeler sınıf ortamında paylaşılır ve karşılıklı geri bildirimlerde bulunulur **(KB2.20)**.

Öğrenci bu tema kapsamında hazırlayacağı performans görevi ile ilgili; anne ve babasının veya kendi çevresindekilerin eskiden oynadığı oyunları araştırabilir. Bu oyunların adını, kaç kişi ile oynandığını, oyunun kurallarını, oyun için kullanılan malzemeleri, oyunun hangi ortamlarda oynandığını defterine yazabilir. Sonra da sınıfta veya okul bahçesinde bu oyunları arkadaşları ile oynayabilir. Bu performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi sürecinde öğrencilerin sürece daha aktif katılım göstermelerini desteklemek amacıyla öz değerlendirme veya akran değerlendirme formlarına da yer verilebilir.

ZAZ.7.2.DBS

"Oyun ve hayal" temasına yönelik dil bilgisi seçme-kullanma süreci; oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayaller ile ilgili görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır. Öğrenciler görselleri inceler, duydukları ifadeleri takip eder ve sınıfça tekrar eder **(SDB3.1, KB2.2, KB2.6)**.

"Oyun oynarım.", "Sokak oyunlarını severim.", "Arkadaşlarımla oyun oynarım." vb. cümleler birlikte söylenerek içerikle ilk aşinalık oluşturulur. Bu süreçte dil yapılarının kuralları açıklanmadan doğal ve bağlam içinde fark edilmesi sağlanır **(SDB3.1)**.

Oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayaller içeren görseller üzerinden eşleştirme etkinliği yapılır. Öğrenciler dinledikleri cümleleri doğru görsellerle eşleştirir, her bir içerikle uyumlu olan görseli işaretler ve hangi ifadenin hangi görsele ait olduğunu sözlü olarak belirtir. Bu etkinlik sayesinde hedef dil parçaları kuralları bilinmeden fark edilerek ayırt edilir (**D13.2, KB2.5, KB2.7, KB2.10**).

Kısa canlandırmalar veya video kesitleri izlenir. Öğrenciler izledikleri içerikte oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayalleri ifade eden cümleleri ve basit ifadeleri ("Top oynamayı severim.", "Sokakta arkadaşlarımla oyun oynarım.") belirler ve bu ifadeleri tekrar eder. Sınıf içine getirilen gerçek nesnelerle ilişki kurularak anlam güçlendirilir (**OB5, KB2.6**).

Aynı yapıya sahip cümleler grup hâlinde tekrar edilir. Öğrenciler sırayla cümleleri sesli olarak söyler, arkadaşlarının tekrarlarını dinler ve birlikte tekrar ederek işitsel farkındalık geliştirir. Bu süreçte benzer dil yapılarının fark edilmesi sağlanır.

Farklı oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayaller ile ilgili yeni örnekler oluşturulur. "Tablet ve bilgisayar oyunlarına bağımlı değilim.", "Ailemle ortak oyunlar oynamayı severim.", "Sokakta oyun oynamak çok güzel." vb. cümlelerin yanı sıra "Resim yapmayı çok severim.", "Gelecekteki hayalim öğretmen olmak." vb. ifadeler de kullanılarak aynı dil yapıları farklı bağlamlarda tekrar edilir. Böylece hedef dil parçaları kuralları düşünülmeden otomatik biçimde pekiştirilir (**SDB1.1, SDB2.3**).

Sınıf içinde hareketli bir etkinlik yapılır. Öğrenciler dolaşarak görsellerini gördükleri oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayaller ile ilgili cümleler kurar. "Bu oyun çok güzel.", "Basketbol oynamayı severim.", "Yüzmede çok yetenekliyim." vb. ifadeler gerçek ortamla ilişkilendirilerek kısa, doğal ve anlamlı biçimde tekrar edilir (**D13.3, KB2.20**).

Beden diliyle canlandırma etkinliği uygulanır. Öğrenciler oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayaller ile ilgili düşüncelerini hareketlerle destekler. Böylece dil yapıları kuralları bilinmeden fiziksel olarak da içselleştirilir (**KB2.14**).

Konuşma ve hareketin birlikte kullanıldığı oyunlaştırılmış etkinlikler yapılır. Öğrenciler hem cümle kurar hem de aynı anda nesneleri gösterir. Bu süreçte hedef dil parçaları eş zamanlı olarak tekrar edilir ve canlandırılır (**SDB2.2**).

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine oyunları, takım arkadaşlığını, yeteneklerini ve hayallerini anlatır; oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayaller ile ilgili karşılıklı sorular sorarak iletişim kurar. Kullanılan ifadeler doğal ve akıcı hâle gelir. Bu süreçte öğrenciler öğrendikleri dil yapılarını, kuralları düşünmeden seçerek farklı durumlarda kullanır ve iletişim kurarken tabii biçimde kullanıma sokar (**KB2.9, KB2.20**).

ZAZ.7.2.SÖS

"Oyun ve hayal" temasına yönelik sözcük seçme-kullanma süreci; oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayallere ilişkin hedef sözcüklerin yer aldığı görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır. Öğrenciler bu içerikleri dinler ve izler, hedef sözcükleri bütünsel olarak duyar ve görür (**D12.1, OB4**).

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Hedef sözcükler sesli olarak tekrar edilir; "oyun", "takım arkadaşlığı", "takım oyunları", "yeteneklerim", "hayalim", "sokak oyunları", "gelecek planlarım" vb. sözcükler doğru sesletimle söylenir. Bu süreçte sözcüklerin doğal kullanımına aşinalık kazandırılır (**KB2.6, KB2.11**).

Görseller üzerinden sözcüklerin kullanımı üzerine çalışmalar yapılır. "Bu hangi oyun?", "Hangi oyunları seversin?" vb. sorulara hedef sözcüklerle cevap verilmesi sağlanır. Böylece sözcüklerin kullanım bağlamı algılanır.

Sözcüklerin anlamlarını zihinde yapılandırmaya yönelik eşleştirme ve sınıflandırma etkinlikleri uygulanır. Oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayaller ile ilgili doğru sözcükler eşleştirilir, benzer özelliklerine göre gruplandırılır ve sözcükler arasında kavramsal ilişkiler kurulur (**KB2.5**).

Hedef sözcüklerin anlamlarını pekiştirmek amacıyla tekrar ve kullanım çalışmaları yapılır. Aynı sözcükler farklı örnekler içinde kullanılır; mahalledeki mekânlar gösterilerek adlandırılır ve "oyun", "hayal", "yetenek" vb. sözcükler çeşitli durumlarda tekrar edilir. Böylece sözcüklerin anlamları bağlam içinde algılanır **(KB2.7)**.

Sınıf içinde hareketli etkinlikler uygulanır. Öğrenciler sınıfta bulunan oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayaller ile ilgili ait görselleri görür ve bunları ifade içeren sözcükleri kullanır. Sözcüklerin gerçek yaşamla ilişkilendirilmesi ve kendiliğinden doğal ve tabii bir biçimde kullanılması sağlanır **(KB2.10)**.

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine sorular sorar, oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayaller ile ilgili hedef sözcükleri iletişim kurarken kendiliğinden, gerçek ve doğal biçimde kullanır. Bu süreçte sözcüklerin farklı bağlamlarda etkili biçimde kullanıma sokulması desteklenir **(D14.3)**.

ZAZ.7.2.SES

"Oyun ve hayal" temasına yönelik sesletim seçme-kullanma süreci; sınıfa oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayalleri yansıtan görsellerin getirilmesiyle başlatılır. Görseller incelenirken kısa diyaloglar dinletilir. Dinleme sırasında duyulan sözcüklere dikkat edilmesi ve özellikle tekrar eden seslerin fark edilmesi sağlanır. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler sınıfça tekrar edilir ve hangi seslerin duyulduğu belirlenir **(SDB3.3)**.

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Sözcükler önce toplu olarak, ardından bireysel olarak tekrar edilir. "sokak oyunu", "oyun", "hayal", "yetenek" vb. sözcükler doğru sesletimle ifade edilir ve işitsel doğruluk pekiştirilir **(D6.2, OB4, KB2.10)**.

Farklı cümlelerin yer aldığı dinleme etkinliği uygulanır. Aynı sesleri içeren sözcükler farklı cümleler içinde dinlenir. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler ve tekrar eden sesler belirlenir. Benzer sesler karşılaştırılır ve aralarındaki farklar ortaya konur **(KB2.20, SDB3.1)**.

Sınıf içinde uygulama etkinliği yapılır. Sınıfa getirilen oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayaller ile ilgili kartları gösterilerek doğru sesletimle adlandırılır. Öğrenciler gördükleri nesneleri kendiliğinden seçerek doğru ve doğal biçimde ifade eder; yanlış sesletimler fark edilerek doğru biçimi tekrar edilir. Bu süreçte öğrencilerin sesleri gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları desteklenir **(D16.1)**.

Ses gruplama etkinliği uygulanır. Benzer sesleri içeren sözcükler bir araya getirilir ve farklı sesler ayırt edilerek gruplandırılır. Bu süreçte öğrencilerin ses farkındalıkları güçlendirilir **(KB2.8,KB2.20)**.

İkili ve grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler birbirlerine oyunlar, takım arkadaşlığı, yetenekler ve hayaller ile ilgili kullanabilecekleri ifadeleri (oynama yeri, ortak oynanması vb.) doğru sesletimle ifade eder. Öğrencilerin hedef sesleri iletişim sırasında kendiliğinden, doğru, gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları sağlanır. Etkinlik sonunda yapılan konuşmalar değerlendirilir ve sesletim doğruluğu üzerine geri bildirim verilir **(KB2.14, KB2.17, KB2.20)**.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Oyunlarımız alt temasında öğrencilerden bildikleri geleneksel veya güncel bir oyunu seçerek bu oyunun adını, kaç kişiyle oynandığını, nerede oynandığını, hangi araçların kullanıldığını ve temel kurallarını kısa cümlelerle tanıtmaları istenebilir. Öğrenci, seçtiği oyun için bir "Oyun Tanıtım Kartı" hazırlayabilir; karta oyunun görselini çizebilir veya yapıştıracı yapabilir, oyunun adını yazar ve birkaç kısa cümleyle oyunu açıklayabilir.

Takım arkadaşlık alt temasında öğrencilerden bir takım oyunu sırasında kullanılabilecek destekleyici ifadeler üretmeleri istenebilir. Öğrenciler "arkadaşını cesaretlendirme", "sıra isteme", "yardım teklif etme", "kurala uymayı hatırlatma", "teşekkür etme" ve "özür dileme" vb. iletişim durumlarına uygun kısa ifadelerden oluşan bir pano hazırlayabilirler. Bu ifadeler daha sonra sınıf içinde küçük canlandırmalarla kullanılabilir.

Yeteneklerim ve hayallerim alt temasında öğrencilerden kendi yeteneklerini ve hayallerini tanıtan kısa bir "Benim Yetenek ve Hayal Kartım" hazırlamaları istenebilir. Öğrenci bu kartta sevdiği bir etkinliği, iyi yapabildiği bir işi ve geleceğe yönelik bir hayalini görsel ve kısa cümlelerle ifade edebilir. Örneğin resim çizmeyi, şarkı söylemeyi, oyun kurmayı, kitap okumayı veya bir mesleğe ilgi duymayı kısa cümlelerle anlatabilir. Hazırlanan kartlar sınıf panosunda sergilenir ve öğrenciler kartlarını sınıfta anlatabilir.

Destekleme

Oyunlarımız alt temasında öğrencilerin oyun adlarını, oyun araçlarını ve basit oyun kurallarını tanımakta zorlanmaları durumunda öğretmen görseller, oyun kartları, gerçek nesneler ve kısa yönergeler kullanılabilir. Öğrencilere önce oyun görselleri gösterilebilir; "Bu oyun mu?", "Top nerede?", "Kaç kişi oynuyor?", "Sırayla mı oynanıyor?" vb. kısa ve yönlendirici sorularla öğrencilerin temel anlamı fark etmeleri sağlanabilir.

Takımdaşlık alt temasında birlikte oynama, sıra alma, yardım isteme, teşekkür etme, özür dileme ve arkadaşını destekleme vb. iletişim durumları kısa diyaloglar ve canlandırmalarla somutlaştırılabilir. Öğrencilerin "Ben oynayabilir miyim?", "Sıra bende mi?", "Teşekkür ederim.", "Beraber oynayalım." vb. kısa kalıpları uygun durumlarda kullanmaları sağlanabilir.

Yeteneklerim ve hayallerim alt temasında öğretmen görsel seçenekler, hazır ifade kalıpları ve tamamlamalı cümlelerden yararlanabilir. Öğrenciye resim çizme, koşma, şarkı söyleme, oyun oynama, kitap okuma gibi etkinlikleri gösteren kartlar sunulur ve ondan önce sevdiği veya yapabildiği etkinliği seçmesi istenebilir. Ardından "Ben kitap okumayı severim.", "Ben resim yapabilirim.", "Hayalim doktor olmak." vb. kısa ve tekrarlanabilir cümle kalıplarıyla öğrencinin kendini ifade etmesi sağlanabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için kare kodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: KİTAPLARIN DÜNYASI

Alt Temalar: Okuma Sevgisi ve Okuma Kültürü, Kütüphane, Yazarlar ve Eserleri

Bu temada öğrencilerin kitaplarla, okuma alışkanlığıyla, kütüphane ortamıyla ve yazar-eser ilişkisiyle tanışmaları amaçlanmaktadır. Öğrencilerin kitap seçme, kitabı tanıma, okuma zamanı oluşturma, okuduklarını paylaşma ve kitap hakkında değerlendirmeler yapması beklenmektedir. Öğrencilerin yaş düzeylerine uygun kısa metinler, hikâyeler, masallar, şiirler ve görseller aracılığıyla kitapların günlük yaşamdaki yerini kavramaları; kütüphaneyi kitaplara ulaşma, araştırma yapma, sessiz çalışma ve okuma alışkanlığı kazanma yeri olarak tanımaları hedeflenmektedir. Öğrencilerin sınıf kitaplığı, okul kütüphanesi veya görseller üzerinden kitap rafları, kitap ödünç alma, kitapları koruma, sessiz okuma ve kütüphane kuralları gibi somut durumları öğrenmesi beklenmektedir. Öğrencilerin yaş düzeylerine uygun yazar ve eser örnekleriyle tanıştırılması; öğrencinin bir kitabın yazarı, adı, kapağı, konusu ve kahramanları hakkında konuşması; yazar ile eser arasındaki ilişkiyi fark etmesi amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ

18

ALAN BECERİLERİ

YDAB1. Dinleme / İzleme-Anlamlandırma, YDAB2. Okuma-Anlamlandırma, YDAB3. Konuşma-Anlatma, YDAB4. Yazma-Anlatma, YDDB1. Dil Bilgisi Seçme-Kullanma, YDDB2. Sözcük Seçme-Kullanma, YDDB3. Sesletim Seçme-Kullanma

KAVRAMSAL BECERİLER EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E1.3. Azim ve Kararlılık, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E2.4. Güven, E3.1. Muhakeme, E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.6. Analitiklik, E3.7. Sistematiklik, E3.9. Şüphe Duyma, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılma (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.1. Uyum, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık, D5. Duyarlılık, D6. Dürüstlük, D10. Mütevazılık, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Türkçe, Görsel Sanatlar, Sosyal Bilgiler, Beden Eğitimi ve Spor, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.2. Gözlemlleme, KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.8. Sorgulama, KB2.9. Genelleme, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.12. Mevcut Bilgiye / Veriye Dayalı Tahmin Etme, KB2.16. Muhakeme (Akıl Yürütme), (KB2.16.1. Tümevarımsal Akıl Yürütme, KB2.16.2. Tümdengelimsel Akıl Yürütme), KB2.17. Değerlendirme, KB2.20. Sentezleme

7. sınıf bütüncül yaklaşıma göre yapılandırılmıştır.

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ZAZ.7.3.D. "Kitapların Dünyası" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri dinleyebilme / izleyebilme-anlamlandırabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek dinleme / izlemeye hazırlık yapar.
- b)** Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c)** Temayı, temel ayrıntılar ve ipuçlarından hareketle anlamlandırır.
- ç)** Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.7.3.O. "Kitapların Dünyası" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri okuyabilme-anlamlandırabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek okumaya hazırlık yapar.
- b)** Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c)** Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak anlamlandırır.
- ç)** Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.7.3.K. "Kitapların Dünyası" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle konuşabilme-anlatabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek konuşmaya hazırlık yapar.
- b)** Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını gözlemleyerek taklit eder ve tekrarlar.
- c)** Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak taklit yoluyla sözlü içerik oluşturur.
- ç)** Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak konuşmanın içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d)** Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak sözlü içeriği yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e)** Temaya ilişkin konuşma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.7.3.Y. "Kitapların Dünyası" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle yazabilme-anlatabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgilerini ve deneyimlerini harekete geçirerek yazmaya hazırlık yapar.
- b)** Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını inceleyerek modelden kopyalar.
- c)** Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak yazılı içerik oluşturur.
- ç)** Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d)** Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e)** Temaya ilişkin yazma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.7.3.DBS. "Kitapların Dünyası" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelere uygun dil bilgisi seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun dil bilgisi yapılarını seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

ZAZ.7.3.SÖS. "Kitapların Dünyası" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelere uygun sözcük seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sözcükleri seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

ZAZ.7.3.SES. "Kitapların Dünyası" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelere uygun sesletim seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sesletimi seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Tema: Kitapların Dünyası

Alt Temalar

1. Okuma Sevgisi ve Okuma Kültürü
2. Kütüphane
3. Yazarlar ve Eserleri

İşlevsel Cümle Yapıları

1. Tanıtma ve Bilgi Cümleleri: Ino kitab o, O kitab dı melumati holi esti, Kitab dosto hol o.
2. Sahiplik ve Şahıs ekleri: Ê kitabı ê mı yi, kitabê tu, Şıma xu ri kitab bıwanên, êy kitab gureto.
3. Yer Bildirme Zarfları: Kitab serê masa dı yo, Kitabı Zazaki rafa verina kitabxaneyi dı yi.
4. Sıra Sayılar ve Üleştirme Sayıları: Ez, rıpelê dısê u hırıs u çarın dı menda. Şıma, ını kitabın şeş bı şeş bar bıkerên. Tu kitabê şairi ê duyesın wendo.
5. Basit tanımlama ve gösterme: Ino kitab o, Uca kitabxane yo, İni kitabı şiir i.

Hedef Dil Bilgisi Yapıları

1. Zarflar: ver, pey, kışt, miyan, ser, bın, cêr, cor, diyar, zerre, teber, lewe

Sesletim

1. Ses Yakınlığı Olan Harfler: ware / vare, kal / qal, xela / ğela...
2. Eş Sesli Kelimeler: veng (ses) / veng (boş), vay (pahalı) / vay (su arkı), kal (ihtiyar) / kal (ham).
3. Vurgu ve tonlama: Günlük konuşma cümlelerinde ses yakınlığı olan harflerin ve eş sesli kelimelerin nasıl kullanıldıklarını ayırt edebilme
4. Tekrar ve taklit yoluyla otomatikleştirme: Kısa diyalog ve sözlük örneklerinin doğru sesletimle tekrarı. Ses yakınlığı olan kelimelerin ve eş sesli kelimelerin farklı bağlamlarda doğal telaffuzla kullanımı
5. Sesletim ve yazım ilişkisi: Sözcükleri doğru okuyup yazarken, ses-harf ve kelime eşleşmesini fark etme
6. Hedef Kelimeler: Kitab, kitabxane, ılım, zanayış, edebiyat, şiir, nuştog, wendiş, rıpel, wendoğ, roman, hikaye, vistonık, fıkrıyayış, vatoğ, goşdar, qehreman, mewzu, eser, hiş, fikir, tema, kultur, munazara, tenqid.

İlkeler Okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserleri; öğrencilerin günlük yaşam deneyimleriyle ilişkilendirilerek bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Kelime, dil yapıları, sesletim ve iletişim becerileri anlamlı iletişim durumları içinde birlikte sunulmalı; öğrencilerin dili kullanabilecekleri etkileşim temelli uygulamalara düzenli olarak yer verilmelidir. Dil yapıları kullanım yoluyla fark ettirilmelidir. Öğretim süreci öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak planlanmalı; kişisel bilgilerin kullanımı anlamlı bağlamlarda ele alınarak öğrencilerin basit iletişim durumlarında kendilerini ifade etmeleri desteklenmelidir.

Anahtar Kavramlar Okuma bilinci, kütüphane kültürü, eserler, yazarlar

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temada öğrenme çıktıları; çalışma kâğıtları, kısa yazma ve konuşma uygulamaları, kontrol listeleri, gözlem formları, kelime ilişkilendirme ve kümeleme etkinlikleri, performans görevi, öz / akran değerlendirme formları ile değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Yazarlar ve Eserleri

Öğrenci, Zaza edebiyatı ve kültürü için önemli olan yazarların listesini hazırlayabilir. Örneğin Ehmedê Xasi, Usman Efendiyo Babij gibi. Bu yazarın hayatını, eserlerini araştırabilir bunları bir postere dönüştürebilir ve sınıfta arkadaşlarına bir sunum yapabilir.

Performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi sürecinde öğrencilerin sürece daha aktif katılım göstermelerini desteklemek amacıyla öz değerlendirme veya akran değerlendirme formlarına da yer verilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Bu temada öğrencilerin günlük yaşamlarına ilişkin deneyimlerinden hareketle okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserlerini tanıtmaya yönelik temel durum ve kavramlara aşina oldukları kabul edilmektedir. Öğrenciler, bilgileri doğal olarak edinmiş olsalar da bu deneyimleri Zazaca daha ayrıntılı, sıralı ve bağlantılı bir biçimde ifade etme konusunda sınırlı dil yeterliğine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Dil, bu temada öğrencilerin kendi yaşam ritimlerini ifade etmelerini sağlayan bir iletişim aracı olarak ele alınır. Öğrencilerin kişisel deneyimlerinden hareketle anlamlandırma oluşturabildikleri, günlük yaşamla Zazaca arasındaki bağlantıyı kurabildikleri ve sözlü-yazılı iletişimde etkin katılım sağlayabildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci Bu aşamada öğrencilerin okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserlerine ilişkin mevcut bilgi ve deneyimlerini ortaya çıkarmak için okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserleri ile ilgili bilgi kartlarının yazılı olduğu görsel kartlar, kavram kartları kullanılarak ön öğrenmelerini pekiştirmeleri sağlanabilir ve temel ifadelerle ilişki kurmaları desteklenebilir. Öğrencilerden "Kitap okumak neden önemlidir?", "Kütüphaneler neden kurulur?", "Okuma alışkanlığı nasıl edinilir?" vb. sorular yoluyla okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve yazarların eserlerini anlatan kısa bilgiler vermeleri istenebilir. Bu süreçte öğrencilerin okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve yazarların eserlerini tanımlama becerisi ve bilgileri düzenli bir biçimde ifade edebilme kapasiteleri gözlemlenebilir. Gözlem sonucunda öğretmen, öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyesini dikkate alarak etkinliklerin kapsamını, içerik yoğunluğunu ve ilerleme sürecini düzenleyebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerin bu temada öğrenecekleri ile ön öğrenmelerde Türkçe derslerinde edindikleri bilgilerin ve önceki öğrenme süreçlerinde edindikleri bilgilerle bağlantısı kurulabilir. "Kitapların Dünyası" teması kapsamında "Okuma Sevgisi ve Okuma Kültürü", "Kütüphane", "Yazarlar ve Eserleri" başlıkları ele alınırken öğrencilerin günlük yaşam deneyimleri ve sosyal etkileşim alışkanlıkları öğretim sürecine dâhil edilebilir. Öğrencilerin Türkçe olarak bildikleri okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserlere ilişkin kavramsal bilgileri dikkate alınarak Zazacadaki temel ifadelerle gittiği kütüphaneleri, okuduğu kitapları ve o kitapların yazarlarını tanıtmaları sağlanabilir.

Öğrene-Öğretme

Uygulamaları ZAZ.7.3.D

"Kitapların Dünyası" temasına yönelik dinleme / izleme-anlamlandırma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserlerini yansıtan görseller üzerinden başlatılır. Görseller incelenerek "Niçin kitap okuruz?", "Hangi tür kitapları seversiniz?", "Kütüphanede neler bulunur?", "Okuma kültürü nasıl kazanılır?" vb. sorulara yönelik düşünceler oluşturulur ve öğrencilerin kendi sınıf yaşantılarından örnekler vermeleri sağlanır (**OB1, OB4, OB6, KB2.2**). Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, görsellerdeki unsurlar ile yaşantılar arasında temel ilişkilerin fark edilmesi ve mevcut içerik hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır (**E1.4, SDB1.2, SDB1.3**).

Devamında kısa bir ses kaydı, video veya diyalogdan kesitler sunularak içerikte yer alan okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserleri hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Görsel ve işitsel ipuçları birlikte değerlendirilerek içerik hakkında çıkarımlar yapılır. Tahminler sınıf ortamında paylaşılırken öğrencilerin birbirlerini dikkatle dinlemeleri, farklı görüşlere açık olmaları ve iletişim kurmaları desteklenir (**E3.1, E3.4, KB2.6**).

"Kitapların Dünyası" temasına uygun dinleme / izleme metni kesintisiz olarak sunulur. Bu metinde okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserleri yer alır. Bu aşamada içeriğin genel anlamının kavranılması, konusunun algılanılması; temel unsurların, yönergelerin ve ayrıntıların tanınması beklenir. Böylece bütüncül içerikteki temel bileşenlerin fark edilmesi sağlanır (**E1.3, KB2.8**).

Dinleme sonrasında tema; içerikte geçen okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserleri ile ilgili görseller, kartlar ve dijital materyaller aracılığıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme, işaretleme ve basit sınıflandırma etkinlikleriyle ayırt edilir; benzerlik ve farklılıklar belirlenir. Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve dinlenen içerikle karşılaştırılır; tahminlerin doğruluğu kontrol edilir ve gerekçelendirilir. İçerikte yer alan unsurların bütün içinde konumlandırılması ve temel sınıflandırmalar yapılması sağlanır. İçerikteki bilgiler tablo veya şemalar üzerinde yapılandırılarak yatay ve dikey ilişkiler görünür hâle getirilir (**E3.3, D3.1, D5.1**).

Okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserleri ile ilgili görseller ve içerikler kategorilere ayrılır; kitap-okuma, kütüphane-kitap üzerinden anlamlı bağlantılar kurulur. Dinlenen bilgiler öğrencilerin kendi yaşantılarıyla ilişkilendirilerek içerik içselleştirilir. Bu süreçte dikkatlerini içerik üzerinde yoğunlaştırmaları, öğrenmeye istekli katılım göstermeleri ve yeni duruma uyum sağlamaları desteklenir (**E2.2, KB2.4, KB2.5**).

Sürecin sonunda dinleme etkinliğine ilişkin gözlemlenen, anlaşılan ve düşünülen bilgiler bireysel olarak değerlendirilir ve sınıfla paylaşılır. Gönüllü öğrenciler söz alarak anladıklarını ifade ederken diğer öğrenciler onları dikkatle dinler. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarıyla karşılıklı olarak bilgi, düşünce ve deneyimler paylaşılır; okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserleri hakkında bilgi verilir, kitaplar ve okuma sevgisi ile ilgili basit ifadeler kullanılır (**E3.6, KB2.10**).

ZAZ.7.3.O

"Kitapların Dünyası" temasına yönelik okuma-anlamlandırma süreci, öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserleri ile ilgili kısa metinler ve görseller üzerinden başlatılır. Görseller ve metin parçaları incelenerek "Bu metin ne hakkında olabilir?", "Burada kitaplar ve okuma sevgisi ile ilgili nelerden bahsediliyor?", "Kitap okumak niçin önemlidir?", "Okuma kültürü nasıl edinilir?" vb. sorulara yönelik tahminlerde bulunulması sağlanır (**OB5, KB2.8**). Önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, kitap okumanın önemi, okuma kültürünün edinilmesi, kütüphanelerin kitap ve okuma kültürü için önemi mevcut içerikle önceki bilgiler arasında temel ilişkilerin kurulması desteklenir. Bu süreçte öğrencilerin

merak duygularının desteklenmesi, kendilerini ifade etmelerine yönelik farkındalık geliştirmeleri beklenir. Sunulan yazılı ve görsel ipuçları aracılığıyla içerik ile önceki bilgi ve deneyimler arasında bağ kurulması sağlanır ve metnin konusu hakkında basit tahminlerde bulunulur **(E2.4, SDB3.1)**.

Okuma içeriğine ait başlık, görseller ve anahtar ifadeler incelenir. Bu ipuçlarına dayanarak metnin konusu, metinde yer alabilecek okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserleri hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Öğrencilerin görsel ve yazılı ipuçlarından yararlanarak içeriği genel olarak algılamaları desteklenir **(E1.4, E1.5, E3.7)**.

Metin sessiz olarak okunur. Okuma sürecinde içeriğin genel anlamının bütüncül olarak kavranması, metinde geçen okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserlerin fark edilmesi beklenir. Ayrıca metin içerisindeki basit ve temel ayrıntıların belirlenmesi sağlanır. Böylece içeriğin konusu genel olarak algılanır ve temel bileşenler tanınır **(D10.1, D6.2)**.

Okuma sonrasında metinde yer alan okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserleri ile ilgili görseller ve bilgi kartlarıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme ve işaretleme etkinlikleriyle tanınır ve ayırt edilir; "Hangi tür kitaplar vardır", "Hangi kitapları daha çok okuruz?", "Okumak niçin önemlidir?" vb. sorular üzerinden içerik somutlaştırılır. Başlangıçta yapılan tahminler gözden geçirilir ve metnin karşılaştırılarak doğruluğu kontrol edilir; doğru ve yanlış tahminler gerekçeleriyle ifade edilir **(E3.5, D14.1)**.

Metinde yer alan öğeler tablo, şema veya görsel düzenleyiciler aracılığıyla yapılandırılır. Okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserleri belirli bir düzen içinde yerleştirilerek bu unsurlar arasındaki bağlantılar açık biçimde ortaya konur. Bu unsurlar basit kategoriler altında sınıflandırılır ve benzerlik-farklılıklar üzerinden karşılaştırılabilir yapılır. Ayrıca öğeler arasındaki yatay ve dikey ilişkilerin fark edilmesi sağlanır **(E3.7, SDB2.1)**.

Okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserleri arasındaki bağlantılar ele alınır. "Kitaplardan neler öğreniriz?", "Okulumuzda veya şehrimizde kütüphane var mı?", "Okuma kültürü ile okuma sevgisi nasıl kazanılır?" vb. sorular üzerinden ilişkiler kurulması sağlanır. Bu süreçte anlamlı bağlantılar kurulması ve metnin derinlemesine incelenmesi desteklenir. Metinden hareketle basit çıkarımlar yapılır ve elde edilen bilgiler öğrencilerin kendi sınıf ortamlarıyla ilişkilendirilerek ifade edilir; böylece içerik içselleştirilir **(KB2.10)**.

Sürecin sonunda okuma ve anlamlandırma sürecine ilişkin gözden geçirilen bilgi, deneyim, düşünce ve duygular bireysel olarak ifade edilir. Gönüllü öğrenciler söz alarak metinden anladıklarını paylaşırken diğer öğrenciler dikkatle dinler. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarıyla karşılıklı paylaşımlar gerçekleştirilir; kitap okumanın önemi, okuma kültürü kazanmanın faydaları, okuma sevgisi edinimi, yazarlar ve eserleri ifade edilir. Bu süreçte iletişim kurulması, iş birliği yapılması ve karşılıklı etkileşim içinde bulunulması beklenir **(KB2.17)**.

ZAZ.7.3.K

"Kitapların Dünyası" temasına yönelik konuşma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserlerine ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır **(E3.1)**. Öğrencilerin okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserlerine ilişkin yaşantılarını hatırlamaları, nesneleri adlandırmaları, bulundukları yerleri ifade etmeleri ve basit yönergeleri fark etmeleri sağlanır. Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin etkin hâle getirilmesi ve mevcut içerikle ilişkilendirilmesi hedeflenir **(SDB1.3, OB4)**.

Okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserlerine dair beğeni ifadeleri içeren kısa konuşma örnekleri ("Kitap okumayı çok severim.", "Her akşam düzenli olarak kitap okurum.", "Kitaplar bize bir okuma sevgisi kazandırır.") sunulur. Öğrencilerin bu ör-

nekleri dinlemeleri, tekrar etmeleri ve doğru sesletimle taklit etmeleri sağlanır. Böylece model ifadelerle aşinalık kazanmaları ve sözlü üretime hazırlık yapmaları desteklenir **(KB2.3, KB2.4)**.

Öğrencilerin model konuşmaları taklit ederek benzer ifadeler üretmeleri sağlanır. Öğrenciler "Her gün kitap okurum.", "Kitap okumayı çok severim." vb. ifadeleri tekrar ederken "Kitap okumak bilgimizi artırır.", "Kitaplar hayallerimizi ve ufkumuzu genişletir." vb. yönergeleri de kullanır ve bu ifadeleri kendi sınıf ortamlarına göre değiştirerek yeniden kurar. Böylece taklit yoluyla yeni içerik oluşturulması ve bu içeriklerin bağlama uygun biçimde düzenlenmesi sağlanır **(D15.4, KB2.8, KB2.10)**.

Öğrencilerin öğrendikleri dil yapılarını kullanarak yeni ve özgün ifadeler oluşturmaları sağlanır. Öğrencilerden okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserlerine dair beğenilerini ifade eden cümleler kurmaları beklenir. Kurulan ifadelerin açık, anlaşılır ve doğru biçimde iletilmesi teşvik edilir. Bu süreçte uygun sözcüklerin seçilmesi, ifadelerin geliştirilmesi ve farklı örneklerle karşılaştırılması desteklenir. Ayrıca öğrencilerin birbirlerine sorular yönelterek ifadelerini genişletmeleri ve sözlü etkileşim içinde kullanmalarını sağlanır. Öğrencilerin hazırlıksız konuşma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları ve hazırlıklı konuşma durumlarında belirledikleri içerikleri düzenleyerek doğal ve anlaşılır biçimde sunmaları desteklenir **(KB2.16)**.

İkili çalışmalar gerçekleştirilir. Öğrencilerden biri hangi tür kitapları sevdiğini ve neleri daha çok okuduğunu söyler veya okuma sevgisi ve okuma kültürünü hakkında basit cümleler kurar, diğeri dinler, sorular sorar ve gerektiğinde karşılaştırmalar yapar. Roller değiştirilerek sürecin sürdürülmesi sağlanır **(E3.5)**. Bu süreçte öğrenilen yapıların farklı bağlamlarda kullanılması, yeniden düzenlenmesi ve sözlü iletişim yoluyla paylaşılması desteklenir.

Küçük grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler grup içinde okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserleri ile ilgili ifadeleri birlikte belirler, bu unsurları sınıflandırır ve ortak bir sözlü sunum hazırlar. Böylece sınıflandırma ve yapılandırma becerilerinin geliştirilmesi sağlanır **(SDB2.2, KB2.20)**.

Sürecin sonunda öğrencilerin konuşma etkinliklerine ilişkin düşünce, duygu ve deneyimlerini değerlendirmeleri sağlanır. Öğrencilerden hangi ifadeleri doğru kullandıklarını, hangi noktalarda zorlandıklarını ve kendilerini nasıl geliştirebileceklerini ifade etmeleri beklenir. Bu süreçte yapılan çalışmaların yorumlanması ve anlamlandırılması desteklenir **(E3.9, SDB2.1, SDB2.2)**.

Ardından öğrenciler bu değerlendirmelerini sınıf ortamında paylaşır ve arkadaşlarının görüşlerini dinler. İkili ve grup içi paylaşımlar yoluyla karşılıklı geri bildirim verilmesi ve öğrenmenin pekiştirilmesi sağlanır. Bu süreçte öğrencilerin sorumluluk almaları, duyarlı davranışları ve iletişim kurmaları desteklenir **(KB2.16.1, KB2.16.2)**.

ZAZ.7.3.Y

"Kitapların Dünyası" temasına yönelik yazma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserlerine ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır **(OB2, OB4)**. Öğrencilerin bu görselleri incelemeleri; okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserlerine ilişkin bildikleri sözcükleri hatırlamaları; okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserleri ile ilgili yönergeleri fark etmeleri ve bu bilgileri basit şekilde yazılı olarak ifade etmeleri sağlanır. Ayrıca verilen yazma görevinin ne olduğu ne yazılacağı ve nasıl yazılacağına genel olarak anlaşılması desteklenir **(E1.1, E1.5)**.

Okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserlerine dair beğeni bildiren ifadeler içeren kısa yazılı model metinler sunulur. Bu metinlerin incelenmesi, yapı ve ifade biçimlerinin fark edilmesi, model alınarak benzer ifadelerin yeniden yazılması sağlanır. Böylece modelden yararlanarak yazılı üretime geçiş desteklenir **(SDB3.3)**.

Model metinler temel alınarak yazılı içerik oluşturulması sağlanır. "Her gün kitap okurum.", "Kitap okumayı çok severim.", "Kütüphaneler bizi kitapla buluşturur.", "Yazarları ve yazdıkları kitapları incelerim." vb. ifadelerin yanı sıra "Her gün kitap okumak bize okuma sevgisi kazandırır.", "Kitapların dünyasını çok merak ederim." vb. ifadeler de kullanılarak cümleler yazılır ve bu ifadeler uygun biçimde düzenlenir. Böylece yazma içeriğinin oluşturulması ve geliştirilmesi sağlanır **(D16.3, D20.2, KB2.5)**.

Yazma görevinin yapılandırılması sağlanır. Okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserleri ile ilgili ifadeleri içeren kısa metinler yazılması beklenir **(E3.10)**. Yazma sürecinde uygun materyallerin seçilmesi (defter, çalışma kâğıdı vb.), uygun sözcüklerin ve dil yapıların kullanılması, noktalama işaretlerine dikkat edilmesi ve basit mesajların açık ve anlaşılır biçimde ifade edilmesi desteklenir. Ayrıca öğrencilerin hazırlıklı yazma durumlarında içeriklerini planlayarak düzenlemeleri ve hazırlıksız yazma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları sağlanır **(SDB2.3, OB5)**.

Yazılan metinlerin geliştirilmesi sağlanır. Yazılar yeniden okunur, benzer ve farklı yönler karşılaştırılır, sınıf eşyaları ve ifadeler kategorilere ayrılır ve gerekli düzenlemeler yapılır.

Yazılı içeriklerin farklı bağlamlarda yeniden düzenlenmesi sağlanır. Yazılan ifadeler değiştirilerek metinler genişletilir. Bu süreçte yazılı bilgilerin yeniden yapılandırılması ve paylaşılması desteklenir. Öğrencilerin yazdıkları metinleri arkadaşlarıyla paylaşmaları ve yazılı iletişim kurmaları sağlanır **(KB2.5, KB2.17)**.

Küçük grup çalışmaları yapılır. Grup içinde yazılan metinler paylaşılır, birlikte gözden geçirilir ve ortak metinler oluşturulur.

Sürecin sonunda yazma süreci ve ürünlerine ilişkin değerlendirme yapılır. Yazılan metinler gözden geçirilerek güçlü yönler ve geliştirilmesi gereken noktalar belirlenir. Ardından bu değerlendirmeler sınıf ortamında paylaşılır ve karşılıklı geri bildirimlerde bulunulur.

Öğrenci bu tema kapsamında hazırlayacağı performans görevi ile ilgili; Zaza edebiyatı ve kültürü için önemli olan yazarların listesini hazırlayabilir. Örneğin Ehmedê Xasi, Usman Efendiyo Babij. Bu yazarın hayatını, eserlerini araştırabilir bunları bir posterle dönüştürebilir ve sınıfta arkadaşlarına bir sunum yapabilir. Bu performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi sürecinde öğrencilerin sürece daha aktif katılım göstermelerini desteklemek amacıyla öz değerlendirme veya akran değerlendirme formlarına da yer verilebilir.

ZAZ.7.3.DBS

"Kitapların Dünyası" temasına yönelik dil bilgisi seçme-kullanma süreci; okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserleri ile ilgili görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır. Öğrenciler görselleri inceler, duydukları ifadeleri takip eder ve sınıfça tekrar eder. "Kitap masanın üstündedir.", "Kitaplar rafta yan yana dizilidir.", "Kütüphanedeki kitaplar üst üste dizilidir." vb. cümleler birlikte söylenerek içerikle ilk aşinalık oluşturulur. Bu süreçte dil yapılarının kuralları açıklanmadan doğal ve bağlam içinde fark edilmesi sağlanır.

Okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserlerini içeren görseller üzerinden eşleştirme etkinliği yapılır. Öğrenciler dinledikleri cümleleri doğru görsellerle eşleştirir, her bir içerikle uyumlu olan görseli işaretler ve hangi ifadenin hangi görsele ait olduğunu sözlü olarak belirtir. Bu etkinlik sayesinde hedef dil parçaları kuralları bilinmeden fark edilerek ayırt edilir **(E2.3, E3.4)**.

Kısa canlandırmalar veya video kesitleri izlenir. Öğrenciler izledikleri içerikte okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserlerini ifade eden cümleleri ve basit ifa-

deleri ("Kitaplar öğretmen masasının üzerinde duruyor.", "Sınıf kütüphanemiz arka tarafta yer alıyor.") belirler ve bu ifadeleri tekrar eder. Sınıf içine getirilen gerçek nesnelerle ilişki kurularak anlam güçlendirilir **(KB2.2, KB2.8)**.

Aynı yapıya sahip cümleler grup hâlinde tekrar edilir. Öğrenciler sırayla cümleleri sesli olarak söyler, arkadaşlarının tekrarlarını dinler ve birlikte tekrar ederek işitsel farkındalık geliştirir. Bu süreçte benzer dil yapılarının fark edilmesi sağlanır.

Farklı okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserleri ile ilgili yeni örnekler oluşturulur. "Evde kütüphanemiz vardır.", "Kitapları sırayla rafa dizdim.", "Kitaplarımı çantamın içine koydum." vb. cümlelerin yanı sıra "Okul kitaplarımı çantamda yanımda taşıyorum.", "Tüm kitapları boylarına göre sıralıyorum." vb. ifadeler de kullanılarak aynı dil yapıları farklı bağlamlarda tekrar edilir. Böylece hedef dil parçaları kuralları düşünülmeden otomatik biçimde pekiştirilir **(KB2.20)**.

Sınıf içinde hareketli bir etkinlik yapılır. Öğrenciler dolaşarak görsellerini gördükleri okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserlerine dair cümleler kurar. "Kitap masanın yanındadır.", "Sınıf kütüphanemiz büyüktür.", "Okulun kütüphanesinde çokça kitap var." vb. ifadeler gerçek ortamla ilişkilendirilerek kısa, doğal ve anlamlı biçimde tekrar edilir **(E3.6)**.

Beden diliyle canlandırma etkinliği uygulanır. Öğrenciler okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserleri ile ilgili düşüncelerini hareketlerle destekler. Böylece dil yapıları kurallarını bilmeden fiziksel olarak da içselleştirilir **(KB2.16)**.

Konuşma ve hareketin birlikte kullanıldığı oyunlaştırılmış etkinlikler yapılır. Öğrenciler hem cümle kurar hem de aynı anda nesneleri gösterir. Bu süreçte hedef dil parçaları eş zamanlı olarak tekrar edilir ve canlandırılır.

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserlerini anlatır; kitap okumanın önemi, kitap sevgisini kazanmanın yolları, kütüphanelerin önemi, yazar ve eserlerini tanıma konularına dair karşılıklı sorular sorarak iletişim kurar. Kullanılan ifadeler doğal ve akıcı hâle gelir. Bu süreçte öğrenciler öğrendikleri dil yapılarını, kuralları düşünmeden seçerek farklı durumlarda kullanır ve iletişim kurarken tabii biçimde kullanıma sokar **(E3.10, SDB3.2, KB2.16)**.

ZAZ.7.3.SÖS

"Kitapların Dünyası" temasına yönelik sözcük seçme-kullanma süreci; okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserlerine ilişkin hedef sözcüklerin yer aldığı görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır. Öğrenciler bu içerikleri dinler ve izler, hedef sözcükleri bütünsel olarak duyar ve görür **(E1.4, SDB1.1, SDB1.3)**.

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Hedef sözcükler sesli olarak tekrar edilir; "kitap", "kütüphane", "okuma kültürü", "okuma sevgisi", "kitap sevgisi", "yazarlar", "yazarlar ve eserleri" vb. sözcükler doğru sesletimle söylenir. Bu süreçte sözcüklerin doğal kullanımına aşinalık kazandırılır **(SDB3.2)**.

Görseller üzerinden sözcüklerin kullanımı üzerine çalışmalar yapılır. "Bu nedir?", "Hangi kitapları okumayı seversin?" vb. sorulara hedef sözcüklerle cevap verilmesi sağlanır. Böylece sözcüklerin kullanım bağlamı algılanır **(KB2.10, KB2.12)**.

Sözcüklerin anlamlarını zihinde yapılandırmaya yönelik eşleştirme ve sınıflandırma etkinlikleri uygulanır. Okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserleri ile ilgili doğru sözcükler eşleştirilir, benzer özelliklerine göre gruplandırılır ve sözcükler arasında kavramsal ilişkiler kurulur.

Hedef sözcüklerin anlamlarını pekiştirmek amacıyla tekrar ve kullanım çalışmaları yapılır. Aynı sözcükler farklı örnekler içinde kullanılır; mahalledeki mekânlar gösterilerek adlandırılır ve "kitap", "okuma", "kütüphane" vb. sözcükler çeşitli durumlarda tekrar edilir. Böylece sözcüklerin anlamları bağlam içinde algılanır **(KB2.4)**.

Sınıf içinde hareketli etkinlikler uygulanır. Öğrenciler sınıfta bulunan okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserlerine ait görselleri görür ve bunları ifade içeren sözcükleri kullanır. Sözcüklerin gerçek yaşamla ilişkilendirilmesi ve kendiliğinden, doğal ve tabii bir biçimde kullanılması sağlanır **(E3.7, E3.10)**.

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine sorular sorar, okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserleri ile ilgili hedef sözcükleri iletişim kurarken kendiliğinden, gerçek ve doğal biçimde kullanır. Bu süreçte sözcüklerin farklı bağlamlarda etkili biçimde kullanıma sokulması desteklenir **(SDB3.1)**.

ZAZ.7.3.SES

"Kitapların Dünyası" temasına yönelik sesletim seçme-kullanma süreci; sınıfa okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserlerini yansıtan görsellerin getirilmesiyle başlatılır. Görseller incelenirken kısa diyaloglar dinletilir. Dinleme sırasında duyulan sözcüklere dikkat edilmesi ve özellikle tekrar eden seslerin fark edilmesi sağlanır. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler sınıfta tekrar edilir ve hangi seslerin duyulduğu belirlenir **(SDB3.3, KB2.10)**.

Sınıfta tekrar etkinliği yapılır. Sözcükler önce toplu olarak, ardından bireysel olarak tekrar edilir. "kitap okuma", "kütüphane", "okuma sevgisi", "yazarlar ve eserleri" vb. sözcükler doğru sesletimle ifade edilir ve işitsel doğruluk pekiştirilir **(E2.4)**.

Farklı cümlelerin yer aldığı dinleme etkinliği uygulanır. Aynı sesleri içeren sözcükler farklı cümleler içinde dinlenir. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler ve tekrar eden sesler belirlenir. Benzer sesler karşılaştırılır ve aralarındaki farklar ortaya konur **(SDB2.2, KB2.8)**.

Sınıf içinde uygulama etkinliği yapılır. Sınıfa getirilen okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserleri kartları gösterilerek doğru sesletimle adlandırılır. Öğrenciler gördükleri nesneleri kendiliğinden seçerek doğru ve doğal biçimde ifade eder; yanlış sesletimler fark edilerek doğru biçimi tekrar edilir. Bu süreçte öğrencilerin sesleri gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları desteklenir **(KB2.10)**.

Ses gruplama etkinliği uygulanır. Benzer sesleri içeren sözcükler bir araya getirilir ve farklı sesler ayırt edilerek gruplandırılır. Bu süreçte öğrencilerin ses farkındalıkları güçlendirilir **(E3.1, SDB3.3)**.

İkili ve küçük grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler birbirlerine okuma sevgisi ve okuma kültürü, kütüphane, yazarlar ve eserleri ile ilgili kullanabilecekleri ifadeleri (okuma kültürü ve okuma sevgisi vb.) doğru sesletimle ifade eder. Öğrencilerin hedef sesleri iletişim sırasında kendiliğinden, doğru, gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları sağlanır. Etkinlik sonunda yapılan konuşmalar değerlendirilir ve sesletim doğruluğu üzerine geri bildirim verilir **(KB2.9, KB2.10)**.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Okuma sevgisi ve okuma kültürü alt temasında öğrencilerden sevdikleri veya okumak istedikleri bir kitabı seçmeleri istenebilir. Her öğrenci, seçtiği kitap için "Bu kitabı neden okumalıyız?" başlıklı kısa bir tanıtım kartı hazırlayabilir. Kartta kitabın adı, yazarı, konusu, en dikkat çekici yönü ve arkadaşlarına tavsiye etme nedeni yer alabilir. Hazırlanan kartlar sınıf panosunda "Okuma Köşesi" başlığı altında sergilenebilir.

Kütüphane alt temasında öğrenciler sınıfta küçük bir "Sınıf Kütüphanesi Düzenleme" etkinliği yapabilir. Öğrenciler kitapları hikâye, şiir, masal, bilgilendirici kitap, dergi gibi türlerine göre ayırabilir. Her kitap için basit bir kitap künyesi hazırlayabilir: kitabın adı, yazarı, türü ve konusu. Daha sonra kitaplar raflara veya kutulara bu sınıflandırmaya göre yerleştirilebilir. Böylece öğrenciler kütüphanenin nasıl düzenlendiğini uygulamalı olarak öğrenebilir.

Yazarlar ve eserleri alt temasında öğrencilerden bir yazar seçmeleri istenebilir. Her öğrenci seçtiği yazar için "Yazar Tanıtım Kartı" hazırlayabilir. Kartta yazarın adı, kısa yaşam bilgisi, önemli eserlerinden birkaç örnek ve bu yazarın hangi türde eserler verdiği belirtilebilir. Öğrenciler hazırladıkları kartları sınıfta kısaca sunar ve yazarın bir eserini arkadaşlarına tanıtabilir.

Destekleme Okuma kültürü ve sevgisi konusunda desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için kısa, görsel destekli ve seviyeye uygun bir metin seçilebilir. Öğretmen metni önce sesli okur, ardından öğrenciler metindeki kitap adı, kahraman, olay ve beğenilen bölüm gibi temel bilgileri bulabilir. Öğrencilere "Kitabın adı nedir?", "Metinde kimden söz ediliyor?", "Bu kitabı sevdin mi?" gibi kısa cevaplı sorular yöneltilebilir.

Kütüphane alt temasında sınıfa az sayıda kitap getirilir ve kitaplar renkli etiketlerle gruplandırılabilir. Öğrenciler öğretmen rehberliğinde kitapları "hikâye", "şiir", "masal" ve "dergi" gibi basit türlere göre ayırabilir. Her öğrenciye üzerinde "Kitabın adı", "Yazarı", "Türü" yazan hazır bir kitap künyesi verilebilir. Öğrenci kitaptaki bilgileri öğretmen desteğiyle bulur ve boşluklara yazabilir.

Yazar ve eser ilişkisi için öğretmen birkaç yazar adı ve bu yazarlara ait eserleri kartlar halinde hazırlayabilir. Öğrenciler önce yazar kartları ile eser kartlarını eşleştirebilir. Ardından seçilen bir yazar hakkında çok kısa bir tanıtım metni okuyabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için kare kodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. TEMA: YAŞAM VE SPOR

Alt Temalar: Sağlıklı Yaşam ve Sağlıklı Beslenme, Fiziksel Gelişim, Spor ve Doğa

"Yaşam ve Spor" temasında öğrencilerin sağlıklı yaşam, dengeli beslenme, fiziksel gelişim, spor yapma alışkanlığı ve doğayla ilişki kurma konularında farkındalık kazanmaları amaçlanmaktadır. Öğrencilerin sağlıklı bir yaşam için düzenli beslenme, yeterli su içme, uyku, temizlik ve hareket etmenin önemini kavramaları; sebze ve meyvelerin faydalarını, sağlıklı ve sağlıksız beslenmeyi ayırt etmeleri beklenmektedir. Öğrencilerin bedeninin büyümesi ve güçlenmesi için beslenme, uyku, hareket ve düzenli yaşamın gerekli olduğunu fark etmeleri; boy uzaması, kasların güçlenmesi, dengeli durma, koşma, zıplama, esneme ve oyun oynama gibi gelişimle ilgili somut durumları öğrenmeleri hedeflenmektedir. Öğrencilerin sporun yalnızca kapalı alanlarda değil doğada da yapılabilecek sağlıklı ve keyifli bir etkinlik olduğunu öğrenmeleri; yürüyüş, koşu, bisiklet sürme, top oynama, ip atlama, doğa gezisi ve açık hava oyunları gibi etkinlikler üzerinden spor yapmanın bedene ve zihne katkılarını fark etmeleri beklenmektedir. Öğrencilerin doğada spor yaparken çevreyi koruma, temiz tutma, canlılara zarar vermeme ve güvenli hareket etme gibi davranışları da tanımaları beklenmektedir.

DERS SAATİ

16

ALAN BECERİLERİ

YDAB1. Dinleme / İzleme-Anlamlandırma, YDAB2. Okuma-Anlamlandırma, YDAB3. Konuşma-Anlatma, YDAB4. Yazma-Anlatma, YDDB1. Dil Bilgisi Seçme-Kullanma, YDDB2. Sözcük Seçme-Kullanma, YDDB3. Sesletim Seçme-Kullanma

KAVRAMSAL

-

BECERİLER

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E1.3. Azim ve Kararlılık, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E2.4. Güven, E3.7. Sistematiçlik, E3.8. Soru Sorma, E3.9. Şüphe Duyma, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI

BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.1. Uyum, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D5. Duyarlılık, D8. Mahremiyet, D9. Merhamet, D10. Mütevazılık, D11. Özgürlük, D13. Sağlıklı Yaşam, D16. Sorumluluk, D17. Tasarruf, D18. Temizlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı, OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Türkçe, Görsel Sanatlar, Sosyal Bilgiler, Beden Eğitimi ve Spor, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB1. Temel Beceriler, KB2.2. Gözlemleme, KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.8. Sorgulama, KB2.9. Genelleme, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.14. Yorumlama, KB2.17. Değerlendirme, KB2.19. Mantıksal Denetleme, KB2.20. Sentezleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ZAZ.7.4.D. "Yaşam ve Spor" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri dinleyebilme / izleyebilme-anlamlandırabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek dinleme / izlemeye hazırlık yapar.
- b) Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c) Temayı, temel ayrıntılar ve ipuçlarından hareketle anlamlandırır.
- ç) Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.7.4.O. "Yaşam ve Spor" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri okuyabilme-anlamlandırabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek okumaya hazırlık yapar.
- b) Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c) Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak anlamlandırır.
- ç) Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.7.4.K. "Yaşam ve Spor" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle konuşabilme-anlatabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek konuşmaya hazırlık yapar.
- b) Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını gözlemleyerek taklit eder ve tekrarlar.
- c) Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak taklit yoluyla sözlü içerik oluşturur.
- ç) Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak konuşmanın içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d) Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak sözlü içeriği yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e) Temaya ilişkin konuşma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.7.4.Y. "Yaşam ve Spor" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle yazabilme-anlatabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgilerini ve deneyimlerini harekete geçirerek yazmaya hazırlık yapar.
- b) Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını inceleyerek modelden kopyalar.
- c) Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak yazılı içerik oluşturur.
- ç) Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d) Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e) Temaya ilişkin yazma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.7.4.DBS. "Yaşam ve Spor" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeler uygun dil bilgisi seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun dil bilgisi yapılarını seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

ZAZ.7.4.SÖS. "Yaşam ve Spor" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeler uygun sözcük seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sözcükleri seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

ZAZ.7.4.SES. "Yaşam ve Spor" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeler uygun sesletim seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sesletimi seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Tema: Yaşam ve Spor

Alt Temalar

1. Sağlıklı Yaşam ve Sağlıklı Beslenme
2. Fiziksel Gelişim
3. Spor ve Doğa

İşlevsel Cümle Yapıları

1. Spor ve Fiziksel Aktivite: Ez her roc spor kena, ma futbol kay keni, a zaf hol kay kena, ez zaf lez vazdana.
2. Sağlıklı Yaşam ve Beslenme: A her roc zaf aw wena, ez ro wirzena, Ma qey weşıya xo spor keni u fêki weni.
3. Fiziksel Gelişim: Adem arayı dı şıt weno. Ehmedo qamderg basketbol kay keno. Spor merdimi keno zıxm.
4. Duygular ve Yaşam Motivasyonu: Ma tebieti ra zaf heskeni, tebiet rınd o, heyat zaf rınd o u qıymetê ey bızani, ma piya zaf bextiyar i, ez zaf şa biya, zerra mı rehet a, zerra pak dınyaya pak, ma spor keni.
5. Tavsiye Yapıları: Her roc çiyêko newe bimus!, Seba sıheti spor bikerên, Tebiet dı bıgêrên, Spor bikerên sıhet bıvinên, Qey weşıya xu çıyo şırın ra duri vınderên, Fêki u sebze bışu u hema bıwer.
6. Günlük Rutin Anlatma: Ez ro wirzena, Ez arayı kena, ma pê lıngan şını mekteb, ez spor kena, ma her roc fêki weni, ez kar u gureyê xu kena, şıma ro rakuweni.
7. Alışkanlıklar ve Yaşam Tarzı: Ez bê arayı nêşına teber, ez pê lıngan şıno mekteb, ma tımotım spor keni, ma her roc gêreni,
8. Yetenek ve Beceriler: Destê tu ra her gure yeno, O tenis dı zaf serfıraz o, Şıma eşkeni vırazi, A zaf weş asnaw kena, Mı tenis dı derece gırot.
9. Basit Soru Sorma ve Cevap Verme: Tı kamci spor ra hes keni?, Şıma spor keni?, Tı her roc seet çend dı wirzena?, Tı fêki ra hes kena?, Tı her roc çendêk aw wena?, Tı her roc arayı weni?, Şıma seet çend dı rakuweni?, Seba weşıya xu tı se kena?

Hedef Dil Bilgisi Yapıları

1. Soru Kelimeleriyle Cümle Kurma: Çend?, Key?, Çı?, Senî?, Kam?, Seet çend dı?, Tı key şını? Tı her roc çend seeti rakuwena?, Kam spor keno?

Sesletim

1. Cinsiyet Ayrımı: Ez weş o (erkek), Ez weş a (kız)
2. Sesletim Pratiği: "Ez her roc spor kena." (Ez her roc spor ke-na)
3. Hedef Sözcükler: Spor, ro, aw, weşı, fêki, zerzewat, şımitış, şıtış, gêrayış, seba, çı, key, çend, lazım, sıhet, kay, futbol, basketbol, voleybol, şıt, wer, kaykerdış, wırıştış, paki, her, tımotım, şan, siba, arayı, qıwet, vazdayış, xurt, derg, kılm.

İlkeler Sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğa; öğrencilerin günlük yaşam deneyimleriyle ilişkilendirilerek bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Kelime, dil yapıları, sesletim ve iletişim becerileri anlamlı iletişim durumları içinde birlikte sunulmalıdır; öğrencilerin dili kullanabilecekleri etkileşim temelli uygulamalara düzenli olarak yer verilmelidir. Dil yapıları kullanım yoluyla fark ettirilmelidir. Öğretim süreci öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak planlanmalı; kişisel bilgilerin kullanımı anlamlı bağlamlarda ele alınarak öğrencilerin basit iletişim durumlarında kendilerini ifade etmeleri desteklenmelidir.

Anahtar Kavramlar Sağlığın önemi, bedensel gelişim, beslenme alışkanlığı, doğa sevgisi

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temada öğrenme çıktıları; çalışma kâğıtları, kısa yazma ve konuşma uygulamaları, kontrol listeleri, gözlem formları, kelime ilişkilendirme ve kümeleme etkinlikleri, performans görevi, öz / akran değerlendirme formları ile değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Sağlıklı Beslenme

Öğrenci sağlıklı ve sağlıksız besinleri araştırıp bu besinlerle ilgili görseller toplayabilir. Öğrenci mukavva bir kâğıt üzerine sağlıklı ve sağlıksız şeklinde iki başlık kullanabilir. Sonra da sağlık yiyecekleri ve sağlıksız olanları ilgili başlık altında yazabilir ve görsellerini yapıştırabilir. Sonra da bunu sınıfta arkadaşlarına sunabilir.

Performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi sürecinde öğrencilerin sürece daha aktif katılım göstermelerini desteklemek amacıyla öz değerlendirme veya akran değerlendirme formlarına da yer verilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Bu temada öğrencilerin günlük yaşamlarına ilişkin deneyimlerinden hareketle sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğaya yönelik temel durum ve kavramlara aşina oldukları kabul edilmektedir. Öğrenciler, bilgileri doğal olarak edinmiş olsalar da bu deneyimleri Zazaca daha ayrıntılı, sıralı ve bağlantılı bir biçimde ifade etme konusunda sınırlı dil yeterliğine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Dil, bu temada öğrencilerin kendi yaşam ritimlerini ifade etmelerini sağlayan bir iletişim aracı olarak ele alınır. Öğrencilerin kişisel deneyimlerinden hareketle anlamlandırma oluşturabildikleri, günlük yaşamla Zazaca arasındaki bağlantıyı kurabildikleri ve sözlü-yazılı iletişimde etkin katılım sağlayabildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci Bu aşamada öğrencilerin sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğaya ilişkin mevcut bilgi ve deneyimlerini ortaya çıkarmak için sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğa ile ilgili bilgi kartlarının yazılı olduğu görsel kartlar, kavram kartları kullanılarak ön öğrenmelerini pekiştirmeleri sağlanabilir ve temel ifadelerle ilişki kurmaları desteklenebilir.

Öğrencilerden "Sağlıklı yaşam neden önemlidir?", "Sporun hayatımızdaki yeri nedir?", "Nasıl sağlıklı beslenebiliriz?" gibi sorular yoluyla sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenmeyi, fiziksel gelişimi, spor ve doğayı anlatan kısa bilgiler vermeleri istenebilir. Bu süreçte öğrencilerin sağlıklı yaşamı ve sağlıklı beslenmeyi, fiziksel gelişimi, spor ve doğayı tanımlama becerisi ve bilgileri düzenli bir biçimde ifade edebilme kapasiteleri gözlemlenebilir. Gözlem sonucunda öğretmen, öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyesini dikkate alarak etkinliklerin kapsamını, içerik yoğunluğunu ve ilerleme sürecini düzenleyebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerin bu temada öğrenecekleri ile ön öğrenmelerde Türkçe derslerinde edindikleri bilgilerin ve önceki öğrenme süreçlerinde edindikleri bilgilerle bağlantısı kurulabilir. "Yaşam ve Spor" teması kapsamında sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğa başlıkları ele alınırken öğrencilerin günlük yaşam deneyimleri ve sosyal etkileşim alışkanlıkları öğretim sürecine dâhil edilebilir. Öğrencilerin Türkçe olarak bildikleri sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğa ile ilgili kavramsal bilgileri dikkate alınarak Zazacadaki temel ifadelerle etraflarındaki sağlıklı yaşam alanlarını, sağlıklı beslenme ürünlerini ve spor yapılabilecek doğal alanları tanıtmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları ZAZ.7.4.D

"Yaşam ve Spor" temasına yönelik dinleme / izleme-anlamlandırma süreci, öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğayı yansıtan görseller üzerinden başlatılır (**OB5, KB2.2**). Görseller incelenerek "Hangi besinler sağlıklıdır?", "Hangi içecekler sağlıklıdır?", "Neden spor yapılmalıdır?", "Fiziksel gelişim nasıl değişir?" gibi sorulara yönelik düşünceler oluşturulur ve öğrencilerin kendi sınıf yaşantılarından örnekler vermeleri sağlanır. Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, görsellerdeki unsurlar ile yaşantılar arasında temel ilişkilerin fark edilmesi ve mevcut içerik hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır (**SDB1.3**).

Devamında kısa bir ses kaydı, video veya diyalogdan kesitler sunularak içerikte yer alan amacıyla sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğa hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Görsel ve işitsel ipuçları birlikte değerlendirilerek içerik hakkında çıkarımlar yapılır. Tahminler sınıf ortamında paylaşılırken öğrencilerin birbirlerini dikkatle dinlemeleri, farklı görüşlere açık olmaları ve iletişim kurmaları desteklenir (**E1.4, D5.2**).

Ardından "Yaşam ve Spor" temasına uygun dinleme / izleme metni kesintisiz olarak sunulur. Bu metinde sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğa yer alır. Bu aşamada içeriğin genel anlamının kavranılması konusunun algılanılması; temel unsurların, yönergelerin ve ayrıntıların tanınması beklenir. Böylece bütüncül içerikteki temel bileşenlerin fark edilmesi sağlanır (**D8.4, KB2.10**).

Dinleme sonrasında içerikte geçen metinde sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğa ile ilgili görseller; kartlar ve dijital materyaller aracılığıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme, işaretleme ve basit sınıflandırma etkinlikleriyle ayırt edilir; benzerlik ve farklılıklar belirlenir (**SDB2.2**). Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve dinlenen içerikle karşılaştırılır; tahminlerin doğruluğu kontrol edilir ve gerekçelendirilir. İçerikte yer alan unsurların bütün içinde konumlandırılması ve temel sınıflandırmalar yapılması sağlanır. İçerikteki bilgiler tablo veya şemalar üzerinde yapılandırılarak yatay ve dikey ilişkiler görünür hâle getirilir (**KB2.3, KB2.4**).

Metinde sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğa ile ilgili görseller ve içerikler kategorilere ayrılır; sağlık-yaşam, beslenme-sağlık, spor-doğa üzerinden anlamlı bağlantılar kurulur (**SDB2.3**). Dinlenen bilgiler öğrencilerin kendi yaşantılarıyla ilişkilendirilerek içerik içselleştirilir. Bu süreçte dikkatlerini içerik üzerinde yoğunlaştırmaları, öğrenmeye istekli katılım göstermeleri ve yeni duruma uyum sağlamaları desteklenir (**E2.4, SDB3.1**).

Sürecin sonunda dinleme etkinliğine ilişkin gözlemlenen, anlaşılan ve düşünülen bilgiler bireysel olarak değerlendirilir ve sınıfla paylaşılır. Gönüllü öğrenciler söz alarak anladıklarını ifade ederken diğer öğrenciler onları dikkatle dinler. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarıyla karşılıklı olarak bilgi, düşünce ve deneyimler paylaşılır; metinde sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğa hakkında bilgi verilir, yaşam ve spor ile ilgili basit ifadeler kullanılır (**KB2.9, KB2.17**).

ZAZ.7.4.0

"Yaşam ve Spor" temasına yönelik okuma-anlamlandırma süreci, öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla metinde sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğa ile ilgili kısa metinler ve görseller üzerinden başlatılır **(OB6, KB2.2)**. Görseller ve metin parçaları incelenerek "Bu metin ne hakkında olabilir?", "Burada sağlıklı yaşamla ilgili nelerden bahsediliyor?", "Hangi içecekler sağlıklıdır?", "Neden spor yapmalıyız?" gibi sorulara yönelik tahminlerde bulunulması sağlanır. Önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, metinde sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğa mevcut içerikle önceki bilgiler arasında temel ilişkilerin kurulması desteklenir. Bu süreçte öğrencilerin merak duygularının desteklenmesi, kendilerini ifade etmeleri ve yönelik farkındalık geliştirmeleri beklenir. Sunulan yazılı ve görsel ipuçları aracılığıyla içerik ile önceki bilgi ve deneyimler arasında bağ kurulması sağlanır ve metnin konusu hakkında basit tahminlerde bulunulur **(E3.8, SDB1.3)**.

Okuma içeriğine ait başlık, görseller ve anahtar ifadeler incelenir. Bu ipuçlarına dayanarak metnin konusu, metinde yer alabilecek metinde sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğa hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Öğrencilerin görsel ve yazılı ipuçlarından yararlanarak içeriği genel olarak algılamaları desteklenir **(SDB2.1)**.

Metin sessiz olarak okunur. Okuma sürecinde içeriğin genel anlamının bütüncül olarak kavranması, metinde geçen metinde sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğa ifadelerinin fark edilmesi beklenir. Ayrıca metin içerisindeki basit ve temel ayrıntıların belirlenmesi sağlanır. Böylece içeriğin konusu genel olarak algılanır ve temel bileşenler tanınır **(D9.3, D10.1, OB8, KB2.11)**.

Okuma sonrasında metinde yer alan metinde sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğa ile ilgili görseller ve bilgi kartlarıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme ve işaretleme etkinlikleriyle tanınır ve ayırt edilir; "Hangi sebze ve meyveler vardır?", "Hangi sağlıklı içecekleri içersiniz?", "Nasıl sağlıklı beslenilir?", "Hangi spor aktiviteleri yapılmalıdır?" gibi sorular üzerinden içerik somutlaştırılır. Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve metinle karşılaştırılarak doğruluğu kontrol edilir; doğru ve yanlış tahminler gerekçeleriyle ifade edilir **(KB2.10)**.

Metinde yer alan öğeler tablo, şema veya görsel düzenleyiciler aracılığıyla yapılandırılır. Sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğa belirli bir düzen içinde yerleştirilerek bu unsurlar arasındaki bağlantılar açık biçimde ortaya konur. Bu unsurlar basit kategoriler altında sınıflandırılır ve benzerlik-farklılıklar üzerinden karşılaştırmalar yapılır. Ayrıca öğeler arasındaki yatay ve dikey ilişkilerin fark edilmesi sağlanır **(SDB3.3)**.

Sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğa arasındaki bağlantılar ele alınır. "Manavdan sağlıklı neler alırsınız?", "Şehrinizde hangi sportif faaliyetler yapılır?", "Spor yapmak niçin önemlidir?" gibi sorular üzerinden ilişkiler kurulması sağlanır. Bu süreçte anlamlı bağlantılar kurulması ve metnin derinlemesine incelenmesi desteklenir. Metinden hareketle basit çıkarımlar yapılır ve elde edilen bilgiler öğrencilerin kendi sınıf ortamlarıyla ilişkilendirilerek ifade edilir; böylece içerik içselleştirilir **(D11.3, KB2.19)**.

Sürecin sonunda okuma ve anlamlandırma sürecine ilişkin gözden geçirilen bilgi, deneyim, düşünce ve duygular bireysel olarak ifade edilir. Gönüllü öğrenciler söz alarak metinden anladıklarını paylaşırken diğer öğrenciler dikkatle dinler. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarlarıyla karşılıklı paylaşımlar gerçekleştirilir; sağlıklı yaşam için nasıl beslenilmesi gerektiği, sağlıklı yaşam için nelerin yapılması gerektiği, fiziksel gelişimin nasıl ilerlediği, spor ve doğa etkinliklerinin neler olduğu ifade edilir. Bu süreçte iletişim kurulması, iş birliği yapılması ve karşılıklı etkileşim içinde bulunulması beklenir **(SDB3.2, KB2.17)**.

ZAZ.7.4.K

"Yaşam ve Spor" temasına yönelik konuşma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel

gelişim, spor ve doğaya ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır (**OB1, OB2, OB4, OB5**). Öğrencilerin sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğaya ilişkin yaşantılarını hatırlamaları, nesneleri adlandırmaları, bulundukları yerleri ifade etmeleri ve basit yönergeleri fark etmeleri sağlanır. Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin etkin hâle getirilmesi ve mevcut içerikle ilişkilendirilmesi hedeflenir (**E1.1, SDB1.1, SDB1.2, SDB1.3**).

Sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğaya dair beğeni ifadeleri içeren kısa konuşma örnekleri ("Doğa yürüyüşlerini çok severim.", "Her gün spor yaparım.", "Sağlıklı yaşam için sağlıklı besinler tüketirim") sunulur. Öğrencilerin bu örnekleri dinlemeleri, tekrar etmeleri ve doğru sesletimle taklit etmeleri sağlanır. Böylece model ifadelerle aşinalık kazanmaları ve sözlü üretime hazırlık yapmaları desteklenir (**KB2.2, KB2.8**).

Öğrencilerin model konuşmaları taklit ederek benzer ifadeler üretmeleri sağlanır. Öğrenciler "Düzenli spor yaparım.", "Doğa yürüyüşleri sağlığımız için çok faydalıdır." gibi ifadeleri tekrar ederken "Yediğim besinlerin sağlıklı olmasına dikkat ederim.", "Sağlığıma dikkat ederim." gibi yönergeleri de kullanır ve bu ifadeleri kendi sınıf ortamlarına göre değiştirerek yeniden kurar. Böylece taklit yoluyla yeni içerik oluşturulması ve bu içeriklerin bağlama uygun biçimde düzenlenmesi sağlanır (**D13.4, D16.3, KB2.8**).

Öğrencilerin öğrendikleri dil yapılarını kullanarak yeni ve özgün ifadeler oluşturmaları sağlanır. Öğrencilerden sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğaya dair beğenilerini ifade eden cümleler kurmaları beklenir. Kurulan ifadelerin açık, anlaşılır ve doğru biçimde iletilmesi teşvik edilir (**E2.3, E3.7**). Bu süreçte uygun sözcüklerin seçilmesi, ifadelerin geliştirilmesi ve farklı örneklerle karşılaştırılması desteklenir. Ayrıca öğrencilerin birbirlerine sorular yönelterek ifadelerini genişletmeleri ve sözlü etkileşim içinde kullanmaları sağlanır. Öğrencilerin hazırlıksız konuşma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları ve hazırlıklı konuşma durumlarında belirledikleri içerikleri düzenleyerek doğal ve anlaşılır biçimde sunmaları desteklenir (**SDB3.1, KB2.14**).

İkili çalışmalar gerçekleştirilir. Öğrencilerden biri spor ve sağlık arasında nasıl bir ilişki olduğunu söyler veya sağlıklı yaşam ve spor hakkında basit cümleler kurar, diğeri dinler, sorular sorar ve gerektiğinde karşılaştırmalar yapar. Roller değiştirilerek sürecin sürdürülmesi sağlanır. Bu süreçte öğrenilen yapıların farklı bağlamlarda kullanılması, yeniden düzenlenmesi ve sözlü iletişim yoluyla paylaşılması desteklenir (**SDB2.1**).

Küçük grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler grup içinde sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğa ifadelerini birlikte belirler, bu unsurları sınıflandırır ve ortak bir sözlü sunum hazırlar. Böylece sınıflandırma ve yapılandırma becerilerinin geliştirilmesi sağlanır (**SDB3.3, KB2.14**).

Sürecin sonunda öğrencilerin konuşma etkinliklerine ilişkin düşünce, duygu ve deneyimlerini değerlendirmeleri sağlanır. Öğrencilerden hangi ifadeleri doğru kullandıklarını, hangi noktalarda zorlandıklarını ve kendilerini nasıl geliştirebileceklerini ifade etmeleri beklenir. Bu süreçte yapılan çalışmaların yorumlanması ve anlamlandırılması desteklenir (**E3.10, SDB3.2**).

Öğrenciler bu değerlendirmelerini sınıf ortamında paylaşır ve arkadaşlarının görüşlerini dinler. İkili ve grup içi paylaşımlar yoluyla karşılıklı geri bildirim verilmesi ve öğrenmenin pekiştirilmesi sağlanır. Bu süreçte öğrencilerin sorumluluk almaları, duyarlı davranmaları ve iletişim kurmaları desteklenir (**KB2.5, KB2.10**).

ZAZ.7.4.Y

"Yaşam ve Spor" temasına yönelik yazma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğaya ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır (**E1.3, E2.3**). Öğrencilerin bu görselleri incelemeleri; sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim,

spor ve doğaya alt temalarına ilişkin bildikleri sözcükleri hatırlamaları; bu temalarla ilgili yönergeleri fark etmeleri ve bu bilgileri basit şekilde yazılı olarak ifade etmeleri sağlanır. Ayrıca verilen yazma görevinin ne olduğu ne yazılacağı ve nasıl yazılacağına genel olarak anlaşılması desteklenir **(OB4)**.

Sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğaya dair beğeni bildiren ifadeler içeren kısa yazılı model metinler sunulur. Bu metinlerin incelenmesi, yapı ve ifade biçimlerinin fark edilmesi, model alınarak benzer ifadelerin yeniden yazılması sağlanır. Böylece modelden yararlanarak yazılı üretime geçiş desteklenir **(E2.2, OB6)**.

Model metinler temel alınarak yazılı içerik oluşturulması sağlanır. "Okula gitmeden önce kahvaltı yaparım.", "Yemek öğünlerine dikkat ederim.", "Sağlıklı içecekler tüketirim.", "Akşamları babamla yürüyüş yaparım." gibi ifadelerin yanı sıra "Sağlıksız içecekler tüketmem.", "Sağlıklı beslenmeye dikkat ederim." gibi ifadeler de kullanılarak cümleler yazılır ve bu ifadeler uygun biçimde düzenlenir. Böylece yazma içeriğinin oluşturulması ve geliştirilmesi sağlanır **(D17.3, KB2.4)**.

Yazma görevinin yapılandırılması sağlanır. Sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğa ile ilgili ifadeleri içeren kısa metinler yazılması beklenir. Yazma sürecinde uygun materyallerin seçilmesi (defter, çalışma kâğıdı vb.), uygun sözcüklerin ve dil yapılarının kullanılması, noktalama işaretlerine dikkat edilmesi ve basit mesajların açık ve anlaşılır biçimde ifade edilmesi desteklenir. Ayrıca öğrencilerin hazırlıklı yazma durumlarında içeriklerini planlayarak düzenlemeleri ve hazırlıksız yazma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları sağlanır **(SDB2.2, D18.2, KB2.9)**.

Yazılan metinlerin geliştirilmesi sağlanır. Yazılar yeniden okunur, benzer ve farklı yönler karşılaştırılır, sınıf eşyaları ve ifadeler kategorilere ayrılır ve gerekli düzenlemeler yapılır.

Yazılı içeriklerin farklı bağlamlarda yeniden düzenlenmesi sağlanır. Yazılan ifadeler değiştirilerek metinler genişletilir. Bu süreçte yazılı bilgilerin yeniden yapılandırılması ve paylaşılması desteklenir. Öğrencilerin yazdıkları metinleri arkadaşlarıyla paylaşmaları ve yazılı iletişim kurmaları sağlanır **(KB2.14)**.

Küçük grup çalışmaları yapılır. Grup içinde yazılan metinler paylaşılır, birlikte gözden geçirilir ve ortak metinler oluşturulur.

Sürecin sonunda yazma süreci ve ürünlerine ilişkin değerlendirme yapılır. Yazılan metinler gözden geçirilerek güçlü yönler ve geliştirilmesi gereken noktalar belirlenir. Ardından bu değerlendirmeler sınıf ortamında paylaşılır ve karşılıklı geri bildirimlerde bulunulur.

Öğrenci bu tema kapsamında hazırlayacağı performans görevi ile ilgili; sağlıklı ve sağlıksız besinleri araştırıp bu besinlerle ilgili görseller toplayabilir. Öğrenci mukavva bir kâğıt üzerine sağlıklı ve sağlıksız şeklinde iki başlık kullanabilir. Sonra da sağlık yiyecekleri ve sağlıksız olanları ilgili başlık altında yazabilir ve görsellerini yapıştırabilir. Sonra da bunu sınıfta arkadaşlarına sunabilir. Bu performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi sürecinde öğrencilerin sürece daha aktif katılım göstermelerini desteklemek amacıyla öz değerlendirme veya akran değerlendirme formlarına da yer verilebilir.

ZAZ.7.4.DBS.

"Yaşam ve Spor" temasına yönelik dil bilgisi seçme-kullanma süreci; sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğa ile ilgili görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır. Öğrenciler görselleri inceler, duydukları ifadeleri takip eder ve sınıfça tekrar eder. "Neden spor yaparız?", "Nasıl sağlıklı beslenebiliriz?", "Spor niçin önem-

lidir?" gibi cümleler birlikte söylenerek içerikle ilk aşinalık oluşturulur. Bu süreçte dil yapılarının kuralları açıklanmadan, doğal ve bağlam içinde fark edilmesi sağlanır (**KB2.2**).

Sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğa içeren görseller üzerinden eşleştirme etkinliği yapılır. Öğrenciler dinledikleri cümleleri doğru görsellerle eşleştirir, her bir içerikle uyumlu olan görseli işaretler ve hangi ifadenin hangi görsele ait olduğunu sözlü olarak belirtir. Bu etkinlik sayesinde hedef dil parçaları kuralları bilinmeden fark edilerek ayırt edilir (**SDB1.3, KB2.4**).

Kısa canlandırmalar veya video kesitleri izlenir. Öğrenciler izledikleri içerikte sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğayı ifade eden cümleleri ve basit ifadeleri ("Düzenli spor yaparım.", "Sağlıklı besinler tüketirim.") belirler ve bu ifadeleri tekrar eder. Sınıf içine getirilen gerçek nesnelerle ilişki kurularak anlam güçlendirilir (**KB2.5**).

Aynı yapıya sahip cümleler grup hâlinde tekrar edilir. Öğrenciler sırayla cümleleri sesli olarak söyler, arkadaşlarının tekrarlarını dinler ve birlikte tekrar ederek işitsel farkındalık geliştirir. Bu süreçte benzer dil yapılarının fark edilmesi sağlanır (**E3.7, E3.10**).

Farklı sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğa ile ilgili yeni örnekler oluşturulur. "Evimizde sağlıklı besinler tüketiriz.", "Koşu yapmayı çok severim.", "Basketbol oynamayı severim." gibi cümlelerin yanı sıra "Spor yapmak bizi dinç tutar.", "Dengeli ve sağlıklı beslenmeliyiz." gibi ifadeler de kullanılarak aynı dil yapıları farklı bağlamlarda tekrar edilir. Böylece hedef dil parçaları kuralları düşünülmeden otomatik biçimde pekiştirilir (**KB2.8, KB2.10**).

Sınıf içinde hareketli bir etkinlik yapılır. Öğrenciler dolaşarak görsellerini gördükleri sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğaya cümleler kurar. "Doğada yürüyüş yapmak sağlıklıdır.", "Sebze yemeklerini severim.", "Sağlıklı yaşam için her gün spor yaparım." gibi ifadeler gerçek ortamla ilişkilendirilerek kısa, doğal ve anlamlı biçimde tekrar edilir (**E3.9, SDB2.1**).

Beden diliyle canlandırma etkinliği uygulanır. Öğrenciler sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğa ile ilgili düşüncelerini hareketlerle destekler. Böylece dil yapıları kuralları bilinmeden fiziksel olarak da içselleştirilir (**KB2.4, KB2.8**).

Konuşma ve hareketin birlikte kullanıldığı oyunlaştırılmış etkinlikler yapılır. Öğrenciler hem cümle kurar hem de aynı anda nesneleri gösterir. Bu süreçte hedef dil parçaları eş zamanlı olarak tekrar edilir ve canlandırılır.

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğayı anlatır; sağlıklı beslenmenin önemi, sağlıklı besinler, spor ve sağlık konularını anlatır ve karşılıklı sorular sorarak iletişim kurar (**E2.4, SDB2.2**). Kullanılan ifadeler doğal ve akıcı hâle gelir. Bu süreçte öğrenciler öğrendikleri dil yapılarını, kuralları düşünmeden seçerek farklı durumlarda kullanır ve iletişim kurarken tabii biçimde kullanıma sokar (**KB2.19**).

ZAZ.7.4.SÖS

"Yaşam ve Spor" temasına yönelik sözcük seçme-kullanma süreci; sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğaya ilişkin hedef sözcüklerin yer aldığı görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır. Öğrenciler bu içerikleri dinler ve izler, hedef sözcükleri bütünsel olarak duyar ve görür (**SDB1.1, SDB1.2**).

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Hedef sözcükler sesli olarak tekrar edilir; "sağlık", "spor", "sağlıklı beslenme", "sağlıklı yaşam", "doğa", "doğa ve sağlık", "fiziksel gelişim" gibi sözcükler doğru sesletimle söylenir. Bu süreçte sözcüklerin doğal kullanımına aşinalık kazandırılır (**E1.5, KB1**).

Görseller üzerinden sözcüklerin kullanımı üzerine çalışmalar yapılır. "Nasıl sağlıklı beslenirsiniz?", "Hangi spor dallarını seversin?" gibi sorulara hedef sözcüklerle cevap verilmesi sağlanır. Böylece sözcüklerin kullanım bağlamı algılanır (**E2.2, E2.3**).

Sözcüklerin anlamlarını zihinde yapılandırmaya yönelik eşleştirme ve sınıflandırma etkinlikleri uygulanır. Sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğa ile ilgili doğru sözcükler eşleştirilir, benzer özelliklerine göre gruplandırılır ve sözcükler arasında kavramsal ilişkiler kurulur **(KB2.6, KB2.8)**.

Hedef sözcüklerin anlamlarını pekiştirmek amacıyla tekrar ve kullanım çalışmaları yapılır. Aynı sözcükler farklı örnekler içinde kullanılır; mahalledeki mekânlar gösterilerek adlandırılır ve "spor", "sağlık", "beslenme" gibi sözcükler çeşitli durumlarda tekrar edilir. Böylece sözcüklerin anlamları bağlam içinde algılanır.

Sınıf içinde hareketli etkinlikler uygulanır. Öğrenciler sınıfta bulunan sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğaya ait görselleri görür ve bunları ifade içeren sözcükleri kullanır. Sözcüklerin gerçek yaşamla ilişkilendirilmesi ve kendiliğinden, doğal ve tabii bir biçimde kullanılması sağlanır **(KB2.8)**.

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine sorular sorar, sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğa ile ilgili hedef sözcükleri iletişim kurarken kendiliğinden, gerçek ve doğal biçimde kullanır. Bu süreçte sözcüklerin farklı bağlamlarda etkili biçimde kullanıma sokulması desteklenir **(E3.7, KB2.14, KB2.20)**.

ZAZ.7.4.SES

"Yaşam ve Spor" temasına yönelik sesletim seçme-kullanma süreci; sınıfa sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğayı yansıtan görsellerin getirilmesiyle başlatılır. Görseller incelenirken kısa diyaloglar dinletilir **(E1.5)**. Dinleme sırasında duyulan sözcüklere dikkat edilmesi ve özellikle tekrar eden seslerin fark edilmesi sağlanır. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler sınıfça tekrar edilir ve hangi seslerin duyulduğu belirlenir **(KB2.6)**.

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Sözcükler önce toplu olarak, ardından bireysel olarak tekrar edilir. "sağlıklı yaşam", "düzenli spor", "sağlıklı beslenme", "fiziksel gelişim" gibi sözcükler doğru sesletimle ifade edilir ve işitsel doğruluk pekiştirilir.

Farklı cümlelerin yer aldığı dinleme etkinliği uygulanır. Aynı sesleri içeren sözcükler farklı cümleler içinde dinlenir. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler ve tekrar eden sesler belirlenir. Benzer sesler karşılaştırılır ve aralarındaki farklar ortaya konur **(SDB2.2)**.

Sınıf içinde uygulama etkinliği yapılır. Sınıfa getirilen sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğa ile ilgili kartları gösterilerek doğru sesletimle adlandırılır. Öğrenciler gördükleri nesneleri kendiliğinden seçerek doğru ve doğal biçimde ifade eder; yanlış sesletimler fark edilerek doğru biçimi tekrar edilir. Bu süreçte öğrencilerin sesleri gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları desteklenir **(SDB2.1, KB2.5)**.

Ses gruplama etkinliği uygulanır. Benzer sesleri içeren sözcükler bir araya getirilir ve farklı sesler ayırt edilerek gruplandırılır. Bu süreçte öğrencilerin ses farkındalıkları güçlendirilir.

İkili ve grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme, fiziksel gelişim, spor ve doğa ile ilgili kullanabilecekleri ifadeleri (sporun faydaları, sağlıklı yaşam vb.) doğru sesletimle ifade eder **(SDB3.1)**. Öğrencilerin hedef sesleri iletişim sırasında kendiliğinden, doğru, gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları sağlanır. Etkinlik sonunda yapılan konuşmalar değerlendirilir ve sesletim doğruluğu üzerine geri bildirim verilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme alt temasında öğrencilerden "Benim Sağlıklı Günüm" adlı bir günlük plan hazırlamaları istenebilir. Öğrenci sabah kalkış, kahvaltı, su içme, okulda beslenme, hareket etme, temizlik ve uyku saatini gösteren bir çizelge oluşturabilir. Çizelgede sağlıklı yiyecek ve içecekleri seçebilir; örneğin kahvaltı, öğle yemeği ve akşam yemeği için uygun besinleri yazar veya görsellerle gösterebilir. Daha sonra sınıfta kısa bir sunum yapabilir.

Fiziksel gelişim alt temasında öğrencilerden "Hareket Günlüğüm" hazırlamaları istenebilir. Öğrenci bir hafta boyunca yaptığı fiziksel etkinlikleri (yürüyüş yapmak, koşmak, ip atlamak, top oynamak, merdiven çıkmak, esneme hareketleri yapmak vb.) kaydedebilir. Her etkinliğin karşısına bu hareketin bedene katkısını yazabilir veya resmedebilir. Haftanın sonunda öğrenciler günlüklerini sınıfta paylaşabilir.

Spor ve doğa alt temasında öğrencilerden "Doğada Spor Etkinliği Planı" hazırlamaları istenebilir. Öğrenci bir park, bahçe, ormanlık alan veya okul bahçesi için spor etkinliği tasarlayabilir. Planda yapılacak etkinlikleri (yürüyüş, koşu, bisiklet sürme, top oyunu, ip atlama, doğa gezisi vb.) belirleyebilir. Ayrıca doğada spor yaparken uyulması gereken kuralları (çevreyi temiz tutmak, çöpleri toplamak, bitkilere zarar vermemek, hayvanları rahatsız etmemek, güvenli alanlarda hareket etmek vb.) ekleyebilir. Öğrenci hazırladığı planı afiş hâline getirebilir ve sınıfta tanıtabilir.

Destekleme

Sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme alt teması için öğretmen sınıfa sebze, meyve, süt, su, yumurta, ekmek, cips, gazlı içecek gibi yiyecek ve içecek görselleri getirilebilir. Öğrenciler bu görselleri öğretmen rehberliğinde "sağlıklı" ve "sağlıklı değil" şeklinde iki gruba ayırabilir. Desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere önce örnek verilebilir: "Elma sağlıklıdır.", "Su içmek yararlıdır.", "Cips sağlıklı değildir."

Fiziksel gelişim alt temasında öğretmen yürüme, koşma, zıplama, ip atlama, uyuma, dinlenme ve esneme hareketlerini gösteren kartlar hazırlayabilir. Öğrenciler kartlardaki hareketleri önce beden hareketiyle taklit edebilir, sonra adlandırabilir. Desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere "Ben yürürüm.", "Ben koşarım.", "Ben zıplarım." gibi kısa cümleler verilebilir. Ardından öğrenciler "Hareket edince güçlenirim.", "Uyuyunca dinlenirim." gibi basit ifadeleri tekrar edebilir ve uygun görselle eşleştirebilir.

Spor ve doğa alt temasında öğretmen park, bahçe, okul bahçesi, orman ve oyun alanı görselleriyle birlikte yürüyüş, koşu, bisiklet sürme, top oynama ve ip atlama görselleri kullanılabilir. Öğrenciler hangi sporun nerede yapılabileceğini eşleştirebilir. "Parkta yürürüm.", "Bahçede top oynarım.", "Doğada koşarım."

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için kare kodu akıllı cihazınıza okutunuz.

8. SINIF (A1.2)

1. TEMA: FOLKLORUMUZ

Alt Temalar: Gelenek ve Görenekler, Önemli Gün ve Haftalar, Sözlü Kültür

Bu temada öğrencilerin yaşadıkları çevrede karşılaştıkları gelenek ve görenekleri, aile büyüklerinden duydukları anlatıları, önemli gün ve haftalarda yapılan hazırlıkları ve sözlü kültür ürünlerini tanıyarak folklorun günlük hayatla ilişkisini fark etmeleri beklenmektedir. Öğrencilerin bayramlaşma, misafir ağırlama, komşuluk ilişkileri, düğün, taziye, yardımlaşma, büyükleri ziyaret etme ve sofrada adabı gibi günlük hayatla ilişkili örnekler üzerinden gelenek ve göreneklerin toplum yaşamındaki yerini fark etmeleri amaçlanmaktadır. Öğrencilerin bayramlar, anma günleri, dini ve kültürel günler, çevreyle ve toplumsal hayatla ilgili belirli günleri ve haftaları öğrenmeleri hedeflenmektedir. Öğrencilerin masal, bilmece, tekerleme, atasözü, mani, ninni, halk hikâyesi ve büyüklerden dinlenen anlatılar gibi sözlü kültür ürünleriyle tanışmaları; bu ürünlerin kuşaktan kuşağa aktarılan bilgi, deneyim, değer ve hayal dünyasını yansıttığı bilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ

16

ALAN BECERİLERİ

YDAB1. Dinleme / İzleme-Anlamlandırma, YDAB2. Okuma-Anlamlandırma, YDAB3. Konuşma-Anlatma, YDAB4. Yazma-Anlatma, YDDB1. Dil Bilgisi Seçme-Kullanma, YDDB2. Sözcük Seçme-Kullanma, YDDB3. Sesletim Seçme-Kullanma

KAVRAMSAL
BECERİLER
EĞİLİMLER

-

E1.1. Merak, E1.2. Bağımsızlık, E1.3. Azim ve Kararlılık, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E1.6. Seçicilik, E2.2. Sorumluluk, E2.5. Oyunseverlik, E3.1. Muhakeme, E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLERSosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılma (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.1. Uyum, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D1. Adalet, D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk, D6. Dürüstlük, D11. Özgürlük, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER

Türkçe, Görsel Sanatlar, Sosyal Bilgiler, Beden Eğitimi ve Spor, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER

KB1. Temel Beceriler, KB2.2. Gözlemleme, KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.8. Sorgulama, KB2.9. Genelleme, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.12. Mevcut Bilgiye / Veriye Dayalı Tahmin Etme, KB2.14. Yorumlama, KB2.16. Muhakeme (Akıl Yürütme)(KB2.16.3. Analogik Akıl Yürütme), KB2.17. Değerlendirme, KB2.20. Sentezleme

8. sınıf bütüncül yaklaşıma göre yapılandırılmıştır.

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ZAZ.8.1.D. "Folklorumuz" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri dinleyebilme / izleyebilme-anlamlandırabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek dinleme / izleme hazırlık yapar.
- b) Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c) Temayı, temel ayrıntılar ve ipuçlarından hareketle anlamlandırır.
- ç) Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.8.1.O. "Folklorumuz" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri okuyabilme-anlamlandırabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek okumaya hazırlık yapar.
- b) Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c) Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak anlamlandırır.
- ç) Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.8.1.K. "Folklorumuz" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle konuşabilme-anlatabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek konuşmaya hazırlık yapar.
- b) Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını gözlemleyerek taklit eder ve tekrarlar.
- c) Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak taklit yoluyla sözlü içerik oluşturur.
- ç) Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak konuşmanın içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d) Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak sözlü içeriği yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e) Temaya ilişkin konuşma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.8.1.Y. "Folklorumuz" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle yazabilme-anlatabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgilerini ve deneyimlerini harekete geçirerek yazmaya hazırlık yapar.
- b) Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını inceleyerek modelden kopyalar.
- c) Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak yazılı içerik oluşturur.
- ç) Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d) Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e) Temaya ilişkin yazma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.8.1.DBS. "Folklorumuz" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelere uygun dil bilgisi seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun dil bilgisi yapılarını seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

ZAZ.8.1.SÖS. "Folklorumuz" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelere uygun sözcük seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sözcükleri seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

ZAZ.8.1.SES. "Folklorumuz" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelere uygun sesletim seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sesletimi seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Tema: Folklorumuz

Alt Temalar

1. Gelenek ve Görenekler,
2. Önemli Gün ve Haftalar
3. Sözlü Kültür

İşlevsel Cümle Yapıları

1. Gelenek ve Görenekler: Edeti şaran, semede devamkerdişê heyati, zaf bîrûmet u bîqîymet i. Bînatêyê neslan dî dewamkerdişê edetan, yo insicamêk ano meydan. Nesla verin, fam u hissiyatê xu pê edetan resnena nesla newe. Ma vac, cuyayîşê ma dî zanayîşê cayê pîlan zaf muhim o. Merdum pîlanê xu ri hurmet keno. Ino xîsus bînatêyê neslan dî ge ge zê estanîk, vateyê verinan, idyoman pê unsuranê folklori yeno neqîlkerdiş.
2. Önemli Gün ve Haftalar: Hem teqwîmo resmi dî hem zi goreyê tecrubeyê neslanê verinan yo serr dî roci ya zi hefteyi muhimi esti. Beno ki qîsmêkê ini tarixan goreyê baweri bi, qîsmêkê inan zi goreyê hadiseyanê coğrafya ya zi tebiati bi. Zê serra newe, qereçarşembe, avadîkê hot nisani, newêmartê, xîzîrîyas, zipêyi; roşanê di-niyi zê Roşanê Remezani, Roşanê Qîrbanan (Heciyan), roşanê milli u resmiyi zê yoyê Kanunê Peyini, vist u hîriyê nisani, yoyê gulani, nêwyesi gulani, pancyesê temuzi, vistunewê tîşrinê verini.
3. Sözlü Kültür: Estanîki semedê ma zaf muhim i. Estanîki munasebetê zerre u teberê keyeyi ra heta terbiyebiyayîş u weyetikerdişê qîcan zaf hetan ra tesirê xu ramocneni. Heto bîn ra vateyi verinan, idyomi, vîstonîki, meseleyi, sonîki, şanîki, efsaneyi, lezvateyi, dêki zi parçeyi muhimi folklorê Zazayan i.

Hedef Dil Bilgisi Yapıları

1. Bileşik Zamanlı Fiil Çekimleri: Ameyên, şiyên, wendên, nuştên, kerdên, ardên; ameyo / a, wendo / a, nušto / a, kerdo / a, ardo / a; amebi, şıbi, wendbi, nuştbi, kerdbi, ardbi.
2. Ayrılabilen Fiiller: destpêkerdiş, behskerdiş, peradayiş, perudayiş, perukerdiş, cîradayiş, pêkerdiş.
3. Hedef Sözcükler: estanîk, vîstonîk, sanîk, mesela, vateyê verinan, idyom, dêki, lezvate, efsane, folklor, edet, serra newe, roşan, roce, zipê, hurmet, ziyar, ziyarkerdiş, bîmbarek, nîmac, Homa, destpêkerdiş, behskerdiş, peradayiş, perudayiş, perukerdiş, cîradayiş, cîrukerdiş, xîsus, tabii, coğrafi, dewami, dewamkerdiş, dewambiyayîş, insicam, qîymet, nesil, fam, hissiyat, unsur, tecrûbe, baweri, hadise, munasebet,

İlkeler Gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültür; öğrencilerin günlük yaşam deneyimleriyle ilişkilendirilerek bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Kelime, dil yapısı, sesletim ve iletişim becerileri anlamlı iletişim durumları içinde birlikte sunulmalı; öğrencilerin dili kullanabilecekleri etkileşim temelli uygulamalara düzenli olarak yer verilmelidir. Dil yapıları kullanım yoluyla fark ettirilmelidir. Öğretim süreci öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak planlanmalı; kişisel bilgilerin kullanımı anlamlı bağlamlarda ele alınarak öğrencilerin basit iletişim durumlarında kendilerini ifade etmeleri desteklenmelidir.

Anahtar Kavramlar Kültür, gelenekler, âdetler, atasözleri, masallar

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temada öğrenme çıktıları; çalışma kâğıtları, kısa yazma ve konuşma uygulamaları, kontrol listeleri, gözlem formları, kelime ilişkilendirme ve kümeleme etkinlikleri, performans görevi, öz / akran değerlendirme formları ile değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Önemli Gün ve Haftalar

Öğrenciler, önemli günlerden millî bayramlar, dinî bayramlar veya yöresel anma günlerini yaşadığı yerdeki kültür karşılığıyla birlikte araştırabilir. Bu günlerin anlamını içeren görsel şemalar, ritmik tablolar ve bilgi kartları hazırlayarak sınıfta bir "Kültür ve Takvim Panosu" oluşturabilir.

Performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi sürecinde öğrencilerin sürece daha aktif katılım göstermelerini desteklemek amacıyla öz değerlendirme veya akran değerlendirme formlarına da yer verilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Bu temada öğrencilerin günlük yaşamlarına ilişkin deneyimlerinden hareketle gelenek ve görenekleri, önemli gün ve haftaları, sözlü kültürü tanıtmaya yönelik temel durum ve kavramlara aşina oldukları kabul edilmektedir. Öğrenciler, bilgileri doğal olarak edinmiş olsalar da bu deneyimleri Zazaca daha ayrıntılı, sıralı ve bağlantılı bir biçimde ifade etme konusunda sınırlı dil yeterliğine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Dil, bu temada öğrencilerin kendi yaşam ritimlerini ifade etmelerini sağlayan bir iletişim aracı olarak ele alınır. Öğrencilerin kişisel deneyimlerinden hareketle anlamlandırma oluşturabildikleri, günlük yaşamla Zazaca arasındaki bağlantıyı kurabildikleri ve sözlü-yazılı iletişimde etkin katılım sağlayabildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Bu aşamada öğrencilerin gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültüre ilişkin mevcut bilgi ve deneyimlerini ortaya çıkarmak için gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültüre dair bilgi kartlarının yazılı olduğu görsel kartlar, kavram kartları kullanılarak ön öğrenmelerini pekiştirmeleri sağlanabilir ve temel ifadelerle ilişki kurlmaları desteklenebilir.

Öğrencilerden "Gelenek ve göreneklerimiz neden önemlidir?", "Hangi önemli gün ve haftalar bulunur?", "Sözlü kültür nedir?" gibi sorular yoluyla kendilerini tanıtan kısa bilgiler vermeleri istenebilir. Bu süreçte öğrencilerin gelenek ve göreneklerini bilmesi, önemli gün ve haftaları ifade etmesi, sözlü kültüre aşina olması ve tanıtmaya düzeyi, kendilerini ve yakın çevrelerini tanımlama becerisi ve bilgileri düzenli bir biçimde ifade edebilme kapasiteleri gözlemlenebilir. Gözlem sonucunda öğretmen, öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyesini dikkate alarak etkinliklerin kapsamını, içerik yoğunluğunu ve ilerleme sürecini düzenleyebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerin bu temada öğrenecekleri ile ön öğrenmelerde Türkçe derslerinde edindikleri bilgilerin bağlantısı kurulabilir. "Folklorumuz" teması kapsamında gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültür başlıkları ele alırken öğrencilerin günlük yaşam deneyimleri ve sosyal etkileşim alışkanlıkları öğretim sürecine dâhil edilebilir. Öğrencilerin Türkçe olarak bildikleri gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültüre ilişkin kavramsal bilgileri dikkate alınarak, Zazacadaki temel ifadelerle gelenek ve görenekleri, önemli gün ve haftaları, sözlü kültürü tanıtmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

ZAZ.8.1.D

"Folklorumuz" temasına yönelik dinleme / izleme-anlamlandırma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla gelenek ve görenekleri, önemli gün ve haftaları, sözlü kültürü yansıtan görseller üzerinden başlatılır (**OB4, KB2.6, KB2.11**). Görseller incelenerek "Hangi gelenek ve görenekleriniz var?", "Hangi dinî ve kültürel günleriniz, haftalarınız var?", "Sözlü kültür neden önemlidir?" gibi sorulara yönelik düşünceler oluşturulur ve öğrencilerin kendi sınıf yaşantılarından örnekler vermeleri sağlanır. Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, görsellerdeki unsurlar ile yaşantılar arasında temel ilişkilerin fark edilmesi ve mevcut içerik hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır (**SDB1.1, SDB2.1**).

Kısa bir ses kaydı, video veya diyalogdan kesitler sunularak içerikte yer alan gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültür hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Görsel ve işitsel ipuçları birlikte değerlendirilerek içerik hakkında çıkarımlar yapılır. Tahminler sınıf ortamında paylaşılırken öğrencilerin birbirlerini dikkatle dinlemeleri, farklı görüşlere açık olmaları ve iletişim kurmaları desteklenir (**SDB3.1**).

"Folklorumuz" temasına uygun dinleme / izleme metni kesintisiz olarak sunulur. Bu metinde gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültür yer alır. Bu aşamada içeriğin genel anlamının kavranılması, konusunun algılanılması, temel unsurların, yönergelerin ve ayrıntıların tanınması beklenir. Böylece bütüncül içerikteki temel bileşenlerin fark edilmesi sağlanır (**OB2, KB2.12**).

Dinleme sonrasında tema; içerikte geçen gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültür ile ilgili görseller, kartlar ve dijital materyaller aracılığıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme, işaretleme ve basit sınıflandırma etkinlikleriyle ayırt edilir; benzerlik ve farklılıklar belirlenir (**SDB2.2, SDB3.3**). Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve dinlenen içerikle karşılaştırılır; tahminlerin doğruluğu kontrol edilir ve gerekçelendirilir. İçerikte yer alan unsurların bütün içinde konumlandırılması ve temel sınıflandırmalar yapılması sağlanır. İçerikteki bilgiler tablo veya şemalar üzerinde yapılandırılarak yatay ve dikey ilişkiler görünür hâle getirilir (**KB2.7**).

Gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültür ile ilgili görseller ve içerikler kategorilere ayrılır; gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültür üzerinden anlamlı bağlantılar kurulur. Dinlenen bilgiler öğrencilerin kendi yaşantılarıyla ilişkilendirilerek olarak içselleştirilir. Bu süreçte dikkatlerini içerik üzerinde yoğunlaştırmaları, öğrenmeye istekli katılım göstermeleri ve yeni duruma uyum sağlamaları desteklenir (**E1.5, E3.5**).

Sürecin sonunda dinleme etkinliğine ilişkin gözlemlenen, anlaşılan ve düşünülen bilgiler bireysel olarak değerlendirilir ve sınıfla paylaşılır. Gönüllü öğrenciler söz alarak anladıklarını ifade ederken diğer öğrenciler onları dikkatle dinler. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarlarıyla karşılıklı olarak bilgi, düşünce ve deneyimler paylaşılır; gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültür hakkında bilgi verilir, folklor ve kültür ile ilgili basit ifadeler kullanılır (**KB1, KB2.14**).

ZAZ.8.1.0

"Folklorumuz" temasına yönelik okuma-anlamlandırma süreci, öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültür ile ilgili kısa metinler ve görseller üzerinden başlatılır. Görseller ve metin parçaları incelenerek "Bu metin ne hakkında olabilir?", "Burada hangi gelenek ve göreneklerden bahsediliyor?", "Hangi önemli gün ve haftalarımız var?", "Sözlü kültürümüz neden önemlidir?" gibi sorulara yönelik tahminlerde bulunulması sağlanır (**E1.1, SDB1.1, SDB2.1**). Önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, gelenek ve görenekleri, önemli gün ve haftaları, sözlü kültürü mevcut içerikle önceki bilgiler arasında temel ilişkilerin kurulması desteklenir. Bu süreçte öğrencilerin merak duygularının desteklenmesi, kendilerini ifade etmelerine yönelik farkındalık geliştirmeleri beklenir. Sunulan yazılı ve görsel ipuçları aracılığıyla içerik ile önceki bilgi ve deneyimler arasında bağ kurulması sağlanır ve metnin konusu hakkında basit tahminlerde bulunulur (**KB2.2, KB2.6**).

Okuma içeriğine ait başlık, görseller ve anahtar ifadeler incelenir. Bu ipuçlarına dayanarak metnin konusu, metinde yer alabilecek gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültür hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Öğrencilerin görsel ve yazılı ipuçlarından yararlanarak içeriği genel olarak algılamaları desteklenir (**E2.2, E3.8**).

Metin sessiz olarak okunur. Okuma sürecinde içeriğin genel anlamının bütüncül olarak kavranması, metinde geçen gelenek ve göreneklerin, önemli gün ve haftaların, sözlü kültürün fark edilmesi beklenir. Ayrıca metin içerisindeki basit ve temel ayrıntıların belirlenmesi sağlanır. Böylece içeriğin konusu genel olarak algılanır ve temel bileşenler tanınır (**KB2.8**).

Okuma sonrasında metinde yer alan gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültür ile ilgili görseller ve bilgi kartlarıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme ve işaretleme etkinlikleriyle tanınır ve ayırt edilir; "Bayramlarda hangi gelenekler yaşanır?", "Görenekler yaşamınızı nasıl etkiler?", "Masal, bilmece, tekerleme gibi sözlü kültür ürünleri neden önemlidir?" gibi sorular üzerinden içerik somutlaştırılır. Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve metinle karşılaştırılarak doğruluğu kontrol edilir; doğru ve yanlış tahminler gerekçeleriyle ifade edilir (**SDB1.2, KB2.4, KB2.14**).

Metinde yer alan öğeler tablo, şema veya görsel düzenleyiciler aracılığıyla yapılandırılır. Gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültür belirli bir düzen içinde yerleştirilerek bu unsurlar arasındaki bağlantılar açık biçimde ortaya konur. Bu unsurlar basit kategoriler altında sınıflandırılır ve benzerlik-farklılıklar üzerinden karşılaştırmalar yapılır. Ayrıca öğeler arasındaki yatay ve dikey ilişkilerin fark edilmesi sağlanır (**E1.2, SDB3.1**).

Gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültür arasındaki bağlantılar ele alınır. "Bayramda büyüklerin elini öpmek bir gelenek midir?", "Misafir ağırlamak göreneklerden biri midir?", "Daha önce aile büyüklerinizden bir masal dinlediniz mi?" gibi sorular üzerinden ilişkiler kurulması sağlanır. Bu süreçte anlamlı bağlantılar kurulması ve metnin derinlemesine incelenmesi desteklenir. Metinden hareketle basit çıkarımlar yapılır ve elde edilen bilgiler öğrencilerin kendi sınıf ortamlarıyla ilişkilendirilerek ifade edilir; böylece içerik içselleştirilir (**KB2.12, KB2.14, KB2.16.3**).

Sürecin sonunda okuma ve anlamlandırma sürecine ilişkin gözden geçirilen bilgi, deneyim, düşünce ve duygular bireysel olarak ifade edilir. Gönüllü öğrenciler söz alarak metinden anladıklarını paylaşırken diğer öğrenciler dikkatle dinler. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarıyla karşılıklı paylaşımlar gerçekleştirilir; gelenek ve göreneklerin hayatımızdaki yeri, önemli gün ve haftaların neden kutlandığı, sözlü kültürün toplumdaki yeri ifade edilir. Bu süreçte iletişim kurulması, iş birliği yapılması ve karşılıklı etkileşim içinde bulunulması beklenir (**E1.3, E3.1, KB2.20**).

ZAZ.8.1.K

"Folklorumuz" temasına yönelik konuşma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar,

sözlü kültüre ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır. Öğrencilerin gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültüre ilişkin yaşantılarını hatırlamaları, nesneleri adlandırmaları, bulundukları yerleri ifade etmeleri ve basit yönergeleri fark etmeleri sağlanır. Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin etkin hâle getirilmesi ve mevcut içerikle ilişkilendirilmesi hedeflenir **(D3.4, OB5, KB2.6)**.

Gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültür dair beğeni ifadeleri içeren kısa konuşma örnekleri ("Aile büyüklerimi ziyaret etmeyi severim.", "Komşuluk geleneklerimiz arasında yer alır.", "Bayramlar bizi bir araya getiren önemli günlerdir") sunulur **(D11.3)**. Öğrencilerin bu örnekleri dinlemeleri, tekrar etmeleri ve doğru sesletimle taklit etmeleri sağlanır. Böylece model ifadelerle aşinalık kazanmaları ve sözlü üretime hazırlık yapmaları desteklenir **(KB2.3, KB2.10)**.

Öğrencilerin model konuşmaları taklit ederek benzer ifadeler üretmeleri sağlanır. Öğrenciler "Saygı kurallarına dikkat ederim.", "Ailecek yemek yemek bir gelenektir." gibi ifadeleri tekrar ederken "Bayramlar bizi bir araya getirir.", "Dedemden masal dinlemeyi severim." gibi yönergeleri de kullanır ve bu ifadeleri kendi sınıf ortamlarına göre değiştirerek yenisinden kurar. Böylece taklit yoluyla yeni içerik oluşturulması ve bu içeriklerin bağlama uygun biçimde düzenlenmesi sağlanır **(D1.1, D14.3, D15.5, D16.3, KB2.10)**.

Öğrencilerin öğrendikleri dil yapılarını kullanarak yeni ve özgün ifadeler oluşturmaları sağlanır. Öğrencilerden gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültüre dair beğenilerini ifade eden cümleler kurmaları beklenir. Kurulan ifadelerin açık, anlaşılır ve doğru biçimde iletilmesi teşvik edilir. Bu süreçte uygun sözcüklerin seçilmesi, ifadelerin geliştirilmesi ve farklı örneklerle karşılaştırılması desteklenir. Ayrıca öğrencilerin birbirlerine sorular yönelterek ifadelerini genişletmeleri ve sözlü etkileşim içinde kullanmaları sağlanır. Öğrencilerin hazırlıksız konuşma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları ve hazırlıklı konuşma durumlarında belirledikleri içerikleri düzenleyerek doğal ve anlaşılır biçimde sunmaları desteklenir **(E3.3, D19.1, KB2.17)**.

İkili çalışmalar gerçekleştirilir. Öğrencilerden biri bayramlardan aile büyüklerinin elini öptüğünü söyler veya sözlü kültür bize geçmişimizi hatırlatır basit cümleler kurar, diğeri dinler, sorular sorar ve gerektiğinde karşılaştırmalar yapar. Roller değiştirilerek sürecin sürdürülmesi sağlanır. Bu süreçte öğrenilen yapıların farklı bağlamlarda kullanılması, yeniden düzenlenmesi ve sözlü iletişim yoluyla paylaşılması desteklenir **(D4.4, D14.3, KB2.5)**.

Küçük grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler grup içinde gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültür ifadelerini birlikte belirler, bu unsurları sınıflandırır ve ortak bir sözlü sunum hazırlar. Böylece sınıflandırma ve yapılandırma becerilerinin geliştirilmesi sağlanır.

Sürecin sonunda öğrencilerin konuşma etkinliklerine ilişkin düşünce, duygu ve deneyimlerini değerlendirmeleri sağlanır. Öğrencilerden hangi ifadeleri doğru kullandıklarını, hangi noktalarda zorlandıklarını ve kendilerini nasıl geliştirebileceklerini ifade etmeleri beklenir. Bu süreçte yapılan çalışmaların yorumlanması ve anlamlandırılması desteklenir. Öğrenciler bu değerlendirmelerini sınıf ortamında paylaşır ve arkadaşlarının görüşlerini dinler. İkili ve grup içi paylaşımlar yoluyla karşılıklı geri bildirim verilmesi ve öğrenmenin pekiştirilmesi sağlanır. Bu süreçte öğrencilerin sorumluluk almaları, duyarlı davranmaları ve iletişim kurmaları desteklenir **(E3.5, KB2.10)**.

ZAZ.8.1.Y

"Folklorumuz" temasına yönelik yazma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültüre ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır. Öğrencilerin bu görselleri incelemeleri; gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültüre ilişkin bildikleri sözcükleri hatırlamaları; gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültür ile ilgili yönergeleri fark etmeleri ve bu bilgileri basit şekilde yazılı olarak ifade etmeleri

sağlanır. Ayrıca verilen yazma görevinin ne olduğu ne yazılacağı ve nasıl yazılacağına genel olarak anlaşılması desteklenir.

Gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültüre dair beğeni bildiren ifadeler içeren kısa yazılı model metinler sunulur. Bu metinlerin incelenmesi, yapı ve ifade biçimlerinin fark edilmesi ve model alınarak benzer ifadelerin yeniden yazılması sağlanır. Böylece modelden yararlanarak yazılı üretime geçiş desteklenir **(D6.1)**.

Model metinler temel alınarak yazılı içerik oluşturulması sağlanır. "Büyüklerimin yanında ayak ayaküstüne atmam.", "Aile büyüklerinin yanında yüksek sesle konuşmam.", "Ramazan ve Kurban Bayramı'nda aile büyüklerini ziyaret ederim." gibi ifadelerin yanı sıra "Masallar bizim toplumsal hafızamızdır.", "Sözlü kültür ürünleri tarihsel mirasımızdır." gibi ifadeler de kullanılarak cümleler yazılır ve bu ifadeler uygun biçimde düzenlenir. Böylece yazma içeriğinin oluşturulması ve geliştirilmesi sağlanır **(D14.1, D15.2, OB1, KB2.20)**.

Yazma görevinin yapılandırılması sağlanır. Gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültür ile ilgili ifadeleri içeren kısa metinler yazılması beklenir. Yazma sürecinde uygun materyallerin seçilmesi (defter, çalışma kâğıdı vb.), uygun sözcüklerin ve dil yapılarının kullanılması, noktalama işaretlerine dikkat edilmesi ve basit mesajların açık ve anlaşılır biçimde ifade edilmesi desteklenir. Ayrıca öğrencilerin hazırlıklı yazma durumlarında içeriklerini planlayarak düzenlemeleri ve hazırlıksız yazma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları sağlanır.

Bu aşamada yazılan metinlerin geliştirilmesi sağlanır. Yazılar yeniden okunur, benzer ve farklı yönler karşılaştırılır, sınıf eşyaları ve ifadeler kategorilere ayrılır ve gerekli düzenlemeler yapılır **(OB9, KB2.9)**.

Yazılı içeriklerin farklı bağlamlarda yeniden düzenlenmesi sağlanır. Yazılan ifadeler değiştirilerek metinler genişletilir. Bu süreçte yazılı bilgilerin yeniden yapılandırılması ve paylaşılması desteklenir. Öğrencilerin yazdıkları metinleri arkadaşlarıyla paylaşmaları ve yazılı iletişim kurmaları sağlanır.

Küçük grup çalışmaları yapılır. Grup içinde yazılan metinler paylaşılır, birlikte gözden geçirilir ve ortak metinler oluşturulur.

Sürecin sonunda yazma süreci ve ürünlerine ilişkin değerlendirme yapılır. Yazılan metinler gözden geçirilerek güçlü yönler ve geliştirilmesi gereken noktalar belirlenir. Ardından bu değerlendirmeler sınıf ortamında paylaşılır ve karşılıklı geri bildirimlerde bulunulur **(SDB2.1, KB2.5, KB2.7)**.

Öğrenci bu tema kapsamında hazırlayacağı performans görevi ile ilgili; önemli günlerden millî bayramlar, dinî bayramlar veya yöresel anma günlerini bunların yaşadığı yerdeki kültürel karşılığıyla araştırabilir. Bu günlerin anlamını içeren görsel şemalar, ritmik tablolar ve bilgi kartları hazırlayarak sınıfta bir "Kültür ve Takvim Panosu" oluşturabilir. Bu performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi sürecinde öğrencilerin sürece daha aktif katılım göstermelerini desteklemek amacıyla öz değerlendirme veya akran değerlendirme formlarına da yer verilebilir.

ZAZ.8.1.DBS

"Folklorumuz" temasına yönelik dil bilgisi seçme-kullanma süreci; gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültür ile ilgili görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır. Öğrenciler görselleri inceler, duydukları ifadeleri takip eder ve sınıfça tekrar eder. "Bayramlarda misafir kabul edilir.", "Bayramlarda şeker ikram edilir.", "Masal dinlemeyi severim." gibi cümleler birlikte söylenerek içerikle ilk aşinalık oluşturulur. Bu süreçte dil yapılarının kuralları açıklanmadan doğal ve bağlam içinde fark edilmesi sağlanır **(E1.4, SDB1.3)**.

Gelenek ve görenekleri, önemli gün ve haftaları, sözlü kültürü içeren görseller üzerinden eşleştirme etkinliği yapılır. Öğrenciler dinledikleri cümleleri doğru görsellerle eşleştirir, her bir içerikle uyumlu olan görseli işaretler ve hangi ifadenin hangi görsele ait olduğunu sözlü olarak belirtir. Bu etkinlik sayesinde hedef dil parçaları kuralları bilinmeden fark edilerek ayırt edilir. **(D16.3, KB2.12).**

Kısa canlandırmalar veya video kesitleri izlenir. Öğrenciler izledikleri içerikte gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültürü ifade eden cümleleri ve basit ifadeleri ("Bayramlarda akrabalarımı ziyaret ederim.", "Arkadaşlarımla geleneksel oyunları oynarım.") belirler ve bu ifadeleri tekrar eder. Sınıf içine getirilen gerçek nesnelerle ilişki kurularak anlam güçlendirilir.

Aynı yapıya sahip cümleler grup hâlinde tekrar edilir. Öğrenciler sırayla cümleleri sesli olarak söyler, arkadaşlarının tekrarlarını dinler ve birlikte tekrar ederek işitsel farkındalık geliştirir. Bu süreçte benzer dil yapılarının fark edilmesi sağlanır **(E2.5, SDB1.3, KB2.10, KB2.12).**

Farklı gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültür ile ilgili yeni örnekler oluşturulur. "Bayramlarda hazırlık yaparız.", "Bayramlara misafir ağırlarız.", "Sözlü kültür ürünlerinden masalları çok severim." gibi cümlelerin yanı sıra "Sofra adabına dikkat ederim.", "Tekerlemeleri ezbere bilirim." gibi ifadeler de kullanılarak aynı dil yapıları farklı bağlamlarda tekrar edilir. Böylece hedef dil parçaları kuralları düşünülmeden otomatik biçimde pekiştirilir **(SDB3.3, D14.1).**

Sınıf içinde hareketli bir etkinlik yapılır. Öğrenciler dolaşarak görsellerini gördükleri gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültüre dair cümleler kurar. "Aile büyüklerine yardım ederim.", "Büyükanнем bize hep masal anlatır.", gibi ifadeler gerçek ortamla ilişkilendirilerek kısa, doğal ve anlamlı biçimde tekrar edilir **(D15.5, D16.2, KB2.9, KB2.16.3).**

Beden diliyle canlandırma etkinliği uygulanır. Öğrenciler gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültür ile ilgili düşüncelerini hareketlerle destekler. Böylece dil yapıları kuralları bilinmeden fiziksel olarak da içselleştirilir **(E3.8).**

Konuşma ve hareketin birlikte kullanıldığı oyunlaştırılmış etkinlikler yapılır. Öğrenciler hem cümle kurar hem de aynı anda nesneleri gösterir. Bu süreçte hedef dil parçaları eş zamanlı olarak tekrar edilir ve canlandırılır.

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine gelenek ve görenekleri, önemli gün ve haftaları, sözlü kültürü anlatır; gelenek ve göreneklerin neler olduğunu, aile büyüklerine saygıyı, sofrada adabını, dinî bayramları, sözlük kültür ürünlerini anlatır ve karşılıklı sorular sorarak iletişim kurar. Kullanılan ifadeler doğal ve akıcı hâle gelir. Bu süreçte öğrenciler öğrendikleri dil yapılarını, kuralları düşünmeden seçerek farklı durumlarda kullanır ve iletişim kurarken tabii biçimde kullanıma sokar.

ZAZ.8.1.SÖS

"Folklorumuz" temasına yönelik sözcük seçme-kullanma süreci; gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültüre ilişkin hedef sözcüklerin yer aldığı görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır. Öğrenciler bu içerikleri dinler ve izler, hedef sözcükleri bütünsel olarak duyar ve görür **(E3.8, SDB2.1).**

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Hedef sözcükler sesli olarak tekrar edilir; "gelenekler", "görenekler", "saygı", "bayramlar", "önemli günler", "masal", "bilmece" gibi sözcükler doğru sesletimle söylenir. Bu süreçte sözcüklerin doğal kullanımına aşinalık kazandırılır.

Görseller üzerinden sözcüklerin kullanımı üzerine çalışmalar yapılır. "Hangi gelenekleri bilirsin?", "Göreneklerimizi uyguluyor musun?" gibi sorulara hedef sözcüklerle cevap verilmesi sağlanır. Böylece sözcüklerin kullanım bağlamı algılanır **(D16.2, KB2.8).**

Sözcüklerin anlamlarını zihinde yapılandırmaya yönelik eşleştirme ve sınıflandırma etkinlikleri uygulanır. Gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültür ile ilgili doğru sözcükler eşleştirilir, benzer özelliklerine göre gruplandırılır ve sözcükler arasında kavramsal ilişkiler kurulur.

Hedef sözcüklerin anlamlarını pekiştirmek amacıyla tekrar ve kullanım çalışmaları yapılır. Aynı sözcükler farklı örnekler içinde kullanılır; mahalledeki mekânlar gösterilerek adlandırılır ve "yemek", "içecek", "beslenme" gibi sözcükler çeşitli durumlarda tekrar edilir. Böylece sözcüklerin anlamları bağlam içinde algılanır **(KB2.7)**.

Sınıf içinde hareketli etkinlikler uygulanır. Öğrenciler sınıfta bulunan gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültüre ait görselleri görür ve bunları ifade içeren sözcükleri kullanır. Sözcüklerin gerçek yaşamla ilişkilendirilmesi ve kendiliğinden, doğal ve tabii bir biçimde kullanılması sağlanır **(E2.5)**.

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine sorular sorar, gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültür ile ilgili hedef sözcükleri iletişim kurarken kendiliğinden, gerçek ve doğal biçimde kullanır. Bu süreçte sözcüklerin farklı bağlamlarda etkili biçimde kullanıma sokulması desteklenir **(KB2.14)**.

ZAZ.8.1.SES

"Folklorumuz" temasına yönelik sesletim seçme-kullanma süreci; sınıfa gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültürü yansıtan görsellerin getirilmesiyle başlatılır. Görseller incelenirken kısa diyaloglar dinletilir. Dinleme sırasında duyulan sözcüklere dikkat edilmesi ve özellikle tekrar eden seslerin fark edilmesi sağlanır. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler sınıfça tekrar edilir ve hangi seslerin duyulduğu belirlenir **(E1.6, D16.1)**.

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Sözcükler önce toplu olarak, ardından bireysel olarak tekrar edilir. "aile ziyareti", "masal", "bayramlar", "atasözleri" gibi sözcükler doğru sesletimle ifade edilir ve işitsel doğruluk pekiştirilir.

Farklı cümlelerin yer aldığı dinleme etkinliği uygulanır. Aynı sesleri içeren sözcükler farklı cümleler içinde dinlenir. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler ve tekrar eden sesler belirlenir. Benzer sesler karşılaştırılır ve aralarındaki farklar ortaya konur. Sınıf içinde uygulama etkinliği yapılır. Sınıfa getirilen gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültür kartları gösterilerek doğru sesletimle adlandırılır. Öğrenciler gördükleri nesneleri kendiliğinden seçerek doğru ve doğal biçimde ifade eder; yanlış sesletimler fark edilerek doğru biçimi tekrar edilir. Bu süreçte öğrencilerin sesleri gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları desteklenir **(KB2.20)**. Ses gruplama etkinliği uygulanır. Benzer sesleri içeren sözcükler bir araya getirilir ve farklı sesler ayırt edilerek gruplandırılır. Bu süreçte öğrencilerin ses farkındalıkları güçlendirilir **(E3.4, SDB2.1)**. İkili ve grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler birbirlerine gelenek ve görenekler, önemli gün ve haftalar, sözlü kültür ile ilgili kullanabilecekleri ifadeleri (gelenek ve göreneklerin neler olduğu, hangi sözlü kültür ürünlerini bildiği) doğru sesletimle ifade eder. Öğrencilerin hedef sesleri iletişim sırasında kendiliğinden, doğru, gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları sağlanır. Etkinlik sonunda yapılan konuşmalar değerlendirilir ve sesletim doğruluğu üzerine geri bildirim verilir **(D3.2, D16.3, KB2.17)**.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Gelenek ve görenekler alt temasında öğrencilerden ailelerinde, mahallelerinde veya köylerinde yaşatılan bir gelenek veya göreneği araştırmaları istenebilir. Öğrenciler; bayramlaşma, misafir ağırlama, düğün, taziye, komşuluk, yardımlaşma, imece, büyükleri ziyaret etme veya sofrada adabı gibi konulardan birini seçerek aile büyükleriyle kısa görüşmeler yapabilir. Görüşme sonucunda bu geleneğin ne zaman yapıldığını, kimlerin katıldığını, hangi davranışların önemli görüldüğünü ve bu geleneğin insanlar arasındaki ilişkilere nasıl katkı sağladığını sınıfta paylaşabilir. Önemli gün ve haftalar alt temasında öğrenciler seçtikleri bir millî, dinî, kültürel veya toplumsal gün / hafta hakkında kısa bir tanıtım çalışması hazırlayabilir. Bu çalışmada günün / haftanın anlamı, hangi hazırlıkların yapıldığı, insanların bu günlerde birbirlerine hangi sözleri söyledikleri ve öğrencinin bu günle ilgili kişisel gözlemleri yer alabilir. Öğrencilerden bayram kartı, davetiye, sınıf panosu, kısa duyuru metni, afiş veya sözlü sunum hazırlamaları istenebilir.

Sözlü kültür alt temasında öğrenciler aile büyüklerinden veya yakın çevrelerinden masal, bilmece, tekerleme, mani, ninni, atasözü, halk hikâyesi veya kısa bir hatıra derlenebilir. Derledikleri sözlü kültür ürününün kimden öğrenildiğini, hangi ortamda söylendiğini, ne anlama geldiğini ve hangi durumlarda kullanıldığını açıklayabilir. Öğrenciler bu ürünleri sınıfta sözlü olarak paylaşabilir.

Destekleme

Gelenek ve görenekler alt temasında öğretmen; bayramlaşma, misafir karşılama, büyükleri ziyaret etme, komşuya yardım etme, düğün, taziye ve sofrada adabı gibi durumlara ait görseller, kısa videolar veya nesneler kullanarak öğrencilerin konuyu somutlaştırmasını sağlanabilir. Öğrencilere "Bayramda kimler ziyaret edilir?", "Misafir gelince ne söylenir?", "Büyüklerle konuşurken nasıl davranılır?" gibi kısa ve yönlendirici sorular sorulur ve onlardan cevap alınabilir. Önemli gün ve haftalar alt temasında öğretmen; öğrencilerin bildiği bayramlar, anma günleri, kutlama günleri ve belirli haftaları takvim üzerinde gösterebilir. Öğrencilerden bu günlerde yapılan hazırlıkları ve kullanılan temel ifadeleri tanımları beklenebilir. "Bayramınız kutlu olsun.", "Tebrik ederim.", "Geçmiş olsun.", "Teşekkür ederim.", "Kutlu olsun." gibi kalıp ifadeler görsellerle eşleştirilir ve kısa diyaloglarda kullanılabilir. Sözlü kültür alt temasında öğretmen sınıfa kısa bir bilmece, tekerleme, atasözü, mani veya masal bölümü getirebilir. Öğrenciler önce bu ürünleri dinler, ardından öğretmenin yönlendirmesiyle tekrar edebilir, bunların anlamını tahmin eder ve bu ürünleri uygun görsellerle eşleştirebilir. Bilmece-cevap eşleştirme, atasözü-anlam eşleştirme, tekerlemeyi birlikte tekrar etme, kısa masal bölümünü resimlerle sıralama gibi etkinliklerle öğrencilerin katılımı kolaylaştırabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için kare kodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: YAŞAM VE TEKNOLOJİ

Alt Temalar: Teknoloji ve Teknolojik Araçlar, Buluşlar, Yapay Zekâ

"Yaşam ve Teknoloji" temasında öğrencilerin, teknolojinin günlük yaşamda nasıl yer aldığını ve insan hayatını nasıl etkilediğini fark etmesi amaçlanmaktadır. Öğrencilerin evde, okulda, sokakta ve çevrelerinde gördükleri teknolojik araçları tanıyarak bu araçların hangi amaçlarla kullanıldığını öğrenmeleri hedeflenmektedir. Öğrencilerin insanların ihtiyaçlarından yola çıkarak ortaya çıkan yeni araçların ve buluşların nasıl yapıldığını anlamaları; tekerlek, yazı, matbaa, telefon, ampul, bilgisayar ve internet gibi buluşların insan yaşamında ne gibi değişiklikler meydana getirdiğini öğrenmeleri beklenmektedir. Öğrencilerin günümüzde teknolojinin geldiği yeni aşamalardan biri olan yapay zekâyı yaş düzeylerine uygun biçimde tanımları; yapay zekânın sesli asistanlar, çeviri uygulamaları, akıllı telefonlar, öneri sistemleri, navigasyon, eğitim uygulamaları ve robotlar gibi günlük yaşamda karşılaşılabilecek örneklerle ilişkisini açıklamaları beklenmektedir. Öğrencilerin yapay zekânın insanlara yardımcı olabileceğini fark etmeleri; ancak kişisel bilgileri korumayı bilmeleri ve teknolojiyi faydalı şekilde kullanma konularında dikkatli olunması gerektiği amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 18

ALAN BECERİLERİ

YDAB1. Dinleme / İzleme-Anlamlandırma, YDAB2. Okuma-Anlamlandırma
YDAB3. Konuşma-Anlatma, YDAB4. Yazma-Anlatma,
YDDB1. Dil Bilgisi Seçme-Kullanma, YDDB2. Sözcük Seçme-Kullanma,
YDDB3. Sesletim Seçme-Kullanma

KAVRAMSAL

BECEKLER

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E1.2. Bağımsızlık, E1.3. Azim ve Kararlılık,
E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven),
E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E2.4. Güven, E3.3. Yaratıcılık,
E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.7. Sistemlilik,
E3.8. Soru Sorma, E3.9. Şüphe Duyma, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI

BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme),
SDB1.3. Kendine Uyarılma (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği,
SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.1. Uyum, SDB3.2. Esneklik,
SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık, D5. Duyarlılık, D6. Dürüstlük, D11. Özgürlük, D12. Sabır, D14. Saygı,
D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D17. Tasarruf, D19. Vatanseverlik, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB3. Finansal Okuryazarlık,
OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı,
OB7. Veri Okuryazarlığı, OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI

İLİŞKİLER

Türkçe, Görsel Sanatlar, Sosyal Bilgiler, Beden Eğitimi ve Spor, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

BECEKLER ARASI

İLİŞKİLER

KB1. Temel Beceriler, KB2.1. Çelişki Giderme, KB2.2. Gözlemleme, KB2.3. Özetleme,
KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.7. Karşılaştırma,
KB2.8. Sorgulama, KB2.9. Genelleme, KB2.10. Çıkarım Yapma,
KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme,
KB2.12. Mevcut Bilgiye / Veriye Dayalı Tahmin Etme, KB2.13. Yapılandırma,
KB2.14. Yorumlama, KB2.16. Muhakeme (Akıl Yürütme), KB2.17. Değerlendirme,
KB2.20. Sentezleme

8. sınıf bütüncül yaklaşıma göre yapılandırılmıştır.

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ZAZ.8.2.D. "Yaşam ve Teknoloji" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri dinleyebilme / izleyebilme-anlamlandırabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek dinleme / izleme hazırlık yapar.
- b)** Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c)** Temayı, temel ayrıntılar ve ipuçlarından hareketle anlamlandırır.
- ç)** Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.8.2.O. "Yaşam ve Teknoloji" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri okuyabilme-anlamlandırabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek okumaya hazırlık yapar.
- b)** Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c)** Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak anlamlandırır.
- ç)** Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.8.2.K. "Yaşam ve Teknoloji" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle konuşabilme-anlatabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek konuşmaya hazırlık yapar.
- b)** Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını gözlemleyerek taklit eder ve tekrarlar.
- c)** Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak taklit yoluyla sözlü içerik oluşturur.
- ç)** Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak konuşmanın içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d)** Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak sözlü içeriği yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e)** Temaya ilişkin konuşma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.8.2.Y. "Yaşam ve Teknoloji" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle yazabilme-anlatabilme

- a)** Temaya ilişkin ön bilgilerini ve deneyimlerini harekete geçirerek yazmaya hazırlık yapar.
- b)** Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını inceleyerek modelden kopyalar.
- c)** Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak yazılı içerik oluşturur.
- ç)** Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d)** Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e)** Temaya ilişkin yazma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.8.2.DBS. "Yaşam ve Teknoloji" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle uygun dil bilgisi seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun dil bilgisi yapılarını seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

ZAZ.8.2.SÖS. "Yaşam ve Teknoloji" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle uygun sözcük seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sözcükleri seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

ZAZ.8.2.SES. "Yaşam ve Teknoloji" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle uygun sesletim seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sesletimi seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Tema: Yaşam ve Teknoloji

Alt Temalar

1. Teknoloji ve Teknolojik Araçlar
2. Buluşlar
3. Yapay Zekâ

İşlevsel Cümle Yapıları

1. Teknoloji ve Teknolojik Araçlar: Sareyê tarixi ra heta ıka insani semedê rehetkerdışê heyatê xu haceti viraştı u pê ini hacetan kar u gureyê xu kerdo. İnsani, qey seydari haceti viraştı, qey cıt haceti viraştı, qey xupawıtışi haceti viraştı, qey şiyayış u ameyiş haceti erdi, haceti hewayi, haceti aw viraştı, qey rehet caardışê gureyê xu haceti viraştı. Dınyaya eyroyın dı ino weziyet hını resayo merheleyêka zaf eraversiyayışi. Hema hema her gama heyatê insanê eyroyını dı tesirê teknoloji esto. Eyro hını hişa viraştı hêdi hêdi cayê insani gena u tay gureyanê insani hişa viraştı kena.
2. Buluşlar: Hişa insani, tımotım çıyanê neweyan dıma geyraya. İnsani, pê qeydeyanê neweyan, çiyi keşif kerdi, haceti neweyi viraştı u ino qeyde medeniyet ardo meydan. Zê ceyrani, erd ra heta hewa wesayiti kırıştı, derheqê weşıya insani dı keşifi tibi u toxtori, zê komputer, televizyon, internet, telefon keşifi teknolojiyi eyroyını keşifanê muhiman ra yi. İnternet u hişa viraşte zi ini keşifanê muhiman ray i.
3. Yapay Zekâ: Hişa viraşte, teknoloji dı merheleyêka newe ya, heyatê insani ser tesirê cı hema tam fam nibiyo labelê zeg fam beno heyatê insani ser tesirêko zaf zêd viraşiyeno. Hişa viraşte seni şıxuliyena? Merdim seni eşkeno hişa

Hedef Dil Bilgisi Yapıları

1. Ettirgen Çatı: wendışdayış, nuştışdayış, ardışdayış, berdişdayış, viraştışdayış.
2. Edilgen Çatı: waniyayış, nusiyyayış, ardışameyış, berdişameyış, viraştışameyış.
3. Hedef Sözcükler: teknoloji, teknolojik, haceti teknolojik, keşif, keşifkerdiş, kâşif, viraşte, hiş, hişa viraşte, hacet, xupawıtış, eyroyın, ceyran, komputer, merhale, gam, tıb, weşı, muhendisti, medeniyet, kultur, wendışdayış, nuştışdayış, ardışdayış, berdişdayış, viraştışdayış, waniyayış, nusiyyayış, ardışameyış, berdişameyış, viraştışameyış, rehetkerdiş, seydari, şiyayış u ameyiş.

İlkeler

Teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâ; öğrencilerin günlük yaşam deneyimleriyle ilişkilendirilerek bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Kelime, dil yapıları, sesletim ve iletişim becerileri anlamlı iletişim durumları içinde birlikte sunulmalı; öğrencilerin dili kullanabilecekleri etkileşim temelli uygulamalara düzenli olarak yer verilmelidir. Dil yapıları kullanım yoluyla fark ettirilmelidir. Öğretim süreci öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak planlanmalı; kişisel bilgilerin kullanımı anlamlı bağlamlarda ele alınarak öğrencilerin basit iletişim durumlarında kendilerini ifade etmeleri desteklenmelidir.

Anahtar Kavramlar Teknoloji okuryazarlığı, internet, icatlar, robotlar

**ÖĞRENME
KANITLARI
(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Bu temada öğrenme çıktıları; çalışma kâğıtları, kısa yazma ve konuşma uygulamaları, kontrol listeleri, gözlem formları, kelime ilişkilendirme ve kümeleme etkinlikleri, performans görevi, öz / akran değerlendirme formları ile değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Teknolojik Araçlar

Öğrenciler, çevrelerinde bulunan teknolojik araçları tanımaları ve işlevlerini kavramaları amacıyla, seçtikleri bir teknolojik aracı (telefon, bilgisayar, çamaşır makinesi, akıllı saat vb.) detaylı şekilde inceleyebilirler. Öğrenciler bu aracın ne işe yaradığını, nasıl çalıştığını ve geçmişten günümüze nasıl geliştiğini araştırarak, elde ettikleri bilgileri şema, model, çizim veya maketle hazırlayabilirler, sonra da bunu sınıfta sunabilirler.

Performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi sürecinde öğrencilerin sürece daha aktif katılım göstermelerini desteklemek amacıyla öz değerlendirme veya akran değerlendirme formlarına da yer verilebilir.

**ÖĞRENME-ÖĞRETME
YAŞANTILARI**

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin günlük yaşamlarına ilişkin deneyimlerinden hareketle teknoloji ve teknolojik araçları, buluşları, yapay zekâyı tanıtmaya yönelik temel durum ve kavramlara aşina oldukları kabul edilmektedir. Öğrenciler, bilgileri doğal olarak edinmiş olsalar da bu deneyimleri Zazaca daha ayrıntılı, sıralı ve bağlantılı bir biçimde ifade etme konusunda sınırlı dil yeterliğine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Dil, bu temada öğrencilerin kendi yaşam ritimlerini ifade etmelerini sağlayan bir iletişim aracı olarak ele alınır. Öğrencilerin kişisel deneyimlerinden hareketle anlamlandırma oluşturabildikleri, günlük yaşamla Zazaca arasındaki bağlantıyı kurabildikleri ve sözlü-yazılı iletişimde etkin katılım sağlayabildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Bu aşamada öğrencilerin teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâyı ilişkin mevcut bilgi ve deneyimlerini ortaya çıkarmak için teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâ ile ilgili bilgi kartlarının yazılı olduğu görsel kartlar, kavram kartları kullanılarak ön öğrenmelerini pekiştirmeleri sağlanır ve temel ifadelerle ilişki kurmaları desteklenebilir.

Öğrencilerden "Teknoloji hayatımızı nasıl etkiler?", "Teknolojik cihazlar nasıl ortaya çıktı?", "Yapay zekâ hayatımızı nasıl değiştirdi?" gibi sorular yoluyla teknoloji ve teknolojik araçları, buluşları, yapay zekâyı anlatan kısa bilgiler vermeleri istenebilir. Bu süreçte öğrencilerin teknolojik cihazları tanımaları, bunların işlevlerini bilmeleri, teknolojinin hayatımızdaki olumlu ve olumsuz yönlerini, yapay zekânın hayatımızdaki işlevini ifade etmesi, tanımlama becerisi ve bilgileri düzenli bir biçimde ifade edebilme kapasiteleri gözlemlenebilir. Gözlem sonucunda öğretmen, öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyesini dikkate alarak etkinliklerin kapsamını, içerik yoğunluğunu ve ilerleme sürecini düzenleyebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin bu temada öğrenecekleri ile ön öğrenmelerde Türkçe derslerinde edindikleri bilgilerin ve önceki öğrenme süreçlerinde edindikleri bilgilerle bağlantısı kurulabilir. "Yaşam ve Teknoloji" teması kapsamında; teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâ başlıklarını ele alınırken öğrencilerin günlük yaşam deneyimleri ve sosyal etkileşim alışkanlıkları öğretim sürecine dâhil edilebilir. Öğrencilerin Türkçe olarak bildikleri teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâyı ilişkin kavramsal bilgileri dikkate alınarak, Zazacadaki temel ifadelerle teknoloji ve teknolojik araçları, buluşları, yapay zekâyı tanıtmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

ZAZ.8.2.D

"Yaşam ve Teknoloji" temasına yönelik dinleme / izleme-anlamlandırma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâyı yansıtan görseller üzerinden başlatılır (**OB4, KB2.2**). Görseller incelenerek "Hangi teknolojik araçlar var?", "Hangi teknolojik araçları kullanırsınız?", "Teknoloji hayatınızı nasıl değiştirir?", "Yapay zekâyı nasıl kullanmalısınız?" gibi sorulara yönelik düşünceler oluşturulur ve öğrencilerin kendi sınıf yaşantılarından örnekler vermeleri sağlanır (**OB6**). Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, görsellerdeki unsurlar ile yaşantılar arasında temel ilişkilerin fark edilmesi ve mevcut içerik hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır (**E3.9, E3.10**).

Kısa bir ses kaydı, video veya diyalogdan kesitler sunularak içerikte yer alan teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâ hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Görsel ve işitsel ipuçları birlikte değerlendirilerek içerik hakkında çıkarımlar yapılır. Tahminler sınıf ortamında paylaşılırken öğrencilerin birbirlerini dikkatle dinlemeleri, farklı görüşlere açık olmaları ve iletişim kurmaları desteklenir (**E3.3, E3.8, SDB3.2**).

"Yaşam ve Teknoloji" temasına uygun dinleme / izleme metni kesintisiz olarak sunulur. Bu metinde teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâ yer alır. Bu aşamada içeriğin genel anlamının kavranması, konusunun algılanması, temel unsurların, yönergelerin ve ayrıntıların tanınması beklenir. Böylece bütüncül içerikteki temel bileşenlerin fark edilmesi sağlanır (**KB2.8, KB2.16**).

Dinleme sonrasında tema içerikte geçen teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâ ile ilgili görseller, kartlar ve dijital materyaller aracılığıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme, işaretleme ve basit sınıflandırma etkinlikleriyle ayırt edilir; benzerlik ve farklılıklar belirlenir. Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve dinlenen içerikle karşılaştırılır; tahminlerin doğruluğu, metinde yer alan bilgi ve kanıtlar esas alınarak gerekçelendirilir. İçerikte yer alan unsurların bütün içinde konumlandırılması ve temel sınıflandırmalar yapılması sağlanır. İçerikteki bilgiler tablo veya şemalar üzerinde yapılandırılarak yatay ve dikey ilişkiler görünür hâle getirilir (**KB2.1, KB2.7**).

Teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâ ile ilgili görseller ve içerikler kategorilere ayrılır; teknoloji-yaşam, teknoloji-insan hayatı, yapay zekâ-insan akli üzerinden anlamlı bağlantılar kurulur. Dinlenen bilgiler öğrencilerin kendi yaşantılarıyla ilişkilendirilerek içerik içselleştirilir. Bu süreçte dikkatlerini içerik üzerinde yoğunlaştırmaları, öğrenmeye istekli katılım göstermeleri ve yeni duruma uyum sağlamaları desteklenir (**E1.5, E3.4, E3.8**).

Sürecin sonunda dinleme etkinliğine ilişkin gözlemlenen, anlaşılan ve düşünülen bilgiler bireysel olarak değerlendirilir ve sınıfla paylaşılır. Gönüllü öğrenciler söz alarak anladıklarını ifade ederken diğer öğrenciler onları dikkatle dinler. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarlarıyla karşılıklı olarak bilgi, düşünce ve deneyimler paylaşılır; teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâ hakkında bilgi verilir, yaşam ve teknoloji ile ilgili basit ifadeler kullanılır (**SDB2.3, KB2.6, KB2.10**).

ZAZ.8.2.O

"Yaşam ve Teknoloji" temasına yönelik okuma-anlamlandırma süreci, öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâ ile ilgili kısa metinler ve görseller üzerinden başlatılır. Görseller ve metin parçaları incelenerek "Bu metin ne hakkında olabilir?", "Burada hangi teknolojik cihazlardan bahsediliyor?", "Hangi teknolojik cihazları kullanırsınız?", "Yapay zekâ hayatımızı nasıl etkiliyor?" gibi sorulara yönelik tahminlerde bulunulması sağlanır (**KB2.2, KB2.8, KB2.12**). Önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, teknolojinin insan hayatı için önemini,

teknolojiyi doğru ve faydalı kullanmayı, yapay zekânın insanın hayatındaki yerini mevcut içerikle önceki bilgiler arasında temel ilişkilerin kurulması desteklenir. Bu süreçte öğrencilerin merak duygularının desteklenmesi, kendilerini ifade etmelerine yönelik farkındalık geliştirmeleri beklenir. Sunulan yazılı ve görsel ipuçları aracılığıyla içerik ile önceki bilgi ve deneyimler arasında bağ kurulması sağlanır ve metnin konusu hakkında basit tahminlerde bulunulur **(SDB1.2, SDB2.1)**.

Okuma içeriğine ait başlık, görseller ve anahtar ifadeler incelenir. Bu ipuçlarına dayanarak metnin konusu, metinde yer alabilecek teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâ hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Öğrencilerin görsel ve yazılı ipuçlarından yararlanarak içeriği genel olarak algılamaları desteklenir **(E3.4, E3.10)**.

Metin sessiz olarak okunur. Okuma sürecinde içeriğin genel anlamının bütüncül olarak kavranması, metinde geçen teknoloji ve teknolojik araçların, buluşların, yapay zekâ ile ilgili ifadelerin fark edilmesi beklenir **(E1.2)**. Ayrıca metin içerisindeki basit ve temel ayrıntıların belirlenmesi sağlanır. Böylece içeriğin konusu genel olarak algılanır ve temel bileşenler tanınır **(OB4, KB2.11, KB2.12)**.

Okuma sonrasında metinde yer alan teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâ ile ilgili görseller ve bilgi kartlarıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme ve işaretleme etkinlikleriyle tanınır ve ayırt edilir; "Hangi teknolojik cihazlar vardır?", "Hangi teknolojik cihazları evinizde kullanırsınız?", "Teknolojiyi nasıl faydalı kullanırsınız?" gibi sorular üzerinden içerik somutlaştırılır. Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve metinle karşılaştırılarak doğruluğu kontrol edilir; doğru ve yanlış tahminler gerekçeleriyle ifade edilir **(E3.8, E3.10)**.

Metinde yer alan öğeler tablo, şema veya görsel düzenleyiciler aracılığıyla yapılandırılır. Teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâ belirli bir düzen içinde yerleştirilerek bu unsurlar arasındaki bağlantılar açık biçimde ortaya konur. Bu unsurlar basit kategoriler altında sınıflandırılır ve benzerlik-farklılıklar üzerinden karşılaştırmalar yapılır. Ayrıca öğeler arasındaki yatay ve dikey ilişkilerin fark edilmesi sağlanır **(OB5, KB2.5, KB2.7, KB2.11)**.

Teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâ arasındaki bağlantılar ele alınır. "Teknoloji niçin kullanılır?", "Evinizde hangi cihazları kullanırsınız?", "Teknolojik cihazlar hayatınızı nasıl kolaylaştırıyor?" gibi sorular üzerinden ilişkiler kurulması sağlanır. Bu süreçte anlamlı bağlantılar kurulması ve metnin derinlemesine incelenmesi desteklenir. Metinden hareketle basit çıkarımlar yapılır ve elde edilen bilgiler öğrencilerin kendi sınıf ortamlarıyla ilişkilendirilerek ifade edilir; böylece içerik içselleştirir **(D3.1, D12.1, D14.3, KB2.8, KB2.3)**.

Sürecin sonunda okuma ve anlamlandırma sürecine ilişkin gözden geçirilen bilgi, deneyim, düşünce ve duygular bireysel olarak ifade edilir. Gönüllü öğrenciler söz alarak metinden anladıklarını paylaşırken diğer öğrenciler dikkatle dinler. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarlarıyla karşılıklı paylaşımlar gerçekleştirilir; hayatımızda hangi teknolojik cihazların olduğu, bunların kullanım alanları, teknolojinin insan hayatına sunduğu kolaylık, yapay zekânın insan hayatına etkileri ifade edilir. Bu süreçte iletişim kurulması, iş birliği yapılması ve karşılıklı etkileşim içinde bulunulması beklenir **(E2.4, SDB3.3)**.

ZAZ.8.2.K

"Yaşam ve Teknoloji" temasına yönelik konuşma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâya ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır. Öğrencilerin teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâya ilişkin yaşantılarını hatırlamaları, nesneleri adlandırmaları, bulundukları yerleri ifade etmeleri ve basit yönergeleri fark etmeleri sağlanır **(OB8, KB2.17)**. Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin etkin hâle getirilmesi ve mevcut içerikle ilişkilendirilmesi hedeflenir **(KB2.4, KB2.8)**.

Teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâya dair beğeni ifadeleri içeren kısa konuşma örnekleri ("Teknolojiyi faydalı kullanırım.", "Evimizdeki teknolojik cihazları bilirim.", "Yapay zekâyı kullanmayı bilirim.") sunulur. Öğrencilerin bu örnekleri dinlemeleri, tekrar etmeleri ve doğru sesletimle taklit etmeleri sağlanır. Böylece model ifadelerle aşinalık kazanmaları ve sözlü üretime hazırlık yapmaları desteklenir **(E1.4, SDB2.1)**.

Ardından öğrencilerin model konuşmaları taklit ederek benzer ifadeler üretmeleri sağlanır. Öğrenciler "Evimizde televizyon, tablet, telefon gibi teknolojik araçlar var.", "Telefon ve tablet gibi teknolojik cihazları çok kullanmam." gibi ifadeleri tekrar ederken "Teknolojik cihazlar sadece hayatımızı kolaylaştırmak için kullanılmalı.", "Yapay zekâ insan aklının yerini tutamaz." gibi yönergeleri de kullanır ve bu ifadeleri kendi sınıf ortamlarına göre değiştirerek yeniden kurar. Böylece taklit yoluyla yeni içerik oluşturulması ve bu içeriklerin bağlama uygun biçimde düzenlenmesi sağlanır **(D5.2, D11.3, KB1, KB2.14)**.

Öğrencilerin öğrendikleri dil yapılarını kullanarak yeni ve özgün ifadeler oluşturmaları sağlanır. Öğrencilerden teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâya dair beğenilerini ifade eden cümleler kurmaları beklenir. Kurulan ifadelerin açık, anlaşılır ve doğru biçimde iletilmesi teşvik edilir. Bu süreçte uygun sözcüklerin seçilmesi, ifadelerin geliştirilmesi ve farklı örneklerle karşılaştırılması desteklenir. Ayrıca öğrencilerin birbirlerine sorular yönelterek ifadelerini genişletmeleri ve sözlü etkileşim içinde kullanmaları sağlanır. Öğrencilerin hazırlıksız konuşma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları ve hazırlıklı konuşma durumlarında belirledikleri içerikleri düzenleyerek doğal ve anlaşılır biçimde sunmaları desteklenir **(E1.3, SDB2.2, KB2.13)**.

İkili çalışmalar gerçekleştirilir. Öğrencilerden biri her gün hangi teknolojik cihazları kullandığını söyler veya teknolojiyi faydalı kullanma ile ilgili basit cümleler kurar, diğeri dinler, sorular sorar ve gerektiğinde karşılaştırmalar yapar. Roller değiştirilerek sürecin sürdürülmesi sağlanır. Bu süreçte öğrenilen yapıların farklı bağlamlarda kullanılması, yeniden düzenlenmesi ve sözlü iletişim yoluyla paylaşılması desteklenir.

Devamında küçük grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler grup içinde teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâ ifadelerini birlikte belirler, bu unsurları sınıflandırır ve ortak bir sözlü sunum hazırlar. Böylece sınıflandırma ve yapılandırma becerilerinin geliştirilmesi sağlanır **(E3.7, D20.3, KB2.20)**.

Sürecin sonunda öğrencilerin konuşma etkinliklerine ilişkin düşünce, duygu ve deneyimlerini değerlendirmeleri sağlanır. Öğrencilerden hangi ifadeleri doğru kullandıklarını, hangi noktalarda zorlandıklarını ve kendilerini nasıl geliştirebileceklerini ifade etmeleri beklenir. Bu süreçte yapılan çalışmaların yorumlanması ve anlamlandırılması desteklenir **(E2.3, SDB3.2)**.

Öğrenciler bu değerlendirmelerini sınıf ortamında paylaşır ve arkadaşlarının görüşlerini dinler. İkili ve grup içi paylaşımlar yoluyla karşılıklı geri bildirim verilmesi ve öğrenmenin pekiştirilmesi sağlanır. Bu süreçte öğrencilerin sorumluluk almaları, duyarlı davranmaları ve iletişim kurmaları desteklenir **(D5.1, D16.2, D17.1, D20.3)**.

ZAZ.8.2.Y

"Yaşam ve Teknoloji" temasına yönelik yazma–anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâya ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır. Öğrencilerin bu görselleri incelemeleri, teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâya ilişkin bildikleri sözcükleri hatırlamaları; teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâ ile ilgili yönergeleri fark etmeleri ve bu bilgileri basit şekilde yazılı olarak ifade etmeleri sağlanır. Ayrıca verilen yazma görevinin ne olduğu ne yazılacağı ve nasıl yazılacağına genel olarak anlaşılması desteklenir **(E1.1, OB7, KB2.12)**.

Teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâya dair beğeni bildiren ifadeler içeren kısa yazılı model metinler sunulur. Bu metinlerin incelenmesi, yapı ve ifade biçimlerinin

fark edilmesi ve model alınarak benzer ifadelerin yeniden yazılması sağlanır. Böylece modelden yararlanarak yazılı üretime geçiş desteklenir **(E2.2, SDB3.3)**.

Ardından model metinler temel alınarak yazılı içerik oluşturulması sağlanır. "Gün içerisinde fazla telefon izlemem.", "Teknolojik cihazları sadece faydalı kullanırım.", "Tablet veya bilgisayar kullanımındaki ekran süresine dikkat ederim.", "Çamaşır makinesi, bulaşık makinesi, ütü, akıllı süpürgeler hayatımızı kolaylaştırır." gibi ifadelerin yanı sıra "Teknolojinin zararlarını bilirim.", "Teknolojik cihazlarda kişisel bilgilerimi paylaşmam" gibi ifadeler de kullanılarak cümleler yazılır ve bu ifadeler uygun biçimde düzenlenir. Böylece yazma içeriğinin oluşturulması ve geliştirilmesi sağlanır **(D6.2, D11.3, OB2, KB2.10)**.

Yazma görevinin yapılandırılması sağlanır. Teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâ ile ilgili ifadeleri içeren kısa metinler yazılması beklenir. Yazma sürecinde uygun materyallerin seçilmesi (defter, çalışma kâğıdı vb.), uygun sözcüklerin ve dil yapılarının kullanılması, noktalama işaretlerine dikkat edilmesi ve basit mesajların açık ve anlaşılır biçimde ifade edilmesi desteklenir. Ayrıca öğrencilerin hazırlıklı yazma durumlarında içeriklerini planlayarak düzenlemeleri ve hazırlıksız yazma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları sağlanır **(SDB3.2, SDB3.3)**.

Yazılan metinlerin geliştirilmesi sağlanır. Yazılar yeniden okunur, benzer ve farklı yönler karşılaştırılır, sınıf eşyaları ve ifadeler kategorilere ayrılır ve gerekli düzenlemeler yapılır **(KB2.14, KB2.16, KB2.17)**.

Yazılı içeriklerin farklı bağlamlarda yeniden düzenlenmesi sağlanır. Yazılan ifadeler değiştirilerek metinler genişletilir. Bu süreçte yazılı bilgilerin yeniden yapılandırılması ve paylaşılması desteklenir. Öğrencilerin yazdıkları metinleri arkadaşlarıyla paylaşmaları ve yazılı iletişim kurmaları sağlanır.

Küçük grup çalışmaları yapılır. Grup içinde yazılan metinler paylaşılır, birlikte gözden geçirilir ve ortak metinler oluşturulur **(E3.10, SDB2.1)**.

Sürecin sonunda yazma süreci ve ürünlerine ilişkin değerlendirme yapılır. Yazılan metinler gözden geçirilerek güçlü yönler ve geliştirilmesi gereken noktalar belirlenir. Ardından bu değerlendirmeler sınıf ortamında paylaşılır ve karşılıklı geri bildirimlerde bulunulur **(KB2.1, KB2.13, KB2.20)**.

Öğrenciler bu tema kapsamında hazırlayacakları performans görevi ile ilgili çevrelerinde bulunan teknolojik araçları tanımalı ve bu araçların işlevlerini kavramaları amacıyla seçtikleri bir teknolojik aracı (telefon, bilgisayar, çamaşır makinesi, akıllı saat vb.) detaylı şekilde inceleyebilirler. Öğrenciler bu aracın ne işe yaradığını, nasıl çalıştığını ve geçmişten günümüze nasıl geliştiğini araştırarak, elde ettikleri bilgileri şema, model, çizim veya maketle hazırlayabilirler, sonra da bunu sınıfta sunabilirler. Bu performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi sürecinde öğrencilerin sürece daha aktif katılım göstermelerini desteklemek amacıyla öz değerlendirme veya akran değerlendirme formlarına da yer verilebilir.

ZAZ.8.2.DBS

"Yaşam ve Teknoloji" temasına yönelik dil bilgisi seçme-kullanma süreci; teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâ ile ilgili görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır. Öğrenciler görselleri inceler, duydukları ifadeleri takip eder ve sınıfça tekrar eder. "Teknolojik cihazlar üretildi.", "Teknoloji hayatı kolaylaştırmak için kullanılır.", "Yapay zekâ araçları faydaya dönüşmelidir." gibi cümleler birlikte söylenerek içerikle ilk aşinalık oluşturulur. Bu süreçte dil yapılarının kuralları açıklanmadan doğal ve bağlam içinde fark edilmesi sağlanır **(SDB2.2, KB1)**.

Teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâ içeren görseller üzerinden eşleştirme etkinliği yapılır. Öğrenciler dinledikleri cümleleri doğru görsellerle eşleştirir, her bir içerikle uyumlu olan görseli işaretler ve hangi ifadenin hangi görsele ait olduğunu sözlü olarak belirtir. Bu etkinlik sayesinde hedef dil parçaları kuralları bilinmeden fark edilerek ayırt edilir.

Kısa canlandırmalar veya video kesitleri izlenir. Öğrenciler izledikleri içerikte teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâyı ifade eden cümleleri ve basit ifadeleri ("Tarih boyunca yeni buluşlar yapıldı.", "Evimizde faydalı cihazlar kullanıldı.") belirler ve bu ifadeleri tekrar eder. Sınıf içine getirilen gerçek nesnelerle ilişki kurularak anlam güçlendirilir **(SDB2.1, SDB2.2)**.

Aynı yapıya sahip cümleler grup hâlinde tekrar edilir. Öğrenciler sırayla cümleleri sesli olarak söyler, arkadaşlarının tekrarlarını dinler ve birlikte tekrar ederek işitsel farkındalık geliştirir. Bu süreçte benzer dil yapılarının fark edilmesi sağlanır **(D6.1, KB2.10, KB2.16)**.

Farklı teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâ ile ilgili yeni örnekler oluşturulur. "Evde teknolojiyi kullanırız.", "Evimizde telefon, televizyon gibi cihazlar bulunur.", "Mucitler her dönem yeni icatlar yapmışlardır." gibi cümlelerin yanı sıra "Her geçen gün hayatımıza yeni teknolojik cihazlar giriyor.", "Teknolojiyi hayatımız için faydaya dönüştürmemiz lazım." gibi ifadeler de kullanılarak aynı dil yapıları farklı bağlamlarda tekrar edilir. Böylece hedef dil parçaları kuralları düşünülmeden otomatik biçimde pekiştirilir **(E3.5, SDB3.2)**.

Sınıf içinde hareketli bir etkinlik yapılır. Öğrenciler dolaşarak görsellerini gördükleri teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâyı dair cümleler kurar. "Sınıfımızda akıllı tahta bulunur.", "Bazı teknolojik cihazların mucitlerini tanırım.", "Telefonu kim icat etti bilirim." gibi ifadeler gerçek ortamla ilişkilendirilerek kısa, doğal ve anlamlı biçimde tekrar edilir **(D19.1, D15.4, OB3, KB2.17)**.

Beden diliyle canlandırma etkinliği uygulanır. Öğrenciler teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâ ile ilgili düşüncelerini hareketlerle destekler. Böylece dil yapıları kuralları bilinmeden fiziksel olarak da içselleştirilir.

Konuşma ve hareketin birlikte kullanıldığı oyunlaştırılmış etkinlikler yapılır. Öğrenciler hem cümle kurar hem de aynı anda nesneleri gösterir. Bu süreçte hedef dil parçaları eş zamanlı olarak tekrar edilir ve canlandırılır **(E2.2, SDB2.1)**.

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine teknoloji ve teknolojik araçları, buluşları, yapay zekâyı anlatır; teknolojik buluşları, teknolojik cihazları, teknolojinin hayatımızda yerini, yapay zekânın çalışma şeklini birbirine karşılıklı sorular sorarak iletişim kurar. Kullanılan ifadeler doğal ve akıcı hâle gelir. Bu süreçte öğrenciler öğrendikleri dil yapılarını, kuralları düşünmeden seçerek farklı durumlarda kullanır ve iletişim kurarken tabii biçimde kullanıma sokar **(SDB3.1, OB8, KB2.20)**.

ZAZ.8.2.SÖS

"Yaşam ve Teknoloji" temasına yönelik sözcük seçme-kullanma süreci; teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâyı ilişkin hedef sözcüklerin yer aldığı görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır. Öğrenciler bu içerikleri dinler ve izler, hedef sözcükleri bütünsel olarak duyar ve görür.

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Hedef sözcükler sesli olarak tekrar edilir; "teknoloji", "icat", "mucit", "yapay zekâ", "teknolojik cihazlar", "teknolojinin faydaları" gibi sözcükler doğru sesletimle söylenir. Bu süreçte sözcüklerin doğal kullanımına aşinalık kazandırılır **(KB2.20, SDB1.3, KB1, KB2.6)**.

Görseller üzerinden sözcüklerin kullanımı üzerine çalışmalar yapılır. "Bu nedir?", "Hangi teknolojik cihazları tanırırsın?" gibi sorulara hedef sözcüklerle cevap verilmesi sağlanır. Böylece sözcüklerin kullanım bağlamı algılanır.

Sözcüklerin anlamlarını zihinde yapılandırmaya yönelik eşleştirme ve sınıflandırma etkinlikleri uygulanır. Teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâ ile ilgili doğru söz-

cükler eşleştirilir, benzer özelliklerine göre gruplandırılır ve sözcükler arasında kavramsal ilişkiler kurulur **(D3.3, D16.1, KB2.7)**.

Hedef sözcüklerin anlamlarını pekiştirmek amacıyla tekrar ve kullanım çalışmaları yapılır. Aynı sözcükler farklı örnekler içinde kullanılır; mahalledeki mekânlar gösterilerek adlandırılır ve "teknoloji", "icatlar", "yapay zekâ" gibi sözcükler çeşitli durumlarda tekrar edilir. Böylece sözcüklerin anlamları bağlam içinde algılanır.

Sınıf içinde hareketli etkinlikler uygulanır. Öğrenciler sınıfta bulunan teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâyâ ait görselleri görür ve bunları ifade içeren sözcükleri kullanır. Sözcüklerin gerçek yaşamla ilişkilendirilmesi ve kendiliğinden, doğal ve tabii bir biçimde kullanılması sağlanır.

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine sorular sorar, teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâ ile ilgili hedef sözcükleri iletişim kurarken kendiliğinden, gerçek ve doğal biçimde kullanır. Bu süreçte sözcüklerin farklı bağlamlarda etkili biçimde kullanıma sokulması desteklenir **(OB1, KB2.9, KB2.17, KB2.20)**.

ZAZ.8.2.SES

"Yaşam ve Teknoloji" temasına yönelik sesletim seçme-kullanma süreci; sınıfa teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâyı yansıtan görsellerin getirilmesiyle başlatılır. Görseller incelenirken kısa diyaloglar dinletilir. Dinleme sırasında duyulan sözcüklere dikkat edilmesi ve özellikle tekrar eden seslerin fark edilmesi sağlanır. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler sınıfça tekrar edilir ve hangi seslerin duyulduğu belirlenir **(SDB1.1, SDB1.2)**.

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Sözcükler önce toplu olarak, ardından bireysel olarak tekrar edilir. "teknoloji", "icat", "mucit", "yapay zekâ" gibi sözcükler doğru sesletimle ifade edilir ve işitsel doğruluk pekiştirilir.

Farklı cümlelerin yer aldığı dinleme etkinliği uygulanır. Aynı sesleri içeren sözcükler farklı cümleler içinde dinlenir. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler ve tekrar eden sesler belirlenir. Benzer sesler karşılaştırılır ve aralarındaki farklar ortaya konur **(E3.5, SDB3.1)**.

Sınıf içinde uygulama etkinliği yapılır. Sınıfa getirilen teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâ kartları gösterilerek doğru sesletimle adlandırılır. Öğrenciler gördükleri nesneleri kendiliğinden seçerek doğru ve doğal biçimde ifade eder; yanlış sesletimler fark edilerek doğru biçimi tekrar edilir. Bu süreçte öğrencilerin sesleri gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları desteklenir **(SDB3.3, KB2.4, KB2.10)**.

Ses gruplama etkinliği uygulanır. Benzer sesleri içeren sözcükler bir araya getirilir ve farklı sesler ayırt edilerek gruplandırılır. Bu süreçte öğrencilerin ses farkındalıkları güçlendirilir.

İkili ve grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler birbirlerine teknoloji ve teknolojik araçlar, buluşlar, yapay zekâ ile ilgili kullanabilecekleri ifadeleri (kullanım yerleri, kullanım şekilleri, faydaları) doğru sesletimle ifade eder. Öğrencilerin hedef sesleri iletişim sırasında kendiliğinden, doğru, gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları sağlanır. Etkinlik sonunda yapılan konuşmalar değerlendirilir ve sesletim doğruluğu üzerine geri bildirim verilir **(KB2.12, KB2.14)**.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Teknoloji ve teknolojik araçlar alt temasında öğrencilerden "Evimizdeki Teknolojik Araçlar" başlıklı küçük bir gözlem çalışması yapmaları istenebilir. Öğrenciler evlerinde bulunan televizyon, telefon, tablet, bilgisayar, buzdolabı, çamaşır makinesi, elektrik süpürgesi, saat gibi araçları belirleyebilir; bu araçların ne işe yaradığını not alır ve kısa cümlelerle sınıfta açıklayabilir.

Öğrenciler "Teknolojik Araç Tanıtım Kartı" hazırlayabilir. Öğrenciler bir teknolojik araç seçer ve kartın üzerine aracın resmini çizer veya görselini yapıştırabilir. Kartta aracın adı, nerede kullanıldığı, ne işe yaradığı ve dikkatli kullanılması gereken bir yönü yer alabilir.

Öğrenciler "Eskiden-Şimdi" karşılaştırma etkinliği yapabilir. Öğretmen sınıfa eski ve yeni araç görsellerini (mektup-telefon, gaz lambası-ampul, at arabası-otomobil, el yazması kitap-matbaa ürünü kitap, süpürge-elektrik süpürgesi vb.) getirebilir. Öğrenciler bu araçları eşleştirir ve hangisinin hangi ihtiyacı karşıladığını söyleyebilir. Ardından "Bu buluş insanların hayatında neyi değiştirdi?" sorusu üzerine konuşulabilir.

Öğrenciler için "Yapay Zekâ Nerelerde Var?" adlı görsel sınıflandırma etkinliği yapılabilir. Öğretmen navigasyon, sesli asistan, çeviri uygulaması, akıllı telefon, robot süpürge, öneri sistemi, eğitim uygulaması gibi örneklerin görsellerini sınıfa getirilebilir. Öğrenciler bu görselleri inceler ve yapay zekânın insanlara nasıl yardımcı olduğunu tartışabilir.

Destekleme

Teknoloji ve teknolojik araçlar alt teması için "Aracı Gör, Adını Söyle, Ne İşe Yaradığını Eşleştir" etkinliği yapılabilir. Öğretmen sınıfa telefon, tablet, bilgisayar, televizyon, buzdolabı, saat, elektrik süpürgesi gibi teknolojik araçların görsellerini getirebilir. Öğrenciler önce görseldeki aracın adını söyleyebilir. Ardından öğretmenin hazırladığı "haberleşmek", "ders çalışmak", "yiyecekleri soğuk tutmak", "temizlik yapmak", "saati öğrenmek" gibi kısa kullanım kartlarıyla görselleri eşleştirebilir.

Buluşlar alt temasında "Önce-Sonra Eşleştirme Kartları" kullanılabilir. Öğretmen mektup-telefon, gaz lambası-ampul, at arabası-otomobil, el yazması kitap-matbaa ürünü kitap gibi eski ve yeni araç görsellerini karışık biçimde öğrencilere verilebilir. Öğrenciler eski araçla yeni aracı eşleştirebilir. Daha sonra öğretmen öğrenciyi kısa bir cümle kurmaya yönlendirebilir: "Eskiden mektup vardı, şimdi telefon var.", "Eskiden gaz lambası vardı, şimdi ampul var."

Yapay zekâ alt temasında "Yapay Zekâ Yardım Eder mi?" etkinliği uygulanabilir. Öğretmen üç dört günlük yaşam durumu verebilir: "Yol bulmak istiyorum.", "Bir kelimenin anlamını öğrenmek istiyorum.", "Bir metni başka dile çevirmek istiyorum.", "Hava durumunu öğrenmek istiyorum." Ardından navigasyon, çeviri uygulaması, sesli asistan ve eğitim uygulaması görselleri gösterilebilir. Öğrenciler hangi yapay zekâ örneğinin hangi durumda yardımcı olacağını eşleştirebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için kare kodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: MEDYA VE YAYIN**Alt Temalar: Medya Araçları, Medya Okuryazarlığı,
Dijital Okuryazarlık ve Sosyal Medya**

"Medya ve Yayın" temasında öğrencilerin medya ve yayın alanını günlük yaşamla ilişkili olarak tanımları, medya araçlarını bilinçli kullanmaları ve karşılaştıkları içerikleri doğru biçimde anlamlandırmaları amaçlanmaktadır. Öğrencilerin gazete, dergi, radyo, televizyon, genel ağ, akıllı telefon ve tablet gibi araçların günlük yaşamdaki kullanım alanları öğrenmeleri hedeflenmektedir. Öğrencilerin bu araçların haber alma, bilgi edinme, eğlenme, iletişim kurma ve duyuru yapma gibi işlevlerini somut örnekler üzerinden tanımları beklenmektedir. Öğrencilerin medya içeriklerini yalnızca izlemeleri veya okumaları değil bu içerikleri anlamaları ve sorgulamaları hedeflenmektedir. Öğrencilerin haber, reklam, afiş, görsel, kısa video veya sosyal içerik örnekleri üzerinden değerlendirme yapmaları beklenmektedir. Öğrencilerin dijital ortamlarda güvenli, saygılı ve sorumlu davranmaları; kişisel bilgileri paylaşmama, güvenilir kaynaklardan yararlanma, dijital içeriklerin kullanımına dikkat etme, sosyal medya araçlarını tanıma gibi çevrim içi iletişimde dikkatli olmaları beklenmektedir.

**DERS SAATİ
ALAN BECERİLERİ**

18

YDAB1. Dinleme / İzleme-Anlamlandırma, YDAB2. Okuma-Anlamlandırma, YDAB3. Konuşma-Anlatma, YDAB4. Yazma-Anlatma, YDDB1. Dil Bilgisi Seçme-Kullanma, YDDB2. Sözcük Seçme-Kullanma, YDDB3. Sesletim Seçme-Kullanma

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

-

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E1.3. Azim ve Kararlılık, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E1.6. Seçicilik, E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E2.4. Güven, E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.7. Sistematiçlik, E3.8. Soru Sorma, E3.9. Şüphe Duyma, E3.10. Eleştirel Bakma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER****Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.1. Uyum, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D1. Adalet, D3. Çalışkanlık, D5. Duyarlılık, D6. Dürüstlük, D8. Mahremiyet, D9. Merhamet, D10. Mütevazılık, D11. Özgürlük, D12. Sabır, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB3. Finansal Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı, OB7. Veri Okuryazarlığı, OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Türkçe, Görsel Sanatlar, Sosyal Bilgiler, Beden Eğitimi ve Spor, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

KB1. Temel Beceriler, KB2.2. Gözlemleme, KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.8. Sorgulama, KB2.9. Genelleme, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.12. Mevcut Bilgiye / Veriye Dayalı Tahmin Etme, KB2.14. Yorumlama, KB2.17. Değerlendirme, KB2.18. Tartışma

8. sınıf bütüncül yaklaşıma göre yapılandırılmıştır.

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ZAZ.8.3.D. "Medya ve Yayın" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri dinleyebilme / izleyebilme-anlamlandırabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek dinleme / izleme hazırlık yapar.
- b) Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c) Temayı, temel ayrıntılar ve ipuçlarından hareketle anlamlandırır.
- ç) Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.8.3.O. "Medya ve Yayın" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri okuyabilme-anlamlandırabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek okumaya hazırlık yapar.
- b) Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c) Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak anlamlandırır.
- ç) Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.8.3.K. "Medya ve Yayın" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle konuşabilme-anlatabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek konuşmaya hazırlık yapar.
- b) Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını gözlemleyerek taklit eder ve tekrarlar.
- c) Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak taklit yoluyla sözlü içerik oluşturur.
- ç) Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak konuşmanın içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d) Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak sözlü içeriği yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e) Temaya ilişkin konuşma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.8.3.Y. "Medya ve Yayın" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle yazabilme-anlatabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgilerini ve deneyimlerini harekete geçirerek yazmaya hazırlık yapar.
- b) Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını inceleyerek modelden kopyalar.
- c) Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak yazılı içerik oluşturur.
- ç) Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d) Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e) Temaya ilişkin yazma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.8.3.DBS. "Medya ve Yayın" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeler uygun dil bilgisi seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun dil bilgisi yapılarını seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

ZAZ.8.3.SÖS. "Medya ve Yayın" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeler uygun sözcük seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sözcükleri seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

ZAZ.8.3.SES. "Medya ve Yayın" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeler uygun sesletim seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sesletimi seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Tema: Medya ve Yayın

Alt Temalar

1. Medya Araçları
2. Medya Okuryazarlığı
3. Dijital Okuryazarlık ve Sosyal Medya

İşlevsel Cümle Yapıları

1. Medya Araçları: Pê eraversiyayış u vılabiyayışê teknoloji, dinyaya eyroyın dı medya tamamê heyatı dı yena şıxuliyayış. Zê qezete u mecmuayan medyaya nuştayın, zê televizyon u sinema medyaya êsayi medyaya klasik het dı eyro pê eraversiyayışê teknolojiya internet hını mediyayêka newe ameya meydan.
2. Medya Okuryazarlığı: Raşt şıxulnayışê medya, heyatê merdımı çendêk keno rehet, gelet şıxulnayışê medya zi hındêk heyatê merdımı keno xırab.
3. Dijital Okuryazarlık ve Sosyal Medya: Medyaya ki internet ser ra xebityena, tera istıfadekerdişêko hol seni mumkun o? Holı u xırabıy medyaya internet çıta yi? Şıxulnayışê medyaya sosyal dı gere merdım sêni tibigêro?

Hedef Dil Bilgisi Yapıları

1. Emir Kipi: Inê kitabı bıwan. İni kıtaban bıwanên.
2. Gereklilik Kipi: Gani / lazımo / gereka merdım zaf kıtab bıwano.
3. Hedef Sözcükler: medya, nuşte, medyaya nuşte, êsayi, medyaya êsayi, internet, medyaya internet, qezete, mecmua, pêserok, televizyon, sinema, medyaya sosyal, telefon, tablet, neşır, neşırkerdiş, neşırbiyayış, gani, gereka, lazımo, vılabiyayış, eraversiyayış, avertisiyayış, eyroyın, seraser, virus, şıxulnayış, şıxuliyayış, meydanameyiş, qeyde, istifadekerdiş, holi, xırabı.

İlkeler Medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medya; öğrencilerin günlük yaşam deneyimleriyle ilişkilendirilerek bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Kelime, dil yapıları, sesletim ve iletişim becerileri anlamlı iletişim durumları içinde birlikte sunulmalı; öğrencilerin dili kullanabilecekleri etkileşim temelli uygulamalara düzenli olarak yer verilmelidir. Dil yapıları kullanım yoluyla fark ettirilmelidir. Öğretim süreci öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak planlanmalı; kişisel bilgilerin kullanımı anlamlı bağlamlarda ele alınarak öğrencilerin basit iletişim durumlarında kendilerini ifade etmeleri desteklenmelidir.

Anahtar Kavramlar İletişim teknolojileri, medya okuryazarlığı, dijitalleşme, sosyal medya

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temada öğrenme çıktıları; çalışma kâğıtları, kısa yazma ve konuşma uygulamaları, kontrol listeleri, gözlem formları, kelime ilişkilendirme ve kümeleme etkinlikleri, performans görevi, öz / akran değerlendirme formları ile değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Medya Araçları:

Öğrenci bir gün boyunca kullandığı medya araçlarını (televizyon, radyo, gazete, dergi, afiş, haber sitesi, akıllı telefon, tablet vb.) gözlemleyerek hangi aracı ne amaçla kullandığını not edebilir; ardından bu araçlardan üçünü seçip onların günlük yaşamdaki işlevlerini, sağladıkları yararları ve dikkat edilmesi gereken yönleri içeren bir "Medya Günlüğü Haritası" afişi hazırlayabilir, bunu sınıfta bir sunumla paylaşabilir.

Performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi sürecinde öğrencilerin sürece daha aktif katılım göstermelerini desteklemek amacıyla öz değerlendirme veya akran değerlendirme formlarına da yer verilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin günlük yaşamlarına ilişkin deneyimlerinden hareketle medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medyayı tanıtmaya yönelik temel durum ve kavramlara aşina oldukları kabul edilmektedir. Öğrenciler, bilgileri doğal olarak edinmiş olsalar da bu deneyimleri Zazaca daha ayrıntılı, sıralı ve bağlantılı bir biçimde ifade etme konusunda sınırlı dil yeterliğine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Dil, bu temada öğrencilerin kendi yaşam ritimlerini ifade etmelerini sağlayan bir iletişim aracı olarak ele alınır. Öğrencilerin kişisel deneyimlerinden hareketle anlamlandırma oluşturabildikleri, günlük yaşamla Zazaca arasındaki bağlantıyı kurabildikleri ve sözlü-yazılı iletişimde etkin katılım sağlayabildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreç

Bu aşamada öğrencilerin medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medyaya ilişkin mevcut bilgi ve deneyimlerini ortaya çıkarmak için medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medya ile ilgili bilgi kartlarının yazılı olduğu görsel kartlar, kavram kartları kullanılarak ön öğrenmelerini pekiştirmeleri sağlanır ve temel ifadelerle ilişki kurmaları desteklenebilir.

Öğrencilerden "Medya araçları nelerdir?", "Doğru bilgiye nasıl ulaşırsınız?", "Sosyal medyayı nasıl kullanmalısınız?" gibi sorular yoluyla medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medyayı anlatan kısa bilgiler vermeleri istenebilir. Bu süreçte öğrencilerin medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medyayı tanımlama becerisi ve bilgileri düzenli bir biçimde ifade edebilme kapasiteleri gözlemlenebilir. Gözlem sonucunda öğretmen, öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyesini dikkate alarak etkinliklerin kapsamını, içerik yoğunluğunu ve ilerleme sürecini düzenleyebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin bu temada öğrenecekleri ile ön öğrenmelerde Türkçe derslerinde edindikleri bilgilerin ve önceki öğrenme süreçlerinde edindikleri bilgilerle bağlantısı kurulabilir. "Medya ve Yayın" teması kapsamında; medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medya başlıkları ele alınırken öğrencilerin günlük yaşam deneyimleri ve sosyal etkileşim alışkanlıkları öğretim sürecine dâhil edilebilir. Öğrencilerin Türkçe olarak bildikleri medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medyaya ilişkin kavramsal bilgileri dikkate alınarak, Zazacadaki temel ifadelerle medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medyayı tanıtmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları ZAZ.8.3.D

"Medya ve Yayın" temasına yönelik dinleme / izleme-anlamlandırma süreci, öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medyayı yansıtan görseller üzerinden başlatılır (**OB3, OB4, KB2.2**). Görseller incelenerek "Hangi medya araçları var?", "Hangi sosyal medya platformları var?", "Doğru bilgiye nasıl erişilebilir?", "Sosyal medya kullanımında nelere dikkat etmeliyiz?" gibi sorulara yönelik düşünceler oluşturulur ve öğrencilerin kendi sınıf yaşantılarından örnekler vermeleri sağlanır. Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, görsellerdeki unsurlar ile yaşantılar arasında temel ilişkilerin fark edilmesi ve mevcut içerik hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır (**E1.4, E1.5, SDB1.2**).

Kısa bir ses kaydı, video veya diyalogdan kesitler sunularak içerikte yer alan medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medya hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Görsel ve işitsel ipuçları birlikte değerlendirilerek içerik hakkında çıkarımlar yapılır. Tahminler sınıf ortamında paylaşılrken öğrencilerin birbirlerini dikkatle dinlemeleri, farklı görüşlere açık olmaları ve iletişim kurmaları desteklenir (**E2.1, OB7, OB8**).

"Medya ve Yayın" temasına uygun dinleme / izleme metni kesintisiz olarak sunulur. Bu metinde medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medya yer alır. Bu aşamada içeriğin genel anlamının kavranılması, konusunun algılanılması; temel unsurların, yönergelerin ve ayrıntıların tanınması beklenir. Böylece bütüncül içerikteki temel bileşenlerin fark edilmesi sağlanır (**D1.1, D3.3, KB2.3, KB2.4**).

Dinleme sonrasında tema; içerikte geçen medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medya ile ilgili görseller, kartlar ve dijital materyaller aracılığıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme, işaretleme ve basit sınıflandırma etkinlikleriyle ayırt edilir; benzerlik ve farklılıklar belirlenir. Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve dinlenen içerikle karşılaştırılır; tahminlerin doğruluğu kontrol edilir ve gerekçelendirilir. İçerikte yer alan unsurların bütün içinde konumlandırılması ve temel Öğrenme yapılması sağlanır. İçerikteki bilgiler tablo veya şemalar üzerinde yapılandırılarak ya-
tay ve dikey ilişkiler görünür hâle getirilir (**E2.2, E2.4, KB2.5**).

Medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medya ile ilgili görseller ve içerikler kategorilere ayrılır; medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medya üzerinden anlamlı bağlantılar kurulur. Dinlenen bilgiler öğrencilerin kendi yaşantılarıyla ilişkilendirilerek içerik içselleştirilir. Bu süreçte dikkatlerini içerik üzerinde yoğunlaştırmaları, öğrenmeye istekli katılım göstermeleri ve yeni duruma uyum sağlamaları desteklenir (**SDB3.2, D5.1**).

Sürecin sonunda dinleme etkinliğine ilişkin gözlemlenen, anlaşılan ve düşünülen bilgiler bireysel olarak değerlendirilir ve sınıfla paylaşılır. Gönüllü öğrenciler söz alarak anladıklarını ifade ederken diğer öğrenciler onları dikkatle dinler. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarıyla karşılıklı olarak bilgi, düşünce ve deneyimler paylaşılır; medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medya hakkında bilgi verilir, medya ve yayın ile ilgili basit ifadeler kullanılır (**KB2.10**).

ZAZ.8.3.O

"Medya ve Yayın" temasına yönelik okuma-anlamlandırma süreci, öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medya ile ilgili kısa metinler ve görseller üzerinden başlatılır. Görseller ve metin parçaları incelenerek "Bu metin ne hakkında olabilir?", "Burada hangi medya araçlarından bahsediliyor?", "Medya araçlarını nasıl kullanmalısınız?", "Sosyal medyayı nasıl kullanmalısınız?" gibi sorulara yönelik tahminlerde bulunulması sağlanır (**SDB2.1, OB5**). Önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, medya araçları, medya okurya-

zarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medya mevcut içerikle önceki bilgiler arasında temel ilişkilerin kurulması desteklenir. Bu süreçte öğrencilerin merak duygularının desteklenmesi, kendilerini ifade etmelerine yönelik farkındalık geliştirmeleri beklenir. Sunulan yazılı ve görsel ipuçları aracılığıyla içerik ile önceki bilgi ve deneyimler arasında bağ kurulması sağlanır ve metnin konusu hakkında basit tahminlerde bulunulur (**KB2.2, KB2.6**).

Okuma içeriğine ait başlık, görseller ve anahtar ifadeler incelenir. Bu ipuçlarına dayanarak metnin konusu, metinde yer alabilecek medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medya hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Öğrencilerin görsel ve yazılı ipuçlarından yararlanarak içeriği genel olarak algılamaları desteklenir.

Metin sessiz olarak okunur. Okuma sürecinde içeriğin genel anlamının bütüncül olarak kavranması, metinde geçen medya araçlarının, medya okuryazarlığının, dijital okuryazarlığın ve sosyal medyanın fark edilmesi beklenir. Ayrıca metin içerisindeki basit ve temel ayrıntıların belirlenmesi sağlanır. Böylece içeriğin konusu genel olarak algılanır ve temel bileşenler tanınır (**SDB2.3, D6.2, D8.4, KB2.8**).

Okuma sonrasında metinde yer alan medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medya ile ilgili görseller ve bilgi kartlarıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme ve işaretleme etkinlikleriyle tanınır ve ayırt edilir; "Hangi medya araçları vardır?", "Hangi medya araçlarını kullanırsınız?", "Medya araçlarını nasıl kullanmalısınız?" gibi sorular üzerinden içerik somutlaştırılır. Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve metinle karşılaştırılarak doğruluğu kontrol edilir; doğru ve yanlış tahminler gerekçeleriyle ifade edilir (**E2.3, E3.9, KB2.7**).

Metinde yer alan öğeler tablo, şema veya görsel düzenleyiciler aracılığıyla yapılandırılır. Medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medya belirli bir düzen içinde yerleştirilerek bu unsurlar arasındaki bağlantılar açık biçimde ortaya konur. Bu unsurlar basit kategoriler altında sınıflandırılır ve benzerlik-farklılıklar üzerinden karşılaştırmalar yapılır. Ayrıca öğeler arasındaki yatay ve dikey ilişkilerin fark edilmesi sağlanır (**D9.1, KB2.8**).

Medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medya arasındaki bağlantılar ele alınır. "Evinizde hangi medya araçları var?", "Medya araçları nasıl kullanılmaktadır?", "Medya araçlarında doğru bilgiyi nasıl edirsiniz?" gibi sorular üzerinden ilişkiler kurulması sağlanır. Bu süreçte anlamlı bağlantılar kurulması ve metnin derinlemesine incelenmesi desteklenir. Metinden hareketle basit çıkarımlar yapılır ve elde edilen bilgiler öğrencilerin kendi sınıf ortamlarıyla ilişkilendirilerek ifade edilir; böylece içerik içselleştirilir (**E3.7, KB2.11, KB2.12**).

Sürecin sonunda okuma ve anlamlandırma sürecine ilişkin gözden geçirilen bilgi, deneyim, düşünce ve duygular bireysel olarak ifade edilir. Gönüllü öğrenciler söz alarak metinden anladıklarını paylaşırken diğer öğrenciler dikkatle dinler. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarıyla karşılıklı paylaşımlar gerçekleştirilir; hangi medya araçları var, hangi medya araçlarını kullanırsınız, medyada doğru bilgiye nasıl erişiriz, sosyal medyayı kullanırken nelere dikkat etmeliyiz ifade edilir. Bu süreçte iletişim kurulması, iş birliği yapılması ve karşılıklı etkileşim içinde bulunulması beklenir (**KB2.14**).

ZAZ.8.3.K

"Medya ve Yayın" temasına yönelik konuşma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medyaya ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır. Öğrencilerin medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medyaya ilişkin yaşantılarını hatırlamaları, nesneleri adlandırmaları, bulundukları yerleri ifade etmeleri ve basit yönergeleri fark etmeleri sağlanır. Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin etkin hâle getirilmesi ve mevcut içerikle ilişkilendirilmesi hedeflenir (**E1.3, OB2, KB1, KB2.2**).

Medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medyaya dair beğeni ifadeleri içeren kısa konuşma örnekleri ("Medya araçlarını tanırım.", "Medya araçlarını doğru kullanmayı bilirim.", "Sosyal medyayı doğru kullanmayı bilirim.") sunulur. Öğrencilerin bu örnekleri dinlemeleri, tekrar etmeleri ve doğru sesletimle taklit etmeleri sağlanır. Böylece model ifadelerle aşinalık kazanmaları ve sözlü üretime hazırlık yapmaları desteklenir **(OB5, OB6, OB8)**.

Öğrencilerin model konuşmaları taklit ederek benzer ifadeler üretmeleri sağlanır. Öğrenciler "Evinizdeki medya araçlarını bilirim.", "Doğru haber kaynaklarını araştırırım." gibi ifadeleri tekrar ederken "Sosyal medyayı kullanmayı bilirim.", "Medya araçlarını kullanırken ekran süresine dikkat ederim." gibi yönergeleri de kullanır ve bu ifadeleri kendi sınıf ortamlarına göre değiştirerek yeniden kurar. Böylece taklit yoluyla yeni içerik oluşturulması ve bu içeriklerin bağlama uygun biçimde düzenlenmesi sağlanır **(D10.3, D11.3, KB2.8)**.

Öğrencilerin öğrendikleri dil yapılarını kullanarak yeni ve özgün ifadeler oluşturmaları sağlanır. Öğrencilerden medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medyaya dair beğenilerini ifade eden cümleler kurmaları beklenir. Kurulan ifadelerin açık, anlaşılır ve doğru biçimde iletilmesi teşvik edilir. Bu süreçte uygun sözcüklerin seçilmesi, ifadelerin geliştirilmesi ve farklı örneklerle karşılaştırılması desteklenir. Ayrıca öğrencilerin birbirlerine sorular yönelterek ifadelerini genişletmeleri ve sözlü etkileşim içinde kullanmaları sağlanır. Öğrencilerin hazırlıksız konuşma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları ve hazırlıklı konuşma durumlarında belirledikleri içerikleri düzenleyerek doğal ve anlaşılır biçimde sunmaları desteklenir **(SDB2.3, SDB3.1, KB2.4, KB2.10)**.

İkili çalışmalar gerçekleştirilir. Öğrencilerden biri evimizdeki medya araçlarını tanırım veya televizyon izleme ve tablet kullanım süresini bilirim gibi basit cümleler kurar, diğeri dinler, sorular sorar ve gerektiğinde karşılaştırmalar yapar. Roller değiştirilerek sürecin sürdürülmesi sağlanır. Bu süreçte öğrenilen yapıların farklı bağlamlarda kullanılması, yeniden düzenlenmesi ve sözlü iletişim yoluyla paylaşılması desteklenir.

Devamında küçük grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler grup içinde medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medya ifadelerini birlikte belirler, bu unsurları sınıflandırır ve ortak bir sözlü sunum hazırlar. Böylece sınıflandırma ve yapılandırma becerilerinin geliştirilmesi sağlanır **(KB2.5, KB2.10)**.

Sürecin sonunda öğrencilerin konuşma etkinliklerine ilişkin düşünce, duygu ve deneyimlerini değerlendirmeleri sağlanır. Öğrencilerden hangi ifadeleri doğru kullandıklarını, hangi noktalarda zorlandıklarını ve kendilerini nasıl geliştirebileceklerini ifade etmeleri beklenir. Bu süreçte yapılan çalışmaların yorumlanması ve anlamlandırılması desteklenir. Öğrenciler bu değerlendirmelerini sınıf ortamında paylaşır ve arkadaşlarının görüşlerini dinler. İkili ve grup içi paylaşımlar yoluyla karşılıklı geri bildirim verilmesi ve öğrenmenin pekiştirilmesi sağlanır. Bu süreçte öğrencilerin sorumluluk almaları, duyarlı davranmaları ve iletişim kurmaları desteklenir **(SDB3.2, KB2.17)**.

ZAZ.8.3.Y

"Medya ve Yayın" temasına yönelik yazma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medyaya ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır. Öğrencilerin bu görselleri incelemeleri; medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medyaya ilişkin bildikleri sözcükleri hatırlamaları; medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medya ile ilgili yönergeleri fark etmeleri ve bu bilgileri basit şekilde yazılı olarak ifade etmeleri sağlanır. Ayrıca verilen yazma görevinin ne olduğu ne yazılacağı ve nasıl yazılacağının genel olarak anlaşılması desteklenir **(E3.8, OB1, OB2, OB4)**.

Medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medyaya dair beğeni bildiren ifadeler içeren kısa yazılı model metinler sunulur. Bu metinlerin incelenmesi, yapı ve

ifade biçimlerinin fark edilmesi ve model alınarak benzer ifadelerin yeniden yazılması sağlanır. Böylece modelden yararlanarak yazılı üretime geçiş desteklenir **(E3.5, E3.10)**.

Model metinler temel alınarak yazılı içerik oluşturulması sağlanır. "Evimizdeki medya araçlarını bilirim.", "Televizyon izleme saatine dikkat ederim.", "Doğru haber kaynaklarını araştırırım.", "Medyada her gördüğüme hemen inanmam." gibi ifadelerin yanı sıra "Sosyal medya kullanımı kurallarını bilirim.", "Sosyal medyada kişisel verilerin gizliliğine dikkat ederim." gibi ifadeler de kullanılarak cümleler yazılır ve bu ifadeler uygun biçimde düzenlenir. Böylece yazma içeriğinin oluşturulması ve geliştirilmesi sağlanır **(KB2.4, D12.2, D14.4, KB2.10)**.

Yazma görevinin yapılandırılması sağlanır. Medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medya ile ilgili ifadeleri içeren kısa metinler yazılması beklenir. Yazma sürecinde uygun materyallerin seçilmesi (defter, çalışma kâğıdı vb.), uygun sözcüklerin ve dil yapılarının kullanılması, noktalama işaretlerine dikkat edilmesi ve basit mesajların açık ve anlaşılır biçimde ifade edilmesi desteklenir. Ayrıca öğrencilerin hazırlıklı yazma durumlarında içeriklerini planlayarak düzenlemeleri ve hazırlıksız yazma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları sağlanır **(D15.1, D16.2, KB2.9)**.

Bu aşamada yazılan metinlerin geliştirilmesi sağlanır. Yazılar yeniden okunur, benzer ve farklı yönler karşılaştırılır, sınıf eşyaları ve ifadeler kategorilere ayrılır ve gerekli düzenlemeler yapılır.

Yazılı içeriklerin farklı bağlamlarda yeniden düzenlenmesi sağlanır. Yazılan ifadeler değiştirilerek metinler genişletilir. Bu süreçte yazılı bilgilerin yeniden yapılandırılması ve paylaşılması desteklenir. Öğrencilerin yazdıkları metinleri arkadaşlarıyla paylaşmaları ve yazılı iletişim kurmaları sağlanır **(E3.10, SDB3.3)**.

Küçük grup çalışmaları yapılır. Grup içinde yazılan metinler paylaşılır, birlikte gözden geçirilir ve ortak metinler oluşturulur.

Sürecin sonunda yazma süreci ve ürünlerine ilişkin değerlendirme yapılır. Yazılan metinler gözden geçirilerek güçlü yönler ve geliştirilmesi gereken noktalar belirlenir. Ardından bu değerlendirmeler sınıf ortamında paylaşılır ve karşılıklı geri bildirimlerde bulunulur **(KB2.7, KB2.12, KB2.17)**.

Öğrenci bu tema kapsamında hazırlayacağı performans görevi ile ilgili bir gün boyunca kullandığı medya araçlarını (televizyon, radyo, gazete, dergi, afiş, haber sitesi, akıllı telefon, tablet vb.) gözlemleyerek hangi aracı ne amaçla kullandığını not edebilir; ardından bu araçlardan üçünü seçip onların günlük yaşamdaki işlevlerini, sağladıkları yararları ve dikkat edilmesi gereken yönleri içeren bir "Medya Günlüğü Haritası" afişi hazırlayabilir; bunu sınıfta bir sunumla paylaşabilir. Bu performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi sürecinde öğrencilerin sürece daha aktif katılım göstermelerini desteklemek amacıyla öz değerlendirme veya akran değerlendirme formlarına da yer verilebilir.

ZAZ.8.3.DB3

"Medya ve Yayın" temasına yönelik dil bilgisi seçme-kullanma süreci; medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medya ile ilgili görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır. Öğrenciler görselleri inceler, duydukları ifadeleri takip eder ve sınıfça tekrar eder. "Televizyon izleme saatine dikkat edin.", "Neden dijital okuryazarlık bilgisine sahip olmalıyız?", "Acaba doğru haber kaynaklarına nasıl ulaşılır?" gibi cümleler birlikte söylenerek içerikle ilk aşinalık oluşturulur. Bu süreçte dil yapılarının kuralları açıklanmadan doğal ve bağlam içinde fark edilmesi sağlanır **(SDB1.1, KB1, KB2.2)**.

Medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medyayı içeren görseller üzerinden eşleştirme etkinliği yapılır. Öğrenciler dinledikleri cümleleri doğru görsellerle eşleştirir, her bir içerikle uyumlu olan görselleri işaretler ve hangi ifadenin hangi görsele ait olduğunu sözlü olarak belirtir. Bu etkinlik sayesinde hedef dil parçaları kuralları bilinmeden fark edilerek ayırt edilir.

Kısa canlandırmalar veya video kesitleri izlenir. Öğrenciler izledikleri içerikte medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medyayı ifade eden cümleleri ve basit ifadeleri ("Medya araçlarının tehlikelerini bilirim.", "Sosyal medya kullanımında dikkatli olmalıyız.") belirler ve bu ifadeleri tekrar eder. Sınıf içine getirilen gerçek nesnelerle ilişki kurularak anlam güçlendirilir **(E2.1, SDB2.3)**.

Aynı yapıya sahip cümleler grup hâlinde tekrar edilir. Öğrenciler sırayla cümleleri sesli olarak söyler, arkadaşlarının tekrarlarını dinler ve birlikte tekrar ederek işitsel farkındalık geliştirir. Bu süreçte benzer dil yapılarının fark edilmesi sağlanır **(E3.5, E3.9)**.

Farklı medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medya ile ilgili yeni örnekler oluşturulur. "Neden medya araçlarını kullanırsınız?", "Medya araçlarını nasıl faydalı kullanabiliriz?", "Medyanın tarihsel değişimi nasıl oldu?" gibi cümlelerin yanı sıra "Medya araçlarını kullanırken neden dikkatli olmalıyız?", "Sosyal medyada kişisel bilgilerimizi neden saklı tutmalıyız?" gibi ifadeler de kullanılarak aynı dil yapıları farklı bağlamlarda tekrar edilir. Böylece hedef dil parçaları kuralları düşünülmeden otomatik biçimde pekiştirilir **(SDB3.3, KB2.8, KB2.10)**.

Sınıf içinde hareketli bir etkinlik yapılır. Öğrenciler dolaşarak görsellerini gördükleri medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medyaya dair cümleler kurar. "Medya araçları önemlidir.", "Teknolojik medya araçlarını faydalı kullanmalıyız.", "Doğru haber kaynaklarını bilmeliyiz." gibi ifadeler gerçek ortamla ilişkilendirilerek kısa, doğal ve anlamlı biçimde tekrar edilir.

Beden diliyle canlandırma etkinliği uygulanır. Öğrenciler medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medya ile ilgili düşüncelerini hareketlerle destekler. Böylece dil yapıları kuralları bilinmeden fiziksel olarak da içselleştirilir **(SDB3.1, KB2.8)**.

Konuşma ve hareketin birlikte kullanıldığı oyunlaştırılmış etkinlikler yapılır. Öğrenciler hem cümle kurar hem de aynı anda nesneleri gösterir. Bu süreçte hedef dil parçaları eş zamanlı olarak tekrar edilir ve canlandırılır.

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medyayı anlatır; televizyon, tablet, bilgisayar gibi medya araçlarını, medyayı doğru kullanma yöntemlerini, kişisel bilgileri korumanın neden önemli olduğunu birbirlerine karşılıklı sorular sorarak iletişim kurar. Kullanılan ifadeler doğal ve akıcı hâle gelir. Bu süreçte öğrenciler öğrendikleri dil yapılarını, kuralları düşünmeden seçerek farklı durumlarda kullanır ve iletişim kurarken tabii biçimde kullanıma sokar **(KB2.9, KB2.14)**.

ZAZ.8.3.SÖS

"Medya ve Yayın" temasına yönelik sözcük seçme-kullanma süreci; medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medyaya ilişkin hedef sözcüklerin yer aldığı görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır. Öğrenciler bu içerikleri dinler ve izler, hedef sözcükleri bütünsel olarak duyar ve görür **(E1.1, SDB1.1)**.

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Hedef sözcükler sesli olarak tekrar edilir; "medya", "televizyon", "sosyal medya", "dijital medya", "medya araçları", "haber kaynakları", "kişisel bilgileri" gibi sözcükler doğru sesletimle söylenir. Bu süreçte sözcüklerin doğal kullanımına aşinalık kazandırılır **(SDB1.2, SDB1.3, KB2.2, KB2.6)**.

Görseller üzerinden sözcüklerin kullanımı üzerine çalışmalar yapılır. "Bu nedir?", "Hangi medya araçlarını bilirsin?" gibi sorulara hedef sözcüklerle cevap verilmesi sağlanır. Böylece sözcüklerin kullanım bağlamı algılanır.

Sözcüklerin anlamlarını zihinde yapılandırmaya yönelik eşleştirme ve sınıflandırma etkinlikleri uygulanır. Medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medya ile ilgili doğru sözcükler eşleştirilir, benzer özelliklerine göre gruplandırılır ve sözcükler arasında kavramsal ilişkiler kurulur **(E1.6, E3.4, SDB3.1)**.

Hedef sözcüklerin anlamlarını pekiştirmek amacıyla tekrar ve kullanım çalışmaları yapılır. Aynı sözcükler farklı örnekler içinde kullanılır; mahalledeki mekânlar gösterilerek adlandırılır ve "medya", "dijital medya", "sosyal medya" gibi sözcükler çeşitli durumlarda tekrar edilir. Böylece sözcüklerin anlamları bağlam içinde algılanır **(SDB2.2)**.

Sınıf içinde hareketli etkinlikler uygulanır. Öğrenciler sınıfta bulunan medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medyaya ait görselleri görür ve bunları ifade içeren sözcükleri kullanır. Sözcüklerin gerçek yaşamla ilişkilendirilmesi ve kendiliğinden, doğal ve tabii bir biçimde kullanılması sağlanır **(E3.7, SDB2.1)**.

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine sorular sorar, medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medya ile ilgili hedef sözcükleri iletişim kurarken kendiliğinden, gerçek ve doğal biçimde kullanır. Bu süreçte sözcüklerin farklı bağlamlarda etkili biçimde kullanıma sokulması desteklenir **(KB2.10)**.

ZAZ.8.3.SES

"Medya ve Yayın" temasına yönelik sesletim seçme-kullanma süreci; sınıfa medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medyayı yansıtan görsellerin getirilmesiyle başlatılır. Görseller incelenirken kısa diyaloglar dinletilir. Dinleme sırasında duyulan sözcüklere dikkat edilmesi ve özellikle tekrar eden seslerin fark edilmesi sağlanır. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler sınıfta tekrar edilir ve hangi seslerin duyulduğu belirlenir **(E1.3, SDB1.2, SDB1.3, KB1)**.

Sınıfta tekrar etkinliği yapılır. Sözcükler önce toplu olarak, ardından bireysel olarak tekrar edilir. "sosyal medya", "dijital medya", "medya araçları", "kişisel veriler" gibi sözcükler doğru sesletimle ifade edilir ve işitsel doğruluk pekiştirilir.

Farklı cümlelerin yer aldığı dinleme etkinliği uygulanır. Aynı sesleri içeren sözcükler farklı cümleler içinde dinlenir. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler ve tekrar eden sesler belirlenir. Benzer sesler karşılaştırılır ve aralarındaki farklar ortaya konur **(SDB3.3, KB2.4)**.

Sınıf içinde uygulama etkinliği yapılır. Sınıfa getirilen medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medya kartları gösterilerek doğru sesletimle adlandırılır. Öğrenciler gördükleri nesneleri kendiliğinden seçerek doğru ve doğal biçimde ifade eder; yanlış sesletimler fark edilerek doğru biçimi tekrar edilir. Bu süreçte öğrencilerin sesleri gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları desteklenir **(KB2.10, KB2.12)**.

Ses gruplama etkinliği uygulanır. Benzer sesleri içeren sözcükler bir araya getirilir ve farklı sesler ayırt edilerek gruplandırılır. Bu süreçte öğrencilerin ses farkındalıkları güçlendirilir.

İkili ve grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler birbirlerine medya araçları, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve sosyal medya ile ilgili kullanabilecekleri ifadeleri (medya araçları, bunları kullanım alanları) doğru sesletimle ifade eder. Öğrencilerin hedef sesleri iletişim sırasında kendiliğinden, doğru, gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları sağlanır. Etkinlik sonunda yapılan konuşmalar değerlendirilir ve sesletim doğruluğu üzerine geri bildirim verilir **(SDB2.2, KB2.18)**.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Medya araçları alt teması için öğrencilerden bir medya aracı (gazete, radyo, televizyon, internet sitesi, tablet veya telefon) seçmeleri istenebilir. Öğrenciler seçtikleri aracın hangi amaçlarla kullanıldığını araştırarak kısa bir tanıtım hazırlayabilirler. Örneğin "Radyo hangi durumlarda kullanılır?", "Televizyon ile internet arasındaki fark nedir?", "Gazete neden yazılı bir medya aracıdır?" gibi sorulara cevap verebilirler ve seçtikleri medya aracını sınıfta örneklerle tanıtabilirler.

Medya okuryazarlığı alt temasında öğrencilere aynı konuyla ilgili iki kısa haber metni veya haber görseli verilebilir. Öğrenciler bu içerikleri karşılaştırarak hangi bilginin daha açık, güvenilir ve anlaşılır olduğunu belirlemeye çalışabilir. Haberde başlık, görsel, kaynak, tarih ve verilen bilginin doğruluğu üzerinde durulabilir. Böylece öğrencilerin medya içeriklerini sorgulayarak değerlendirmeleri sağlanabilir.

Dijital okuryazarlık ve sosyal medya alt temasında öğrencilerden güvenli sosyal medya kullanımıyla ilgili kısa bir sınıf afişi hazırlamaları istenebilir. Afişte kişisel bilgileri paylaşmama, tanımadığı kişilerle iletişim kurarken dikkatli olma, başkalarına saygılı dil kullanma ve paylaşılan bilgilerin doğruluğunu kontrol etme gibi uyarılara yer verilebilir. Hazırlanan afişler sınıfta sergilenerek dijital ortamda sorumlu davranma bilinci pekiştirilebilir.

Destekleme

Medya araçlarını ayırt etmekte desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için görsel kartlarla eşleştirme çalışması yapılabilir. Öğretmen gazete, radyo, televizyon, telefon, tablet ve bilgisayar görsellerini sınıfa getirebilir; öğrenciler bu araçları "haber alma", "iletişim kurma", "eğlenme", "araştırma yapma" gibi kullanım amaçlarıyla eşleştirebilir. Ardından her öğrenci seçtiği bir medya aracı için "Bu araç ne işe yarar?" sorusuna kısa ve basit bir cümleyle cevap verebilir.

Haber veya medya içeriğini değerlendirmekte güçlük yaşayan öğrenciler için kısa ve sade bir haber metni üzerinde yönlendirilmiş inceleme yapılabilir. Öğretmen öğrencilere "Bu haberin konusu nedir?", "Haberde kimden veya neden söz ediliyor?", "Bu bilginin kaynağı belli mi?", "Başlık haberle uyumlu mu?" gibi basit sorular sorabilir. Öğrenciler bu sorulara cevap vererek medya içeriğini adım adım anlamlandırabilir.

Dijital ortamda güvenli davranma konusunda öğrenciler için doğru-yanlış kartlarıyla uygulama yapılabilir. Öğretmen "Şifremi arkadaşlarımla paylaşıyorum.", "Tanımadığım kişilerden gelen mesajlara dikkat ederim.", "Bir bilgiyi paylaşmadan önce doğru olup olmadığını kontrol ederim." gibi örnek durumlar verilebilir. Öğrenciler bu davranışları doğru veya yanlış olarak sınıflandırır ve her doğru davranış için kısa bir açıklama yapabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için kare kodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. TEMA: DÜNYAMIZ

Alt Temalar: Yeryüzü ve Ülkeler, Keşifler ve Kâşifler, Kültürel Miras

"Dünyamız" temasında öğrencilerin yaşadıkları dünyayı daha geniş bir bakışla tanımaları, yeryüzündeki farklı ülkeler, keşifler ve kültürel miras unsurları hakkında temel farkındalık kazanmaları amaçlanmaktadır. Öğrencilerin dünyanın farklı bölgelerinde bulunan ülkeleri, şehirleri, doğal güzellikleri ve yaşam alanlarını tanımaları; harita, görsel ve kısa metinler aracılığıyla ülkelerin konumlarını, bayraklarını, dillerini, yemeklerini ve günlük yaşam özellikleri fark etmeleri beklenmektedir. Öğrencilerin merak duygusuyla yeni yerleri, yolları ve bilgileri keşfetmeleri hedeflenmektedir. Öğrencilerin denizler, kıtalar, uzay, doğa ve bilim alanındaki keşifleri fark etmesi beklenmektedir. Öğrencilerin geçmişten günümüze ulaşan tarihî eserleri, gelenekleri, el sanatlarını, müzikleri, yemekleri ve ortak değerleri tanımaları amaçlanmaktadır. Ayrıca bunların toplumların yaşam biçimlerini, hafızasını ve kültürel birikimini yansıtan önemli değerler olduğunu fark etmeleri hedeflenmektedir.

DERS SAATİ 16

ALAN BECERİLERİ

YDAB1. Dinleme / İzleme-Anlamlandırma, YDAB2. Okuma-Anlamlandırma, YDAB3. Konuşma-Anlatma, YDAB4. Yazma-Anlatma, YDDB1. Dil Bilgisi Seçme-Kullanma, YDDB2. Sözcük Seçme-Kullanma, YDDB3. Sesletim Seçme-Kullanma

KAVRAMSAL

BECERİLER

EĞİLİMLER

- E1.1. Merak, E1.2. Bağımsızlık, E1.3. Azim ve Kararlılık, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.7. Sistematiçlik, E3.8. Soru Sorma, E3.9. Şüphe Duyma, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI

BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.1. Uyum, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D5. Duyarlılık, D7. Estetik, D11. Özgürlük, D17. Tasarruf, D18. Temizlik, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB3. Finansal Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI

İLİŞKİLER

Türkçe, Görsel Sanatlar, Sosyal Bilgiler, Beden Eğitimi ve Spor, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

BECERİLER ARASI

İLİŞKİLER

KB1. Temel Beceriler, KB2.2. Gözlemleme, KB2.3. Özetleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.8. Sorgulama, KB2.9. Genelleme, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.12. Mevcut Bilgiye / Veriye Dayalı Tahmin Etme, KB2.14. Yorumlama, KB2.17. Değerlendirme

8. sınıf bütüncül yaklaşıma göre yapılandırılmıştır.

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

ZAZ.8.4.D. "Dünyamız" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri dinleyebilme / izleyebilme-anlamlandırabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek dinleme / izlemeye hazırlık yapar.
- b) Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c) Temayı, temel ayrıntılar ve ipuçlarından hareketle anlamlandırır.
- ç) Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.8.4.O. "Dünyamız" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadeleri okuyabilme-anlamlandırabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek okumaya hazırlık yapar.
- b) Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak bir araya getirir.
- c) Temaya ilişkin temel bilgileri, ipucunu ve ayrıntıları dikkate alarak anlamlandırır.
- ç) Temaya ilişkin anlayışını bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.8.4.K. "Dünyamız" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle konuşabilme-anlatabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgi ve deneyimlerini harekete geçirerek konuşmaya hazırlık yapar.
- b) Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını gözlemleyerek taklit eder ve tekrarlar.
- c) Konuşma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak taklit yoluyla sözlü içerik oluşturur.
- ç) Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak konuşmanın içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d) Temaya ilişkin iletişim sürecini dikkate alarak sözlü içeriği yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e) Temaya ilişkin konuşma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.8.4.Y. "Dünyamız" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelerle yazabilme-anlatabilme

- a) Temaya ilişkin ön bilgilerini ve deneyimlerini harekete geçirerek yazmaya hazırlık yapar.
- b) Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını inceleyerek modelden kopyalar.
- c) Yazma modelindeki temaya ilişkin sözcükleri, ifadeleri ve dil yapılarını kullanarak yazılı içerik oluşturur.
- ç) Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yapılandırır ve uygulamaya geçirir.
- d) Temaya ilişkin yazma sürecini dikkate alarak yazma içeriğini yeniden yapılandırır ve iletişim kurar.
- e) Temaya ilişkin yazma sürecini bireysel ve etkileşimli şekilde yansıtır.

ZAZ.8.4.DBS. "Dünyamız" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelere uygun dil bilgisi seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun dil bilgisi yapılarını seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

ZAZ.8.4.SÖS. "Dünyamız" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelere uygun sözcük seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sözcükleri seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

ZAZ.8.4.SES. "Dünyamız" temasındaki sosyal etkileşim durumlarında temel ifadelere uygun sesletim seçebilme-kullanabilme

Temaya uygun sesletimi seçerek doğal, otantik ve otomatik bir şekilde kullanır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Tema: Dünyamız

Alt Temalar

1. Yeryüzü ve Ülkeler
2. Keşifler ve Kâşifler
3. Kültürel Miras

İşlevsel Cümle Yapıları

1. Temel Coğrafi Kavramlar: Ina deşt a, ino ko yo, Şerevdin wareyo berz o, ino royê Muradi yo, Awa Çemê Munzuri zaf a, Golê Hezari Xarpêt dı ya, Koyi Çoligi zaf berz i. Dinya dı hot qıtayi esti.
2. Aidiyet ve Memleket: Ez Türkiye ra ya, ez Almanya ra ya, ma Türkiye dı cuyeni, ê Alman i, ini Japon i, şıma Laz i.
3. Konum Belirtme: Türkiye hem Asya hem zi Ewropa dı ya, Çin Asya dı yo, Koyê Fuji Japonya dı yo, Çemê Nili Mısır dı yo, hududê Türkiye u Suriya zaf derg o.
4. Keşifler ve Kâşifler: Kristof Kolombi Amerika keşf kerd. Keşfê pusula dinya bedelna. Vasco da Gamayi, Hindistan keşf kerd, Çinican matbaa keşf kerd.
5. Miras ve Aidiyet Yapıları: Piramidê Mısiri mirasê kulturê dinya ra yi. Tac Mahal Hindistan dı ya, Camiya Sultan Ahmedî İstanbul dı ya, Kulturê ma zaf zengin o, Suka Antik ê Petra Urdun dı ya.
6. Basit Soru Cümleleri ve Cevapları: Türkiye ça dı ya? Türkiye hem Asya hem Ewropa dı ya. Tı ça ra yi? Ez İtalya ra yo. Tı kamca ra ya? Ez Azerbaycan ra ya. Kami kağıd keşf kerd? Çinican kağıd keşf kerd. Kolezyum kamci welat dı yo? Kolezyum İtalya dı yo.

Hedef Dil Bilgisi Yapıları

1. Şart Kipi: Eger merdım bıxebıtiyo beno serfıraz. Eger şıma bıwani şıma zaf çi muşeni.
2. Hedef Sözcükler: Dinya, qıta, welat, kultur, miras, ko, ware, çem, ro, deşt, Ewropa, Asya, Amerika, Afrika, Türkiye, bajar, dız, ça ra, kamca, ça dı, tarix, dengız, gol, Fıransa, İtalya, turist, aşm, roc, astare, germ serd, keşif, Kristof Kolomb, Kolezyom, Piramit, sanık, efsane, coğrafya, UNESCO, İstanbul, Ayasofya.

İlkeler

Yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel miras; öğrencilerin günlük yaşam deneyimleriyle ilişkilendirilerek bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Kelime, dil yapıları, sesletim ve iletişim becerileri anlamlı iletişim durumları içinde birlikte sunulmalı; öğrencilerin dili kullanabilecekleri etkileşim temelli uygulamalara düzenli olarak yer verilmelidir. Dil yapıları kullanım yoluyla fark ettirilmelidir. Öğretim süreci öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak planlanmalı; kişisel bilgilerin kullanımı anlamlı bağlamlarda ele alınarak öğrencilerin basit iletişim durumlarında kendilerini ifade etmeleri desteklenmelidir.

Anahtar Kavramlar

Coğrafyamız, kıtalar, ülkeler, iklim, tarihsel miras

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temada öğrenme çıktıları; çalışma kâğıtları, kısa yazma ve konuşma uygulamaları, kontrol listeleri, gözlem formları, kelime ilişkilendirme ve kümeleme etkinlikleri, performans görevi, öz / akran değerlendirme formları ile değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Kültürel Miras

Öğrenciler yaşadıkları çevrede veya ülkemizde bulunan bir kültürel miras ögesi seçerek bunun nerede bulunduğunu, neden önemli olduğunu, geçmişte nasıl kullanıldığını ve bugün nasıl korunması gerektiğini araştırabilirler; ardından seçtikleri mirası anlatan küçük bir "Anı kutusu" hazırlayabilirler. Kutunun içine kısa bilgi kartı, görsel, koruma önerisi ve mirasın hikâyesini anlatan bir not yerleştirebilirler, bunu sınıfta arkadaşları ile anlatabilirler.

Performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi sürecinde öğrencilerin sürece daha aktif katılım göstermelerini desteklemek amacıyla öz değerlendirme veya akran değerlendirme formlarına da yer verilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Bu temada öğrencilerin günlük yaşamlarına ilişkin deneyimlerinden hareketle yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel mirasa yönelik temel durum ve kavramlara aşina oldukları kabul edilmektedir. Öğrenciler, bilgileri doğal olarak edinmiş olsalar da bu deneyimleri Zazaca daha ayrıntılı, sıralı ve bağlantılı bir biçimde ifade etme konusunda sınırlı dil yeterliğine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Dil, bu temada öğrencilerin kendi yaşam ritimlerini ifade etmelerini sağlayan bir iletişim aracı olarak ele alınır. Öğrencilerin kişisel deneyimlerinden hareketle anlamlandırma oluşturabildikleri, günlük yaşamla Zazaca arasındaki bağlantıyı kurabildikleri ve sözlü-yazılı iletişimde etkin katılım sağlayabildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Bu aşamada öğrencilerin yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel mirasa ilişkin mevcut bilgi ve deneyimlerini ortaya çıkarmak için yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel miras ile ilgili bilgi kartlarının yazılı olduğu görsel kartlar, kavram kartları kullanılarak ön öğrenmelerini pekiştirmeleri sağlanır ve temel ifadelerle ilişki kurmaları desteklenebilir.

Öğrencilerden "Keşifler dünyamızı nasıl değiştirdi?", "Dünyada kaç kıta ve kaç ülke var?", "Kültürel mirasa sahip çıkmak neden önemlidir?" gibi sorular yoluyla yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel mirası anlatan kısa bilgiler vermeleri istenebilir. Bu süreçte öğrencilerin yeryüzü ve ülkeleri, keşifler ve kâşifleri, kültürel mirası tanımlama becerisi ve bilgileri düzenli bir biçimde ifade edebilme kapasiteleri gözlemlenebilir. Gözlem sonucunda öğretmen, öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyesini dikkate alarak etkinliklerin kapsamını, içerik yoğunluğunu ve ilerleme sürecini düzenleyebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin bu temada öğrenecekleri ile ön öğrenmelerde Türkçe derslerinde edindikleri bilgilerin ve önceki öğrenme süreçlerinde edindikleri bilgilerle bağlantısı kurulabilir. "Dünyamız" teması kapsamında yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel miras başlıkları ele alınırken öğrencilerin günlük yaşam deneyimleri ve sosyal etkileşim alışkanlıkları öğretim sürecine dâhil edilebilir. Öğrencilerin Türkçe olarak bildikleri yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel miras ile ilgili kavramsal bilgileri dikkate alınarak, Zazacadaki temel ifadelerle yeryüzü ve ülkeleri, keşifler ve kâşifleri, kültürel mirası tanımlamaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

ZAZ.8.4.D

"Dünyamız" temasına yönelik dinleme / izleme-anlamlandırma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel mirası yansıtan görseller üzerinden bağlatılır (**OB2, KB1**). Görseller incelenerek "Hangi ülkeler var?", "Hangi kıtalardan bahsediliyor?", "Hangi keşiflerden söz ediliyor?", "Kültürel miras nedir?" gibi sorulara yönelik düşünceler oluşturulur ve öğrencilerin kendi sınıf yaşantılarından örnekler vermeleri sağlanır. Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, görsellerdeki unsurlar ile yaşantılar arasında temel ilişkilerin fark edilmesi ve mevcut içerik hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır (**E1.2, SDB1.1, SDB1.2**).

Kısa bir ses kaydı, video veya diyalogdan kesitler sunularak içerikte yer alan yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel miras hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Görsel ve işitsel ipuçları birlikte değerlendirilerek içerik hakkında çıkarımlar yapılır. Tahminler sınıf ortamında paylaşılırken öğrencilerin birbirlerini dikkatle dinlemeleri, farklı görüşlere açık olmaları ve iletişim kurmaları desteklenir (**SDB1.3, OB4, KB2.2**).

"Dünyamız" temasına uygun dinleme / izleme metni kesintisiz olarak sunulur. Bu metinde yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel miras yer alır. Bu aşamada içeriğin genel anlamının kavranılması, konusunun algılanılması; temel unsurların, yönergelerin ve ayrıntıların tanınması beklenir. Böylece bütüncül içerikteki temel bileşenlerin fark edilmesi sağlanır.

Dinleme sonrasında tema; içerikte geçen yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel miras ile ilgili görseller, kartlar ve dijital materyaller aracılığıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme, işaretleme ve basit sınıflandırma etkinlikleriyle ayrt edilir; benzerlik ve farklılıklar belirlenir (**E1.4, SDB2.1**). Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve dinlenen içerikle karşılaştırılır; tahminlerin doğruluğu kontrol edilir ve gerekçelendirilir. İçerikte yer alan unsurların bütün içinde konumlandırılması ve temel sınıflandırmalar yapılması sağlanır. İçerikteki bilgiler tablo veya şemalar üzerinde yapılandırılarak yatay ve dikey ilişkiler görünür hâle getirilir (**D5.2, D7.3, KB2.3, KB2.5**).

Yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel miras ile ilgili görseller ve içerikler kategorilere ayrılır; keşif-kâşif, ülke-kıta, kültürel miras-geçmiş üzerinden anlamlı bağlantılar kurulur. Dinlenen bilgiler öğrencilerin kendi yaşantılarıyla ilişkilendirilerek içerik içselleştirilir. Bu süreçte dikkatlerini içerik üzerinde yoğunlaştırmaları, öğrenmeye istekli katılım göstermeleri ve yeni duruma uyum sağlamaları desteklenir (**E3.4, E3.5**).

Sürecin sonunda dinleme etkinliğine ilişkin gözlemlenen, anlaşılan ve düşünülen bilgiler bireysel olarak değerlendirilir ve sınıfla paylaşılır. Gönüllü öğrenciler söz alarak anladıklarını ifade ederken diğer öğrenciler onları dikkatle dinler. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarıyla karşılıklı olarak bilgi, düşünce ve deneyimler paylaşılır; yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel miras hakkında bilgi verilir, dünyamız ile ilgili basit ifadeler kullanılır (**KB2.7, KB2.8**).

ZAZ.8.4.O

"Dünyamız" temasına yönelik okuma-anlamlandırma süreci, öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel miras ile ilgili kısa metinler ve görseller üzerinden başlatılır. Görseller ve metin parçaları incelenerek "Bu metin ne hakkında olabilir?", "Burada hangi ülkelerden bahsediliyor?", "Kültürel miras ne anlama geliyor?", "Keşifler neden önemlidir?" gibi sorulara yönelik tahminlerde bulunulması sağlanır (**OB5, KB1, KB2.6**). Önceki bilgi ve deneyimlerin harekete geçirilmesi, yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel miras mevcut içerikle önceki bilgiler arasında temel ilişkilerin kurulması desteklenir. Bu süreçte öğrencilerin merak duygularının desteklenmesi, kendilerini ifade etmelerine yönelik farkındalık geliştirmele-

ri beklenir. Sunulan yazılı ve görsel ipuçları aracılığıyla içerik ile önceki bilgi ve deneyimler arasında bağ kurulması sağlanır ve metnin konusu hakkında basit tahminlerde bulunulur **(E1.1, E1.3, SDB1.3)**.

Okuma içeriğine ait başlık, görseller ve anahtar ifadeler incelenir. Bu ipuçlarına dayanarak metnin konusu, metinde yer alabilecek yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel miras hakkında tahminlerde bulunulması sağlanır. Öğrencilerin görsel ve yazılı ipuçlarından yararlanarak içeriği genel olarak algılamaları desteklenir.

Metin sessiz olarak okunur. Okuma sürecinde içeriğin genel anlamının bütüncül olarak kavranması, metinde geçen yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel mirasın fark edilmesi beklenir. Ayrıca metin içerisindeki basit ve temel ayrıntıların belirlenmesi sağlanır. Böylece içeriğin konusu genel olarak algılanır ve temel bileşenler tanınır **(E3.7, SDB2.1, D11.3, D17.3)**.

Okuma sonrasında metinde yer alan yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel miras ile ilgili görseller ve bilgi kartlarıyla yeniden ele alınır. Bu unsurlar eşleştirme ve işaretleme etkinlikleriyle tanınır ve ayırt edilir; "Hangi ülkeler vardı?", "Kâşif kime denir?", "Kültürel miras nasıl korunur?" gibi sorular üzerinden içerik somutlaştırılır **(E3.10, SDB2.2)**. Başlangıçta yapılan tahminler tekrar gözden geçirilir ve metinle karşılaştırılarak doğruluğu kontrol edilir; doğru ve yanlış tahminler gerekçeleriyle ifade edilir.

Metinde yer alan öğeler tablo, şema veya görsel düzenleyiciler aracılığıyla yapılandırılır. Yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel miras belirli bir düzen içinde yerleştirilerek bu unsurlar arasındaki bağlantılar açık biçimde ortaya konur. Bu unsurlar basit kategoriler altında sınıflandırılır ve benzerlik-farklılıklar üzerinden karşılaştırmalar yapılır. Ayrıca öğeler arasındaki yatay ve dikey ilişkilerin fark edilmesi sağlanır **(SDB3.1)**.

Yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel miras arasındaki bağlantılar ele alınır. "Ülkeleri nasıl tanırırsınız?", "Dünyada kaç ülke var ve bu ülkeler hangi kıtalarda bulunurlar?", "Kültürel miras ile geçmişinize nasıl sahip çıkabilirsiniz?" gibi sorular üzerinden ilişkiler kurulması sağlanır **(E3.8)**. Bu süreçte anlamlı bağlantılar kurulması ve metnin derinlemesine incelenmesi desteklenir. Metinden hareketle basit çıkarımlar yapılır ve elde edilen bilgiler öğrencilerin kendi sınıf ortamlarıyla ilişkilendirilerek ifade edilir; böylece içerik içselleştirilir **(SDB3.3, KB2.8)**.

Sürecin sonunda okuma ve anlamlandırma sürecine ilişkin gözden geçirilen bilgi, deneyim, düşünce ve duygular bireysel olarak ifade edilir. Gönüllü öğrenciler söz alarak metinden anladıklarını paylaşırken diğer öğrenciler dikkatle dinler. Ardından ikili ve küçük grup çalışmalarıyla karşılıklı paylaşımlar gerçekleştirilir; dünyadaki yeryüzü şekilleri, dünyadaki ülke sayısını, keşiflerin ve kâşiflerin dünyayı nasıl değiştirdiği, kültürel mirasın anlam ve önemi ifade edilir. Bu süreçte iletişim kurulması, iş birliği yapılması ve karşılıklı etkileşim içinde bulunulması beklenir **(SDB3.3, KB2.9)**.

ZAZ.8.4.K

"Dünyamız" temasına yönelik konuşma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler kültürel mirasa ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır. Öğrencilerin yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel mirasa ilişkin yaşantılarını hatırlamaları, nesneleri adlandırmaları, bulundukları yerleri ifade etmeleri ve basit yönergeleri fark etmeleri sağlanır. Bu süreçte önceki bilgi ve deneyimlerin etkin hâle getirilmesi ve mevcut içerikle ilişkilendirilmesi hedeflenir **(OB1, KB1)**.

Yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel mirasa dair beğeni ifadeleri içeren kısa konuşma örnekleri ("Dünyadaki hangi ülkelerin olduğunu araştırırım.", "Yeni keşiflerin önemini bilirim.", "Kültürel mirasa önem veririm.") sunulur. Öğrencilerin bu örnekleri dinlemeleri, tekrar etmeleri ve doğru sesletimle taklit etmeleri sağlanır. Böylece model ifadelerle aşinalık kazanmaları ve sözlü üretime hazırlık yapmaları desteklenir **(SDB3.3)**.

Öğrencilerin model konuşmaları taklit ederek benzer ifadeler üretmeleri sağlanır. Öğrenciler "Ülkelerin yeryüzü şekilleri farklıdır.", "Her ülkenin kendisine has özellikleri vardır." gibi ifadeleri tekrar ederken "Keşifler insanlığın ilerlemesini sağladı.", "Kültürel miras ile tarihimize sahip çıkarız." gibi yönergeleri de kullanır ve bu ifadeleri kendi sınıf ortamlarına göre değiştirerek yeniden kurar. Böylece taklit yoluyla yeni içerik oluşturulması ve bu içeriklerin bağlama uygun biçimde düzenlenmesi sağlanır (**KB2.11, KB2.12**).

Öğrencilerin öğrendikleri dil yapılarını kullanarak yeni ve özgün ifadeler oluşturmaları sağlanır. Öğrencilerden yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel mirasa dair beğenilerini ifade eden cümleler kurmaları beklenir. Kurulan ifadelerin açık, anlaşılır ve doğru biçimde iletilmesi teşvik edilir. Bu süreçte uygun sözcüklerin seçilmesi, ifadelerin geliştirilmesi ve farklı örneklerle karşılaştırılması desteklenir. Ayrıca öğrencilerin birbirlerine sorular yönelterek ifadelerini genişletmeleri ve sözlü etkileşim içinde kullanmaları sağlanır. Öğrencilerin hazırlıksız konuşma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları ve hazırlıklı konuşma durumlarında belirledikleri içerikleri düzenleyerek doğal ve anlaşılır biçimde sunmaları desteklenir (**E3.9, SDB2.2, D18.3**).

İkili çalışmalar gerçekleştirilir. Öğrencilerden biri dünyanın şekli ve özelliklerini, keşiflerin hangi sebeplerden yapıldığını söyler veya keşifler ve kâşifler hakkında basit cümleler kurar, diğeri dinler, sorular sorar ve gerektiğinde karşılaştırmalar yapar. Roller değiştirilerek sürecin sürdürülmesi sağlanır (**E3.5, SDB2.1**). Bu süreçte öğrenilen yapıların farklı bağlamlarda kullanılması, yeniden düzenlenmesi ve sözlü iletişim yoluyla paylaşılması desteklenir.

Küçük grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler grup içinde yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel miras ifadelerini birlikte belirler, bu unsurları sınıflandırır ve ortak bir sözlü sunum hazırlar. Böylece sınıflandırma ve yapılandırma becerilerinin geliştirilmesi sağlanır (**SDB3.2**).

Sürecin sonunda öğrencilerin konuşma etkinliklerine ilişkin düşünce, duygu ve deneyimlerini değerlendirmeleri sağlanır. Öğrencilerden hangi ifadeleri doğru kullandıklarını, hangi noktalarda zorlandıklarını ve kendilerini nasıl geliştirebileceklerini ifade etmeleri beklenir. Bu süreçte yapılan çalışmaların yorumlanması ve anlamlandırılması desteklenir. Öğrenciler bu değerlendirmelerini sınıf ortamında paylaşır ve arkadaşlarının görüşlerini dinler. İkili ve grup içi paylaşımlar yoluyla karşılıklı geri bildirim verilmesi ve öğrenmenin pekiştirilmesi sağlanır. Bu süreçte öğrencilerin sorumluluk almaları, duyarlı davranmaları ve iletişim kurmaları desteklenir (**SDB3.3, KB2.17**).

ZAZ.8.4.Y

"Dünyamız" temasına yönelik yazma-anlatma süreci; öğrencilerin önceki bilgi ve deneyimlerini harekete geçirmek amacıyla yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel mirasa ilişkin görseller ve kısa ifadeler üzerinden başlatılır (**OB3, KB2.2**). Öğrencilerin bu görselleri incelemeleri, yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel mirasa ilişkin bildikleri sözcükleri hatırlamaları, yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel miras ile ilgili yönergeleri fark etmeleri ve bu bilgileri basit şekilde yazılı olarak ifade etmeleri sağlanır. Ayrıca verilen yazma görevinin ne olduğu, ne yazılacağı ve nasıl yazılacağının genel olarak anlaşılması desteklenir (**SDB1.2, SDB1.3**).

Yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel mirasa dair beğeni bildiren ifadeler içeren kısa yazılı model metinler sunulur. Bu metinlerin incelenmesi, yapı ve ifade biçimlerinin fark edilmesi ve model alınarak benzer ifadelerin yeniden yazılması sağlanır. Böylece modelden yararlanarak yazılı üretime geçiş desteklenir (**E3.4, E3.5**).

Model metinler temel alınarak yazılı içerik oluşturulması sağlanır. "Dünyamızı tanırım.", "Ülkemizin konumunu ve özelliklerini bilirim.", "Keşiflerin neden yapıldığını bilirim.", "Kâşifler keşifleri ile hayatımızı kolaylaştırır." gibi ifadelerin yanı sıra "Kültürel miras geçmişimizdir.", "Kültürel mirasa sahip çıkarım." gibi ifadeler de kullanılarak cümleler yazılır ve bu ifa-

deler uygun biçimde düzenlenir. Böylece yazma içeriğinin oluşturulması ve geliştirilmesi sağlanır **(SDB2.2, D19.3, KB2.5)**.

Yazma görevinin yapılandırılması sağlanır. Yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel miras ile ilgili ifadeleri içeren kısa metinler yazılması beklenir. Yazma sürecinde uygun materyallerin seçilmesi (defter, çalışma kâğıdı vb.), uygun sözcüklerin ve dil yapılarının kullanılması, noktalama işaretlerine dikkat edilmesi, basit mesajların açık ve anlaşılır biçimde ifade edilmesi desteklenir. Ayrıca öğrencilerin hazırlıklı yazma durumlarında içeriklerini planlayarak düzenlemeleri ve hazırlıksız yazma durumlarında bağlama uygun ifadeleri hızlı ve doğru biçimde seçerek kullanmaları sağlanır **(SDB2.3, KB2.8)**.

Yazılan metinlerin geliştirilmesi sağlanır. Yazılar yeniden okunur, benzer ve farklı yönler karşılaştırılır, sınıf eşyaları ve ifadeler kategorilere ayrılır ve gerekli düzenlemeler yapılır.

Yazılı içeriklerin farklı bağlamlarda yeniden düzenlenmesi sağlanır. Yazılan ifadeler değiştirilerek metinler genişletilir. Bu süreçte yazılı bilgilerin yeniden yapılandırılması ve paylaşılması desteklenir. Öğrencilerin yazdıkları metinleri arkadaşlarıyla paylaşmaları ve yazılı iletişim kurmaları sağlanır **(SDB3.3, KB2.10)**.

Küçük grup çalışmaları yapılır. Grup içinde yazılan metinler paylaşılır, birlikte gözden geçirilir ve ortak metinler oluşturulur.

Sürecin sonunda yazma süreci ve ürünlerine ilişkin değerlendirme yapılır. Yazılan metinler gözden geçirilerek güçlü yönler ve geliştirilmesi gereken noktalar belirlenir. Ardından bu değerlendirmeler sınıf ortamında paylaşılır ve karşılıklı geri bildirimlerde bulunulur **(KB2.17)**.

Öğrenciler bu tema kapsamında hazırlayacakları performans görevi ile ilgili; yaşadıkları çevrede veya ülkede bulunan bir kültürel miras ögesi seçerek bunun nerede bulunduğunu, neden önemli olduğunu, geçmişte nasıl kullanıldığını ve bugün nasıl korunması gerektiğini araştırabilirler ardından seçtikleri mirası anlatan küçük bir "Anı kutusu" hazırlayabilirler. Kutunun içine kısa bilgi kartı, görsel, koruma önerisi ve mirasın hikâyesini anlatan bir not yerleştirebilirler, bunu sınıfta arkadaşları ile anlatabilirler. Bu performans görevi; hedef sözcüklerin doğru ve bağlama uygun kullanımı, temel dil bilgisi yapılarını işlevsel biçimde kullanabilme, yazılı ve / veya sözlü anlatımın anlaşılabilirliği, iletişim amacına uygun ifade kullanımı ile göreve katılım, çaba ve süreç içindeki ilerleme gibi ölçütleri içeren analitik / bütüncül dereceli puanlama anahtarı veya gözlem formu ile değerlendirilebilir. Performans görevi sürecinde öğrencilerin sürece daha aktif katılım göstermelerini desteklemek amacıyla öz değerlendirme veya akran değerlendirme formlarına da yer verilebilir.

ZAZ.8.4.DBS

"Dünyamız" temasına yönelik dil bilgisi seçme-kullanma süreci; yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel miras ile ilgili görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır. Öğrenciler görselleri inceler, duydukları ifadeleri takip eder ve sınıfça tekrar eder. "Keşifler olmasıydı dünyamız çok farklı olabilirdi.", "Kültürel mirasa sahip çıkmazsak geçmişimizi kaybederiz.", "Kâşifler, olmasaydı yeni yerler keşfedilmezdi." gibi cümleler birlikte söylenerek içerikle ilk aşinalık oluşturulur. Bu süreçte dil yapısının kuralları açıklanmadan doğal ve bağlam içinde fark edilmesi sağlanır **(E1.5, SDB1.3)**.

Yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel miras içeren görseller üzerinden eşleştirme etkinliği yapılır. Öğrenciler dinledikleri cümleleri doğru görsellerle eşleştirir, her bir içerikle uyumlu olan görseli işaretler ve hangi ifadenin hangi görsele ait olduğunu sözlü olarak belirtir. Bu etkinlik sayesinde hedef dil parçaları kuralları bilinmeden fark edilerek ayırt edilir **(SDB3.1, KB2.8)**.

Kısa canlandırmalar veya video kesitleri izlenir. Öğrenciler izledikleri içerikte yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel mirası ifade eden cümleleri ve basit ifadeleri ("Dünyamızı tanımak istersen haritalara bakmalısın.", "Kültürel mirasımız olmazsa geçmişimiz

kaybolur.") belirler ve bu ifadeleri tekrar eder. Sınıf içine getirilen gerçek nesnelerle ilişki kurularak anlam güçlendirilir **(E3.7)**.

Aynı yapıya sahip cümleler grup hâlinde tekrar edilir. Öğrenciler sırayla cümleleri sesli olarak söyler, arkadaşlarının tekrarlarını dinler ve birlikte tekrar ederek işitsel farkındalık geliştirir. Bu süreçte benzer dil yapılarının fark edilmesi sağlanır **(SDB2.3)**.

Farklı yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel miras ile ilgili yeni örnekler oluşturulur. "Dünyamızda farklı yeryüzü şekilleri var.", "Her ülkenin kendisine has özellikleri var.", gibi cümlelerin yanı sıra "Coğrafi keşifler dünyamızı değiştirdi.", "Kültürel miras geçmişimizi geleceğe taşır." gibi ifadeler de kullanılarak aynı dil yapıları farklı bağlamlarda tekrar edilir. Böylece hedef dil parçaları kuralları düşünülmeden otomatik biçimde pekiştirilir **(SDB2.1)**.

Sınıf içinde hareketli bir etkinlik yapılır. Öğrenciler dolaşarak görsellerini gördükleri yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel mirasa dair cümleler kurar. "Ülkeleri taniyorum.", "Coğrafi keşifleri bilirim.", "Kültürel mirası biliyorum." gibi ifadeler gerçek ortamla ilişkilendirilerek kısa, doğal ve anlamlı biçimde tekrar edilir **(KB2.5, KB2.7)**.

Beden diliyle canlandırma etkinliği uygulanır. Öğrenciler yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel miras ile ilgili düşüncelerini hareketlerle destekler. Böylece dil yapıları kuralları bilinmeden fiziksel olarak da içselleştirilir.

Konuşma ve hareketin birlikte kullanıldığı oyunlaştırılmış etkinlikler yapılır. Öğrenciler hem cümle kurar hem de aynı anda nesneleri gösterir. Bu süreçte hedef dil parçaları eş zamanlı olarak tekrar edilir ve canlandırılır **(E3.5, KB2.10)**.

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel mirası anlatır; yeryüzünün nasıl oluştuğunu, ülkelerin nasıl oluştuğunu, keşiflerin neden yapıldığını, yeni keşiflerin hayatımızı nasıl değiştirdiğini, kültürel mirasın öneminin ne olduğunu anlatır ve karşılıklı sorular sorarak iletişim kurar. Kullanılan ifadeler doğal ve akıcı hâle gelir. Bu süreçte öğrenciler öğrendikleri dil yapılarını, kuralları düşünmeden seçerek farklı durumlarda kullanır ve iletişim kurarken tabii biçimde kullanıma sokar **(KB2.9)**.

ZAZ.8.4.SÖS

"Dünyamız" temasına yönelik sözcük seçme-kullanma süreci; yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel mirasa ilişkin hedef sözcüklerin yer aldığı görsellerin ve kısa diyalogların sunulmasıyla başlatılır. Öğrenciler bu içerikleri dinler ve izler, hedef sözcükleri bütünsel olarak duyar ve görür **(E1.4, KB1)**.

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Hedef sözcükler sesli olarak tekrar edilir; "dünya", "keşifler", "kâşifler", "yeryüzü şekilleri", "kültürel miras", "kültürel tarih", "ülkeler" gibi sözcükler doğru sesletimle birlikte söylenir. Bu süreçte sözcüklerin doğal kullanımına aşinalık kazandırılır. Görseller üzerinden sözcüklerin kullanımı üzerine çalışmalar yapılır. "Bu nedir?", "Hangi ülkeleri tanırırsın?" gibi sorulara hedef sözcüklerle cevap verilmesi sağlanır. Böylece sözcüklerin kullanım bağlamı algılanır **(E3.4, KB2.6, KB2.8)**.

Sözcüklerin anlamlarını zihinde yapılandırmaya yönelik eşleştirme ve sınıflandırma etkinlikleri uygulanır. Yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel miras ile ilgili doğru sözcükler eşleştirilir, benzer özelliklerine göre gruplandırılır ve sözcükler arasında kavramsal ilişkiler kurulur **(KB2.5)**.

Hedef sözcüklerin anlamlarını pekiştirmek amacıyla tekrar ve kullanım çalışmaları yapılır. Aynı sözcükler farklı örnekler içinde kullanılır; mahalledeki mekânlar gösterilerek adlandırılır ve "dünya", "yeryüzü", "keşifler" gibi sözcükler çeşitli durumlarda tekrar edilir. Böylece sözcüklerin anlamları bağlam içinde algılanır.

Sınıf içinde hareketli etkinlikler uygulanır. Öğrenciler sınıfta bulunan yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel mirasa ait görselleri görür ve bunları ifade içeren sözcükleri

kullanır. Sözcüklerin gerçek yaşamla ilişkilendirilmesi ve kendiliğinden, doğal ve tabii bir biçimde kullanılması sağlanır **(KB2.10, KB2.12)**.

İkili ve grup çalışmalarıyla süreç tamamlanır. Öğrenciler birbirlerine sorular sorar, yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel miras ile ilgili hedef sözcükleri iletişim kurarken kendiliğinden, gerçek ve doğal biçimde kullanır. Bu süreçte sözcüklerin farklı bağlamlarda etkili biçimde kullanıma sokulması desteklenir **(KB2.14)**.

ZAZ.8.4.SES

"Dünyamız" temasına yönelik sesletim seçme-kullanma süreci; sınıfa yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel mirası yansıtan görsellerin getirilmesiyle başlatılır. Görseller incelenirken kısa diyaloglar dinletilir. Dinleme sırasında duyulan sözcüklere dikkat edilmesi ve özellikle tekrar eden seslerin fark edilmesi sağlanır. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler sınıfça tekrar edilir ve hangi seslerin duyulduğu belirlenir **(E1.5, KB1)**.

Sınıfça tekrar etkinliği yapılır. Sözcükler önce toplu olarak, ardından bireysel olarak tekrar edilir. "dünyamız", "keşifler", "kâşifler", "kültürel miras" gibi sözcükler doğru sesletimle ifade edilir ve işitsel doğruluk pekiştirilir.

Farklı cümlelerin yer aldığı dinleme etkinliği uygulanır. Aynı sesleri içeren sözcükler farklı cümleler içinde dinlenir. Dinleme sonrasında duyulan sözcükler ve tekrar eden sesler belirlenir. Benzer sesler karşılaştırılır ve aralarındaki farklar ortaya konur **(SDB1.3, KB2.5)**.

Sınıf içinde uygulama etkinliği yapılır. Sınıfa getirilen yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel miras kartları gösterilerek doğru sesletimle adlandırılır. Öğrenciler gördükleri nesneleri kendiliğinden seçerek doğru ve doğal biçimde ifade eder; yanlış sesletimler fark edilerek doğru biçimi tekrar edilir. Bu süreçte öğrencilerin sesleri gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları desteklenir **(KB2.8)**.

Ses gruplama etkinliği uygulanır. Benzer sesleri içeren sözcükler bir araya getirilir ve farklı sesler ayırt edilerek gruplandırılır. Bu süreçte öğrencilerin ses farkındalıkları güçlendirilir.

İkili ve grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler birbirlerine yeryüzü ve ülkeler, keşifler ve kâşifler, kültürel miras ile ilgili kullanabilecekleri ifadeleri (keşifler ve kâşifleri, kültürel mirasımız vb.) doğru sesletimle ifade eder. Öğrencilerin hedef sesleri iletişim sırasında kendiliğinden, doğru, gerçek ve tabii bir biçimde kullanmaları sağlanır. Etkinlik sonunda yapılan konuşmalar değerlendirilir ve sesletim doğruluğu üzerine geri bildirim verilir **(KB2.14)**.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrencilerden bir ülke seçerek kısa bir "Ülke Tanıtım Kartı" hazırlamaları istenebilir. Kartta ülkenin adı, başkenti, bayrağı, konuşulan dili, doğal veya tarihî bir yeri yer alabilir. Öğrenciler hazırladıkları kartı sınıfta tanıtarak farklı ülkeleri kendi yaşadıkları yerle karşılaştırabilir.

Öğrencilerden bir keşif veya kâşif seçmeleri istenebilir. Seçtikleri kişi veya keşifle ilgili "Ne keşfedildi?", "Bu keşif neden önemlidir?", "İnsanların yaşamını nasıl etkilemiştir?" sorularına cevap veren kısa bir sunum hazırlayabilirler. Çalışma harita, görsel, zaman çizelgesi veya küçük bir afişle desteklenebilir.

Öğrenciler kendi çevrelerinden veya farklı bir bölgeden bir kültürel miras unsuru seçebilir. Bu bir tarihî yapı, gelenek, yemek, el sanatı, müzik, kıyafet veya sözlü kültür ürünü olabilir. Öğrenciler seçtikleri miras unsurunu tanıtan kısa bir metin yazar ve "Bu değer neden korunmalıdır?" sorusuna cevap verebilirler.

Destekleme

Harita, küre ve ülke görselleri kullanılarak öğrencilerin temel kavramları somut biçimde tanıması sağlanabilir. Öğretmen birkaç ülke adı, bayrak ve önemli yer görseli verebilir; öğrenciler bu görselleri ülke adlarıyla eşleştirebilir. Ardından "Bu ülkenin bayrağı hangisidir?", "Bu ülke nerede olabilir?", "Bu ülkede insanlar hangi dili konuşabilir?" gibi sorular sorabilir.

Keşif kavramı ve anlamı için öğretmen birkaç keşifi ve bunların kâşiflerini kartlar şeklinde anlatabilir, sonra da bu kartları karıştırabilir. Daha sonra keşifi okur ve hangi kâşifin keşfi olduğunu sorar, öğrenciler böylelikle keşif-kâşif eşleştirmeleri ile konuyu kavrayabilir.

Kültürel miras kavramını somutlaştırmak için öğrencilerin yakın çevresinden örnekler kullanılabilir. Öğretmen tarihî yapı, yöresel yemek, el sanatı, gelenek, türkü veya masal görselleri getirebilir; öğrenciler bunları "geçmişten gelen değerler" olarak tanımlayabilir. Ardından her öğrenci seçtiği bir görsel için "Bu nedir?", "Kimler yapar veya kullanır?", "Neden korunmalıdır?" sorularına kısa cümlelerle cevap verebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için kare kodu akıllı cihazınıza okutunuz.

